

INATSISARTUNUT ILITSERSUUT 2015

Imarisai

1. Inatsisartunut tikilluarit	8
2. Imatut inatsisiliortoqartarpoq	9
2.1 " Inatsisartut akuleruttariaqalerput".....	9
2.2 Inatsisissatut siunnersuummik tutsuiginartumik saqqummiussisinnaajummalluni....	9
2.3 Siunnersuut naalakkersuinikkut tapersiivigineqarpat.....	9
2.4 Siullermeerneqarnerani.....	9
2.5 Aappassaaneerneqarnerani.....	10
2.6 Pingajussaaneerinninnermi.....	10
2.7 Siunnersuut Inatsisartunit akuersissutigineqaruni.....	10
3. Inatsisiliornermi tunggaviit	11
3.1 Nunat tamalaat akornanni isumaqatigiissutit naatsumik	14
4. Inatsisartut ataatsimiittarfianni suleriaatsimut nassuiaat	16
4.1 Aallarniut.....	16
4.2 Inissitsiterlutik ataatsimiittarnerit.	16
4.3 Ataatsimiittarnerit.....	17
4.3.1 Inatsisartut ataatsimiittarfianni sulinermut nalinginnaasumik aalajangersakkat.....	18
4.3.2 Oqaluuserisassatut saqqummiussat assigiinngitsunik ilusilikkat suliarineqartarnerannut aalajangersakkat.	19
4.3.2.1 Inatsisartut inatsisissaattut siunnersuutit.....	20
4.3.2.2 Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuutit	24
4.3.2.3 Apeqquteqaatit aallaavigalugit oqallinnerit	29
4.3.2.3.1 Inatsisartut oqaaseqaatissaattut siunnersuutit	30
4.3.2.4 Naalakkersuisunut apeqqutit (§ 37 naapertorlugu apeqqutit).	31
4.3.2.5 Naalakkersuisut nassuiaataat.....	31
4.3.2.6 Nalunaaquttap akunneranik ataatsimik sivisussusilimmik apeqquteqartitsisarneq	32
4.4 Inatsisartunut qinersinissamik nalunaaruteqartarneq.....	33
5. Inatsisartut Siulittaasoqarfiat	35
5.1 Suliniutinut aningaasartuuteqarfiusariaqartunut, tassunga ilanngullugit oqaatsinik pikkorissarnernut peqqissutsimullu tunggasunut, Siulittaasoqarfimmut qinnuteqartarnerit	36

5.2 Peqataasinnaangikkallarnek, pissutissaqavilluni peqataasinnaanginneq aammalu sulinngiffeqarneq pissutigalugu ilaasortat najuutinngittarnerat	37
6. Ataatsimiititaliat suleriaasiat	40
6.1 Aallarniut.....	40
6.2 Ataatsimiititaliat pilersinneqartarnerat inissitsitertarnerallu.	40
6.2.1 Ataatsimiititaliami siulittaasup atuuffia.....	41
6.3 Ataatsimiititaliat suliassaat.....	41
6.3.1 Siunnersuutiniq sularinnittarneq	41
6.3.2 Ineriartornermik malittarinneq Naalakkersuisullu ingerlatsinerannik nakkutillineq.....	43
6.4 Ataatsimiititaliat ataatsimiittarnerat.....	44
6.5 Ataatsimiititaliamut ataatsimiititaliamillu saaffiginnissutit.....	46
6.6. Apeqqutit Naalakkersuisunillu apersuinerit.	47
6.6.1 Naalakkersuisunik apersuineq apeqquteqarnerluunniit?.....	47
6.6.1.1 Naalakkersuisunik apersuinerit ammasut matoqqasullu	48
6.6.2 Naalakkersuisunik apersuinerit ingerlanneqartarnerat.	48
6.6.3 Apeqquteqarnissamik Naalakkersuisunilluunniit apersuinissamik sulissutiginnittarnerit.....	49
6.7 Sassartitanik ataatsimeeqateqartarneq.	50
6.8 Tusarniaasarnerit.....	51
6.9 Ataatsimiititaliat angalasarneri, ataatsimeersuarnerit il.il.....	51
6.10 Paasissutissamik ataatsimiititaliamit ingerlatsitseqqittarneq – nipangersimasussaataaneq.....	57
6.10.1 Nipangersimasussaataaneq.....	58
6.11. Ataatsimiititaliap allattaanit ikiorserneqartarneq.	60
6.12 Ataatsimiinnernik aqutsilluarneq ataatsimeeqataalluarnerlu	61
6.12.1 Assersuut 1: Ataatsimiititaliap iluatsilluartumik ataatsimiinnera	62
6.12.2 Assersuut 2: Ataatsimiititaliap iluatsippallaangittsumik ataatsimiinnera	64
6.13 Peqataasinnaaneq peqataasinnaanginnerlu.....	67
6.14 Qinersinissamik nalunaaruteqarnerup kingorna Inatsisartut ataatsimiititaliallu sulinerat	68
6.15 Nunat Avannarliit Siunnersuisoqatigiiffiat aamma Nunat Avannarliit Killiit Siunnersuisoqatigiiffiat	69
7. Inatsisartut Ombudsmandiat	70
7.1 Naalliutsitsisarnek pillugu Naalagaaffiit Peqatigiit isumaqatigiissutaanut ilassut nammineq piumassuseq malillugu ilannguffigineqarsinnaasoq naapertorlugu nunatsinni pinaveersaartitsisutut atuuffik.....	71

8. Naalagaaffiup sinniisua..... 74

9. Inatsisartuni partiit aammalu Inatsisartut Allattoqarfiannik suleqateqarneq 75

9.1 Partiit naalackersuinikkut suliaqartut atuuffiat	75
9.2 Partiit aqqissuussaanerat	75
9.2.1 Partiit avataanni: Kattusseqatigiit, kisimiillutik qinigassanngortittut attaviitsullu	75
9.3 Partiitut naalackersuinikkut suliaqartunut il.il. aningaasatigut tapiissuteqartarneq	76
9.4 Partiit naalackersuineramik suliaqartut allattoqarfiisa Inatsisartullu Allattoqarfiata akornanni suleqatigiinneq	77
9.5 Inatsisartut ataatsimiinnerinik piareersaaneq.....	77
9.6 Aningaasanut inatsisissamik suliaqartarneq aammalu siunnersuutit aningaasatigut kinguneqartussat.....	78
9.7 Ataatsimiititaliat, siunnersuisoqatigiit nævnillu.....	79
9.8 Inatsisartut ataatsimiinneranni sinniisussanik aggersaasarneq, tassungalu ilanngullugu taasisarneq pillugu isumaqatigiissuteqartarneq	80
9.9 Inatsisartut ataatsimiinnissaannut atortussanik amerlisaasarneq agguaaassisarnerlu	81
9.10 Allaffiit agguataarneqarnerat illuutinullu tunngasut	81
9.10.1 Inatsisartut kaffisortarfiata atornerqarnera.....	82

10. Aningaasarsiaqartitsinermut inatsimmik, taassumalu malitsigisaanik periutsinik saqqummiussineq 83

10.1 Aallaqqaasiut.....	83
10.2 Inatsisartunut ilaasortat: Aningaasarsiat, aningaasartuuteqarnermut tapit, ineqarnermut tunngasut, angalanermi aningaasartuutit ilaqquttanillu ingiallorneqartarneq.....	84
10.2.1 Aningaasarsiat	84
10.2.2 Aningaasartuuteqarnermut tapit.....	85
10.2.3 Ineqarnermut tunngasut.....	86
10.2.3.1 Ineqarnermik nammineq aqqissuussineq	88
10.2.4 Angalanermut aningaasartuutit	88
10.2.4.1 Ilaqquttat qanigisat akornanni napparsimasoqarneranut toqusoqarneranulluunniit atatillugu angalanermut aningaasartutit	89
10.3 Inatsisartunut ilaasortat sinniisussaata	90
10.4 Inatsisartut siulittaasuata, Naalackersuisut siulittaasuata Naalackersuisunullu ilaasortat aningaasarsiaqartitaanerat.....	90

10.5 Ilaasortaajunnaarnersiat	91
10.6 Aapparisat qitornallu aningaasarsiaqartitaaneri ilaasortaajunnaarnersiaqartitaanerilu	92
10.7 Soraarnerussutisiat	92
10.8 Inatsisartunut ilaasortaangitsut ataatsimiititaliani, nævnini, sinniisoqarfinni taamaaqataannilu peqataaneri	93
10.9 Piginnaatitsissut	93
10.10 Atortuulersitsineq	93
11. Pissutsit nalinginnaasut, taakkununga ilaallutik angalanerit, sulerisimanermut nassuiaatit, allaffiit sulinermilu atukkat	94
11.1 Paasissutissat Inatsisartut Allattoqarfiannut tunniunneqartussat	94
11.1.1 Sulerisimanermik nassuiaat (CV) aammalu ilaasortat atuuffiisa aningaasatigullu soqutigisaasa nammineq piumassuseq naapertorlugu nalunaarsorneqarnerat	94
11.2 Pisortatigoortumik angalanerit, soorlu ataatsimiititaliat angalanerat assigisaallu	95
11.2.1 Inatsisartut ataatsimiinnerannut peqataajartornermi ataatsimeeqataareernermilu nammineq angallatigisaq atorlugu angalaneq	96
11.2.2 Inatsisartut ataatsimiinnerannut peqataajartornermi ataatsimeeqataareernermilu angallat attartugaq atorlugu angalaneq	97
11.2.3 Air Greenlandikkut nassatat oqimaannerussutaannut aningaasartuutit	98
11.3 Sulinermi atugassarititaasut	99
11.4 Sillimmasiisarnermut tunngasut	100
11.5 Inatsisartuni Allattoqarfimmilu inunnut ataasiakkaanut allakkat pillugit	101
12. Inatsisartut qarasaasiaqartitaanerat	102
13. Inatsisartuni oqariartaatsinut takussutissiaq	107

APPENDIX

Appendix 1: Siunnersuusionermi, apeqquteqaateqarnermi
apeqquteqarnermilu ikiorteqarsinnaaneq.....

Appendix 2: Agguaqatigiissitsinikkut naatsorsueriaaseq
(D'Hondtip periaasia).....

Appendix 3: Ataatsimiititaliat, nunani tamalaani
aallartitat il.il., taakkulu suliassaat.....

Aningaasaqarnermut Akileraartarnermullu Ataatsimiititaliaq .....

Inatsisinut Ataatsimiititaliaq .....

Kukkunersiuinermit Ataatsimiititaliaq .....

Nunanut Allanut Sillimaniarnermullu Ataatsimiititaliaq .....

Suleriaaseq pillugu Ataatsimiititaliaq .....

Kultureqarnermut, Ilinniartitaanermut Ilageeqarnermullu Ataatsimiititaliaq .....

Qinigaasinnaanerup Misilinneqarnissaannut Ataatsimiititaliaq .....

Nunat Avannarliit Siunnersuisoqatigiiffiat .....

Nunat Avannarliit Killiit Siunnersuisoqatigiiffiat

Appendix 4. Inatsisartut ataatsimiittarfianni
ileqqorissaarnermut najoqqutassat.....

Appendix 5. Inatsisartut Siulittaasuata ilassininnernut
angalanernullu aningaasartuuteqartarneranut, akeqanngitsunik
ajunngitsorsiaanut tunissutinillu pissarsisarneranut malittareqqusat.....

Appendix 7. Skabelonit eqqaamasassallu allattorsimaffii .....

1. Inatsisartunut tikilluarit

Asasara Inatsisartunut ilaasortaq,

Inatsisartunut qinigaarlaat qinigaaqqittullu Inatsisartut Allattoqarfiat sinnerlugu tikilluaqqumavakka.

Inuiaqatigiinni nutaajunerusuni tamat oqartussaanerannik ingerlatsiffiusuni inatsisiliat ersarissuussapput, naleqquttuussallutik pitsaassuseqarluartuussallutillu. Inatsisissallu akuerineqarnissaata tungaanut taassuminnga suliarinnineq inuiaqatigiinni innuttaasut tamarmiusut tungaanit isigalugu akuerisaasumik pivusorsiortumillu ingerlanneqassaaq. Inatsisiliornermi piumasaqaatinik taakkuninga eqquutsitsinissap isumaginissaa Inatsisartut Naalakkersuisullu ataatsimoorlutik pisussaaffigaat. Inatsisartunut ilaasortanut ilitersuutip uuma atuarnera taamatut pisussaaffeqarnerup eqquutsinneqarnissaanut alloriarnerit ilagaat.

Tamatuma saniatigut Inatsisartunut ilaasortanit taamatullu partiit allattoqarfiit kiisalu kikkunnilluunniit Inatsisartut sulinerannut soqutiginnissinnaasunit ilitersuutip quppersakkatut atorreqarsinnaanissaa eqqarsaataavoq. Taamaattumik Inatsisartuni Inatsisartullu avataanni inatsisiliornermik naalakkersuinikkullu ulluinnarni suliaqarninni ilitersuut sakkussatut atortuarumaarit neriutigaara.

Ilitersuut inatsisinik katersanik annertunngitsumik tapertaqartinneqarpoq, tassani Inatsisartut sulinerannut atatillugu inatsisit pingaarnerit kalaallisut danskisullu ilaatinneqarput.

Ilitersuut Inatsisartut avataanni sulisut ilanngussaasa katersorneqarnerisigut allaqqaagaavoq, taakkulu ataatsimoorutigaat ukiuni arlalinni Inatsisartuni avataansimilititalianilu inatsisartoqarnikkut suliaqarsimanertik annertuumillu ilisimasaqarnertik, taamaalillunilu inatsisartutigoortumik ukiut ingerlaneranni misilittagarilikkatsinnik ersersitsisuusooq neriutiginarpoq, taamaaliornermik sulinermi sinaakktissat sapinngisamik patajaanneroqqullugit.

Naggataatigut, minnerunngitsumilli pissutsit assigiinngitsut pillugit periutsit Inatsisartut Siulittaasoqarfiannit ukiut ingerlaneranni aalajangersarneqarsimasut ilitersuutikkut erserinneqarput. Inatsisartunut ilaasortanngorlaat – qinigaaqqittullu – imarisai atuarluaqqullugit tamarmik kaammattorneqarput.

Atuarluarnissaanik kissaallusi tikilluaqqoqqippassi.

Inussiarnersumik inuulluaqqusillunga
Ellen Kolby Chemnitz
Inatsisartut Allattaanerit

2. Imatut inatsisiliortoqartarpoq

2.1 " Inatsisartut akuleruttariaqalerput"...

– nunatsinni inatsimmik allanngortitsisoqarnissaa kissaatigineqaraangat kikkulluunniit oqallinneranni taamatut oqartoqartarnera takornartaanngilaq. Taamatut piumasaqarsinnaasut tassaapput qinikkat, innuttat, sulliviit kattuffiilluunniit. Piumasaqaat oqallittuni, aviisini, radiomi tv-milu, suliffimmi oqallinnermi ilaqutariinniluunniit kiisalu allarpassuarni saqqummiunneqarsinnaasarpoq. Nutaamillu inatsisiliornikkut ajornartorsiummik aaqqiisoqassanersoq Naalackersuisut Inatsisartullu ilaasortaasa aalajangigassaraat.

2.2 Inatsisissatut siunnersuummik tutsuiginartumik saqqummiussisinnaajummalluni...

– suliassaqaarfimmut pineqartumut, ass. angallannikkut aqqissuussinermik, inuussutissarsiutinut, peqqinnissaqaarfimmut ilinniarfinnulluunniit attuumassutilinnik immikkut ilisimasaqareersimanissaq pisariaqarpoq. Maleruagassatut siunnersuutigineqartut nutaat atuute-reersunut naapertuutissapput, ilusiliinissamik piumasaqaatit naammassineqarsimassapput, inuiaqatigiinnut sunniutissaat sukumiisumik misissorneqassapput aningaasartuutaaratarsinnaasullu qanoq aningaasalersorneqarnissaat isumaliutigineqassalluni. Taamaammat imaak-kajuppoq inatsisissatut siunnersuutit amerlanersaat Naalackersuisoqarfinit, suliassanut taamaattunut misilittagaqartunit, sularineqartarlutik. Atorfillit sulinerminnut atatillugu inatsisit amigaateqarnerinik malugisaqaraangata nutaamik inatsisiliornissamut naalackersuisoqarfiit nammineerlutik amerlasoorpassuartigut suliniuteqaqqaartuusarput.

Naalackersuisoqarfiilli aamma sunik tamanik ilisimasaqarsinnaannginnamik suleqatigiissitanik immikkut ilisimasalinnik assigiinngitsuniit ilaasortalinnik inatsisissanik piareersaateqarnermi akulerutitsisarput. Taamatuttaaq inatsisissatut siunnersuut tamanut tusarniaassutigineqarajuppoq, taamaalilluni oqartussaasut allat, sullissiviit namminersortullu siunnersuutip kingunerisassai sulinermilu atorsinnaassusia pillugu isummersorsinnaallutik. Tassungalu atatillugu tamanut oqallititsisoqarajuppoq, taamaalillunilu paasiniarneqartarluni siunnersuut naalackersuinikkut amerlanerussutilinnit tapersersorneqarsinnaanersoq.

2.3 Inatsisissatut siunnersuut naalackersuinikkut tapersiivigineqarpat...

– Inatsisartunut saqqummiunneqarsinnaavoq. Inatsisip akuersissutigineqarnissaa nukingiu-neqassanngitsoq qulakkeerumallugu aalajangersarneqarpoq Inatsisartuni pingasoriarlugu sularineqassasoq – tassa imaappoq; oqallisigineqassasoq, sularineqarneralu ullorpaalunnik akuneqartinneqartassasoq. Taamaalilluni Inatsisartunut ilaasortat siunnersuutip misissuataarnissaanut, partiiminni oqallisiginissaanut, tamanit oqallisigineqarnerata malinnaaffiginis-saanut Naalackersuisunullu pineqartumut tunngatillugu itisilerissutaasunik apeqquteqarnis-samut pisariaqarneratut periarfissaqartinneqassapput.

2.4 Siullermeerneqarnerani...

– Inatsisartuni partiinit nalunaarutigineqassaaq siunnersuut tunngaviatigut isumaqatigine-ritsik, sukkullu ajornartorsiuteqarfiusinnaanera takusinnaaneritsik. Oqallinnerup inerneris-naavaa siunnersuutip ingerlaannartumik itigartitsissutigineqarnissaa, imaannerugajupporli inatsisissatut siunnersuut aappasaaniigassanngorlugu ingerlatinneqartarluni. Taamaa-lisoqannginneranili imaakkajuppoq siunnersuut Inatsisartut ataatsimiititaliaannit, sulas-

saqarfimmi pineqartumi Inatsisartunut ilaasortanit aalajangersimasumik amerlassusilinnit ingerlaavartumik malinnaasunit, erseqqinnerusumik sularineqartussanngorlugu innersuunneqartoq. Ataatsimiititaliap misissuinermi isumaliutersuutimilu inernerat allatamik nalunaarusiatut, isumaliutissiissummik taaneqartutut ilusilerlugu nalunaarutigissavaa.

2.5 Aappassaaneerreqarnerani...

– siullermeerinninnerup kingorna partiinit, Naalakkersuisunit Inatsisartullu ataatsimiititaliaannit isummiussat tunngavigalugit siunnersuut Inatsisartut oqaluusereqqissavaat. Naalakkersuisut, ataatsimiititaliaq Inatsisartulluunniit ilaasortaasa ilaat allannguutissatut siunnersuuteqarsimappata taakkuttaaq aamma oqallisigineqassapput. Oqallinnikkut apeqqutit akineqanngitsut saqqummerpata Inatsisartut ataatsimiititaliaat ilassutitut isumaliutissiissut atorlugu nutaanik kaammattuutit malitseqartitsisinnaavoq.

2.6 Pingajussaaneerinninnermi...

– naammassinnittoqassaaq. Taamaalinerani siunnersuut naalakkersuinikkut amerlanerussutilinnit taparserneqarsimanngippat inaarutaasumik taasissutigineqarnerani itigartitsissutigineqartussanngortinneqassaaq. Amerlanerpaatigulli inatsisissatut siunnersuut Inatsisartut sularinninnerisa inerneratut allannguutissatut siunnersuutitaqarsinnaasutut akuersissutigineqartarpoq.

2.7 Siunnersuut Inatsisartunit akuersissutigineqaruni...

– suli inatsisivinngorsimassanngilaq. Atsiugassanngorlugumi (atortussanngortillugu) Naalakkersuisunut siullermik nassiunneqassaaq, taavalu inatsit inaagaq tamanut aamma nalunaarutigineqassalluni, tamannalu nalinginnaasumik pisarluni Naalakkersuisut nittartagaatigut. Maleruagassat nutaat pillugit innuttaasut, nutaamik piginnaatitaaffinnut pisussaaffimminnullu naapertuuttumik inississinnaaqqullugit, ilisimatitsissuteqarfigineqassapput. Kingusinnerpaamik inatsisip ullormi atuutilerfiani sullissiviit innuttaasullu kalluarneqartut inatsisitigut aaqqiineq nutaaq ilisimassagaat qulakkeerumallugu pisortat, tusagassiutit kattuffiillu susassaartut kikkunnut tamanut ikiuuttarput.

Tamatuma kingorna inatsit allanngortinneqarnissami inatsisikkulluunniit nutaakkut atorunnaarsinneqarnissami tungaanut atuutissaaq. Naatsorsuutigineqarsinnaavorli piffissaq ingerlatillugu inuiaqatigiillu allanngoriartortillugit inatsisitigut aaqqiineq nutaamik oqallisutigineqaleqqissammat, qaquguluunniilli arlaat nipiliulissapput piusaralugulu: "Inatsisartut akuleruttariaqalerput!"

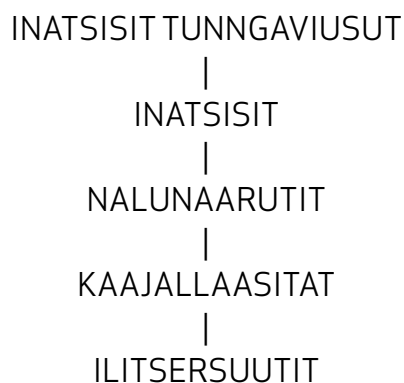
3. Inatsisiliormi tunngaviit

Kapitali una inatsisilerituunut atugassiaralugu allataangilaq, inatsisiliortunulli inatsisinik aalajangersakkanillu assiigiinngitsunik taakkulu pillugit pissutsinik paasiuminartunik saqqummiussivigineqarnissamut pisariaqartitsisunut suliaalluni.

Taamaattumillu ilanngutami uani naatsumik nassuiaatigineqassapput inatsiseqarnikkut tunngavigisat, samminerullugit inatsisit pilersarnerminni tullerriaarnerat kiisalu Namminersornerullutik Oqartussat/Namminersorlutik Oqartussat inatsisinik atuinerat. Tulliullugit maleruagassat imarisaannut tunngasut tikiqqassapput aammalu Nalunaarutit annikitsumik sammineqassallutik. Naggasiullugit sammineqassapput nunat tamalaat akornanni isumaqatigiissutit.

Ataani allassimasut naapertorlugit inatsisit pilersarnerminni ima aallaavittut tullerriaarnerqarput.

INATSISIT PILERSARNERMINNI TULLERIIAARNERAT:

Inatsisit pilersarnerminni tullerriaarnerat imaappoq; Inatsisit Tunngaviusut inatsisinit, nalunaarutinit, kaajallaasitanit assigisaannillu salliullutik pingaarnerupput. Taamatullu inatsisit nalunaarutinit, kaajallaasitanit, ilitsersuutinit il.il. pingaarnerupput.

Inatsisit Tunngaviusut Danmarkimut, Kalaallit Nunaannut Savalimmiunullu atuupput.

Folketingip Kalaallit Nunaanni Namminersornerulluni Oqartussaaneq pillugu Inatsimmik nr. 577, 29/11 1978-imeersumik – Namminersornerulluni Oqartussaaneq pillugu Inatsimmik – akuersissuteqarneratigut susassaqarfiit assiigiinngitsut kalaallinut immikkut oqartussaaffigisassangortinneqarput, tamatumani Namminersornerullutik Oqartussat inatsisiliormemut aqutsinermullu oqartussaaffeqalersinneqarlutik. Tamatuma peqatigisaanik inuit qinigaannik inatsisartoqarneq (Inatsisartut) aammalu pissaanermik atuutsitsisut (Naalakkersuisut) pilersinneqarput. Namminersornerulluni Oqartussaaneq pillugu inatsit 2009-mi Kalaallit Nunaanni Namminersorneq pillugu inatsimmik taarserneqarpoq; Namminersorneq pillugu inatsit (Inatsit nr. 473, 12/06/2009-meersoq). Inatsisit Tunngaviusut killiliussaasa iluini Kalaallit Nunaanni Namminersorneq inatsisikkut pilersinneqarpoq. Inatsisartut Naalakkersuisullu allannguuteqaratik ingerlaannarput. Nunatsinnili Namminersorlutik Oqartussat suliaasaqar-

finnik arlalinnik, ullumikkut Naalagaaffimmit ingerlanneqartunik tigusinissaq maanna aalajangiiffigisinnaalerpaat aammattaaq inatsisikkut Naalagaaffiup Namminersorlutillu Oqartus-
sat akornanni aningaasaqarnikkut atassuteqaqatigiinneq pillugu nutaamik aaqquissuussineq
aalajangersarneqarpoq.

Siusinnerusukkut Namminersornerullutik Oqartussat aammalu maanna Namminersorlutik
Oqartussat kiisalu inatsisit pilersarneranni tullerriiarinerup kinguneranik aallaaveqartumik
Kalaallit Nunaanni ingerlatsivik (Naalakkersuisut) inatsisiliornikkut pisinnaatitsissummik
inatsisiliortunit (Inatsisartut) pissarsisimatinnani aalajangiisinnaangilaq. Aammattaaq
inatsisit pilersarneranni tullerriiarinerup kinguneraa Naalakkersuisut oqartussaaffimmut
aalajangiinissamut piginnaatitsissummik tunineqarsimatillugit aalajangiinerit taamaattut
inatsisinut Inatsisartunit akuersissutigineqarsimasunut akerliussanngilluinnarlutilluunniit
ilanngunneqarsinnaassasut.

1979-imit 2009-mut Namminersornerulluni Oqartussaanerup nalaani Inatsisartut inatsisaat
Inatsisartullu peqqussutaat immikkoortillugit atorneqartarput. Taamatut immikkoortitsineq
ullumikkut sunnuteqaangilaq. Inatsisartut inatsisaat aammalu Inatsisartut peqqussutaat
inatsisinik tullerriiarinermi naligiipput, Inatsisartulli peqqussutaat Inatsisartut inatsisaannik
ingerlaavartumik taarserneqariartuaarput.

Nalunaarutit Naalakkersuisunit atorneqartarput, taamaattunik atuutsitsilernissamut pigin-
naatitsissut Inatsisartut inatsisaanni imaluunniit Inatsisartut peqqussutaanni aalajangersar-
neqarsimappat. Nalunaarutit Inatsisartut inatsisaat aamma Inatsisartut peqqussutaat assi-
galugit pisortanut innuttaasunullu inatsisitigut pisussaaffiliisarput.

Kaajallaasitat imaluunniit atorfilinnut peqqussutit, aamma taama taaneqarsinnaasut, male-
ruagassat pisortatut oqartussaasunut sammititaagaangata atorneqartarput. Kaajallaasitat
/ atorfilinnut peqqussutit innuttaasunut pisussaaffiliisanngillat. Pisulli ilaanni kaajallaasitaq
oqartussaasunit atortunngortitaq immikkut allaasumik pisinnaatitsisinnaavoq, tamannali
taamaallaat pisinnaalluni tunngavissaqarluartillugu.

Ilitseruutit imaluunniit maleruagassiat pisortanut innuttaasunullu tunngasuusinnaapput.
Maleruagassat imarisaasa tunuliaqutigisaasalu ilisimatitsissutigineranni aammalu malerua-
gassat qanoq paasineqarnissaannik aqutsivigineqarnissaannillu nalunaaruteqarnermi ilitser-
tuutit ilusiliineq atorneqassaaq. Ilitseruutit innuttaasunut pisussaaffiliisuunngillat.

Maleruagassani inatsisit pingaartinneqassasut aalajangerneqarsimappat, maleruagassap
pineqartup imarisaa saaneqarsinnaangussaaq. Inatsisit aamma inatsisitigut maleruagassat
allat, matumunnga ilanngullugit nalunaarutit pineqarpata, taakku inatsisiliornermi tullerrii-
a-
nermik taassumalu pilersitaanik tunngavissarititaasunik malinninnissaat ataqqinninnissaallu
pingaaruteqarluinnarpoq.

Tassunga atatillugu inatsimmik suliarinninnerup ingerlanerani inatsisitigut maleruagassat
suliarineqarnerannut atatillugu inatsisiliornermik pissaaneqartoq peqqissaarluinnartariaqar-
poq, taamaaliornikkut inatsisitigut maleruagassat imarisaat kinguneqaatissaallu inatsisitigut
maleruagassat siunniussaannut anguniagaannullu naapertuuttuutinneqassallutik.

Maleruagassanik atuisussat inatsisitigut maleruagassatut akuersissutigineqartunik atuarsinnaallutillu paasinnissinnaanissaat minnerpaamik piumasaqaataasariaqarpoq.

Inatsisitigut maleruagassat isumasiorneqarneranni ilaatigut aallaaviusinnaapput inatsisitigut maleruagassap oqaaseqatigiillorneqarnera, nalinginnaasumik immikkullu nassuiaatitut suliari-neqarsimasut, inatsisitigut maleruagassap pilersinneqarneranut atatillugu isumaliutissiisutit, allaffissornikkut periuseq, maleruagassap pilersinneqarniarnerani anguniagaq, siusinnerusukkut suliassa qarfirmi inatsisitigut periusaasimasut kiisalu innuttaasut inatsisitigut illersugaanissaannik mianerinninneq il.il. Tamatuma saniatigut Ombudsmandi, Ombudsmandeqarneq pillugu inatsisikkut taamaaliornissaq mattunneqarsimanngippat, inatsisitigut maleruagassap atorneqarnera imarisaalu pillugit inatsisilerituutut naliliinermik saqqummiussisinnaavoq.

Tamatuma saniatigut eqqartuussivikkut suliassanngortitsineq aqutugalugu pisortat oqartusaasut killissarisannik naliliisinnaaneq Inatsisit Tunngaviusut periarfissimmassuk erseqqis-sarneqassaaq. Tassani naatsumik nassuiarneqarpoq inatsisit pilersarnerminni tullerriaarnerat eqquutsinneqarsimanersoq eqqartuussivinnit nalilernerqarsinnaasoq; assersuutugalugu nalunaarut Inatsisartut inatsisaannut akerliusumik imaqarnerasoq, Inatsisit Tunngaviusut aalajangersagaat sanioqqutaarneqarsimanersut, Naalakkersuisut nammineerlutik inatsisitigut maleruagassiaminnik malinninersut il.il.

Inatsisartut inatsisissaattut siunnersuutit akuersissutigineqartut atorsinnaassappata Naalakkersuisut siulittaasuannit atortussanngortinneqarsimassapput Naalakkersuisuniillu tamanut saqqummiunneqassallutik. Taakkununga tunngasut Inatsisartut Naalakkersuisullu pillugit Inatsisartut inatsisaanni erseqqinnerusumik aalajangersarneqarput.

Nalunaarutit (Kalaallit inatsisitigut katersaataat) ataatsimiittarfik 2-mi atuagaateqarfimmi kiisalu Inatsisartut Allattoqarfianni atorfilinni pissarsiarineqarsinnaapput. Nalunaarutit aqutugalugit inatsisit Inatsisartut akuersissutigisaat ukiut tamaasa malinnaatinneqartarlutillu tamanut saqqummiunneqartarput. Nalunaarutit immikkoortunut/atuakkanut sisamanut agguataagaapput.

Imm. A-p imarai danskit inatsisaat nalunaarutaallu tamarmiusut Kalaallit Nunaannut atortuulersinneqarsimasut.

Imm. B-mi atuarneqarsinnaapput nunatsinni kommunit maleruagqusaat aamma ministereqarfinniit kaajallaasitaat il.il.

Imm. C-p imarai sulisoqarnikkut illua tungeriiaat isumaqatigiissutaat, akissarsianut tunngasumik aalajangersakkat il.il.

Imm. D-p imarai Namminersornerullutik Oqartussat inatsisiliaat tamarmiusut.

Nalunaarutit qupperarneqarnissaannut ikiuutitut atorneqarsinnaasoq tassa ukiut tamaasa saqqummersinneqartartoq „Kalaallit Nunaanni inatsisinut ujarliutit“, tassani ilaatigut immikkoortunut nalunaarsuut atorluarneqarsinnaasoq nanissaalluni. Takuuk Statsministeriap nit-tartagaa : www.stm.dk. Inatsisilli Kalaallit Nunaannut atuuttut pisoqaanerusut Nalunaarutit atuaganngortinneqarneranni taamaallaat suli nassaassaapput.

Nalunaarutit nutarterneqarput, pappiaranngorlugilli saqqummiunneqartarunnaarlutik. Tama-

tumunnga taarsiullugu innersuussutigineqarpoq www.inatsisit.gl. Danskít inatsisaat Kalaallit Nunaannut atuuttut eqqarsaatigalugít taakku www.lovtidende.dk-mi dansksut saqqummiun- neqartarput kalaallisullu allassimasut uani nassaassaallutik www.rigsombudsmanden.gl.

3.1 Nunat tamalaat akornanni isumaqatigiissutit naatsumik

Nunat tamalaat akornanni isumaqatigiissutit nunatsinnit akuersissutigineqarsimasut Inatsi- sartut inatsisiliornissamut periarfissaannut amerlasuutigut aamma sinaakkusiinnaasarpút.

Namminersorneq pillugu inatsit aqqutigalugu nunarput Naalagaaffimmut sinaakkusiussat ilu- anni nunanut allanut sillimaniarnermullu suliassaqarfimmut annertunerusumik oqartussaaffe- qalerpoq. Suliassaqarfik nunatsinnit tiguneqarsimanersoq tiguneqarsimanginnersorluunniit oqartussaaffimmut apeqqutaavoq.

Suliassaqarfimmut nunatsinnit tiguneqarsimasunut tunngatillugu naalackersuinikkut angunia- gassatut/suleqatigiinnissamik isumaqatigiissutit aammalu isumaqatigiissutit innuttaasunut pisussaaffiliisut immikkoortissimaneqarnissaat pitsaasuusaaq.

Naalackersuinikkut anguniagassatut/suleqatigiinnissamik isumaqatigiissutit innuttaasunut pituttuisuunngillat, taakkulu suliassaqarfimmut aalajangersimasumut tunngatillugu siunis- sami suleqatigiinnissaq imaluunniit nalinginnaasumik paaseqatigiinnissaq anguniarlugu isumaqatigiissutigineqarsinnaapput. Assersuutitut taaneqarsinnaavoq aatsitassat pillugit suleqatigiinnissamik EU-mut isumaqatigiissut 13. juni 2012-imi atsiorneqartoq. Naalacker- suinikkut anguniagassatut isumaqatigiissutit Inatsisartunit akuerineqaqqaaratik Naalacker- suisunit atsiorneqarsinnaapput, taamaattorli ataatsimiititaliaq susassaqartoq ilisimatinne- qartariaqarpoq.

Isumaqatigiissutit assigisaallu innuttaasunut pituttuisuusut tassaapput isumaqatigiissutit piunasaqaatinik, tunngavissanik il.il. aalajangersimasunik malinninnissamik atsioqatigiittu- nut pisussaaffiliisut. Isumaqatigiissummut innuttaasunut pisussaaffiliisumut assersuutitut taaneqarsinnaavoq EU-mut aalisarneq pillugu isumaqatigiissut. Nunat tamalaat akornanni isumaqatigiissummik akuersissutiginninnissamik siunnersuutit nunatsinnut pituttuisuussagu- nik, Inatsisartut Suleriaasianni § 33, imm. 6, nr. 4 naapertorlugu, aalangiiffigisassatut siun- nersuutitut ilusilerlugit Inatsisartunit akuerineqarsimassapput.

Suliassaqarfimmut nunatsinnit tiguneqarsimangitsunut tunngatillugu nunat tamalaat akor- nanni isumaqatigiissutinik akuersissutiginnittarneq naalagaaffimmi oqartussaasunit isu- magineqartarpoq. Isumaqatigiissutit innuttaasunut pisussaaffiliisut nunatsinnut immikkut pingaarutillit aammalu nunatsinnut killilimmik pingaarutillit immikkoortissimaneqarnissaat pitsaasuusaaq.

Isumaqatigiissutit innuttaasunut pisussaaffiliisut nunatsinnut immikkut pingaarutillit pine- qartillugit danskít isumaqatigiinniarnissamut piginnaatinneqarnissaanni nunatta akuutinne- qarnissaa pisariaqarpoq. Suliassani taamaattuni isumaqatigiinniarnermik isumaginneqqullu- git Naalackersuisut danskít naalackersuisunit piginnaatinneqarsinnaapput. Isumaqatigiissutit innuttaasunut pisussaaffiliisut nunatsinnut killilimmik pingaarutillit Ka-

laallit Nunaannut tunngatillugu nangaassuteqartillugit danskit naalakkersuisui nalinginnaasumik isumaqatigiissutigineqartarput. Assersuutitut taaneqarsinnaapput pinerliiniaqatigiinnik imaluunniit pinerlunnianik akiuiniarneq pillugu nunat tamalaat isumaqatigiissutaat. Isumaqatigiissut taamaattoq Namminersorlutik Oqartussanut oqaaseqarfigisassanngorlugu kingusinnerusukkut saqqummiunneqassaaq (saqqummiunneqarsinnaavoq). Isumaqatigiissut nunatsinit akuersissutigineqassappat Inatsisartut Suleriaasianni § 33, imm. 6, nr. 4 naapertorlugu Inatsisartunit akuersissutigineqassaaq.

4. Inatsisartut ataatsimiittarfianni suleriaatsimut nassuiaat

4.1 Aallarniut

Inatsisartut ataatsimiittarfianni sulineq maleruagassat assigiinngitsut atorlugit aalajangersaavigineqarpoq.

Aalajangersakkat tamakku Inatsisartut suleriaasianni aamma Inatsisartut Naalakkersuisullu pillugit Inatsisartut inatsisaanni salliullugit sammineqarput. Ataaniittuni tamakku tamakkerlugit nassuiaatigineqanngillat, Inatsisartunili sulinermut atasumik aalajangersakkat arlallit pingaarnerit atornerajarjunnerillu nassuiaatigineqassapput.

Tamatuma saniatigut Inatsisartut sulineranni ulluinnarnilu ingerlaneranni ileqqut ileqqulusallu allassimangikkaluartut atuummata erseqqissaatigineqassaaq.

4.2 Inissitsiterluni ataatsimiittarnerit

Inatsisartut Naalakkersuisullu pillugit Inatsisartut inatsisaanni § 7 naapertorlugu Inatsisartut ataatsimiittussaataapput qinersinerup kingorna sapinngisamik piaarnerpaamik, kingusinnerpaamillu qinersinerup kingorna ullut 45 qaangiunneranni. Inatsisartut inissitsiterlutik ataatsimiinnissaannut ataatsimiigiaqqusisuusarpoq qinigassanngortittunit qinigaasunit Inatsisartunut sivisunerpaamik ilaasortaasimasoq; imaluunniit qinigaasunit angajullersaasoq; tassa Inatsisartunut ilaasortat arlallit sivisoqatigiimmik ilaasortaasimappata. Siulittaasoqarfimmik qinersinissap tungaanut Inatsisartut ataatsimiinneri ilaasortap ataatsimiigiaqqusisuusup aqussavai. Suleriaatsimi § 4, imm. 1 naapertorlugu Siulittaasoqarfimmik qinersisoqarnissaata tungaanut ilaasortaq ataatsimiigiaqqusisuusoq, Inatsisartunit toqqakkanik ilaasortanik marlunnik peqateqarluni, oqaluuserisassanut ataatsimiititaliaagallartutut atuuttussaapput. Oqaluuserisassanulli ataatsimiititaliaagallartumik pilersitsineq sivisunerpaamik ilaasortaasimasup, tak. siuliani allassimasut, aammalu partiit Inatsisartunut qinigaasut sinniisaannik (siulittaasuugajuttunik) marlunnik arlallinnilluunniit suleqateqarneratigut pisarpoq.

Siulittaasoqarfimmik Naalakkersuisunillu qinersisoqartinnagu kiisalu ataatsimiititalianik inatsisitigut pilersinneqartussaataasunik ataavartunillu pilersitsisoqartinnagu qinigaasut ilaasortaanissamut piumasaqaatinik, Inatsisartunut ilaasortanut atuuttunik, eqquutitsimanersut aalajangiivigineqassaaq. Qinigaasoq Inatsisartuni inissaminut inississinnaanngilaq Inatsisartunut ilaasortaanissamut nalinginnaasumik ataqqinassutsiminik annaasaqaatigisaminik pinerluuteqarsimasutut iliuuserisimasani pillugu pineqaatissineqarsimaguni. Qinigaanerup misilinneqarnissaanut ataatsimiititaliaagallartup inassuteqaataa malillugu Inatsisartut tamarmiusut tamanna pillugu aalajangiissapput. Suleriaatsimi § 1, imm. 2-3 naapertorlugit qinigaanerup misilinneqarnissaanut ataatsimiititaliaagallartoq Inatsisartunik ataatsimiigiaqqusisutut ilaasortamik kiisalu ilaasortanik allanik sisamanik, ilaasortamit ataatsimiigiaqqusisusumit toqqarneqartunik ilaasortaqassaaq. Qinigaanerup misilinneqarnissaanut ataatsimiititaliaagallartumut sinniisussanik qinersisoqarneq ajorpoq.

Siulittaasoqarfik tallimanik ilaasortaqaarpoq. Inatsisartut siulittaasuata nalinginnaasumik amerlanerussuteqarnikkut qinerneqassaaq. Siulittaasup tullii, siulleq, aappaat, pingajuat sisamaallu agguaqatigiissitsineq atorlugu qinerneqassapput (takuuk ilanngussa 2.), tassa Inatsisartut siulittaasuata qinigaqaqatigisamini inissaq pissarsiarissallugu. Ukiut tamaasa Inatsisartut ukiuata aallartinnerani Inatsisartut Siulittaasoqarfiannik qinersisoqartassaaq. Inatsisartunili amerlanerussuteqartut Inatsisartut siulittaasuata, siulittaasulluunniit tullii ataasiakkaat, sulisussaajunnaarsissinnaavaat (tassa imaappoq atuukkunnaartissinnaavaat). Inatsisartut siulittaasuata sulisussaajunnaarsinneqarpat siulittaasoqarfik tamarmi tunuassaaq.

Naalakkersuisut siulittaasuata nalinginnaasumik amerlanerussuteqarnikkut qinerneqassaaq, tamatumalu kingorna Naalakkersuisut siulittaasuata Naalakkersuisunut ilaasortanik arlalinnik qinersinissamik inassuteqassalluni. Tamatuma kingorna Naalakkersuisut siulittaasuata Naalakkersuisunut ilaasortanik qinersinissamik inassuteqaataa Inatsisartunit ataatsimoortumik taasissutigineqassaaq. Naalakkersuisut qinigaaffimmut tamarmut atuuttussanngorlugit qinerneqassapput, Inatsisartunili amerlanerussuteqartut Naalakkersuisut Naalakkersuisuniluunniit ilaasortat ataasiakkaat tatiginninnginnerminnik nalunaaruteqarfigalugit sulisussaajunnaarsissinnaavaat (tassa imaappoq atuukkunnaartissinnaavaat). Naalakkersuisut siulittaasuata sulisussaajunnaarsinneqarpat Naalakkersuisut tamarmiusut tunuassapput.

Qinersinerup kingorna Inatsisartut inissitsiterlutik ataatsimiinneranni aamma Inatsisartut ukiuata aallartinnerani septemberimi Inatsisartut ataatsimiititalianik inatsisit malillugit pilersinneqartussaataasunik arlalinnik pilersitsissapput. Taakku tassa Nunanut Allanut Sillimaniarnermullu Ataatsimiititaliaq, Qinigaanerup Misilinneqarnissaanut Ataatsimiititaliaq aamma Inatsisinut Ataatsimiititaliaq. Inatsisartut inissitsiterlutik ataatsimiinneranni Inatsisartullu ukiuata aallartinnerani Inatsisartut erseqqinnerusumik aalajangiinerat tunngavigalugu ataatsimiititaliat ataavartut allat aammattaq pilersinneqassapput. Kiisalu inissitsiterluni ataatsimiinnermi upernaakkullu ataatsimiinnerit tamaasa Aningaasaqarnermut Ataatsimiititaliaq aamma Kukkunersiunerumut Ataatsimiititaliaq pilersinneqassapput. Ataatsimiititaliat inatsisit malillugit pilersinneqartussaataasut ataatsimiititaliallu ataavartut sinneri agguaqatigiissitsilluni qinerseriaaseq malillugu qinerneqassapput (takuuk ilanngussa 2.) Ataatsimiititaliat Inatsisartunut ilaasortanik tallimanik ilaasortaqaassapput, taakkulu Naalakkersuisunut ilaasortaassanngillat. Pissutsilli immikkut ittut, tassa immikkut illuinnartut nalinginnaanngitsulluunniit atuutsillugit ataatsimiititaliap arfineq marlunnik ilaasortaqaarnissaa Siulittaasoqarfimmit qaqutiguissumik inassutigineqarsinnaavoq. (Periarfissalli tamatuma Suleriaatsip nutarterneqarnissaanut atatillugu atorunnaarsinneqarnissaa naatsorsuutigineqarpoq). Ataatsimiititaliami ilaasortanut ataasiakkaanut taakkununga sinniisussanik toqqaasoqassaaq.

4.3 Ataatsimiittarnerit

Inatsisartut minnerpaamik ukiumut marloriarlutik ileqqusumik ataatsimiittussaataapput. Aammattaq Inatsisartut siulittaasuata pisariaqartutut isigippagu Inatsisartut immikkut ittumik qasseriarlutilluunniit ataatsimiissinnaapput. Inatsisartuttaaq Naalakkersuisut siulittaasuata, minnerpaamilluunniit Inatsisartunut ilaasortat affaasa tamanna piumasarippassuk ataatsimiittussaapput. Immikkut ittumik ataatsimiinnerni suliasat, immikkut ittumik ataatsimiigiaqqusinerumut tunngaviliisuusut kisiisa Inatsisartut suliarisussaavaat.

Inatsisartut ataatsimiinnerinut atasumik Siulittaasoqarfik oqaluuserisassanut ataatsimiititaliatut atuuttussaavoq. Tassa imaappoq Siulittaasoqarfik siunnersuutit, apeqquteqaatit il.il. ataatsimiinnermi pineqartumi suliarineqartussanngortitat qanoq suliarineqarnissaat pillugit Inatsisartunit akuersissutigisassamik inassuteqaateqassaaq. Inassuteqaat taanna immikkoortut ataasiakkaat suliarineqarnerannut atatillugu nalunaarutigineqassaaq. Ataatsimiinneq aallartitsinnagu Siulittaasoqarfik siunnersuutit, apeqquteqaatit il.il. ataatsimiinnisami isumaqatigiinniutigineqartussatut naatsorsuutigineqartut allattorsimaffiinik Inatsisartunut ilaasortanut nassiussissaaq. Atortussat tigungerisa kinguninngua ilaasortanit atuarneqarlutik aallartinneqassasut naatsorsuutigineqarpoq.

4.3.1 Inatsisartut ataatsimiittarfianni sulinermut nalinginnaasumik aalajangersakkat

Inatsisartut Siulittaasoqarfianni ilaasortat akunnerminni isumaqatigiissuteqarnertik malillugu Inatsisartut ataatsimiinnerinik aqutsisuusassapput. Siulittaasoqarfimmi ilaasortaq, siunnersuummik oqaluuserineqartussamik saqqummiisusooq, apeqquteqateqaat aallaavigalugu oqaluuserisassanngortitsisoq apeqquteqartorluunniit imaluunniit partiini sinnerlugu oqaluuserisassani oqaluuserisassanut oqaaseqartuusooq, oqaluuserisassap pineqartup suliarineqarnerani ataatsimiinnermik aqutsisuusinnaangilaq.

Inatsisartunut ilaasortaq oqaaseqarumalluni kissaateqartoq ataatsimiinnermik aqutsisumut, piffissat oqaaseqarsinnaatitaaffittut atuuttut inimigalugit (piffissat oqaaseqarsinnaatitaaffittut atuuttut Inatsisartut suleriaasiannut ilanngussatut ilanngunneqarput) ilaasortanik oqaaseqarumallutik saaffiginnittunik tulleriarlugit oqaaseqarsinnaatitsisuusumut, saaffiginnissaaq.

Ataatsimiinnermik aqutsisup Inatsisartut ataatsimiinnerata eqqissisimasumik torersumillu ingerlanissaa nakkutigissavaa ilaasortallu ataatsimiinnermik aqutsisut eqqissisimanissamik torersumillu ingerlanissamik aalajangiineri tamaasa malitussaavaat. Eqqissiviillioortoqalerpat ataatsimiinnermik aqutsisup Inatsisartut ataatsimiittarfianni ataatsimiinneq unitsissinnaavaa.

Ataatsimiinnermik aqutsisup aalajangiineri Inatsisartut oqaluttarfianniit ataatsimiittarfimiilluunniit isornartorsiorneqarsinnaangillat. Ataatsimiinnermik aqutsisup aalajangiinera ilaasortap iluarinngikkuniuk tassunnga tunngatillugu tamatuma kingorna Siulittaasoqarfimmut allagaqarluni saaffiginnittariaqarpoq.

Inatsisartunut ilaasortat Inatsisartut Siulittaasoqarfiannik Oqaluuserisassanullu Ataatsimiititaliamik Inatsisartut ataatsimiinnerini (allatulluunniit avammut sammisumik) isorinninnerminnik nalinginnaasumik oqaatiginnittangillat. Tamatumani Siulittaasoqarfimmi Oqaluuserisassanullu Ataatsimiititaliamik ataqqinninnermik ersersitsinissaa aammalu Inatsisartunik isiginninnerup sernissorneqarnissaa eqqarsaatigineqarluni.

Inatsisartunut ilaasortat Naalakkersuisunullu ilaasortat Inatsisartut ataatsimiinnerisa nalaani ataqqillugit aqqi kinguliaallu taallugit oqaaseqarfigineqartarnerat (eqqartorneqartarnerallu) ileqquuvoq. Naalakkersuisunut ilaasortat pineqaraangata naalakkersuisutut taaguutaat aamma nalinginnaasumik atorineqartassapput.

Kiisalu Inatsisartut oqaluttarfiannit Naalakkersuisut Inatsisartullu atorfilittaannik isornar-torsiuisarneq ileqqussaannigitsutut isigineqarpoq. Ilaatigut taakku akissuteqarsinnaanngil-lat ilaatigullu iliuutsit pineqartut atorfirmut atatillugu iliuuserineqarsimappata atorfilittat iliuusaannut Naalakkersuisunut ilaasortaq/Inatsisartut siulittaasuat pingaarnertut pisortati-goortumik naalakkersuinikkullu akisussaasuupput.

Inatsisartut ataatsimiittarfianni ataatsimiinnerit – taamaaliorinnaatitaanngiffiit ikittun-nguit assersuutigalugu apeqqutit inunnut attuumassuteqartut aammalu Suleriaatsimi § 53, imm. 2 naapertorlugu ataatsimiititalianut, siunnersuisoqatigiinnut aalajangiisartunullu ila-asortassanik qinersinerit eqqaassanngikkaani – kikkunnilluunniit najuuffigineqarsinnaapput.

Inatsisartut ataatsimiittarfianni oqaluuserinninnerit kalaallit danskillu oqaasii atorlugit tamanut saqqummiunneqarnissaat Inatsisartut Siulittaasoqarfiata suliassaraa. Saqqummii-sarneq siusinnerusukkat atuaganngorlugu pisarpoq. Ukiuni kingullerni isumaqatigiinniarnert atortussallu taakkununga atasut DVD-mut videonngorlugit/immiussanngorlugit saqqum-miunneqartarput. Aammattaaq ukiuni kingullerni ataatsimiinnernit immiussat Inatsisartut nittartagaanni takuneqarsinnaapput.

Siunnersuutiniq suliaqarnermut atasumik minnerpaamik ilaasortat affaat peqataappata Inatsisartut aalajangiisinnaassuseqarput. Aalajangiinnerit amerlanerussuteqarnikkut pisarput. Siunnersuummut taasisitsinermi isumaqataallutik akerliullutillu taasinerit amerlaqatigiip-pata siunnersuut atortussaajunnaassaaq. Inatsisartut taasinermi atortorissaarutaat elek-troniskiusoq atorlugu taasineq pisarpoq. Atortorissaarut atorneqarsinnaatinnagu ilaasortat nikuittarnerisigut taasineq ingerlanneqassasoq ataatsimiinnermi aqutsisumit aalajangerne-qarsinnaavoq. Ataatsimiititalianili ilaasortassanik qinersinerimut atatillugu ilaasortat amerla-nerussuteqartut kissaatigippassuk taasineq allalluni taasinnikkut ingerlanneqassaaq.

Malittarisassat ataatsimiittarfimmut takuniaasunut taamatullu Inatsisartunut ilaasortanut atuuttussat Siulittaasoqarfimmit marts 2011-imi akuerineqarput. Malittarisassat taakku ilitersuummut ilanngussaq nr. 4-tut ilanngunneqarput aammalu tamanit ilisimaneqarlutillu malinneqarnissaat naatsorsuutigineqarluni.

4.3.2 Oqaluuserisassatut saqqummiussat assigiinngitsunik ilusilikkat suliarineqartarnerannut aalajangersakkat

Inatsisartut oqaluuserisassaannut ilanngussat imatut agguataagaasarput:

- Inatsisartut inatsisissaattut siunnersuutit
- Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuutit, taakkunungalugu ilanngullugit danskit inatsisaasa Kalaallit Nunaannut atortussanngortitassat Inatsisartunit oqaaseqarfigineqar-nissaat pillugit siunnersuutit aamma nunat tamalaat isumaqatigiissutaasa atortuulersinne-qartussat Inatsisartunit oqaaseqarfigineqarnissaat pillugit siunnersuutit
- Nassuiaatit oqaluuserisassanngortinneqartut
- Inatsisartunut ilaasortat apeqquteqaateqaat aallaavigalugu oqallisissiaat

Immikkoortut Naalakkersuisut Inatsisartunuluunniit ilaasortat Inatsisartut oqaluuserisas-
saannut ilanngutitikkumasaat Inatsisartut Suleriaasiat naapertorlugu Inatsisartut ataatsi-
miinnissaata aallartinnissaa kingusinnerpaamik sapaatit akunnerinik tallimanik sioqqullugu
Inatsisartut Siulittaasuannut (Inatsisartut Allattoqarfiannut) saqqummiunneqarlutilluunniit
tunniunneqarsimassapput. Immikkoortut Inatsisartut Siulittaasoqarfiata tunniussivissatut
piffissaliussaata iluani tunniunneqanngitsut (imaluunniit ulloq kingusinnerpaamik tunnius-
sivissaq qinnutigalugu siumoortumik nalunaarutigineqarsimannngitsut) oqaluuserisassanut
ilanngunneqarnissaat naatsorsuutigineqarsinnaanngilaq. Taama pisoqartillugu immikkoortup
suliarineqarnissaata itigartitsissutigineqarnissaanik Siulittaasoqarfimmit ninassuteqarnis-
samut Inatsisartut Allattoqarfiat pisussaavoq.

Aammattaaq siunnersuutit apeqquteqaatillu Inatsisartuni suliarineqartussatut kissaatigi-
neqartut pillugit Inatsisartut suleriaasianni ilusiliinissamut assigiinngitsunik piumasaqaate-
qartoqarpoq, Inatsisartunilu ataatsimiittoqalinnginnerani siunnersuutit Inatsisartuni sulia-
rineqartussatut kissaatigineqartut qanoq ilusilerlugit allanneqarnissaannut, qassinngorlugit
naqinneqarnissaannut assigisaannullu Inatsisartut Siulittaasoqarfiat piumasaqaateqartar-
poq. Tamakku pillugit paasissutissat Inatsisartut nittartagaanni sukkulluunniit pissarsiarine-
qarsinnaapput.

Atortussanik Inatsisartunut agguaassisarneq elektroniskiusumik ingerlanneqaleraluttuinnas-
sasooq naatsorsuutigineqarpoq.

Kiisalu siunnersuutit, apeqquteqaatit suliassallu allat suliarineqarnerini oqaaseqarnermi pif-
fissaliussatut atugassat Inatsisartut suleriaasiannut ilanngussami aalajangersarneqarsimap-
put.

4.3.2.1 Inatsisartut inatsisissaattut siunnersuutit

Naalakkersuisut Inatsisartunullu ilaasortat Inatsisartut inatsisissaattut siunnersuutininik
saqqummiussinissamut periarfissaqarput. Inatsisartulli inatsisissaattut siunnersuutit Inatsi-
sartuni saqqummiunneqartut tamangajammik Naalakkersuisunit, Inatsisartut sulisoqarnerinit
sulisoqarnerungaartunit, saqqummiunneqartarput.

Oqaatigineqareersutut inatsisissatut siunnersuutinut taamaattunut ilusiliinissamut arlalinnik
piumasaqaateqartoqarpoq. Tunngaviusumik piumasaqaat pingaarnerpaaq tassaavoq Inatsi-
sartut inatsisissaattut siunnersuutit inatsisissatut ilusilerlugit nassuiaatitalerlugillu saqqum-
miunneqartussaannerat. Aalajangersakkanut ataasiakkaanut nalinginnaasumik nassuiaatit
taamatullu immikkut nassuiaatit ilanngunneqassapput. Inatsisartunut ilaasortaq Inatsisartut
inatsisissaattut siunnersuummik ilusilersuinermini Inatsisartut Allattoqarfianni ataatsimiiti-
talianut allatsinit (sulisussaarneq apeqqutaatillugu) ikiorneqarsinnaavoq (takuuk ilanngus-
saq 1 aamma 7). Inatsisartulli inatsisissaattut siunnersuutininik suliaqarneq piffissamik
sulisunillu atuinartorujussuuvoq, tamannarpiarlu pissutigalugu Inatsisartunut ilaasortap siun-
nersuunni aalajangiiffigissatut siunnersuutit saqqummiukkumaneruspaa, tassuunakkut
inatsisissatut siunnersuummik aalajangersimasumik erseqqinnerusumillu suliaqarnissamik
saqqummiussinissamillu Naalakkersuisut peqquneqartarmata.

Inatsisartut inatsisissaattut siunnersuutit Inatsisartuni pingasoriarlugit suliarineqartus-
saapput. Siullermeerlugu suliarinninnermut ilaagajuppoq siunnersuutip ataatsimut isigalugu
tunngaviusumik oqallisigineqarnera. Siullermeerlugu suliarinninnermi allannguutissatut siun-
nersuutit saqqummiussisoqarsinnaangilaq, partiilli oqaaseqartartui nalunaareersinnaap-
put allannguutissatut siunnersuutit qanoq ittut saqqummiutilersaaritit. Siullermeerinissaq
sioqqullugu siunnersuummut iluarsiiussummik agguassisoqarsinnaavoq. Siullermeerinissaq
tikillugu siunnersuutit qanoq ittuugalaniluunniit kukkunerit amigaatillu iluarsineqarnissaan-
nut iluarsiiusutit atorineqarsinnaapput.

Siullermeerinermut atatillugu siunnersuut inatsisit malillugit Inatsisartut ataatsimiititaliaan-
nit imaluunniit ataatsimiititaliamit ataavartumit nalinginnaasumik suliassanngortinneqartar-
poq. Siunnersuulli siunnersuutip suliarineqarnerata nalaani qanoq ilisukkulluunniit ataatsi-
miititaliamut suliassanngortinneqarsinnaavoq. Taamaalilluni Inatsisartut siunnersuummik
suliaqarnertit unitsikkumallugu aalajangersinnaapput suliarinninnissarlu ataatsimiititaliamut
innersuussutigalugu. Taamatut pisoqartillugu suliarinninneq ataatsimiititaliaq isumaliutissiis-
suteqarsiillugu, unitsinneqarallartarpoq, tamatumalu kingorna suliarinninneq nanginneqartar-
luni. Tamannali akuttusuumik taamaallaat pisarpoq. Taamaalilluni amerlasuutigut Inatsisartut
inatsisissaattut siunnersuutit siullermeerlugit suliarineqarnerisa naammassinerini ataatsi-
miititaliamut suliarineqartussanngortinneqartarput. Aammali siunnersuutit annertuumik
isumaqatigiiffiusutut paasineqartut imaluunniit itigartinneqarnissaat isumaqatigiissutigine-
qartut ataatsimiititaliamut suliarineqartussatut innersuunneqanngitsoorsinnaasarput.

Ataatsimiititaliap suliarinninnini naammassiguniuk aappassaaneerlugu suliarineqarnissaanut
isumaliutissiissusiortarpoq, tassuunalu ataatsimiititaliaq siunnersuummut isummertarluni.
Tassani allannguutissatut siunnersuutaajunnartut oqaaseqaatillu allat ataatsimiititaliamit
tamarmiusumit imaluunniit ataatsimiititaliami amerlanerussuteqartunit ikinnerussuteqartu-
nillu oqaasertalersorneqartarput.

Naalakkersuisut ataatsimiititaliap isumaliutissiissutaanut nalinginnaasumik akissuteqaate-
qartarput, tassuunalu ataatsimiititaliap oqaaseqaatai inassuteqaataalu kiisalu allannguutis-
satut siunnersuutaajunnartut Naalakkersuisunit oqaaseqarfigineqartarlutik.

Aappassaaneerlugu suliarinninnermi oqaaseqaatit ataatsimiititaliamit isumaliutissiissutik-
kut oqaasertalerneqartut Inatsisartut oqaluserisarpaat, soorluttaaq partiit oqaaseqartui
ilaasortallu allat siunnersuummi immikkuualuttut pillugit oqaaseqarfiginikkajuttut.

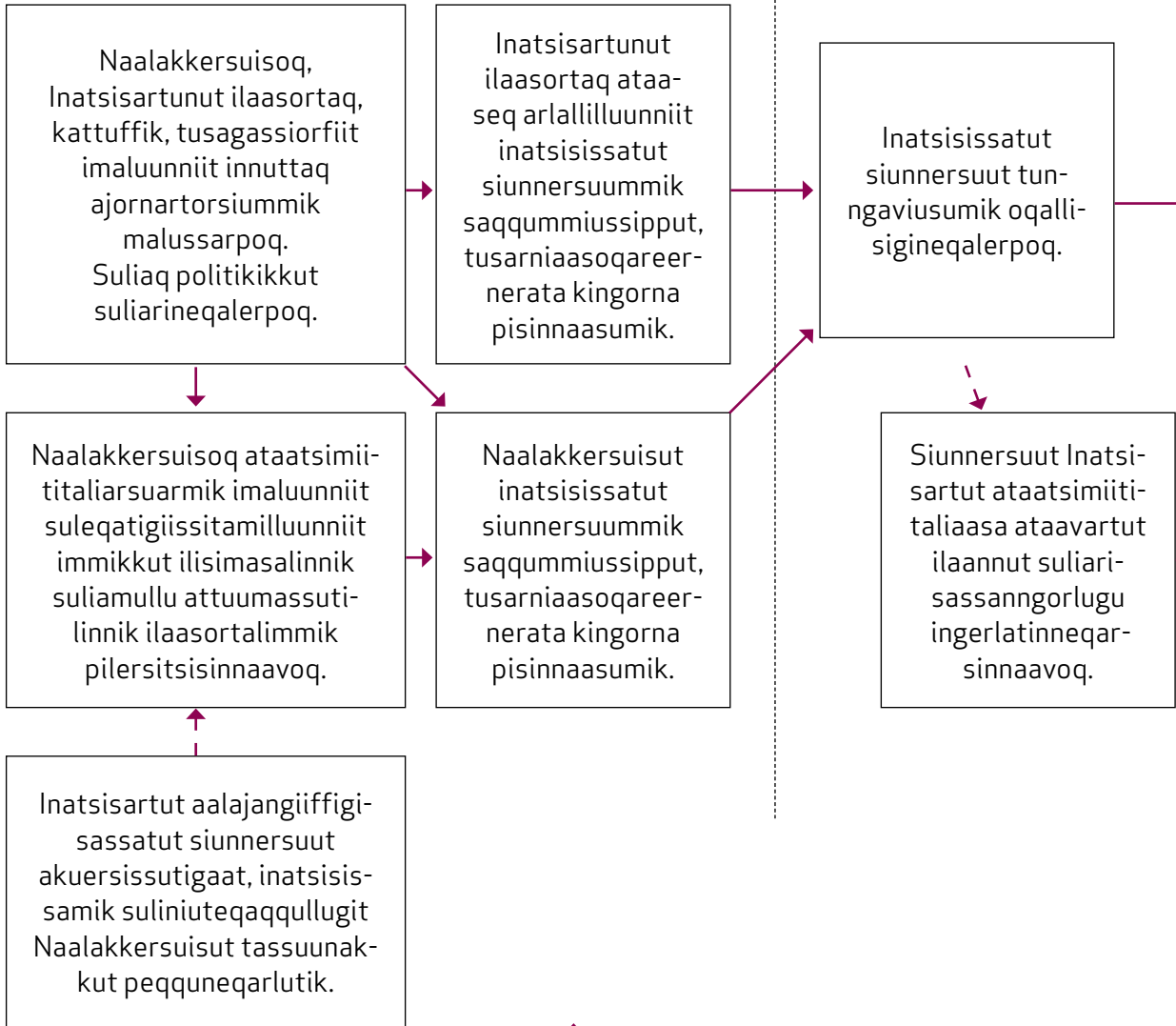
Aappassaaneerlugu suliarinninnermi uku allannguutissatut siunnersuutit saqqummiussisinnaapput:

- ataatsimiititaliaq
- ataatsimiititaliami amerlanerussuteqartut
- ataatsimiititaliami ikinnerussuteqartut
- Inatsisartunut ilaasortaq kinaluunniit
- Inatsisartuni partiit
- Naalakkersuisut
- Siuliani allassimasut arlaat saqqummeeqatigiissinnaapput.

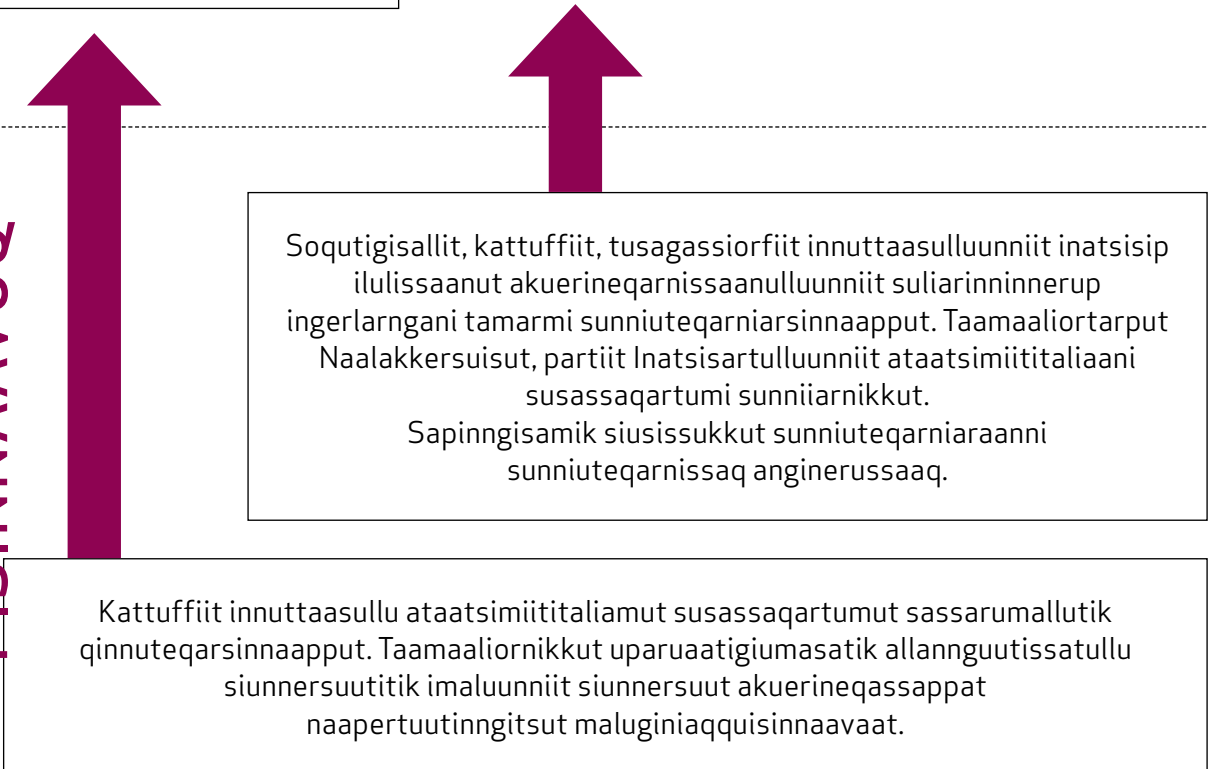
INATSISARTUT

Siullermeerinnineq

INGERLARIAASEQ

AAMMALI IMATUT PISINNAAVOQ

ATAATSIMIINNERAT

Aappassaaneerinnineq

Inatsisissatut siunnersuummi immikkoortut oqaluuserineqassapput. Allanguutissatut siunnersuutaasinnaasut taasisutigineqarput, soorluttaaq inatsisissatut siunnersuutip tamarmiusup pingajussaaneerineqar-nissaa taaasisutigineqartoq. Ataatsimiititaliap isumaliutissiis-sutaa oqaluuserinninnermut ilaatinneqassaaq.

Pingajussaaneerinnineq

Siunnersuut sivi-kitsumik oqaluuserineqarpoq. Allanguutissatut siunnersuutaasinnaasut taasisutigineqassapput, naggataatigullu siunnersuut tamarmiusoq taasisutigineqassalluni.

Siunnersuut Inatsisartuni amerlanerussuteqartunit taperserineqanngilaq atortussanngussanilu.

Ataatsimiititaliaq isumaliutissiissusiorpoq, tassani siunnersuut siuarsarneqarluni, itigartinneqarluni imaluunniit allanguutissatut siunnersuummik saqqumiussisoqarluni.

Siunnersuut ataatsimiititaliamut nutaamik suliarineqartussatut ingerlatinneqarsinnaavoq, tamatumalu kingorna ataatsimiititaliaq ilassutitut isumaliutissiissuteqarluni.

Siunnersuut Inatsisartuni amerlanerussuteqartunik taperserineqarpoq akuerissutigineqarlunilu.

Inatsisissatut siunnersuut atortussanngortinneqarpoq tamanullu nalunaarutigineqarluni kii-salu inatsimmi ulluliusaq naapertorlugu atuutilerluni.

Soqutigisallit, kattuffiit, tusagassiorfiit innuttaasullu politikikkut partiini attaveqaatimikkut, aviisitigut allaaserisaqarnikkut, oqallinnermi peqataanikkut oqallittarfikkullu tamanut ilisimatitsissuteqartarput.

Kattuffiit innuttaasullu ataatsimiititaliamut susassaartumut sassarumallutik qinnuteqarsinnaapput. Taamaaliornikkut uparuaatigiumasatik allanguutisatullu siunnersuutitik imaluunniit siunnersuut akuerineqassappat naapertuutinngitsut maluginiaqqusinnaavaat.

Allannguutissatut siunnersuutit allallugit oqaasertaliivigineqarsimassapput immikkoortullu attuumassuteqarfigisamik oqaluuserinissaa kingusinnerpaamik ullormik ataatsimik sioqqullugu nalinginnaasumik suliffiup iluani agguanneqarsimassallutik.

Aappassaaneerlugu suliarinninnerup naammassineraani siunnersuut qanoq iluseqarluni pingajussaaneerlugu suliarineqarnissaminut ingerlaqqissanersoq Inatsisartut taasissutigissavaat. Allannguutissatut siunnersuutit arlalinnik saqqummiussisoqarsimappat allannguutaanerpaasussatut allannguutissatut siunnersuut siulliullugu taasissutigineqassaaq. Siunnersuut tamatuma kingorna amerlanertigut ingerlaannartumik pingajussaaneerlugu suliarineqartussanngortinneqartarpoq, Inatsisartulli aalajangersinnaapput siunnersuut aammaarlugu ataatsimiititaliamit suliarineqassasoq. Taamatut pisoqartillugu pingajussaaneerlugu suliarinninnermut ataatsimiititaliaq ilassutitut isumaliutissiissuteqassaaq. Inatsisartulli aamma aalajangersinnaavaat siunnersuut ataatsimiititaliamit allamit, tassa siullermeerlugu aappassaaneerlugulu suliarineqarnerata akornanni ataatsimiititaliamit suliarinnittuunngitsumik, suliarineqassasoq. Taamatut pisoqartillugu ataatsimiititaliaq alla taanna pingajussaaneerlugu suliarinninnermut isumaliutissiissuteqassaaq.

Oqaatigineqartutulli siunnersuut amerlanertigut ataatsimiititaliamit nutaamik suliarineqarani ingerlaannartumik pingajussaaneerlugu suliarineqartussanngorlugu toqqaannartumik ingerlatinneqartarpoq.

Pingajussaaneerlugu suliarinninnermi uku allannguutissatut siunnersuutit saqqummiussisinnaapput:

- ataatsimiititaliaq
- ataatsimiititaliami amerlanerussuteqartut
- ataatsimiititaliami ikinnerussuteqartut
- Naalakkersuisut
- Inatsisartunut ilaasortat ataatsimoortut sisamat
- Siuliani allasimasut arlaat saqqummeeqatigiissinnaapput.

Allannguutissatut siunnersuuteqartoqarpat, taanna taasissutigineqassaaq, tamatumalu kingorna siunnersuutip iluserilikkani atorlugu inaarutaasumik akuersissutigineqarnissaa Inatsisartut taasissutigissavaat.

4.3.2.2 Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuutit

Inatsisartunut ilaasortaq kinaluunniit, partii sunaluunniit kiisalu Naalakkersuisut aalajangiiffigisassatut siunnersuummik saqqummiussisinnaapput.

Aalajangiiffigisassatut siunnersuutit Inatsisartut inatsisissaattut siunnersuutitulli pinnatik taamaallaat marloriarlugit suliarineqartussaapput.

Aalajangiiffigisassatut siunnersuut tassaavoq nutaamik inatsisiliornissamik inatsimilluunniit atuuttumik (Inatsisartut inatsisaannik, Inatsisartut peqqussutaannik nalunaarummilluunniit) allanngortitsinissamik imaluunniit aalajangersimasumik iliuuseqarnissamik Naalakkersuisut suliniuteqaqqullugit peqquneqarnissaannik siunnersuut. Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuummik Inatsisartut akuersissutiginnippata Inatsisartut aala-

jangigaata malinnissaanut Naalackersuisut pisussaapput. (Taamaattorli takuuk qinersisoqarnissaanik nalunaaruteqartoqarnerata kingorna pissutsit pillugit imm. 4.4)

Siunnersuutinilli ilusileeriaatsit arlallit aalajangiiffigisassatut siunnersuutitulli suliarineqartarput. Taakku tassa:

- Nunat Avannarliit Killiit Siunnersuisoqatigiiffiata aalajangersagaasa Inatsisartunit akuerineqarnissaannik siunnersuutit.
- Aningaasaliissuteqarnissanik qinnuteqaatit Aningaasaqarnermut Ataatsimiititaliap Inatsisartunit tamarmiusunit aalajangiiffigineqaqqullugit innersuussutigisai.
- Nunatta Karsiata naatsorsuutaasa akuersissutigineqarnissaannik siunnersuut.
- Akileraartarnermi ilanngaatinik aalajangersaanissamik siunnersuutit.
- Danmarkimi inatsisit atuuttut Kalaallit Nunaannut atuuttussanngortinneqarnissaat pillugu Inatsisartut oqaaseqaateqarnissaannik siunnersuutit.
- Nunat tamalaat akornanni isumaqatigiissutigineqartut, isumaqatigiissutit il.il. akuerineqarnissaat pillugit Inatsisartut oqaaseqaateqarnissaannik siunnersuutit.
- Siunnersuutit allat inatsisit allat (tassalu Inatsisartut Naalackersuisullu pillugit Inatsisartut inatsisaata kiisalu Inatsisartut Suleriaasiata avataasigut inatsisit allat) naapertorlugit Inatsisartunit oqaaseqaateqarfigineqartariaqartut.
- Siunnersuutit allat tunngaviusumik isigisariallit, Inatsisartunit aalajangiivigineqartariaqartut pingaarutillit.

Aalajangiiffigisassatut siunnersuutit Inatsisartut siulittaasuannut (Inatsisartut Allattoqarfiannut) Inatsisartuni ataatsimiinnissaq kingusinnerpaamik sapaatit akunnerinik 5-inik sioqqullugu tunniunneqartussaapput. Siunnersuut allallugu kiisalu qarasaasiakkoortillugu tunniunneqassaaq (tassalu elektroniskinngorlugu mailikkulluunniit nassiullugu). Siunnersuut kalaallisut danskisullu naqitanngorlugu tunniunneqassaaq. Aamma Inatsisartuni aalajangiiffigisassatut siunnersuutinik ilusiliinissamut assigiinngitsunik piunasaqaateqartoqarpoq. Tunngaviusumik piunasaqaatit pingaarnersaraat siunnersuutip aalajangiiffigisassatut ilusilerlugu oqaasertaliivigineqarsimasuunissaa tunngavilersugaasimanissaalu. Siunnersuutip aalajangiiffigisassatut ilusilerlugu oqaasertaliivigineqarsimasuunissaanik oqarnermi pineqarpoq oqaasertaliivigineqarnera tunngavigalugu taasisutigineqarsinnaasariaqarnera (assersuutigalugu Naalackersuisut inatsisiliornissamik suliniuteqaqqullugit aalajangersimasumik peqqunneqarnissaat). Tassa siunnersuutip qulequtaa (Taasisutissaq) erseqqissumik paatsoorneqarsinnaanngitsumillu oqaasertalersorneqarsimassaaq.

Aalajangiiffigisassatut siunnersuummut tunngavilersuut minnerpaamik makkuninnga imaqassaaq:

- Pissutsit inatsisitigullu inissisimanerup siunnersuutikkut allanngortikkumaneqartut nassuiaatigineqarnerat.
- Siunnersuutip pitsaaqutissaasa ajoqutissaasalu nassuiaatigineqarneri.
- Siunnersuutip aningaasatigut allaffissornikkullu kinguneqaatissaasa nassuiaatigineqarneri.

Paasisutissat pisariaqartut tunngavilersuutissat suliarineqarnissaannut atugassat sioqqutisumik Naalackersuisunut apeqquteqarnikkut pissarsiarineqarsinnaapput.

INATSISARTUT

Siullermeerinnineq

INGERLARIAASEQ

Naalakkersuisoq, Inatsisartunut ilaasorta, kattuffik, tusagassiorfiit imaluunniit innuttaq ajornartorsiummik malussarpoq. Suliaq politikikkut suliarineqalerpoq.

Inatsisartunut ilaasorta ilaasortalluunniit arlallit aalajangiiffigisassatut siunnersuummik saqqummiussipput.

Aalajangiiffigisassatut siunnersuut tunngaviumik oqallisigineqalerpoq.

Naalakkersuisoq ataatsimiititaliarsuarmik imaluunniit suleqatigiissitamilluunniit immikkut ilisimasalinnik suliamullu attuumassutlinnik ilaasortalimmik pilersitsisinnaavoq.

Naalakkersuisut aalajangiiffigisassatut siunnersuummik saqqummiussipput.

Aalajangiiffigisassatut siunnersuut Inatsisartut ataatsimiititaliaasa ataavartut ilaannut suliarisassanngorlugu ingerlatinneqarsinnaavoq.

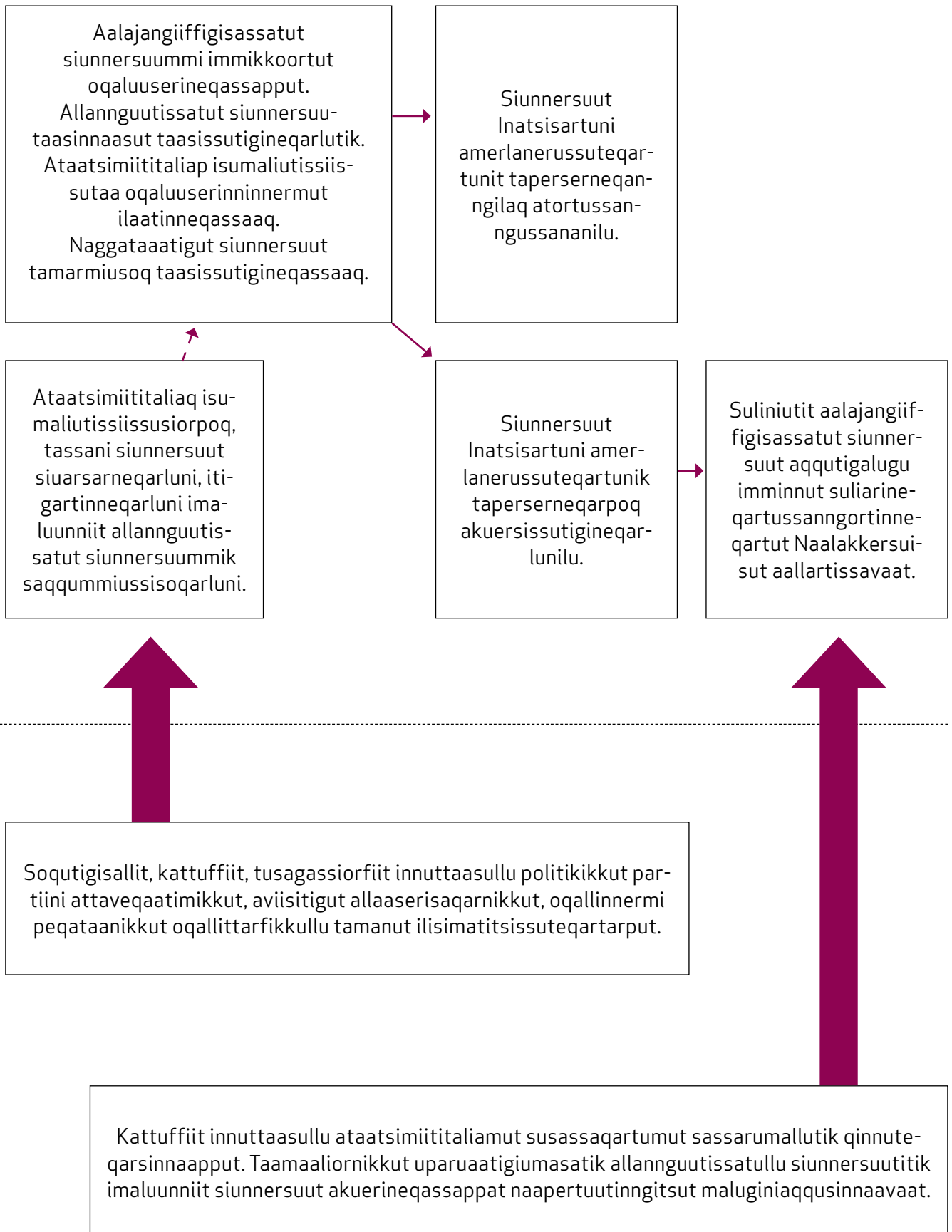
AAMMALI IMATUT PISINNAAVOQ

Soqutigisallit, kattuffiit, tusagassiorfiit innuttaasulluunniit aalajangiiffigisassatut siunnersuummik suliarinninnerup ingerlarngani tamarmi sunniuteqarniarinnaapput. Taamaaliortarput Naalakkersuisut, partiit Inatsisartulluunniit ataatsimiititaliaani susassaqtumi sunniarnikkut. Sapinngisamik siusissukkut sunniuteqarniaraanni sunniuteqarnissaq anginerusaaq.

Kattuffiit innuttaasullu ataatsimiititaliamut susassaqtumut sassarumallutik qinnuteqarsinnaapput. Taamaaliornikkut uparuaatigiumasatik allannguutissatullu siunnersuutitik imaluunniit siunnersuut akuerineqassappat naapertuutitngitsut maluginiaqqusinnaavaat.

ATAATSIMIINNERAT

Aappassaaneerinneq

Aalajangiiffigisassatut siunnersuut ilusiliinissamut piumasaqaatinik atuuttunik eqquutsit-sinngippat aalajangiiffigisassatut siunnersuut Inatsisartut oqaluuserisassaannut ilanngun-neqartussatut Inatsisartut Siulittaasoqarfiannit inassutigineqarnaviangilaq. Taamaattumik aalajangiiffigisassatut siunnersuutip ilusiliivigineqarnissaanut ataatsimiititaliat allattaannit ikiorneqarnissamik Inatsisartunut ilaasortat kaammattorneqarput (takuuk ilanngussat 1 aamma 7). Tamanna siunertaralugu ataatsimiititaliat allattaannut saaffiginnittoqartariaqar-poq Inatsisartuni ataatsimiinnerup aallartinnissaa kingusinnerpaamik sapaatit akunnerinik 7-nik sioqqullugu (ajornanngippallu tamanna sioqqullugu).

Inatsisartunut ilaasortat aalajangiiffigisassatut siunnersuutiniq qinigaaffiup atuunnerani itigartitsissutigineqarsimasunik nalinginnaasumik saqqummiusseqqinnaveersaartarput. Pif-fissalli ingerlanerani pissutsit atuuttut naalakkersuiner mulluunniit tunngasut malunnaatilim-mik allannguuteqarsimanngippata ilimanarluinnassaaq siunnersuut taamaattoq itigartitsissu-tigineqaqqissasoq. Tassunga ilanngullugu oqaatigisariaqarpoq Inatsisartuni ataatsimiinnerit siviisoorsuuneq ajortut siunnersuutit qanoq amerlatigisut Inatsisartut ataatsimiinneranni ataatsimi pitsaasumik suliarineqarsinnaaneriniq nammineerlutik killileereertarmata. Siun-nersuutiniq saqqummiusseqqinnerit Inatsisartunut piffissamik atuilluarniartariaqartunut sulisoqarnikkullu killilimmik atuisunut artukkiisuusinnaapput. Tamakku pissutigalugit siun-nersuutit saqqummiuteqqinneqartut oqaluuserisassanut ilanngunneqarnissaat Siulitta-a-soqarfiup amerlasuutigut inassutigineq ajorpaa.

Oqaatigineqareersutut Inatsisartuni aalajangiiffigisassatut siunnersuutit marloriarlugit suliarineqartussaapput.

Aalajangiiffigisassatut siunnersuut Naalakkersuisut saqqummiussarinngippassuk, siuller-meerlugu suliarinninnissaq sioqqullugu Naalakkersuisut “akissuteqaammik” taaneqartartumik nalinginnaasumik saqqummiussisarput. Aalajangiiffigisassatut siunnersuut akissuteqaatik-kut Naalakkersuisut oqaaseqarfigisarpaat siunnersuutillu Inatsisartunit akuersissutigineqar-nissaanik itigartitsissutigineqarnissaanilluunniit inassuteqaateqarsinnaasarlutik.

Aalajangiiffigisassatut siunnersuutip siullermeerlugu suliarineqarnerani Inatsisartunut ilaa-sortaq kinaluunniit allannguutissatut siunnersuummik saqqummiussisinnaavoq. Aamma Naa-lakkersuisut taamaaliorsinnaapput.

Inatsisartunit aalajangiiffigisassatut siunnersuutip ataatsimiititaliamit suliarineqarnissaanik innersuussinissaq siunertaralugu Inatsisartut suliarinninnertik unitsikkallarumallugu qanoq ilisukkulluunniit aalajangersinnaapput. Aalajangiiffigisassatulli siunnersuut siullermeerlugu aappassaaneerlugulu suliarineqarnermi akornani ataatsimiititaliamit suliarineqartussan-ngorlugu innersuussutigineqarajuppoq. Aamma ima pisoqarsinnaasarpooq aalajangiiffigi-sassatut siunnersuut ataatsimiititaliamit suliarineqartussanngorlugu innersuussutigine-qanngitsuuissoq – ingammik siunnersuut siunnersuuteqartumit namminermit taamaallaat tapersiivigineqarsimatillugu. Taamatut pisoqartillugu Inatsisartut naliliisinnaasarpooq ataatsimiititaliamit suliarinnitsitsinissaq ataatsimiititaliap piffissamik atugassaanik atuilussin-narfiussasoq. Aamma taamaatussaavoq aalajangiiffigisassatut siunnersuutip siullermeerlugu suliarineqarnerani ilaasortat tamarmik (taakkunungalu Naalakkersuisut ilanngullugit) siun-

nersuummut tapersiisimappata. Ilaasortat siunnersuutaasa saniatigut aalajangiiffigisassatut siunnersuutit allat (ass. Danmarkimi inatsisunik Kalaallit Nunaannut atuuttussanngortitsinissamik siunnersuutit pillugit Inatsisartut oqaaseqaateqaqqullugit siunnersuutit) ataatsimiititaliamit suliaritinneqarnissaat siunertaqarluarsinnaavoq, aamma siunnersuutip siullermeerlugu suliarineqarnerani ilaasortat tamarmik tapersiisimagaluarpataluunniit. Siunnersuut aaqqiivigineqarnermigut amigaateqarsimappat naleqqutinngitsunilluunniit imaqaarsimappat, taakku ataatsimiititaliamit suliarinnitsitsinermi paasineqareerajupput. Kukkuneqarsimappat amigaateqartoqarsimappalluunniit Inatsisartut allattoqarfiata malugisaanik, taakku ataatsimiititaliap allattaata isumaliutissiisummik suliarinninnermut atatillugu ataatsimiititaliamut ilisimatitsissutigisarpai.

Aalajangiiffigisassatut siunnersuut ataatsimiititaliamit suliarineqartussatut innersuussutigineqarsimatillugu ataatsimiititaliaq, siunnersuutip aappassaaneerlugu suliarineqarnerani, isumaliutissiisummik nalinginnaasumik tunniussisussaasarpog. Naalakkersuisut ataatsimiititaliap isumaliutissiisutaanut nalinginnaasutigut akissuteqaateqartarput, tassuunalu ataatsimiititaliap oqaaseqaataanut inassuteqaataanullu Naalakkersuisut, tassungalu ilanngullugu allannguutissatut siunnersuutigiumasinnaasaminnik, oqaaseqarfiginnittarlutik.

Aappassaaneerlugu suliarinninnermi uku allannguutissatut siunnersuutunik saqqummiussisinnaapput:

- Ataatsimiititaliaq
- ataatsimiititaliami amerlanerussuteqartut
- ataatsimiititaliami ikinnerussuteqartut
- Naalakkersuisut
- Inatsisartunut ilaasortat ataatsimoortut ikinnerpaamik sisamat

Aappassaaneerlugu suliarinninnermi ataatsimiititaliap oqaaseqaatai oqaluuserineqartarput, allannguutissatullu siunnersuuteqartoqarsimappat Inatsisartut taasisarlutik, tamatumalu kingorna siunnersuutip iluserilikkani atorlugu inaarutaasumik akuersissutigineqarnissaa taasissutigineqarluni.

4.3.2.3 Apeqquteqaatit aallaavigalugit oqallinnerit

Inatsisartunut ilaasortaq apeqqummik tamanut tunngassuteqartumik (tamatumunngalu Naalakkersuisut akissutigisaannik) Inatsisartut ataatsimiittarfianni oqallisigineqartussamik oqaluuserisassanngortitserusuppat, apeqquteqaat aallaavigalugu oqaluuserinninnissamik ilaasortaq siunnersuuteqarsinnaavoq. Siunnersuut aalajangersimasumik oqaasertaligaasimassaaq, ima paasillugu; erseqqissumik paatsuugassaannngitsumillu allassimassalluni ajornartorsiuteqarfiit apeqqutillu sorliit Naalakkersuisunit oqaaseqarfigineqartussatut kaammattuutigineqarnerisut. Aalajangiiffigisassatut siunnersuutit immikkoortoq 4.3.2.2-mi taaneqartut assigalugit siunnersuut allallugu kiisalu elektroniskinngorlugu (tassalu elektroniskinngorlugu mailikkulluunniit) Inatsisartut ataatsimiinnerisa aallartinnissaat sivikinnerpaamik sapaatit akunnerinik tallimanik sioqqullugu Inatsisartut siulittaasuannut (Inatsisartut Allattoqarfiat) tunniunneqassaaq. (Inatsisartut Suleriaasiata nutarterneqarnissaanik siunnersuut kingulleq naapertorlugu apeqquteqaat aallaavigalugu oqallinnissamik siunnersuummik saqqummiussinissamut killissarititap sapaatip akunneranut ataatsimut sivikillineqarnissaa naatsorsuutigineqarpoq).

Aalajangiiffigisassatut siunnersuut ilusiliinissamut piumasaqaatinik atuuttunik eqquutsit-sinngipat aalajangiiffigisassatut siunnersuut Inatsisartut oqaluuserisassaannut ilanngun-neqartussatut Inatsisartut Siulittaasoqarfiannit inassutigineqarnaviangilaq. Ilaasortarli apeqquteqaat aallaavigalugu oqallinnissamik kissaateqaruni siunnersuutip ilusiliivigineqar-nissaanut Inatsisartut Allattoqarfianni ataatsimiititaliani allatsinit ikiorneqarumasinnaavoq (takuuk ilanngussaq 1). Tamanna siunertaralugu ataatsimiititaliat allattaannut saaffiginnit-toqartariaqarpoq Inatsisartuni ataatsimiinnerup aallartinnissaa kingusinnerpaamik sapaatip akunnerinik 7-nik sioqqullugu (ajornanngippallu tamanna sioqqullugu).

Inatsisartunut ilaasortat apeqquteqaat aallaavigalugu oqallisigisassatut siunnersuutigisar-tagaat tassaanagerarput ajornartorsiutit inuiaqatigiinni massakkorpiaq pisunut attuumas-suteqarlutillu pingaarutillit. Tamanna Inatsisartut ataatsimiittarnerini oqaluuserisassat amerlasarnerujussuinik minnerunngitsumik pissuteqarpoq. Taassumunngattaq ilannguttari-aqarpoq pissutsit aqqissugassanut inoqarfinnullu ataasiakkaanut tunnganagerusut aallavittut isigalugu Inatsisartut ataatsimiittarfianni oqallisigissallugit tulluarpiangimmata.

Naalakkersuisunut ilaasortap apeqquteqaateqarfigineqartup apeqquteqaatigineqartoq taanna ammasumik oqallisissatut nunatta soqutigisaanut akerliusutut isigippagu, apeqqute-qaateqartoq Naalakkersuisunut ilaasortamit tamatuminnga ilisimatinneqassaaq, apeqqute-qaatigineqartorlu taamaalilluni atorunnaarsinneqassalluni. Tamannali ullutsinni pisimangi-laq.

Apeqquteqaat, apeqquteqaateqartup Naalakkersuisut taamatullu oqaaseqartuutit Inat-sisartunullu ilaasortat allat oqallinnermi peqataaffigisinnaasaanni, ataasiaannarlugu sulia-rineqassaaq. Suleriaatsimut ilanngussami oqaaseqarnermi piffissaliussat, apeqquteqaat aallaavigalugu oqallinnermi atuuttut, takuneqarsinnaapput. Apeqquteqaat aallaavigalugu oqallinnermut atatillugu aalajangiisoqarsinnaangilaq, taamaattorli takuuk immikkoortoq tulleq.

4.3.2.3.1 Inatsisartut oqaaseqaatissaattut siunnersuutit

Apeqquteqaat aallaavigalugu oqallinnermut atatillugu suleriaatsimi § 36, imm. 4 naapertor-lugu Inatsisartut oqaaseqaataannik akuersissuteqarnissamut Inatsisartut periarfissaqarput. Inatsisartut oqaaseqaataat apeqqummut aalajangersimasumut Inatsisartut isummernerannik ersersitsisuuvoq. Apeqquteqaat aallaavigalugu oqallinnermut atatillugu Inatsisartut oqaase-qaatissaattut siunnersuut naatsumik allaganngorlugu ataatsimiinnermik aqutsisumut nalu-naarutigineqassaaq. Oqaaseqaammut allannguutissatut siunnersuuteqartoqarsinnaangilaq, oqaaseqaallu ataatsimiititaliamut suliassanngortinneqarneq ajorpoq.

Inatsisartut oqaaseqaataat Naalakkersuisunut allanulluunniit pituttuisuunngilaq, tassuunak-kulli suliamut pineqartumut Inatsisartut isummernerannik, taamaalillunilu aamma amerlane-russuteqartut isummernerannik amerlanertigut ersersitsisusarluni.

Inatsisartut oqaaseqaataat Folketingimi siunnersuutitut tunngavilersorluagaasunut anner-tuumik assersuunneqarsinnaapput.

4.3.2.4 Naalackersuisunut apeqqutit (§ 37 naapertorlugu apeqqutit)

Ilaasortaq pisortat susassa qarfiannut tunngasumik Naalackersuisunut apeqquteqarnikkut qanoq ilisukkulluunniit paasissutissanik pissarsiniarnissamut periarfissaqarpoq (Inatsisartu- nulli qinersinissamik nalunaaruteqartoqarnerata kingorna tamanna periarfissaajunnaartar- poq). Apeqqut naatsumik allaganngorlugu, tunngavilersugaalluni aalajangersimasumillu oqaa- sertalikkatut Inatsisartut siulittaasuannut (Inatsisartut Allattoqarfiannut) tunniunneqassaaq.

Iluserititassatut piumasaqaatit aalajangiiffigisassatut siunnersuutininut atuuttut naapertor- lugit allaganngorlugit apeqqutit ilusilerneqassapput. Tamanna isumaqarpoq kalaallisut danskisullu tunniunneqassasut.

Tamatuma kingorna apeqquteqartoq Naalackersuisunit allakkakkut akissuteqarfigineqas- saaq. Apeqqutip ataatsimiittarfimmi oqaasinngorlugu atuarneqarnissaa tamatumalu kingor- na Naalackersuisunit akineqarnissaa siusinnerusukkut periarfissaasimavoq, periarfissarli taanna ataatsimiinnerit nalaanni sapaatit akunneranut ataasiarluni akunnermi ataatsimi apeqquteqarfiup atuutilersinneqarneratigut suleriaatsimit peerneqarpoq.

Ilaasortaq Naalackersuisunut apeqquteqarumasoq Inatsisartut Allattoqarfianni ataatsimiiti- talianut allatsinit apeqqutiginiakkap oqaasertaliiviginissaanut ikiorneqarsinnaavoq (takuuk ilanngussa 1).

4.3.2.5 Naalackersuisut nassuiaataat

Pisortanit susassa qarfigineqartoq pillugu Naalackersuisut Inatsisartunut nassuiaateqarsin- naapput. Nassuiaatit taamaattut nalinginnaasumik oqaluuserineqarneq ajorput. Tassa imaap- poq; Inatsisartut ataatsimiittarfianni oqaluuserineqarneq ajortut, Inatsisartunullu ilaasorta- nut agguaatiinnarneqartartut.

§ 35-ili naapertorlugu nassuiaatit ilaat tamatigut oqaluuserineqartussaataapput.

Taakku tassa:

- Naalackersuisut Siulittaasuata Inatsisartunut qinigaarlaanut nassuiaataa (Ammaanerner- mi oqalugiaat)
- Naalackersuisut Siulittaasuata Inatsisartut ukiuata aallartinnerani Inatsisartunut nassui- aataa (Ammaanermi oqalugiaat)
- Nunanut allanut tunngasumik nassuiaat
- Aningaasaqarnikkut ingerlatsineq pillugu nalunaarut
- Nassuiaatit inatsisit malillugit Naalackersuisunit Inatsisartunut saqqummiunneqartussaati- taasut, taakku isumaqatigiinniutigineqarnissaat Naalackersuisunit kissaatigineqarpat.

Inatsisitigut piumasaqaataanngitsumik nassuiaatit immikkut illuinnartumik Inatsisartut Siulittaasoqarfiat akuersippat taamaallaat oqaluuserineqarsinnaapput.

Nassuiaatit oqaluuserineqartut ataasiaannarlugit oqaluuserineqartarput. Nassuiaatinik oqaluuserinninnermut atatillugu Inatsisartut aalajangiineq ajorput. Inatsisartut inatsisis- saattut siunnersuutit siullermeerneranni oqaaseqarnermi piffissaliussat assingi atuupput. Nassuiaatilli imarisaa pingaarneq Naalackersuisut naatsumik nassuaatigisinnaavaat. Immik-

koortoq 4.3.2.3.1-mi allassimasut assigalugit nassuiaatit isumaqatigiinniutigineqarneranni Inatsisartut oqaaseqaataannik Inatsisartut akuersissutiginnissinnaapput.

4.3.2.6 Sapaatip akunneranut ataasiarluni nalunaaquttap akunneranik ataatsimik sivi-sussusilimmik apeqquteqartitsisarneq

Inatsisartut Suleriaasianni § 37, imm. 5 naapertorlugu Inatsisartut piareersaasiornerannut atatillugu Inatsisartut Siulittaasoqarfiat sapaatip akunneranut ataasiarluni nalunaaquttap akunneranik ataatsimik sivisussusilimmik apeqquteqarfissamik aalajangersaasinnaavoq, Inatsisartunut ilaasortat oqaatigalugu nalunaarutigeqqaarnagulu Naalakkersuisunut ingerla-annartumik akissassamik apeqquteqarfigisinnaasaannik.

Naalakkersuisoq sorleq apeqqutinik akissuteqartussatut najuutissanersoq Inatsisartut Allat-toqarfianit siumoortumik nalunaarutigineqartarpoq. Naalakkersuisoq ataasiinnaq najuuttar-poq.

Sapaatip akunneranut ataasiarluni nalunaaquttap akunneranik ataatsimik sivi-sussusilimmik apeqquteqarfimmi oqaaseqarnissamut piffissaliussat Inatsisartut Suleriaasianni allassi-mannigillat. Taassuma suleriaatsip nutarterneqarneratigut aaqqinneqarnissaata tungaanut sapaatip akunneranut ataasiarluni nalunaaquttap akunneranik ataatsimik sivi-sussusilimmik apeqquteqarfimmi atuuttussatut oqaaseqarnermi immikkut piffissaliussat Siulittaasoqar-fimmit akuerineqarput.

Naalakkersuisunut ilaasortanut (siulittaasumuunngitsoq) nalunaaquttap akunnera apeqqute-qarfiusoq nalinginnaasoq

Nalunaaquttap akunnera apeqquteqarfiusoq pingasunngornerit allortarlugit nal. 11-12 na-linginnaasumik ingerlanneqartarpoq.

Partiip ilaasortaqaarnerpaap apeqquteqarnissamut siulliullugu periarfissinneratigut apeq-quteqartitsineq ingerlanneqartarpoq, tamatuma kingorna partii anginerpaamut tulliusoq il.il. apeqquteqartinneqartarput, partiit tamarmik ataatsimik apeqquteqareernissaasa tungaan-nut kiisalu tamatuma kingorna ataatsimiinnermi aqutsisup erseqqinnerusumik aalajangiinera naapertorlugu apeqqutit malitseqartitsissutit saqqummiunneqarsinnaasarlutik. Tamatuma kingorna apeqquteqarneq aallaqqaataanit aallartinneqassaaq. Apeqquteqartussat tamarmi-usut apeqquteqarneranni oqaaseqarnissamut piffissarititat imaapput:

- Apeqqut (2 minutsit)
- Naalakkersuisup akinera (2 minutsit)
- Ataatsimiinnermi aqutsisup erseqqinnerusumik aalajangiineratigut apeqqut malitseqartitsissut naatsoq (1 minut)
- Akissut malitseqartitsissut naatsoq (1 minut)

Naalakkersuisut siulittaasuannut nalunaaquttap akunnera apeqquteqarfiusoq

2014-imi upernaamit aallartittumik nalunaaquttap akunnera apeqquteqarfiusoq Siulitta-a-soqarfimmit allannngortinneqarpoq, taamaalluni pingasunngornerit allortarlugit taamaallaat illuatungiliuttuni partiit siuttui (imaluunniit illuatungiliuttut oqaaseqartartuinit, partiip siulit-taasua Inatsisartunut ilaasortaangippat) Naalakkersuisut siulittaasuannut apeqquteqar-toqarsinnaalluni.

Partiinut naalackersuisuutitaqartunut ilaasortat taamaalillutik Naalackersuisut siulittaasu-annut apeqquteqarnissamut periarfissaqanngillat. Tamatumunnga soorunami tunngaviuvoq naatsorsuutigineqartariamat ilaasortat taakku paasisutissanik Naalackersuisunit pis-sarsiniarsinnaanerat ajornannginnerusoq.

Nalinginnaanerusumik pingaarnersiullunilu politikikkut oqallitarnep siuarsarneqarnissaa aqqissuussinikkut siunertarineqarpoq.

Nalunaaquttap akunnerani Naalackersuisut Siulittaasuannut apeqquteqarfiusumi oqaase-qarnissamut piffissarititat imaapput (partiit apeqquteqarsinnaatitaasut sisamat malillugit naatsorsorneqartut):

1. Apeqquteqartut tamarmik katillugit minutsinni 12-ini oqaaseqarsinnaassapput akissute-qarfigineqarsinnaallutillu. Oqaaseqartartut nalinginnaasumik oqaaseqartussat tulleriar-neqartarnerat malissavaat, tassa partiit angissusiat malillugu.
2. Minutsit 12-it taakku iluanni minuttit marluk tikillugit sivisussisilinnik killeqanngitsumik apeqquteqartoqartarsinnaassaaq minuttit marluk iluanni akineqartartussanik.
3. Apeqquteqartussat tamarmik apeqquteqarnissamut periarfissaminnik atuereerneranni piffissaq sinneqarpat apeqquteqarneq aallaqqaataaniik aallartinneqassaaq apeqquteqar-tut tamarmik ataasiarlutik apeqquteqarsinnaallutik.

4.4 Inatsisartunut qinersinissamik nalunaaruteqartarneq

Inatsisartunut qinersinissamik nalunaaruteqartarneq pillugu Inatsisartut inatsisaannik aku-ersissuteqarnermikkut qinersinissamik nalunaaruteqarnissamik Inatsisartut namminneq akuersissutiginnitarnerat manna tikillugu ileqquvoq. Tamannali sioqqullugu Inatsisartunut qinersinissamik nalunaaruteqartoqarnissaa siunertaralugu Naalackersuisut tunuarnissaan-nik kissaateqarnini Naalackersuisut siulittaasuata nalunaarutigisarpa. Inatsisartunut qi-nersisarneq pillugu Inatsisartut inatsisaat malillugu Inatsisartunut qinersinerit akornanni sivisunerpaamik ukiut sisamat ingerlasimasariaqarput. Qinersinissamut ukiunik sisamanik piffissaliinerup qaangiunnissaanut qaammatit pingasut missaanniippata Inatsisartunik ag-gersaanngikkaluarluni Naalackersuisut siulittaasuata qinersinissamik nalunaaruteqarsinnaa-titaavoq. (Inatsisartut Naalackersuisullu pillugit inatsimmi § 26. Akerlianik Naalackersuisut siulittaasuata piffissaanngitsukut qinersinissamik nalunaaruteqarsinnaanngilaq).

Qinersinissamik nalunaaruteqartoqarniariartoq suliniutit pisariaqavissortutut isigineqarsin-naanngitsut tamarmik unitsinneqartarput. Pisortat ingerlataasa innarlerneqaratik ingerlan-neqarnissaannut pisariaqartuinnaat piffissami tassani Inatsisartut, Naalackersuisut aammalu Naalackersuisut ingerlatsiviisa ingerlatissavaat. Suliniutilli nutaat siunissamulluunniit tun-gassutillit aallartinneqarsinnaanngillat.

Qinersinissamik nalunaaruteqartoqarnerata ilaatigut kingunerisaanik ataatsimiititaliat angalanissaat pilersaarutigineqartut tamarmik ingerlaannartumik unitsinneqassapput. Ataatsimiititaliani ataatsimiittarnelit sapinngisamik unitsinneqassapput. Taamatuttaaq naa-lackersuinikkut partiinut Inatsisartunullu ilaasortanut sullissinissaq tunuarsimaarfigissallugu Inatsisartut Allattoqarfiat pisussaataavoq. Aningaasaliissuteqarnissamik qinnuteqaatit Aningaasaqarnermut Ataatsimiititaliamut nassiunneqareersut politikikkullu akerleriissu-taasinnaanngitsut inaarlugit suliarineqarsinnaapput aammalu aningaasaliissuteqarnissamik

qinnuteqaatit nutaat aatsaat pisariaqarluinnartillugu aammalu qinnutigineqartut politikikkut akerleriissutaasinnaangitsillugit nassiunneqarsinnaapput. Tassa aningaasaliissutissanik nutaanik allanngukkanilluunniit qinnuteqaatit suliarineqarnissaat ataatsimiititaliamit akuerineqassappat ataatsimiititaliaq isumaqatigiittariaqarpoq.

Aammattaaq qinersinissamik nalunaaruteqartoqarnerani inatsisissatut aalajangiiffigisassatullu siunnersuutit saqqummiunneqartut akuersissutigineqanngitsullu tamarmik atorunaartarput. Aalajangiiffigisassatut siunnersuutit akuersissutigineqartut sulilu atuutsinneqalinngitsut eqqarsaatigalugit manna tikillugu naatsorsuutigineqartarpoq Naalakkersuisut nutaat taakku siuarsarneqarnissaat isiginiarneqannginnissaalluunniit namminneq naliliinertik malillugu toqqarsinnaagaat. Aalajangiiffigisassatulli siunnersuut Inatsisartuusimasunit akuersissutigineqarsimasoq isiginiarniarnagu Naalakkersuisut nutaat toqqarpassuk tamanna pillugu Inatsisartut ilisimatinneqarnissaat inatsisartutigoortumik periutsitut pitsaasutut isigineqarpoq.

5. Inatsisartut Siulittaasoqarfiat

Siulittaasoqarfik Inatsisartunut tamarmiisunut sinniisuuvoq.

Siulittaasoqarfik Siulittaasumik siulittaasullu tulliinik sisamanik Inatsisartunit qinerneqartunik inuttaqarpoq. Siulittaasup ulloq tamaat atorfeqartitaasup Siulittaasoqarfiup suliassaasa isumagineeri sularisaraa. Inatsisartut Inatsisartunullu ilaasortat sulineranni kiisalu Inatsisartut Naalakkersuisullu akornanni suleqatigiinnermi naapertuuttunik atugassaqartitsisoqarnissaa qulakkeerniarlugu Inatsisartut Siulittaasoqarfiata suliassat assigiinngitsorpassuit isumagineqarnissaat akisussaaffigaa. Tamatuma saniatigut Inatsisartut sinnerlugit avammut kiinnernissamut aammalu Inatsisartut suliaasalu inerneru pillugit paasissutissanik pitsaasumik tamanut ingerlatitseqqinnissamut Siulittaasoqarfik pisussaaffeqarpoq. Siulittaasoqarfittaaq Inatsisartut toqqortaataasa toqqortaatigineqarnissaannut tammatsaalioneqarnissaannullu akisussaasuuvoq.

Siulittaasoqarfiup sulinera pingaarnertigut Inatsisartut Naalakkersuisullu pillugit inatsit, Inatsisartunut ilaasortat il.il. aningaasarsiaqartitaanerat pillugu inatsit kiisalu Inatsisartut Suleriaasiat naapertorlugit ingerlanneqarpoq. Suliassamut tassunga ilanngullugu Siulittaasoqarfik suliassanik suugaluartunilluunniit Inatsisartunut Inatsisartunullu ilaasortanut tunngaviumik pingaarutilinnik nammineerluni sularinnissinnaavoq. Naallu suliassat ingerlatallu Inatsisartut ataatsimiilernerisa ataatsimiinnerisalu nalaanni annertunerusarluartut Siulittaasoqarfiup akisussaaffiisa kingunerisaannik suliassaqarfiisalu ukioq kaajallallugu siunnerfeqarluartumik sulinissaq pisariaqartinneqarpoq.

Siulittaasoqarfiup suliassaqarfii akisussaaffeqarfiilu pingaarnertigut makkuupput:

Inatsisartut sinnerlugit avammut kiinnernissaq, makku ilanngullugit:

- Naalakkersuisunut sammisumik ataqatigiissaarinnermi suliassat,
- Naalagaaffeqatigiinnermi inatsisartutigoortumik sinniisoqarnermi ataqatigiissaarinnermi suliassat,
- nunatsinnit nunanillu allanit aallartitat tikeraarneranni qaaqqusisuuneq,
- nunatsinnit nunanillu allanit qaaqqusisoqartillugu ilassinninnermut tunngasumik suliassat,
- sulineramik suliallit kattuffiitut kattuffinnullu allanut tunngatillugu ilassinninnermut tunngasumik suliassat
- Innersuussereernikkut Namminersorlutik Oqartussat nersornaasiuttagaata Nersornaatip agguanneqartarnera

Inatsisartut Suleriaasiat naapertorlugu suliassat, makku ilanngullugit:

- Qulequttat aalajangiiffigisassatut oqaaseqarfigisassatulluunniit nassiunneqarsimasut nas-siussuunneqarnerat.
- Inatsisartut ataatsimiinnerannik siulersuineq.
- Inatsisartut Suleriaasiat pillugu Ataatsimiititaliatut atuunneq (Suleriaaseq naapertorlugu ilaasortaataasussanik ilassuteqartillugu).
- Suliassanik Suleriaaseq naapertorlugu Siulittaasoqarfirmut saqqummiunneqartussanik sularinnineq.

- Suliassanik Inatsisartunut Inatsisartunullu ilaasortanut tunngaviusumik pingaaruteqartunik suliarinnineq.
- Inatsisartut ataatsimiititaliallu sulinerisa aqqissuussivigineqarnissaannik illersorneqarsinnaasumillu ingerlanneqarnissaannik isumaginnineq, tassunga ilanngullugit:
  - Inatsisartut atortorissaarutaasalu ingerlatsivigineqarnerat,
  - piffissanik ataatsimiiffiusussanik ininillu ataatsimiiffiusartunik agguataarineq,
  - ataatsimiititaliat oqalutseqarnikkut, nutserisoqarnikkut ataatsimiititalianullu allatseqarnikkut pitsaasumik sullinneqarnissaannik qulakkeerinnineq,
  - suliassanik qulaajaavigineqartussanik immikkoortiteralunilu ingerlatsineq,
  - qarasaasiatigut atortulersuutinik attaveqaatinillu nutaaliaasunik atuinermi ilisimasalimik ikiorsiisoqarsinnaaneranik qulakkeerinnineq,
  - ataatsimiititaliat angalanissaasa isummerfigisarneri,
  - Inatsisartut ataatsimiinnissaannut atatillugu Inatsisartunut ilaasortat angalanerannut ineqartinneqartinneqarnerannullu tunngasunik isumaginnineq.
- Inatsisartunut maanna ilaasortanut siusinnerusukkullu ilaasortaasimasunut tunngatillugu aningaasarsiaqartitsinermit inatsimmik allaffissornikkut aqutsineq.

Inatsisartut Naalakkersuisullu pillugit Inatsisartut inatsisaat naapertorlugu immikkut ittumik suliassat makkuupput:

- Inatsisartut inatsisissaattut siunnersuutinik il.il. Inatsisartut suliarinninnerisa inernerinik susasaqartunut nalunaaruteqartarnek,
- Inatsisartut ataatsimiissutaannik kalaallisut qallunaatullu tamanut saqqummiussineq,
- Inatsisartut toqqortaataannik toqqortaatiginnineq tammatsaaliuinerlu.

Siulittaasoqarfik siulittaasoqarfiup allatseqarfianit sullinneqartarpoq, pisariaqartitsinerlu naapertorlugu Inatsisartut allattoqarfiani immikkoortunit allanit ikiorserneqartarpoq. Sulisut akissaatit 39-ianni tassanngaluunniit qaffasinnerusumik inissisimasut Siulittaasoqarfimmit atorfinitsinneqarlutillu soraarsinneqartarput, sulisulli sinneri Inatsisartut allattaanerannit atorfinitsinneqarlutillu soraarsinneqartarput. Inatsisartoqarnermut tunngasuni Siulittaasoqarfik Inatsisartut allattaanerannit, Inatsisartut allaffissornikkut sullinneqarnerata siulersorneqarnissaanut akisussaanerpaasumit sullinneqartarpoq.

5.1 Suliniutinut aningaasartuuteqarfiusariaqartunut, tassunga ilanngullugit oqaatsinik pikkorissarnernut peqqissutsimullu tunngasunut, Siulittaasoqarfimmut qinnuteqartarnerit

Missingersuutini killiliussat attuuttut iluini periutsit aalajangersimasut malillugit oqaatsinik kalaallisut, danskisut tuluttullu Oqaatsinik Pikkorissarfik aqutugalugu pikkorissarnissamik Inatsisartunut ilaasortanit qinnuteqaatit Siulittaasoqarfiup akuerisinnaavai.

Tamatuma saniatigut aningaasartuuteqarnissamut akuersaarnissamut periarfissaqartoqarpat (imaluunniit inatsisitigoortumik aalajangersimasumik taamatut suleriaaseqartoqarpat) aningaasanik imaluunniit suliniutinut aningaasartuuteqarfiusussanut qinnuteqaatit taamaallaat Siulittaasoqarfimmit akuerineqarsinnaapput. Tamatumani pineqarput Inatsisartunut ilaasortanit avataaneersunillu qinnuteqaatit. Assersuutigalugu kulturikkut siunertanut aningaasanik qinnuteqaat taamaalilluni Naalakkersuisunit ingerlatinneqassaaq.

Inatsisartut ilaasortaviinit qinnuteqaatinut Siulittaasoqarfik taamaallaat akuersisinnaavoq. Taamaalillutik ilaasortat sulinngiffeqartut aningaasanik imaluunniit suliniutitut qinnuteqaatit akuerineqarnissaat naatsorsuutigisinnaangilaat. Naalackersuinikkut partiit allatseqarfiinut aningaasaliinerit imaluunniit atugassiinerit pisinnaangillat, siunertamut Naalackersuinikkut sulineritut aningaasatigut tapiissuteqartarnek pillugu Inatsisartut inatsisaanni imaluunniit inatsisini allani siunertamut tunngavissaqartitsisoqangippat.

Qinnuteqaatinik taamaattunik suliarinninnermini Siulittaasoqarfik pituttugaangimmat erseqqissarneqassaaq, taamaalillutillu qinnuteqaatinik Siulittaasoqarfiup akuersissutiginninissaa ilaasortat piumasaqaatigisinnaangilaat.

Naleqquttunut atugassiinernut imaluunniit aningaasarsiaqartitaaneq pillugu inatsimmi aningaasartuuteqarnernut tapit pillugit aalajangersakkami suliniutitut akiliuteqarnissamut imaluunniit Inatsisartunut ilaasortanut akiliuteqarnissamut inatsisitigut allatigut periarfissaqartitsinikkut Inatsisartunut ilaasortat aningaasartuutitut periarfissaqartillugit aningaasanik imaluunniit suliniutitut aningaasartuuteqarfiusussanut qinnuteqaatinut Siulittaasoqarfik akuersisinnaangilaq.

Assersuutigalugu inuttut ajornartorsiulernermut ilaqutariilluunniit qanigisaasut alianartumik nalaataqarnerannut atatillugu qinigaaffiup ataatsip iluani tarnip pissusaanik ilisimasalimmit akunnerni qulini ilaasortap ikiorserneqarnissaata qinnuteqarnikkut akuersissutigineqartarnera aalajangersimasumik periusiuvoq. Kiisalu atornerluinermut ataasiarluni katsorneqarnissamut kiisalu nakkaqqinnermi ataasiarluni ikiorserneqarnissamut ilaasortaq tapiiffigineqarsinnaavoq. Ilaasortap nammineq kissaateqarnera naapertorlugu atornerluinermut katsorsarneqarneq nunami allami ingerlanneqarsinnaavoq, tassunga atatillugu aningaasartuutaanerussutit ilaasortap nammineq akilerpagit.

Illoqarfimmi timigissartarfiit arlaanni akikillisaaffigineqarluni atuinissamut Allattoqarfiup aqqissuussanut Inatsisartunut ilaasortat ilaapput. Tamanna pillugu paasissutissat erseqqinnerusut Allattoqarfiup aningaasaqarnermut immikkoortortaani pisiarineqarsinnaapput.

Tamatuma saniatigut Ilitsersuummi immikkoortumi kingullermiittoq aningaasarsiaqartitaaneq pillugu inatsimmut tunngasoq innersuussutigineqarpoq. Immikkoortumi taaneqartumi Inatsisartunut ilaasortat aningaasaqartinneqarnerannut pingaarutillit maleruagassat nalinginnaasut arlallit allaaserineqarput.

5.2 Peqataasinnaangikkallarnek, pissutissaqavilluni peqataasinnaanginneq aammalu sulinngiffeqarneq pissutigalugu ilaasortat najuutinngittarnerat

Inatsisartut ataatsimiinnerisa nalaanni ilaasortat Inatsisartunik qimatsinissamik akuerineqarnissartik ilimagisinnaangikkaat aammalu tamanna aasaat immikkut illuinnartumik pisoqartillugu saneqquneqarsinnaasoq Suleriaatsimi § 56, imm. 2-mut nassuiaatini ersarilluinnartumik allassimavoq.

Sulinngiffeqarnek, peqataasinnaangikkallarnek aammalu pissutissaqavilluni peqataasinnaanginneq pillugu aalajangersakkat ukunani takuneqarsinnaapput:

- Inatsisartut Suleriaasiat, § 56, imm. 2-3
- Inatsisartut Naalakkersuisullu pillugit Inatsisartut inatsisaat, § 4
- Inatsisartunut Naalakkersuisunullu ilaasortat il.il. aningaasarsiaqartitaanerit pillugu Inatsisartut inatsisaat (“aningaasarsiaqartitsinermit inatsit”), § 2, imm. 2-5.

Inatsisartunut ilaasortatut atuuffik qinikkatut pisortanillu toqqakkatut pisussaaffigalugu suliaqarfiuvoq, tak. Inatsimmi § 4, imm. 1. Taamaalillunilu Inatsisartunut ilaasortat Inatsisartuni sulinissamut piareersimasussaatitaapput, pissutsit immikkut ittut Inatsisartuni najuunnissaq ajornartingippassuk. Pisussaaffik taanna Inatsisartut ataatsimiittarfimmi ataatsimiinneranni tamarmiusumi ilaasortap najuunnissanik kinguneqartutut isigineqanngilaq. Akerlianilli atuuttutut isigineqartariaqarpoq taasinerni ilaasortap najuunnissaa, tamanna Suleriaatsimi § 45 naapertorlugu Inatsisartut aalajangiisinnaassuseqarnissaasa pisariaqartippagu. Tamatumani piumasqaataavoq ilaasortat ikinnerpaamik affaasa najuunnissaat taasinermilu peqataanissaat.

Taamaalilluni ilaasortaq sulinngiffeqarnissamik akuerineqarsimanngitsoq imaluunniit ataatsimiigiarnissaminut peqataasinnaangikkallarnissaminik nalunaaruteqarsimanngitsoq Inatsisartut ataatsimiinnerisa nalaanni Inatsisartut ataatsimiittarfiata ungasinngisaani piareersimanissaminut pisussaaffeqarpoq. Inatsisartuni sulineq siuarsarneqarsinnaaqqullugu ataatsimiittarfimmiinnissartik qanoq ilisukkut pisariaqarnerisooq ilaasortat ingerlaavartumik paasiniartariaqarpaat. Ilaasortaq ulloq ataatsimiiffissami Inatsisartut ataatsimiittarfianni najuutinngippat imaluunniit pissutissaqartillugu Inatsisartut iniutaanni attaveqarfigineqarsinnaangippat pissutissaqavinnani najuutinngitsutut Siulittaasoqarfimmit isigineqarsinnaassaaq. Taamaattoqartillugu ullormi pineqartumi kiisalu piffissami tassunga atasumi ilaasortap aningaasarsiassai ilanngarneqassapput.

Ilaasortaq atuuffimminik piffissami sivikinnerusumi sivilunerusumiluunniit isumaginnissinnaangitsutut isigiguni sulinngiffeqarnissamik qinnuteqarsinnaavoq. Sulinngiffeqarnissamik qinnuteqaat suliarineqassanersoq Siulittaasoqarfiup aalajangigassaraa. Peqqissutsini, meerartaarneq, inuuniutitut ingerlatani assigisaalluunniit pingaaruteqartut tunngavigalugit ilaasortaq sulinngiffeqarnissamik qinnuteqarsinnaavoq. Naartuneq, ernineq meeravissiar-taarnerlu eqqaassanngikkaanni ilaasortaq sulinngiffeqarnissamik piumasaqarsinnaanngilaq. Pissutsit immikkut ittut atuutsillugit aningaasartuutit sinniisussamik aggersaanermut attuumassuteqartut ilaasortamit pineqartumit akilerneqarnissaat sulinngiffeqarnissamik akuersinermit tunngavissaatinneqarsinnaapput. Ilaquttanut “nalinginnaasumik” tikeraarnissamut sulinngiffeqarnissaq akuerineqarsinnaanngilaq. Sulinngiffeqarnerup nalaani aningaasarsiaqartitsisoqarneq ajorlunilu aningaasartuutitut tapiissutinik tunniussisoqarneq ajorpoq, soorluttaaq pineqartoq soraarnerussutisiassanut ilaasortaaajunnaarnerisutissanullu katersissanngitsoq. Tamannali naartunermut, erninermit meeravissiar-taarnermullu atatillugu atuutinngilaq.

Peqataasinnaangikkallarnerinnaq pineqartillugu ilaasortap sulinngiffeqarnissamik qinnuteqarnissaa pisariaqanngilaq. Tassanngaannartumik sivikitsumik napparsimalerneq, folketingip ataatsimiinnerani peqataaneq aammalu angallannikkut naatsorsuutiginngisamik akimmisaa-

rutit peqataasinnaangikkallarnertut isigineqartarput. Peqataasinnaangikkallaruni ilaasortaq sapinngisamik sukkanerpaamik Inatsisartut Siulittaasuannut nalunaaruteqassaaq. Pissutissaqavissutut peqataasinnaannginneq pineqarnerseq Siulittaasoqarfiup aalajangertarpaa. Pissutissaqavilluni peqataasinnaannginnernut ilaapput tassanngaannartumik sivikitsumik napparsimaneq, naartuneq, ernineq meeravissiarthaarnerlu, folketingip ataatsimiinnerani peqataaneq, angallannikkut naatsorsuutiginnngisamik akimmisaarutit, napparsimaneq aammalu qanigisat toqukkut qimagunnerannut imaluunniit napparsimarulunnerannut atatillugu peqannginnerit. Peqataasinnaannginneq pissutaasoq taallugu Inatsisartut Allattoqarfiat aqquigalugu Inatsisartut Siulittaasuannut sapinngisamik sukkanerpaamik nalunaarutigineqassaaq. Pissutissaqavissumik peqataasinnaannginnermi ilaasortaq pineqartoq aningaasarsiaqartitaasarpoq aningaasartuutinullu tapinik pissarsisarlu kiisalu piffissami peqataasinnaangiffimmi soraarnerussutisiassanut katersisarlu. Pissutissaqavissutut Siulittaasoqarfimmit isigineqanngitsumik peqanngittoqartillugu ilaasortap aningaasarsiai, aningaasartuutitut tapiissutisiai il.il. ilanngarneqartarput. Assersuutigalugu taamatut pisoqarsinnaassaaq ilaasortaq nalunaaruteqarani Inatsisartut ataatsimiinnerani imaluunniit ataatsimiititaliap ataatsimiinnerani najuutinngippat. Taamaalilluni ataatsimiititaliat ataatsimiinnerini peqataaneq aammalu Inatsisartut ataatsimiinnerini peqataaneq qinikkatut pisortanillu toqqakkatut pisussaaffigalugu suliaqarnermut aamma ilaapput.

Ilaasortaq sulinngiffeqarpat sinniisussaani aggersaasoqassaaq. Peqataasinnaangikkartoqartillugu sinniisussamik aggersaasoqassanersaq Siulittaasoqarfimmit aalajangerneqartarpoq. Taamatut pisoqartillugu peqataasinnaannginneq sapaatit akunneri marluk ataalgut sivisussuseqassappat sinniisussamik aggersaasoqartannginnera Siulittaasoqarfiup aalajangersimasumik peruseraa. Taamatut pisoqartillugu taasinerit pillugit isumaqatigiissuteqarnermik ilaasortat peqanngitsut atuisariaqarput.

Ilaasortaq FN-ip ataatsimeersuarnerani, ataatsimiititaliap angalanerani, Nunat Avannarliit Siunnersuisoqatigiiffiata ataatsimiinnerini assigisaaniluunniit peqataasoq atuuffimminik isumaginnimmat aamma erseqqissaatigineqassaaq, taamaattumillu taamaattoqarnerani Inatsisartut ataatsimiittarfianni ilaasortaq najuussinnaanngippat, tamanna sulinngiffeqarnerut peqataasinnaangikkallarnertulluunniit isigineqarneq ajorpoq. Taamatut aqqissuussani peqataanissamik qinnuteqaatinik Siulittaasoqarfiup isummerfiginnittarnera angalanernik Siulittaasoqarfiup akuersissutiginnittarnera pillugu aalajangersakkat aallaavigalugit pisarpoq – sulinngiffeqarnissaq pillugu aalajangersakkat aallaaviginagit.

6. Ataatsimiititaliat suleriaasiat

6.1 Aallarniut

Inatsisartut Suleriaasiat, ataatsimiititaliat ataasiakkaat suleriaasii kiisalu ataatsimiititaliami sulinermi ileqqut periaatsillu allassimangitsut, ukiut ingerlanerini ineriartortinneqarsimasut aqqutigalugit Inatsisartut ataatsimiititaliaasa ataavartut suleriaasiat maleruagassiuunneqarpoq. Taakku matuma kinguliani ataatsimiititaliat suleriaasiata nassuiaatigineqarnerani tunngavigineqartarput.

6.2 Ataatsimiititaliat pilersinneqartarnerat inissitsitertarnerallu

Inatsisartut inissitsiterlutik ataatsimiinneranni kiisalu Inatsisartut ukiuata aallartinneri tamaasa (tassa Inatsisartut ukiakkut ataatsimiinnerannut atatillugu) ataatsimiititalianik arlalinnik Inatsisartut pilersitsisassapput. Tamanna pillugu immikkoortoq 4.2-p ataani allasimasut aallarniutigalugit innersuussutigineqassapput.

2014-imi upernaakkut ataatsimiinnerup kingorna ataatsimiititaliat inatsisit malillugit pilersinneqartussaataasut ilanngullugit uku Inatsisartunit pilersinneqarsimapput:

- Sanaartornermut Ataatsimiititaliaq
- Inuussutissarsiornermut Ataatsimiititaliaq
- Ilaqutariinnermut Peqqissutsimullu Ataatsimiititaliaq
- Aningaasaqarnermut Akileraartarnermullu Ataatsimiititaliaq
- Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Ataatsimiititaliaq
- Siulittaasoqarfik (Oqaluuserisassanut Ataatsimiititaliaq)
- Eqqissimatitsinermit Avatangiisinullu Ataatsimiititaliaq
- Inatsisinut Ataatsimiititaliaq
- Kukkunersiunermit Ataatsimiititaliaq
- Aatsitassanut Ataatsimiititaliaq
- Nunanut Allanut Sillimaniarnermullu Ataatsimiititaliaq
- Suleriaaseq pillugu Ataatsimiititaliaq
- Kultureqarnermut, Ilinniartitaanermit, Ilisimatusarnermit Ilageeqarnermullu Ataatsimiititaliaq
- Qinigaanerup Misilinneqarnissaanut Ataatsimiititaliaq

Siulittaasoqarfik aallamik aalajangiisimatinnagu inassuteqaateqarsimatinnagulu ataatsimiititaliat tamarmik Inatsisartunut ilaasortanik tallimanik ilaasortaqqarput, taakkulu Naalakkersuisunut ilaasortaassanngillat. Ataatsimiititaliamut ilaasortat ataasiakkaat tamarmik immikkut sinniisussaannik Inatsisartut toqqaassapput. Ataatsimiititaliamut ilaasortat akornanni siulittaasussamik siulittaasullu tullissaanik qinersinikkut ataatsimiititaliaq inissitsitissaaq. Siulittaasumik siulittaasullu tullissaanik qinersineq nalinginnaasumik amerlanerussuteqarinnikkut pissaaq. Qinersinermit tassani, ataatsimiititaliallu aalajangiinerini allani tamani, ataatsimiititaliami ilaasortat affaat najuutsillugit ataatsimiititaliaq aalajangiisinnaassuseqartarpoq. Inissitsiternermili ataatsimiititaliami ilaasortat tamarmik peqataanissaat anguniarneqartariaqarpoq. Siulittaasumik siulittaasullu tullissaanik qinersinermit saniatigut inissitsiterluni ataatsimiinnermini, tamatumaluunniit kingorna piaarnerpaamik, ataatsimiititaliap suleriaasissani akuersissutigissavaa. Tassannga ilaatigut ataatsimiititaliap suliassaqqarfiinut

killiliussat takuneqarsinnaapput. Ataatsimiititaliat ataasiakkaat suleriaasissaat Siulittaasoqarfimmit akuerineqassapput.

6.2.1 Ataatsimiititaliami siulittaasup atuuffia

Ataatsimiititaliat siulittaasui siulittaasuunerminnut atatillugu immikkut aningaasarsiaqarti-taaneq ajorput. Naligiit akornanni sallertut siulittaasoq nalinginnaasumik isigineqartarpoq. Taamaalillunilu ataatsimiititaliami ilaasortat sinnerinut sanilliulluni siulittaasoq immikkut ajunngitsorsiassa qarneq ajorpoq.

Ilassinninnernut sulinerullu atatillugu ataatsimiititaliap siulittaasua ataatsimiititaliap oqaaseqartartuatut atuuttarpoq. Siulittaasup ataatsimiinnerit aquttarpai ataatsimiititaliamilu sulinerup suleqatigiinnerullu siuarneqarnissaasa qulakkeerneqarnissaannut akisussaa-suulluni. Tamatuma saniatigut siulittaasup piginnaatitaaffii ilaasortat sinnerisa piginnaati-taaffiinit allaanerungillat.

Ataatsimiititaliami siulittaasoq ataatsimiititaliap sulinerani katersuuffittut atuuttariaqar-poq. Taamaalillunilu ilaasortat tamarmik oqaaseqartinneqarnissaasa ataatsimiititaliallu sulinerani isummaminnik ilanngussisinnaanissaasa qulakkeernissaanut siulittaasoq akisus-saaffeqarluni. Tamannali ataatsimiititaliap siuariartornissaanut aammalu aalajangiinissaanik pisariaqartitsinermut oqimaqatigiissaarneqartariaqarpoq. Taamaalillunilu ataatsimiititaliap ataatsimiinnerani oqallinneq uteqattaariffiulerpat imaluunniit sammineqartumut attuumas-suteqanngitsunut sammitinneqalerpat siulittaasoq akuliutissaq.

Siulittaasoq ataatsimiinnissamik, suliamik misissuinissamik imaluunniit oqaluuserisassanik ilanngussinissamik ilaasortap kissaateqarneranik itigartitsinngisaannartariaqarpoq, tassa tamanna ajornanngitsillugu.

6.3 Ataatsimiititaliat suliassaat

Inatsisartut Suleriaasiat naapertorlugu ataatsimiititaliap suliassaa pingaarneq tassaavoq siunnersuutinik, ataatsimiititaliamut pineqartumut suliarineqartussanngorlugit Inatsisartunit innersuunneqartunik, suliarinninnissaq.

Tamatuma saniatigut ataatsimiititaliat suliassaraat:

- ataatsimiititaliap suliassa qarfiata iluani ineriartornermik malittarinninnissaq.
- Naalackersuisut inatsisitigut killissarititat iluanni ingerlatsinikkulluunniit ileqqorissaarner-mut tunngatillugu killigititat iluanni ingerlatsinissaannik nakkutiginninnissaq.

Ataatsimiititaliat suliassa qarfiisa iluini siumut isigaluni anguniagassat sunniuteqarfiginis-saat pilersinnissaallu siunertaralugu ataatsimiititaliat Naalackersuisunik eqeersimaartumik suleqateqarnissaat pissusissamisoorpoq.

6.3.1 Siunnersuutinik suliarinnittarneq

Siunnersuut ataatsimiititaliamit suliarineqartussanngorlugu innersuunneqarpat, siunner-suutip Inatsisartunit suliarineqaaqqinnissaa kingusinnerpaamik ullunik pingasunik sioqqullugu isumaliutissiissusiortoqareersinnaanngorlugu, siunnersuutip ataatsimiititaliamit suliarine-qarnissaa ataatsimiititaliami siulittaasup akisussaaffigaa.

Isumaliutissiissut ataatsimiititaliap siunnersuummut pineqartumut isummersorneranik

Inatsisartut:

- siunnersuummik akuersissutiginninnissaannik
- siunnersuummik itigartitsissutiginninnissaannik

imaluunniit:

- allannguutissatut siunnersuummik ataatsimiititaliamit illuatungerisanilluunniit allanit saqqummiunneqartumik akuersissutiginninnissaannik inassuteqaammik ilallugu imaqartin-neqartarpoq.

Inatsisartut agguaqatigiissitsilluni qinerseriaaseq malillugu qinigaammata ataatsimiititaliami amerlanerussuteqartut inassuteqaataannik Inatsisartuni amerlanerussuteqartut tapersii-nissaat naatsorsuutigineqarsinnaavoq. Taamaattoqassappalli ataatsimiititaliami ilaasortat ataasiakkaat ataatsimiititaliami suliarinninnermut atatillugu siunnersuummut atatillugu isumaliutersuutigineqartut pillugit partiimi gruppeqatitik akuutissimasariaqassavaat.

Ataatsimoortumik inassuteqarnissaq ataatsimiititaliamit tamarmiusumit isumaqatigiissuti-gineqarsinnaanngippat ataatsimiititaliami ikinnerussuteqartoq (-tut) ikinnerussuteqartutut immikkut inassuteqaateqarsinnaavoq (-pput).

Inatsisissatut siunnersuummik tusarniaasimaneq nalinginnaasumik inatsisissatut siunner-suummut nassuiaatini tamakkiisumik nassuiaatigineqartarpoq. Taamaattoqanngitsoq nali-liisoqarpat tusarniaanermi akissuteqaatit nuutinnerinik ataatsimiititaliaq misissuisarpoq. Apeqqut taanna ataatsimiititaliap allattaata nalinginnaasumik ataatsimiititaliamut eqqumaf-figeqqusarparaa. Tamatuma saniatigut Naalakkersuisunik apersuinikkut apeqquteqarnikkul-luunniit siunnersuutip immikkuualuttortai ataatsimiititaliap annertunerusumik paasinarsisin-niarsinnaavai. Aammattaq ataatsimiititaliaq siunnersuut pillugu kattuffinnit assigisaannillu saaffiginnissutinik tigusaqarsinnaasarpoq. Kiisalu nammineq sulissutigisaminik ataatsimiiti-taliaq susasaqartunik ataatsimeeqateqarsinnaavoq aammalu suliffeqarfinnik, kattuffinnik/ suliniaqatigiiffinnik sanaartukkanillu takuniaasinnaalluni. Kiisalu ataatsimiititaliaq immikkut ittumik pisoqartillugu Suleriaatsimi § 21 naapertorlugu tusarniaanermik ingerlatsisinnaavoq.

Paasissutissat annertunerusut siuliani taaneqartut aqqutigalugit ataatsimiititaliamit pissar-siarineqarsimasut nassuiaatigineqarnerannik ataatsimiititaliap isumaliutissiissutai imaqara-jupput. Taamaalilluni inatsimmut nassuiaatinut aalajangiiffigisassatulluunniit siunnersuum-mut tunngavilersuutinut Inatsisartut aalajangiinissaanni tunngaviusussanut isumaliutissiissut ilapittuutaasarpoq.

Nunatsinni inatsisit inatsisitut pitsaassusissamik piumasaqaatinut eqquutsitsinissaat Naa-lakkersuisut (siunnersuuteqartutut) kisimik akisussaaffiginngilaat, aammali minnerunngit-sumik Inatsisartut inatsisinik akuersissutiginnittartuusut akisussaaffeqarput. Inatsisissatut siunnersuutip ilusiligaanikkut kukkuneqarlunilu amigaateqarnera ataatsimiititaliamit paasi-neqarpat, tamanna ataatsimiititaliap isumaliutissiissummini nalinginnaasumik uparuartarparaa. Taamaattoqartillugu pitsaanngequtit pineqartut iluarsineqarnissaat siunertaralugu ataatsi-miititaliaq nammineerluni allannguutissatut siunnersuuteqarsinnaasarpoq allannguutissatul-luunniit siunnersuummik taamaattumik Naalakkersuisut saqqummiussinissaannik kaammatt-

tuuteqarsinnaasarluni. Inatsisissatut siunnersuummut nassuiaatit (tassunga ilanngullugit aningaasanut inatsimmut oqaasertaliussanut nassuiaatit) allannguutissatut siunnersuummik saqqummiussinikkut allanngortinneqarsinnaanngillat. Inatsisinulli nassuiaatini kukkunerit amigaatillu ataatsimiititaliap isumaliutissiisutikkut uparuarsinnaavai.

Siunnersuut annertuunik kukkuneqartoq, amigaateqartoq ersernerluttunilluunniit imaqartoq ataatsimiititaliap paasiguniuk Inatsisartut ataatsimiinneranni pineqartumi imaluunniit Inatsisartut tullianik ataatsimiinnissaanni suliarineqartussanngorlugu siunnersuutip kinguar-tinneqarnissaata Siulittaasoqarfimmut qinnutiginissaanut ataatsimiititaliaq periarfissaqar-poq.

Isumaliutissiisutip suliarineqarnerani ataatsimiititaliami allatsi ataatsimiititaliamut ikiuut-tarpoq. Taamaalillutik pissutsit isumaliutissiisummi ilanngukkumaneqartut saqqummiunnis-saat ataatsimiititaliami ilaasortat nammineerlutik akisussaaffigaat. Tamatumani pissutsit sorpiaat allanngortikkumaneqarnerisut soorunami erseqqissumik nalunaarneqartariaqarput. Eqqumaffigeqquneqarpoq nutserneqarneranni amigaatit ataatsimiititaliami ataatsimiinnermi oqaluuserinissaat naleqqutinnngimmat. Kukkunerit amigaatilluunniit paasineqarpata, tamanna ataatsimiinnissaq sioqqulluarlugu ataatsimiititaliap allattaanut nutserisoqarfimmulluunniit nalunaarutigineqaannassaaq.

Isumaliutissiisut Inatsisartunut ilaasortanut agguanneqannginnermini siunnersuutip su-liarineqarnerani peqataasimasunit kingullernit atsiorneqartarpoq. Isumaliutissiisummik atsiorfissatut piffissaliunneqartoq eqqorlugu ornigunnissaq ataatsimiititaliami ilaasortat namminneq akisussaaffigaat. Isumaliutissiisutit atsiorneqarnissaat siunertaralugu ataatsi-miititaliamut ilaasortat allaffiunut angerlarsimaffiinnulluunniit orninnissaat ataatsimiititaliap allattaata pisussaaffiginngilaat. Atsiornissamut piffissaliunneqartumi ilaasortaq takkutin-ngippat isumaliutissiisut ilaasortamit pineqartumit atsiorneqanngitsoq agguanneqarsin-naavoq.

Ilanngussaq 3 aamma innersuussutigineqarpoq, tassani ataatsimiititaliat assigiinngitsut suli-assaasat nassuiaatigineqarput.

6.3.2 Ineriartormik malittarinnineq Naalackersuisullu ingerlatsinerannik nakkutillineq

Siunnersuutunik innersuunneqartunik suliarinnittarnerup saniatigut ataatsimiititaliaq oqaati-gineqareersutut suliassaqarfimmi iluani ineriartormemut malinnaasussaavoq kiisalu Naa-lackersuisut inatsisitigut killissarititat iluanni ingerlatsinikkulluunniit ileqqorissaarnermut tunngatillugu killigitat iluanni ingerlatsinissaannik nakkutiginnittussaalluni.

Tamatuma saniatigut paasisassarsiorluni angalanerit aamma ataatsimeersuarnerni isuma-sioqatigiinnernilu peqataanerit aqputigalugit ataatsimiititaliap akissussaaffeqarfiisa iluini ajornartorsiutit atuuttut ataatsimiititaliat paasisassarsiorfigisarpaat.

Ataatsimiititaliattaq suliassaqarfiisa iluini ajornartorsiutit tamanut tusagassiorfiit aqputi-galugit ataatsimiititaliap eqqumaffigilersinnaasarpai, soorluttaaq peqatigiiffinit, kat-

tuffinnit, innuttaasunit il.il. saaffiginnissutsinik ataatsimiititaliat akuttunngitsumik tigusaqartartut. Tamakku aqutigalugit ataatsimiititaliat ajornartorsiutit eqqumaffigilikkatik nassuiaateqarfigeqqullugit Naalakkersuisut qinnuigigajuppaat.

Suliassalli ataasiakkaat isummerfiginissaat Inatsisartuni ataatsimiititaliat nalinginnaasumik itigartitsissutigisarpaat, taakku tassaapput ingerlatsinikkut aalajangersimasumik aalajangiineq pillugu suliassat. Tamatumunnga pissutaasut arlaqarsinnaasarput:

Siullermik tunngavigineqartoq tassaavoq Inatsisartut Naalakkersuisullu akornanni isumagisassanik agguataarisimaneq. Inatsisartut tassaapput inatsiliornermik tigungminnitsuusut, Naalakkersuisulli tassaallutik atuutsitsisuusut. Tamatuma kingunerisaanik Inatsisartut inatsisinut akisussaasuupput, Naalakkersuisulli oqartussaasutut ingerlatsinerannut akisussaasuullutik – tassa assersuutigalugu nunatta innuttaanut tunngatillugu suliassanut inatsisit aqutigalugit Naalakkersuisunut suliakkiissutigineqartunut. Taamatut isumagisassanik agguataarinerup malitsigisaanik, Naalakkersuisut Inatsisartut inatsisaannut akerliu sumik imaluunniit suliamentu attuumassuteqanngitsut tunngavigalugit aalajangiisimatinnagit (taamaattoqarsimappallu Naalakkersuisunut ilaasortaq pineqartoq akisussaatinneqarsinnaavoq), Naalakkersuisut ingerlatsinikkut aalajangiussaannut Inatsisartut aallaavittut isigalugu akuliuttussaangillat.

Aappaattut Inatsisartut Naalakkersuisut oqartussaannermik ingerlatsinerannik nakkutiginnittuusussamik Ombudsmandimik toqqaasarput. Inatsisartulli Ombudsmandiat Inatsisartut (tassunga ilanngullugit ataatsimiititaliat) suliamentu suliaqalerpata suliamentu suliaqarnissamik mattunneqassaaq.

Tunngaviit siuliani taaneqartut pissutigalugit ingerlatsinikkut aalajangersimasumik aalajangiinissamut (assersuutigalugu imigassamik nioqquteqarsinnaanermut akuersissummik tunniussinissamik, atorfirmut qinnuteqartumik inummik aalajangersimasumik atorfinitsitsinissamik, tunisassiassanik tunisinissamut akuersissummik tunniussinissamik il.il.) Naalakkersuisut Inatsisartunut ataatsimiititaliamit tatiniarneqarnissaat eqqarsarnartoqarpoq. Taamaakkaluartorli suliassat ataasiakkaat ataatsimiititalianut ataasiakkaanut soqutiginaateqarsinnaasarput, tassami suliassaq ataaseq inatsisip atuuttup allanngortinneqarnissaanik pisariaqartitsinermik pilersitsissutaasinnaammat.

Taamaattumik ataatsimiititaliaq Namminersorlutik Oqartussani oqartussaasut arlaata aalajangiinera pillugu innuttamit ataatsimit naammagittaalliummik tigusaqaruni innuttaasoq Inatsisartut Ombudsmandiannut naammagittaalliuuteqarsinnaanermut periarfissaqarneranik siunnersortarparaa, tamatumali peqatigisaanik immikkoortumi pineqartumi oqartussaasut nalinginnaasumik periusersartagaat pillugu aammalu tassunga atatillugu ajornartorsiutaasut pillugit Naalakkersuisut nassuiaateqaqquusarlugit.

6.4 Ataatsimiititaliat ataatsimiittarnerat

Ataatsimiititaliami sulinerup sapinngisamik annertunerpaamik siuarsarneqarnissaa ataatsimiititaliami siulittaasup isumagisassaraa. Ataatsimiititaliap siulittaasuata, taannaluunniit pisinnaangippat siulittaasup tulliaata, ataatsimiititaliap ataatsimiigiaqquneqarnissaa isuma-

gisarpaa. Siulittaasoq sinnerlugu taannaluunniit isumaqatigiissuteqarfigalugu ataatsimiigi-aqqusissut ataatsimiititaliap allattaanit amerlanertigut isumagineqartarpoq.

Inatsisartut ataatsimiinnerisa avataanni ataatsimiititaliat ataatsimiinneri telefonikkut ataatsimiinnertut ingerlanneqarajuttarput. Ataatsimiititaliat ilaat aalajangersimasunik akuttus-susilimmik piffissaqarlutik ataatsimiittarput, ilaalli pisariaqartitsineq naapertorlugu ataatsimiittarlutik. Ataatsimiititaliap ataatsimiigiaqquneqarnissaa ataatsimiititaliami ilaasortap kissaatiguniuk ataatsimiititaliap siulittaasuanut ataatsimiititalialluunniit allattaanut saaf-figinnissuteqarsinnaavoq.

Siunnersuutit ataatsimiititaliamit suliarisassanngorlugit Inatsisartunit innersuunneqarsimasut Inatsisartut ataatsimiinnerisa nalaani ataatsimiititaliamit pingaarnertut suliarineqartarput. Siunnersuummik suliarinnineq ima siusitsigisukkut naammassineqarsimassaaq siunnersuutip Inatsisartunit suliarineqaqqinnissaa kingusinnerpaamik ullunik pingasunik sioqqullugu isumaliutissiissuteqarsinnaassalluni. Taamaattumillu ataatsimiititaliap suliarinninnissamut piffissaqarluarnissaa qulakkeerniarlugu siunnersuutip ataatsimiititaliamut suliarineqartussanngorlugu innersuunneqarnerata kingorna ullualunnguit qaangiunnerisigut ataatsimiititaliami siulittaasoq ataatsimiigiaqqusigajuttarpoq.

Ataatsimiititaliamut ilaasortaq nammineq najuunnermigut telefonikkulluunniit peqataanermigut ataatsimiititaliap ataatsimiinnerani peqataasinnaangikkuni tamanna piaarnerpaamik ataatsimiititaliap siulittaasuanut aamma allattaanut nalunaarutigissavaa, taamaaliornikkut sinniisussamik aggersaasoqarsinnaaqqullugu. Sinniisussaq aatsaat aggersarneqassaaq ilaasortap najuussinnaangitsup imaluunniit partiip allattaata tamanna aatsaat immikkut qinnutigippagu. Ataatsimiititaliap allattaata ataatsimiititaliamut ilaasortaq najuussinnaangitsoq isumaqatigiissuteqarfigalugu taassuma sinniisussaani aggersaasarnera nalinginnaasuuvoq. Taamaattumik Peqataasinnaanani nalunaarnerup aammalu sinniisussamik aggersaanissamik qinnuiginninnerup ataatsimiinnissaq sioqqulluarlugu pisarnissaat pisariaqarpoq. Ilaasortaq najuussinnaangitsoq politikikkut ataqatigiissaarissaaq aammalu ataatsimiititaliap sulinerani killiffik pillugu sinniisup paasissutissinneqarnissaanut ikiutissalluni ataatsimiinnermilu atortussat pisariaqartut sinniisumut tunniunneqarnissaat (ajornangippat) isumagissallugu. Ilaasortaq taassumaluunniit sinniisussaa peqataasinnaangippata qinigaaqatigiit, ilaasortap ilaasortaaffigisai, Inatsisartunut ilaasortaatitamik arlaata sinniisuunissaa Inatsisartut Siulittaasoqarfiannut allagaqarlutik qinnutigisinnaavaat, tak. Inatsisartut Suleriaasianni § 10, imm. 2. Tamannali tunngaviusumik isigalugu immikkorluinnaq pisoqartillugu aatsaat pisariaqarpoq. Ataatsimiititaliali ataatsimiinneri ataasiakkaat eqqarsaatigalugit sinniisussap taamaattup Siulittaasoqarfik akuersiseqqaangikkaluarlugu aggersarneqartarnera akuersarneqartarpoq, tassa ataatsimiititaliap ataatsimiinnginnerani ataatsimiinneraluunniit naammassitinagu Siulittaasoqarfiup akuersissutaanik pissarsiniarnissaq ajornakusoorsinnaasarmat ajornarluinnarsinnaasarmalluunniit. Aningaasaqarnermut Akileraartarnermullu Ataatsimiititaliamut, Kukkunersuinerumut Ataatsimiititaliamut aammalu Nunanut Allanut Sillimiarnermullu Ataatsimiititaliamut tunngatillugu malugeqquneqarpoq nipangiussinissamut tunngatillugu immikkut ittunik maleruagassaqarmat Inatsisartut Naalakkersuisullu pillugit Inatsisartut inatsisaanni allasimasunik. Maleruagassani taakkunani peqqussutigineqarpoq ataatsimiititaliami sulinermi paasissutissat ilisimalikkamik isertuunnissaannut uppernar-

saammik ilaasortat nutaat atsiugaqassasut. Taamaattumillu ataatsimiititaliap ataatsimiinnissaa sioqqulluarlugu kikkut peqataanissaasa ilisimanissaa aammalu tamatuma Inatsisartut Allattoqarfiannut nalunaarutiginnissaa pisariaqarpoq.

Ilaasortat ikinnerpaamik affaat najuuppata (telefonikkulluunniit peqataappata) ataatsimiititaliaq aalajangiisinnaassuseqassaaq.

Ataatsimiititaliap aalajangiinerisa amerlanersaat taasinertaqanngitsumik pisarput, tassa isumaqatigiinnissap anguniarnissaa ataatsimiititaliat ileqqorimmassuk. Ataatsimiititaliami isumaqatigiittoqarsinnaanngippat aalajangiineq taasinikkut pisinnaavoq. Taasisoqartillugu aalajangiinerit tamarmik amerlanerussuteqarneq naapertorlugu pisarput. Immikkut malerua-gassiortoqarsimatinnagu oqaluuserisassap taasisutigineqarnerani isumaqataasut akerli-usullu amerlaqatigiippata immikkoortoq akuersissutigineqanngitsutut isigineqassaaq.

Ataatsimiititaliat ataatsimiinnerannit imaqarniliat ataatsimiititaliat allattaannit suliarineqartarput. Aalajangiiffigisat kisimik nalinginnaasumik imaqarniliorneqartarput. Aalajangiiffigisanilli imaqarniliaq pisariaqartitsineq naapertorlugu ataatsimiititaliamit oqallisigineqartut naalisarneqarnerinik ilassuserneqarsinnaavoq. Imaqarniliaq ataatsimiititaliap kingusinnerusukkut ataatsimiinnerani akuersissutigineqartussanngorlugu saqqummiunneqartarpoq. Imaqarniliaq tamanut saqqummiuteqqusaanngilaq, soorluttaaq ataatsimiititaliap ataatsimiinnerani oqaluuserineqarsimasut nalinginnaasumik tamanut issuaavigineqartussaangitsut (nipangiussisussaaneq pillugu immikkoortoq 6.10.1 immikkut takuuk). Ilisimatitsissutilli aalajangersimasumik annertussusillit tamanut saqqummiunneqarnissaannik ataatsimiititaliaq aalajangersinnaavoq.

6.5 Ataatsimiititaliamut ataatsimiititaliamillu saaffiginnissutit

Inatsisartut ataatsimiititaliaannut allakkatigut saaffiginnissutit Inatsisartut Allattoqarfiannut nassiunneqassapput, tasanilu nalunaarsorneqartarput toqqorneqartarlutillu. Tamatuma kingorna saaffiginnissutip (qarasaasiakkut) nuutinnera ataatsimiititaliamut ilaasortanut nassiunneqartarpoq. Aammali peqatigiiffiit, sulliviit, kattuffiit innuttallu ataatsimiititaliap siulittaasuanut ilaasortalluunniit arlaannut allakkakkut toqqaannartumik saaffiginnissuteqarsinnaasarput. Taama pisoqartillugu nalunaarsuinissaq toqqorsinissarlu kiisalu saaffiginnissutip malitseqartinneqarnissaa siunertaralugit ataatsimiititaliamut ilaasortap saaffiginnissutip nuutinneqarneranik ataatsimiititaliap allattaanut ingerlaannartumik nassiussinissaa pingaaruteqarpoq. Tamatuma peqatigisaanik nassiussinermi periusissaq eqqortoq pillugu nassuisisoq ilitserorneqartariaqarpoq.

Ataatsimiititaliamit allakkakkut saaffiginnissutit ataatsimiititaliap siulittaasuanit, taanna-luunniit pisinnaanngitsillugu ataatsimiititaliami siulittaasup tullianit atsiorneqartarput. Nassiussinermulli atatillugu allakkiat, oqaluuserisassat allakkiattu naalakkersuinnermut tungasunik imaqartinneqanngitsut ataatsimiititaliap allattaanut atsiorneqarsinnaasarput. Tamatumanili ataatsimiititaliat ataasiakkaat immikkut suleriaaseqarajupput.

Ataatsimiititaliaq Naalakkersuisut atorfilittaannut toqqaannartumik saaffiginnissuteqarsinnaanngilaq. Ataatsimiititaliaq paasissutissanik kissaateqarpat imaluunniit ataatsimiinnissap

suliffeqarfimmulluunniit takuniaanissap aaqqissuunneqarnissaanik kissaateqarpat ataatsimiititaliaq Naalakkersuisumut akisussaasuusumut saaffiginnissuteqartariaqarpoq.

6.6 Apeqqutit Naalakkersuisunillu apersuinerit

Ataatsimiititaliap siunnersuummik suliarinninneranut, taamatullu ataatsimiititaliap suliasaasa allat isumaginerinut atatillugu ataatsimiititaliaq qanoq ilisukkulluunniit Naalakkersuisunut apeqquteqarsinnaavoq.

Taamatuttaaqaq ataatsimiititaliaq Naalakkersuisumik apersuinissamut qanoq ilisukkulluunniit aggersaasinnaavoq. Taamaalillunilu Naalakkersuisumik apersuinissamut piffissaliussat imaluunniit siumoortumik ilimasaarinissaq pillugit maleruagassaqaqanngilaq.

6.6.1 Naalakkersuisumik apersuineq apeqquteqarnerluunniit?

Naalakkersuisumik apersuineq arlalinnik siunertaqarsinnaavoq.

Iliuserineqarsimasup ataatsimiititaliamit maluginiarneqartup naammagineqaqanngitsulluunniit nassuiarneqarnissaa ataatsimiititaliamit kissaatigineqarpat Naalakkersuisumik apersuinissamut aggersaasoqarsinnaavoq. Tassani Naalakkersuisumik apersuinissamut aggeqqusinerimut siunertaavoq pineqartup ataatsimiititaliamit ilungersunartutut isigineqarnerata Naalakkersuisumut erseqqissaatigiumaneqarnera. Naalakkersuisumik apersuineq aqquutigalugu iliuserineqarsimasup nassuiaatigineqarnissaanut (illersorneqarnissaanut) imaluunniit ajuusaarutiginerata saqqummiunneqarnissaanut Naalakkersuisoq periarfissinneqassaaq. Pisuni taamaattuni Naalakkersuisumik apersuineq ataatsimiititaliap Naalakkersuisullu akornanni tatigeqatigiilleqqinnissamut sunniuteqaqataasinnaavoq.

Aammattaaq assersuutigalugu inatsisissatut siunnersuutitut saqqummiunneqartoq pillugu paasissutissanik piniarnissaq siunertaralugu Naalakkersuisumik apersuinissamut aggersaasoqarsinnaavoq. Tassunga taarsiullugu allaganngorlugit apeqqutit atornissaat amerlasuutigut tulluarsinnaavoq. Allakkakkut apeqquteqarnerup pitsaaqutigaa akissuteqaat imaaliiallanarlugu uppersarsarneqarsinnaammat (tamanna Naalakkersuisup neriorsuutigiunnagaanut aammalu eqqunngitsumik amigartunilluunniit paasissutissiinerimi pingaaruteqarsinnaavoq). Tamakkiisuunngitsumik akissutit allaganngorlugit akissuteqartoqarnerani amerlanernut takujuminarninngortarput. Illuatungaatigulli Naalakkersuisunik apersuinerit pitsaaqutigaat apeqqutinut itisilerutaasumik oqaaseqarfiginninnermilluunniit akissuteqaat ataatsimiititaliamit erngersumik malitseqartinneqarsinnaammat. Apeqqutilli sukumiilluinnartumik teknikumulluunniit tunngasunik akisariallit oqaasiinarmik akissuteqarfigissallugit tulluarneq ajorpoq. Taamaattoqartillugu allaganngorlugit apeqqutit ataatsimiititaliamit iluaqutaasumik atornerqarsinnaapput, pisariaqassappallu apeqqummut pineqartumut atatillugu Naalakkersuisut anguniagaat pillugit Naalakkersuisumik apersuinerimik malitseqartinneqarsinnaallutik.

Kiisalu Naalakkersuisumik apersuinerit ataatsimiititaliap Naalakkersuisullu pineqartup susassaqarfiisa iluanni naalakkersuinikkut tunngasunut nalinginnaasunut aalajangersimasunulluunniit tunngasunut oqalliffiusutut ingerlanneqarsinnaasarput. Naalakkersuisunik apersuinerit taamaattut aqquutigalugit piffissami tassanerpiaq Naalakkersuisoqarfimmit isumaliutersuutigineqartunut ataatsimiititaliaq malinnaasinnaavoq (immaqalu sunniuteqarsin-

naalluni). Tamatumalu peqatigisaanik suliniutiginiakkatut isumaliutersuutigineqartut naalakkersuinikkut tapersinneqarnissaat Naalakkersuisut qulakkeerniarsinnaavaat.

6.6.1.1 Naalakkersuisunik apersuinerit ammasut matoqqasullu

Naalakkersuisumik apersuineq ataatsimiititaliap nammineq aalajangiineratigut apersuinerit ammasut matoqqasutulluunniit ingerlanneqarsinnaavoq. Naalakkersuisumik apersuineq ammasoq tassaavoq tamanit najuuffigineqarsinnaasoq. Akerlianik Naalakkersuisumik apersuinerit matoqqasut tamanit najuuffigineqarsinnaangillat.

Naalakkersuisumik apersuinerit ammasut båndimut immiussissummulluunniit allamut immiunneqartarput. Ilaasortat kukkusumik issuaavigineqarsinnaanermut illersorneqarnissaat tamatumani siunertaavoq.

Teknikikkut atortorissaarutit piareersarneqarnissaat kiisalu Naalakkersuisumik apersuinis-saq pillugu tamanut aammalu tusagassiorfinnut ilisimatitsissuteqarnissaq periarfissaqartik-kumallugu Naalakkersuisumik ammasumik apersuinissamut piffissaliilluni aggersaasoqarta-riaqarpoq.

6.6.2 Naalakkersuisunik apersuinerit ingerlanneqartarnerat

Naalakkersuisoq, apersuinissamut aggersarneqartoq, atorfilittaminik ataatsimik ingiallorte-qarsinnaavoq. Atorfilinnik amerlanerusunik ingiallorteqarnissaq Naalakkersuisumit kis-saatigineqarpat, tamanna ataatsimiititaliamit akuerineqaaqqaartussaavoq. Naalakkersuisu-mik apersuinerimi atorfilittat Naalakkersuisup akisussaaffigisaanik oqaaseqartarput. Tassa Naalakkersuisup atorfilittai apersuinerimi paatsoorneqarsinnaasunik paasisutissiippata imaluunniit Inatsisartut suliamik sularinninnissaanni pissutsinik pingaaruteqartunik nipangi-ussippata Naalakkersuisoq akisussaatinneqarsinnaavoq.

Naalakkersuisoq inimut ataatsimiiffissamut iserpat ataatsimiititaliamut ilaasortat nikuit-tarnerat ileqquuvoq. Aammattaaq Naalakkersuisoq (atorfilittallu ingiallortigisai) nalingin-naasumik assamminneqartarpoq. Ataatsimiititaliamut siulittaasoq tikilluaqqusisarpaq aper-suinissamullu tunuliaqutaasut naatsumik saqqummiussinnaasarlugit. Tamatuma kingorna Naalakkersuisoq oqaaseqartinneqartarpoq. Naalakkersuisoq nassuiaateqareerpat ataatsimiititaliamut ilaasortat apeqquteqarnissamik periarfissinneqartarput. Allani apeqqute-qartussaaruksaat ataatsimiititaliap siulittaasuata Naalakkersuisoq akissuteqarneranik qujaffigisarpaa. Naalakkersuisumik apersuinerup oqaloqatigiilluni isumaqatigiinniarnertut iluseqarnissaa ataatsimiititaliat arlallit pingaartimmassuk ataatsimiititaliap apeqqutaanut Naalakkersuisup akissuteqarnera tassaaginnartariaqanngilaq Naalakkersuisup oqaasissat allattorsimaffiannik nipituumik atuarnera. Naalakkersuisorli oqaasissat allattorsimaffian-nik nassataqarpat taakku nuutinnerinik pissarsisinneqarnissi ataatsimiititaliap apersuinerup naanerani nalinginnaasumik qinnutigisarpaa. Naalakkersuisoq oqaasissat allattorsimaffian-nik nassatanngippat suliaq oqaluuserineqartoq pillugu naatsumik allakkiortoqarnissaa ataatsimiititaliap nalinginnaasumik qinnutigisarpaa.

Inatsisissatut aalajangiiffigisassatullu siunnersuutininik sularinninnermut atatillugu allakkia-mik oqaasissalluunniit allattorsimaffiannik taamaattumik ataatsimiititaliaq pissarsisimatil-lugu taanna ataatsimiititaliap isumaliutissiissutaanut ilanngussatut ilanngunneqarajuppoq.

Naalackersuisumik apersuineq matoqqasq nalinginnaasumik issuaavigineqaqqusaanngilaq. Ataatsimiititaliarli aalajangersinnaavoq apersuinermit paasissutissiissutigineqartut aalajangersimasumik annertussusillit tamanut saqqummiunneqarsinnaasut. (Nipangiussisussaaneq pillugu immikkoortoq 6.10.1 aamma takuuk).

6.6.3 Apeqquteqarnissanik Naalackersuisunilluunniit apersuinissanik sulissutiginnittarnerit

Ataatsimiititaliap ataatsimiinneranut atatillugu apersuinissamut Naalackersuisumik aggersaanissaq ataatsimiititaliami ilaasortap kialuunniit siunnersuutigisinnaavaa. Siunnersuut taamaattoq ataatsimiititaliamit oqaluuserineqassaaq apeqquutillu qulaajaavigeqquneqartut allakkakkut akissuteqarfigitinnissaat naapertuunnerussannginnersoq isumaliutersuutigineqarluni. Aalajangerneq taasinikkut pissaaq, siunnersuutilli taamaattut isumaqatigiissutigineqarnissaat Inatsisartut ataatsimiititaliaasa nalinginnaasumik anguniarajuttarpaat. Naalackersuisumik apersuinissaq aalajangerneqarpat ataatsimiititaliami allatsi apersuinissamut aggeqqusissutissatut ataatsimiititaliamit missingiusioqquneqarajuttarpoq. Ataatsimiititaliap qanoq aalajangernera naapertorlugu missingusiaq ataatsimiititaliami siulittaasumit imaluunniit ataatsimiititaliamit tarmiusumit akuersissutigineqartussanngorlugu saqqummiunneqartarpoq.

Ataatsimiititaliami ilaasortap kialuunniit Naalackersuisumik apersuinissamik siunnersuutiginnissinnaanera assigalugu Naalackersuisup pineqartup erseqqinnerusumik aalajangikkanik allakkakkut apeqquteqarfigineqarnissaa ilaasortap kialuunniit siunnersuutigisinnaavaa. Siunnersuut ataatsimiititaliap ataatsimiinneranut atatillugu saqqummiunneqarpat siunnersuut ataatsimiititaliamit oqaluuserineqartarpoq. Aalajangerneq taasinikkut pisinnaavoq, ileqqorli malillugu ilaasortap ataatsimiititaliaq aqutigalugu apeqquteqarsinnaanera Inatsisartut ataatsimiititaliaata mattunneq ajorpaat. Inatsisartunut ilaasortaq kinaluunniit Naalackersuisunut nammineerluni apeqquteqarnissaminut periarfissaqaralarpoq, ataatsimiititaliilli paasissutissat soqutiginaatillit tamarmik ataatsimiititaliamut ingerlatinneqarnissaat ersariluinnaartumik soqutigisaraa. Apeqqutit erseqqinnerusumik oqaasertalersornissaat ataatsimiititaliami allatsimut isumagisassanngortinneqarajuppoq, taassuma taakku missingusiannngorlugit, ataatsimiititaliap erseqqinnerusumik aalajangiinera naapertorlugu, ataatsimiititaliami siulittaasumut ataatsimiititaliamulluunniit tamarmiusumut saqqummiuttarpai.

Minnerunngitsumik Inatsisartut ataatsimiinnerisa avataanni Naalackersuisumik apersuinissamut aggeqqusissutit allaganngorlugilluunniit apeqqutit ataatsimiititaliap ataatsimiinneranut atatillugu pinerit tamaasa saqqummiunneqarsinnaaneq ajorput. Taamaattoqartillugu ataatsimiititaliami ilaasortat – immaqa ataatsimiititaliami allatsi aqutigalugu – ataatsimiititaliami siulittaasumut saaffiginnissuteqartariaqartarput. Taama pisoqartillugu allaganngorlugit apeqqutinik saqqummiussinissamik siunnersuutit ataatsimiititaliamik aggersaanertaqanngitsumik ataatsimiititaliap siulittaasuanit akuersissutigineqartarnerat nalinginnaavoq. Ataatsimiititaliamut ilaasortat sinneri nuutitakkut ataatsimiititaliap allattaanit ilisimatinneqartarput. Ajornanngippalli Naalackersuisumik apersuinissamut aggeqqusissutissatut siunnersuutit ataatsimiititaliamit tamarmiusumit akuersissutigineqartussanngorlugit saqqummiunneqartariaqarput, tamanna akissuteqarnissamut piffissaliilluni pisinnaasarpoq.

Naalackersuisumik apersuinissamut aggeqqusissutit allanngorlugillu apeqqutit, ataatsimiititaliaq sinnerlugu saqqummiunneqartut, ataatsimiititaliap siulittaasuanit, taassumaluunniit pisinnaangiffiani siulittaasup tullianit, atsiorneqassapput. Allaganngorlugit apeqqutinut tunngatillugu akissuteqarnissamut nalinginnaasumik piffissaliussisoqartarpoq, soorluttaaq akissuteqaatip kalaallisut qallunaatullu allallugu nassiunneqarnissaa qinnutigineqartarpoq.

6.7 Sassartitanik ataatsimeeqateqartarneq

Ajornartorsiutit aalajangersimasut ataatsimiititaliamit eqqumaffigineqalernissaat siunertaralugu ataatsimiititaliamut sassartitaqarnissamik kissaateqarneq pillugu peqatigiiffinit, kattuffinit, suliffeqarfinnit, kommuninit il.il. saaffiginnissutinik ataatsimiititaliaq akuttunngitsumik tigusaqartarpoq. Saaffiginnissutit taamaattut allaganngorlugit ataatsimiititaliap allattaanut ingerlatinneqartarput, taassumalu qinnuteqaat ataatsimiititaliamut saqqummiutarlugu. Sassartitaqarnissamik kissaateqarneq ataatsimiititaliamit akuerineqarajuppoq.

Sassartitsinerit nalinginnaasumik minutsinik 30-t missaannik sivisussuseqartarput, ataatsimiititaliali erseqqinnerusumik innersuussineratigut sivisunerusumik piffissaliisoqarsinnaavoq. Kattuffiup pineqartup isummersuutai pillugit allaganngorlugi nassiuammik siumoortumik pissarsitinneqarnissaq ataatsimiititaliap qinnutigigajuppaa. Sassartitaq/-tat tikilluaqquneqartarpoq/-put oqariartuutimilu oqaatigalugu saqqummiunneqarnissaanut pisariaqartumik piffissalernerqartarluni/-tik. Ataatsimiititaliaq tamatuma kingorna sassartitaqartunut apeqquteqarnissamut periarfissaqartarpoq. Ataatsimiititaliap apeqqutai akissuteqarfigineqareeraangata sassartitaq/-tat ataatsimiititaliap siulittaasuanit qujaffigineqartarpoq/-put inuulluaqquneqartarlunilu/-tillu. Tassunga atatillugu sassartitaq/tat saaffiginnissutaanik/-nnik, ataatsimiititaliap isumaliutersuuteqarnerani ilaatinneqartussamik, iluarisimaarinnineq ataatsimiititaliap siulittaasuata saqqummiussinnaavaa. Taamaattoqartilluguli ataatsimiititaliami siulittaasup erseqqissaatigisariaqarpaa piffissap taamaalinerani aalajangersimasumik isummernissamut ataatsimiititaliaq pituttugaangitsaq. Ataatsimiititaliap tapersiinnissamik neriorsuuteqarsimaneratut sassartitaq/-tat paasinninnissaa/-saat pinngitsoortissallugu pingaartuuvoq. Ilaatigummi paasissutissat pissarsiarineqartut ilumini oqaluuserinissaannut ataatsimiititaliaq suli periarfissaqarsimassanngilaq, ilaatigullu paasissutissanik sassartup/-tut pineqartup/-tut kissaatigisaanut/-nnut aalajangiisuusumik allaasuteqartunik kingusinnerusukkut saqqummertoqarsinnaavoq.

Sassartitsineq naammassereerpat sassartitaqartullu ini ataatsimiiffiusoq qimareerpassuk paasissutissatut pissarsiarineqartut ataatsimiititaliamit oqaluuserineqarsinnaapput aalajangiiffigineqarlunilu paasissutissat ataatsimiititaliamit malitseqartitsivigiumaneqarnerisut (taamaassappallu tamanna qanoq pissanersaq).

Aallaavittut isigalugu sassartitsinerit issuaavigineqarsinnaangillat. Ataatsimiititaliarli aalajangersinnaavoq paasissutissat aalajangersimasumik annertussusillit tamanut saqqummiunneqarsinnaasut, tamanna assersuutigalugu tusagassiuutinut nalunaaruteqarnikkut pisinnaavoq. Paasissutissanik tamanut tusarliinissaq ataatsimiititaliamit kissaatigineqarpat, sassartitaqartut tamatuminnga akuersiseqqaarneqarnissaat ataatsimiititaliap qulakkeeqartariaqarpaa. (Nipangiussisussaaneq pillugu immikkoortoq 6.10.1 aamma takuuk).

6.8 Tusarniaasernerit

Siunnersuut sammisarluunniit ataatsimiititaliamit soqutigisaqarfigineqartoq pillugu imikkut ilisimasallit ilisimasallillu allat isummersuutiminnik saqqummiussiviginnaasaanik tusarniaanermik ataatsimiititaliaq ingerlatsisinnaavoq. Tusarniaaneq ataatsimiititaliap immikkullu ilisimasalittut aggersakkat kisimik peqataaffigisaattut matoqqasumik ingerlanneqarsinnaavoq aammali kikkulluunniit peqataaffigisinnaasaannik ammasumik ingerlanneqarsinnaalluni. Iluserititamut imarisassanullu, tassunga ilanngullugu pilersaarummi ilanngutassanut, saqqummiussisussanut, tusarniaanerup sivisussusissaanut il.il. atatillugu ataatsimiititaliaq nammineq isummertarpoq.

Ataatsimiititaliami oqallinnissanut tusarniaaneq aallaaviulluarsinnaavoq. Tusarniaanerli iluatsiluassappat tamanna sioqqullugu apeqqut tusarniaanikkut annertunerusumik qulaajaa-vigineqartussaqaq ataatsimiititaliami ilaasortat namminneq sukumiisumik paasiniaavigereersimasariaqarpaat.

Pissutsit assigiinngitsut pissutigalugit tusarniaanernik qaqtuguinnaq ingerlatsisoqartarpoq.

Tusarniaanernik pilersaarusionerit ingerlatsinerillu nukissarpassuarnik atuiffiusarput, taamaattumillu tusarniaanerit annertunerit sivikitsuinnarmik piffississaqartitsilluni ingerlanniarneqartariaqaratik. Taamaattoqartillugu tusarniaanerup kissaatigineqartup pilersaarusionerianik ingerlanneqarneranillu Naalakkersuisut isumaginneqqunissaat pitsaane-russannginnersoq isumaliutigineqartariaqarpoq.

Tusarniaanermik ingerlatsineq aningaasartuuteqarnermik nassataqassappat, taassuma ingerlanneqarnissaanut aningaasanik Inatsisartut Siulittaasoqarfiannut qinnuteqartoqas-saaq. Inatsisartut ataatsimiittarfianni tusarniaanerit ingerlanneqaqqusaanngillat.

6.9 Ataatsimiititaliat angalasarneri, paasisassarsiorluni takuniaanerit, ataatsimeersuarnerit il.il.

Ataatsimiititaliap susassaqaqfimmi iluani pisunik malinnaaviginnittussaananut atasumik ataatsimiititaliaq, ataatsimiititaliamulluunniit sinniisuutitat, akuttunngitsumik ataatsimiititaliatut angalasinnaasarput imaluunniit ataatsimiititaliap susassaqaqfiinut tunngasut pillugit nunatsinni nunaniluunniit allani ataatsimeersuarnerni, isumasioqatigiinnerni assigisaannilu peqataasarlutik, soorluttaaq ataatsimiititaliaq ingerlatsivinnut, suliffeqaqarfiinut il.il. attuumassuteqartunut paasisassarsiorluni takuniaasinnaasoq.

Assersuutigalugu angalanissamut missingersuutiminik atuisimanninnini pissutigalugu angalanissaanaq siunertaralugu ataatsimiititaliap angalanera ingerlanneqassanngilaq. Taamaalil-lunilu ataatsimiititaliap angalanissaa tunngavilersorluagaallunilu suliarnut attuumassuteqar-tariaqarpoq. Assersuutigalugu Naalakkersuisunut apeqquteqarneq imaluunniit nammineq paasiniaaneq aqputigalugu suliassaqaqfimmik ataatsimiititaliap misissuereerneratigut, tamatumalu kingorna paasisutissanik attuumassutilinnik isumassarsianilluunniit pissarsini-artoqartariaqarnerata oqallisigereerneratigut piareersarnerup kingorna ataatsimiititaliap angalanissaa aatsaat ingerlanneqartariaqarpoq.

Piffissamut aggersumut ataatsimiititaliap angalanissaanut pingaarnertut pilersaarummik suliaqarsimaneq pitsaasuusarpoq.

Ataatsimiititaliaq ataatsimiititaliatut angalanissamik imaluunniit isumasioqatigiinnermi asigisaaniluunniit peqataanissamik kissaateqaruni, tamatuma ingerlannissaanut aningaasanik Inatsisartut Siulittaasoqarfiannut qinnuteqaateqartarpoq. Qinnuteqaateqarnermut atatil-lugu aningaasartuutissat annertussusissaattut naatsorsuutigineqartut kiisalu angalanissami siunertaq nassuiaatigineqartarput. Ataatsimiititaliap angalanera annertuumik aningaasartuu-teqarfiugajuppoq, Inatsisartullu tassunga atugassatut aningaasaataat killeqanngitsuunatik. Taamaattumik ataatsimiititaliaq Inatsisartut Siulittaasoqarfiannit aningaasaliiffigineqarnis-samik neriuuteqassappat angalaneq aqqutigalugu ajornartorsiutit suut qulaajaavigineqaru-manersut ataatsimiititaliamit isumaliutersuutigeqqissaassallugit (nassuiaatigissallugillu) pingaaruteqarpoq. Angalanissamut tunngavilersuut aningaasaliissuteqarnissap akuersissuti-ginissaanut tunngavigisarlugu naammannersoq Siulittaasoqarfiup nalinginnaasumik naliliiffi-gisarpaa. Angalanissamik siunertaq allatut iliornikkut akikinnerusumilluunniit anguneqarsin-naasutut isigineqarpat nammineq naliliinini tunngavigalugu angalanissamut qinnuteqaammik itigartitsinini Siulittaasoqarfiup nalunaarutigisinnaavaa. Taamaalilluni ataatsimiititaliap angalanissaanut allanilluunniit ingerlataqarnissaanut aningaasanik aalajangersimasumik annertussusilinnik atuinissaq ataatsimiititaliamit piumasaqaatigineqarsinnaanngilaq. Ukiup naanerani ataatsimiititaliat angalanissaannut Inatsisartut missingersuutaanni aningaasanik atunngitsuugaqartoqarsimappat taakku nunatta karsianut utertinneqassapput. Taamaalil-luni ataatsimiititaliat angalanissaannut aningaasanik ukiup tullianut ukiunulluunniit arlalinnut katersisoqarsinnaanngilaq

Ataatsimiititaliat angalaneri pillugit paasissutissat, tassungalu atatillugu aningaasartuutaa-simasut Inatsisartut ukiumoortumik nalunaarutaanni, tassunga ilanngullugu tusagassiorfinni tamanit pissarsiarineqarsinnaasumi, ilanngunneqartarput. Tamatuma saniatigut ataatsimiiti-taliat angalaneri pillugit bilagidik tamanik takunnissinnaatitaanermut Inatsisartut Siulitta-a-soqarfiat akuersigajuttarpoq.

Siulittaasoqarfimmit aalajangersimasumik periusarigineqartoq malillugu ataatsimiititaliat angalanissaanni piffissami sivikitsumi sinniisussamik aggersaasoqarneq ajorpoq, ataatsi-miititaliamilu aalajangersimasumik ilaasortat amerlanersussuteqartut aatsaat peqataasin-naagaangata ataatsimiititaliap angalanissaa ingerlanneqarsinnaasarpoo. Assersuutigaluguli ataatsimeersuarnerni, isumasioqatigiinnermi assigisaanniluunniit ilaasortamik ataatsimik marlunnilluunniit ataatsimiititaliaq sinnerlugu peqataatitaqarnissaq ataatsimiititaliamit aalajangiunneqarsinnaavoq. Ilaasortanik marlunnik sinnisoqarnissaq ataatsimiititaliamit toqqarneqarpat ileqquuvoq naalakkersuisooqatigiit illuatungiliuttullu tamarmik ataatsimik peqataatitaqartarnerat. Ilaasortat taakku ataatsimeersuarnerup isumasioqatigiinnerulluun-niit imarisai pissarsiallu pillugit ataatsimiititaliap ataatsimiinnerani tulliuuttumi ilisimatitsis-suteqassapput, taamaalilluni ataatsimiititaliamut ilaasortat tamarmik pissarsiaqarsinnaaqqul-lugit.

Ataatsimiititaliap angalanissaanni isumaqatigiissutaareersumi peqataaniarnani ilaasortaq aalajangerpat tamanna Inatsisartut Allattoqarfianut ingerlaannartumik nalunaarutigineqas-

saaq, taamaalilluni billetsit inniminniinerillu ajornanngippat atorunnaarsinneqarsinnaaqqul-lugit. Aatsaat pisariaqarluinnartillugu piffissaq kingullerpaaq peqataasinnaajunnaarnej atorneqarsinnaavoq. Pissutissaqavinnani kingusippallaarujussuarmik peqataaniarnani nalu-naaruteqartoqartilluni naatsorsuutigisariaqarpaa bilitsinut, inniminniernerut il.il. aningaasar-tuutit utertinneqarsinnaanngitsut aningaasarsianik tunniussinissami tullermi ilanngaatigine-qassammata.

Ataatsimiititaliap angalanissaata pilersaarusionerani ataatsimiititaliami allatsi ataatsimii-titaliamut ikiuuttarpoq (pisussat pilersaarusionerat, timmisartumi akunnittarfinnilu inis-sanik il.il. inniminniinerit). Angalanermi kommunalbestyrelsit, suliffeqarfiit, kattuffiit il.il. ataatsimeeqatigineqarneranni ataatsimiititaliami allatsi angalaneq pillugu kingusinnerusuk-kut nalunaarusiornissaq siunertaralugu allattuisarpoq, nalunaarusiarlu taanna Inatsisartut ataatsimiititaliaannit allanit, tassunga ilanngullugu siulittaasoqarfimmit pissarsiarineqarsin-naasarpoq. Angalanermit pisariaqartutigut malitseqartitsinissaq siunertaralugu angalaner-mit nalunaarusiaq ataatsimiititaliamit sukumiisumik oqaluuserineqartariaqarpoq. Tamatuma saniatigut angalanermi misilittagarilikkat ataatsimiititaliap sulinissaani qanoq pitsaanerpaam-ik atorluarneqarsinnaanersut ataatsimiititaliap angalanerup nalaani oqaluuserisariaqarpaa. Tamaaliortoqartinnagu angalanerit nutaat ingerlanneqartariaqanngillat.

Angalanerup nalaani ullaakkut itersarneqarnissamik inniminniinissaq, isumaqatigiissutit malillugit naapinnissat, billetsip pasillu nassarnissaat, pigisat tammaasat qimatalluunniit pis-sarsiariniarnissaat, nerisaqarnermut unnuinermullu assigisaannullu akiliuteqarnissaq (akilii-gallarnerluunniit) ataatsimiititaliap ilaasortaasa namminneq akisussaaffigisassaraat. Inatsi-sartunut ilaasortat aningaasartuutaannut tapiissutit pillugit aningaasarsiaqartitaaneq pillugu inatsimmi aalajangersakkat aamma innersuussutigineqarput.

Angalanissamut pilersaarutip allanngortinnissaa akunnittarfimmilluunniit allamik atuinissaq ataatsimiititaliami ilaasortap nammineq kissaatigippagu tamanna Inatsisartut Allattoqar-fiannut saaffiginnissutigineqassaaq, tassangaanniillu atorunnaarsitsinissat pisariaqartut allamillu inniminniinissat isumagineqassallutik. Tamatuma nassatarisaanik aningaasartuuta-nerusussat ataatsimiititaliamut ilaasortap nammineq akiligassarai.

Ataatsimiititaliap angalanerani angalanermi pilersaarutigineqartut naapertorlugit ataatsi-miititaliap allattaa pisariaqartillugu "angallassisutut" atuussinnaavoq. Ataatsimiititaliamili ilaasortat qanoq pissuseqarnissaannut, itersarneqarnissaannut, nerisaqarnerannut, pissusi-lersornissaannut, passiannut, aningaasaataannut, pappiaraataannut, ataatsimiinnermi ator-tussaannut, atisaannut, nassatanik isumaginninnerannut, pigisaannut qimatanut assigisaan-nulluunniit ataatsimiititaliami allatsi akisussaangilaq.

Ataatsimiititaliap angalanerata nalaani angallannikkut kinguaattoortoqarsinnaasarpoq. Ataatsimiititaliaq angalanermini kinguaattoorpat ataatsimeeqatissaat, akunnittarfiit assigi-saallu ilisimatinneqarnissaat ataatsimiititaliami allatsip isumagisarpaa. Ataatsimiititaliaq mittarfiit arlaannit aallarnaveerpat eqqissisimasumik ataqqinartumillu pissusilersornissaq Inatsisartut ataqqinassuseqarnerannut pingaaruteqarpoq. Taamaalilluni angalasut allat ina-ngerlugit imminut sallitinniarluni inissisimanerminik ataatsimiititaliap atuinaveersaarnissaa

pisariaqarluinnarpoq – angalasunut allanut atugassarititaasut ataatsimiititaliamut aamma atuupput. Minnerunngitsumik timmisartut ilaasunik nalinginnaasumik angallassisut angalanissaraluat taamaatiinnarneqarpat timmisartunik imaluunniit qulimiguulimmik namminersortunit ingerlanneqartunik attartornissap Siulittaasoqarfimmit akuerineqarnissaa ataatsimiititaliamit naatsorsuutigineqassanngilaq.

Ataatsimiititaliat angalaneranni nalinginnaasumik ullormusiaqartitsisoqartarpoq, tassungalu atatillugu angalanissaq sioqqullugu taakku siumoortumik tunniunneqarnissaat ilaasortat Allattoqarfiup aningaasaqarnermut immikkoortortaanut qinnutigisinnaavaat. Angalanerup kingorna maleruagassat nalinginnaasut naapertorlugit Allattoqarfimmut naatsorsuusior-toqassaaq. Naatsorsuusiorneq angalanerup naammassinerata kingorna kingusinnerpaamik ullut 14-it qaangiunneranni isumagineqassaaq. Siusinnerusukkut angalasiimanerit naatsorsuutit tunniunneqarsimanngippata ataatsimiititaliap nutaamik angalanissaanut imaluunniit Inatsisartunut ataatsimiigiarnernut/ataatsimeereernernut aningaasanik siumoortumik tunniussisoqarneq ajorpoq. Tamanna saneqqunneqarsinnaanngilaq.

Allattoqarfimmit utertitsissutigineqarnissaat kissaatigigukku akiligassat akilersimasatit, akiliisimaneremut uppersaasatit il.il. aningaasartuutigisimasannut uppersaasatitut toqqornissaat tamatigut eqqaamajuk. Piumasaqaat taanna saneqqunneqarsinnaanngimmat oqaatigineqassaaq! Taamaattumik aningaasartuutigisimasavit uppersaasatissartaqanngitsut nammineq akilernissaat naatsorsuutigissavat.

Ataatsimiititaliap aqqissuussaata ingerlanneqarnerata nalaani ataatsimiititaliamut ilaasortat pisussatut pilersaarutini tamani peqataassapput, tamatumani ilaasortat ilaata napparsimanini pissutigalugu peqataasinnaannginnera imaluunniit pisussatut pilersaarutit sivikillineqarnissaat Siulittaasoqarfimmit akuerineqarsimanerat eqqaassanngikkaanni. Ataatsimiititaliap aqqissuussaata ingerlanneqarnerata nalaani nammineq soqutigisanik isumagininnissaq siunertaralugu allanik ataatsimeeqateqarnermi unitsinneqarnissaanik sivikillineqarnissaanilluunniit ataatsimiititaliaq sulissutiginningsaannassaaq. Taamaakkaluartoq tamanna pissappat aningaasarsianit aammalu angalanerimi aningaasartuutinut akiligassat namminermut attuumassuteqartunik ilanngaaffigineqarnissani ataatsimiititaliap naatsorsuutigisariaqarpaa.

Ataatsimiititaliap aqqissuussaata ingerlanneqarnerata nalaani ataatsimiititaliap ilaasortat Inatsisartut „aallartitaattut“ atuutissapput. Ataatsimiititaliani ilaasortat tamarmik immikkut Inatsisartunut sinniisuutitaapput pissusilersornertillu malillugu Inatsisartut isigineqarneranut sunneeqataasarlutik. Taamaattumillu ilaasortat assuarnaatsumik pissusilersornissaat aammalu pisumut sumiiffimmullu naleqquttumik isikkuminartumillu atisalersorsimanissaat pingaaruteqarpoq.

Ataatsimiititaliap aqqissuussaata ingerlanneqarnerata nalaani Inatsisartut ataatsimiititaliaat kommunalbestyrelsinit, suliffeqarfinnit, kattuffinnit assigisaannillu tikilluaqquneqarajuppoq, taakkulu piumassuseqarlutik akilernerneqarnatillu ataatsimiititaliamik ataatsimeeqateqarnissamut apeqqutaanillu akissuteqarnissamut piffissamik atuisarlutik. Piumassuseqarlarluni ammasumillu pissuseqarlarluni, naapeqatiginnikkusussuseqarlarluni soqutiginnillunilu ataats-

simiigiarnermigut tamatumingga iluarisimaarinninnermik ataatsimiititaliaq takutsitsissaaq. Ataatsimiititaliap aqqissuussaata ingerlanneqarnerata nalaani suliniutinut aalajangersimasunut assigisaannullu tapersiinnissamik neriorsuinertut paasineqarsinnaasunik saqqumiussinissaq ataatsimiititaliap tunuarsimaarfigisariaqarjaa. Suliniut qanorluunniit neriu-naateqarpasitsigigaluarpat, pilerinarpasitsigigaluarpat tapersersornartigigaluarpalluunniit suliniutip aningaasaliiffiginissaanut aningaasassarsinissaq tamatigut periarfissaqarneq ajorpoq. Akuusut kingusinnerusukkut pakatsisinneqarnissaannit, taamaalillunilu Inatsisartut tatiginassusiata innarlerneqarsinnaanerani, ataatsimiititaliap neriorsuuteqarsinnaannginnini aallaqaammulli erseqqissaatigippagu pitsaaneruvoq.

Ataatsimiititaliap aqqissugaata ingerlanneqarnerani eqqortumik eqqunngitsumillu pissusilersornermut pisuusaartitat assersuutit

Immikkoortumi uani eqqortumik eqqunngitsumillu pissusilersornissamut assersuutitut pisuusaartitat arlallit nassuiaatigineqarput

Ataatsimiititaliap aqqissuussaata ingerlanneqarnerata nalaani ataatsimiititaliap ilaasortai Inatsisartut „aallartitaattut“ atuutissapput. Ataatsimiititaliani ilaasortat tamarmik pisup ingerlangani tamarmi immikkut Inatsisartunut sinniisuutitaapput pissusilersornertillu malil-lugu Inatsisartut isigineqarnerannut sunneeqataasarlutik.

Tamatuma ilaatigut nassatarai:

Eqqortoq	Eqqunngitsoq
<p>Angalanissaq sioqqullugu angalanissamut pilersaarut angalanermilu pisussanut pilersaarut ataatsimiititaliap allat-taanit pissarsiarereerpatit. Pisussatut pilersaarutit misissorpatit apeqqtis-saqalaarsimallutillu akissuteqarfigine-qartunik. Tamatuma kingorna pisussatut pilersaarutit ataatsimiititaliap ataatsi-miinnerani akueraasi.</p>	<p>Unnuakkut tikikkassi hoteli tikitarsi naammagittaalliutigaat illoqarfimmullu qaninnerusumi hotelimut allamut nuun-nissaq piumasaralugu. Aamma angala-nermi pilersaarutit naammaginngilatit Kangerlussuakkoornatit Narsarsuak-koorlutit angerlarusunnerullutit. Angala-nissaq allanngortinneqareermat paasivat Kangerlussuakkoorneq pitsaanerusimas-sagaluartoq.</p>
<p>Ullaap tungaa suliffeqarfimmut nam-minersortumut ataatsimiigiassaait. Piffissaq eqqorlugu takkupputit uumma-arillutit, qasuersaarluarsimallutit ataatsi-miinnissamullu piareersarsimallutit, nalunagu suliffeqarfik sunik tunisassior-tuunersoq aammalu Kalaallit Nunaannut qanoq attuumassuteqarsinnaanersoq.</p>	<p>Unnuakkut imerniartarfimmiissimallutit taxat angumerinngitsoorpatit. Ataatsi-miinnissamut akunnermik ataatsimik inortuillutit takkupputit taartunik seqi-nersiuserlutit ataatsimiinnermilu ator-tussanik nassarnak. Suliffeqarfiup suna suliarisarneraa ilisimanngilluinnarpat.</p>

Eqqortoq	Eqqunngitsoq
<p>Naalakkersuisut nunanit allaneersut ilaasortaannik nereqateqarniarputit. Piffissaq eqqorluinnarlugu takkupputit (siusinaarnak kingusinaarnallu) aammalu tamanna atisalersornermut naatsorsuutigineqarsimappat (taamaangippat ataatsimiititaliap allattaa aperiuuk) kavaajaqarputit qarlippalinnik taartunik qilerneruteqarlutillu.</p>	<p>Minutsit 25-t inortuivutit unngiarsimam nak najukkamilu atisaarniarfimmi pisiatit nassarlugit. Qarliit taartut atisimagaluarpatit tujuularalersimavutilli pisoqakamippalersimallutillu nutaangitsunik. Ataatsimiititaliamut ilaasortaqaterpit sinnerinut oqalugiarnissamik neriorsuteqarsimallutit qujassuteqarlutit oqalugiaatissat puigorsimavat.</p>
<p>Pisortatigoortumik nereqatigiinnermi najukkami nerisassaataannik sassaallertiusumi suunersut nalusatit sassaallutigineqarput. Saqisoq sanilerisalluunniit aperisinnaavat. Usserpatit. Mamarinngikkukkit uninngatiinnassavatit anertunerusumik oqaaseqarfiginagit. Qaaqqusisoq qaaqqusallu sinneri oqaloqatigerujoortuarpatit.</p>	<p>Pisortatigoortumik nereqatigiinnermi nerisassat nerinikuunngisatit ilinnut sassaalliutigineqarput, sassaalliutaallu eqqumiinnerarlugit sanilit nipituumik oqarfigaat puugutarlu malugeqqusaarlutit ajariarlugu nerinerup nalaani anivutit pujortariarlutit. Ataatsimiititaliamut ilaasortat allat kisiisa oqaloqatigaatit aammalu ima viinnitortigalutit siusissukkut taxanut ikiartortutit ikiorneqartariaqarlutit.</p>
<p>Ministeriaqarfiup ataatsimeeqatigineqarnissaa isumaqatigiissuteqarfigineqarpoq, tassani ministerit sulisullu ulapaartaqisut aallartitanut pisussanik nuannersunik soqutiginartunillu piareersarsimapput ulapissimapput.</p>	<p>Ataatsimiititaliamut ilaasortat ilaat ilisarimasaminnik naapitsiniarlutik isumaqatigiissuteqarsimapput isumaqarpullu ataatsimiinneq taamaatinneqartariaqartoq. Taamaatitsineq assut iluarinarnaviangitsoq aammalu aallartitanut Kalaallit Nunaannullu pitsaangitsumik isigineqaataassasoq paasitinneqaraluarlutit ministeriaqarfimmi ataatsimeeqateqarnissap taamaatiinnarneqarnissaa kimigiiserfigaat.</p>

Eqqortoq	Eqqunngitsoq
<p>Ataatsimiititaliaq eqqumiitsulianik nutaaliaasunik immikkut ilisimasalimmit eqqumiitsulianik katersugaasivimmi takornarniartinneqarpoq. Qalipakkat eqqumiitsuliat soqutigalugit isiginnaarpatit takornarniartitsisorlu apeqquteqarfigisarlugu. Naammassinerani atuagaq eqqumiitsulianik imalik ilinnut tunissutitut tunniunneqarpoq, qujallutit nassarpat.</p>	<p>Ataatsimiititaliaq eqqumiitsulianik nutaaliaasunik immikkut ilisimasalimmit eqqumiitsulianik katersugaasivimmi takornarniartinneqarpoq. Minutsit marluk qaangiuttut tamakku illit soqutigisarinagit oqarputit ingerlanneqarneranilu anivutit pujortariarlutit. Takuniaanersi naammassineqalermat atuakkamik eqqumiitsulianik imalimmik tunissutitut tuniunneqarputit, piumanngilalli oqarlutillu tamakku soqutigisarinagit.</p>
<p>Ullaakkut hotelimit anisussangorputit mittarfiliarlutillu. Piffissaalluartillugu matuersaammik tunniussivutit hotelimilu nammineq atukkavit akiligassartaat akilerlugu. Bilitsit passillu taskinni tigo-riaannaavatit.</p>	<p>Sinnartoorputit piffissarlu kingullerpiaq iterlutit. Hotelip matuersaataa tunniunniarlugu puigorpat hotelimilu video isiginnaarsimasat nammineq akilissallugu puigorlugu. Mittarfimmut apuukkavit bilitsit passillu tammaavatit hotelimut qimassimallugit. Ataatsimiititaliap tamarmiusup utaqqissagaatit piumasaraat aammalu timmisartumut ingerlaarfisatut pilersaarutigineqartumut taarsillugu timmisartumik attartorniarlutit kimigiiserputit.</p>

6.10 Paasissutissanik ataatsimiititaliamit ingerlatsitseqqittarneq - nipangersimasussaataaneq

Ilangussanik atortussanillu allanik, ataatsimiititaliamut ingerlatinneqarsimasunik, paasitinneqarnissamik kissaatinik Inatsisartut ataatsimiititaliaat ataavartut akuttunngitsumik saqqummiussivigineqarajupput.

Oqaatigineqareersutut ataatsimiititaliat ataatsimiinnerinit imaqarniliat Inatsisartut ataatsimiittarfianni, tusagassiorfinnut allatulluunniit issuaavigineqarsinnaangillat, soorluttaaq imaqarniliat, atortussatut ilangussat il.il. tamanut saqqummiunneqarneq ajortut. Ataatsimiititaliarli aalajangersinnaavoq paasissutissat aalajangersimasumik annertussusilikkat tamanut saqqummiunneqarsinnaasut.

Suliassat sularineqartarnerat pillugu inatsimmi aamma pisortat ingerlatsinerat pillugu paasitinneqarsinnaataanermt inatsimmi Inatsisartut ataatsimiititaliaat Inatsisartullu allaffeqarfiat ilaatinneqangillat. Taamaattumillu ataatsimiititaliat sulinerat pillugu tusagassiorfiit allallu paasitinneqarnissamik piumasaqataateqarsinnaanatik. Ataatsimiititaliilli aningaasar-

tuutaannut takussutissanik angalanerannilu pilersaarutitik il.il. Inatsisartut Siulittaasoqarfiat inatsisitigit aalajangersakkanik tunngaveqarani nalinginnaasumik takunnissinnaatitsisarpaq. Tamanna pingaartumik ukiuni kingullerni pisarsimalluni.

6.10.1 Nipangersimasussaataaneq

Ataatsimiititaliap sulinera pillugu nipangersimasussaataanermik apeqqut nalinginnaasumik apeqqutitik amerlasuunik pilersitsisarpaq. Ataatsimiititaliap sulineranut tunngatillugu ilaasortat nipangersimasussaataanerisa kinguneru matuma kinguliani pingaarnertut nassuiaatigineqarput.

Inatsisartut Suleriaasianni § 13 ima oqaasertaqarpoq:

“ § 13. Ataatsimiititaliami oqaluuserineqartut tamanut tusarliunneqaqqusaanngillat.

Imm. 2. Ataatsimiititaliarli aalajangersinnaavoq nalunaarutit aalajangersimasumik annertus-susilerlugit killilikkat tamanut tusarliunneqarsinnaasut.”

Aalajangersagaq pineqartoq ima nassuiaatitaqarpoq:

”§ 13 imm. 1-ip suleriaatsimi atuuttumi § 13, imm. 1 assigaa.

Ataatsimiititaliami ilaasortaq – § 13, imm. 1-imi aalajangersagaq apeqqutaatinnagu – ilaasortap pineqartup ataatsimiititaliap ataatsimiinnerani nammineq isummani annitani tusarliutiguaannarsinnaavai, taamaattorli ataatsimiititaliami ilaasortat allat ataatsimiinnermi oqaasii tusarliutiginagit. Taamaalluni ataatsimiititaliami ilaasortap ataatsimiititaliap ataatsimiinnerani oqaaseqaatini ataatsimiititaliami ilaasortanit allanit taperserneqarsimanersut isumaqatigineqarsimannginnersulluunniit pillugu ataatsimiititaliami ilaasortaq pineqartoq oqaaseqaqqusaanngilaq.

Ataatsimiititaliami ilaasortap isumaqatigiinniarnerni isummani qanoq sunniuteqarsimanersut pillugu tamanut saqqummiukkusukkuniuk ataatsimiititaliat ataasiakkaat suleriaasiini aalajangersakkat naapertorlugu ilaasortap isummani sammisaq ataatsimiititaliap oqaluuserisaa pillugu ataatsimiititaliap isumaliutissiisutaani amerlanerussuteqartutut ikinnerussuteqartutulluunniit oqaaseqaatit saqqummiussinnaavai.

§ 13, imm. 2 suleriaatsimi atuuttumi § 13, imm. 2 assigaa.

Suliat ataatsimiititaliap ingerlatai pillugit ataatsimiititaliat tamanut nalunaaruteqarsinnaanerit aalajangersakkakut qulakkeerneqarpoq. Tamanut nalunaaruteqarnissaq isumaqatigiinngissutigineqarpat tamanna pillugu taasinikkut aalajangiisoqassaaq.”

Taamaalluni ataatsimiititaliamut ilaasortap nassuiaatit naapertorlugit allat avataaneersut oqaluttuussinnaavai suliassaq ataatsimiititaliap oqaluuserisimasaa pillugu nammineq qanoq isummersimanerminik oqaaseqarsimanerminillu. Tassanili taamaallaat pineqarput nammineq isummat oqaaserisimasallu, taakkulu imatut oqaatigineqassallutik ersersinnagu allat qanoq isumaqarsimanersut oqaaseqarsimanersulluunniit. Tamanna immiini mianersorfissaavoq.

Nipangiussisussaataaneq aalajangersakkap oqaasertai malillugit ataatsimiititaliami ”oqaluuserineqartunut” atuuppoq. Ataatsimiititaliali oqaluuserinninnerani (isumaqatigiinniarnerani) sammineqartoq akerlianik (aallaavittut) nipangiussisussaataanermut ilaatinne-

qanngilaq. Taamaattoqaraluarpammi ataatsimiititaliamut ilaasortaq mattunneqassaaq isumaqatigiinniarnerni nammineq oqaaserisimasani allanut ingerlatitseqqisinaanermik.

Tamatuma malitsigaa ataatsimiititaliap oqaluuserisassai (nassuiaatitaqanngitsut) aallaavitut isertuussassatut isigineqarsinnaanngimmata. Tamanna aamma atuuppoq atortussanut Naalackersuisunit allanilluunniit avataaneersunit tiguneqarsimasunut.

Naak Naalackersuisunut ilaasortaq Inatsisartunut ilaasortanut peqqussuteqarsinnaatitaanngikkaluartuq, nalinginnaasumik naatsorsuutigineqartarpoq ataatsimiititalianut ilaasortat atortussanut Naalackersuisunut ilaasortap pineqartup isertuussassatut nalunaagaanut tunngatillugu ningangersimasussaataasut.

Taamaalilluni paasissutissat atortussani naqitani Naalackersuisunit "isertuussassatut" naqissuserneqarsimasuni ilaasut allatulluunniit isertussaassatut nalunaarneqarsimasut ataatsimiititaliani atortussanik tiguisuni ilaasortanit ingerlateqqinneqaqqusaanatillu issuarneqaqqusaanngillat. Tamanna aamma atuuppoq paasissutissanut paasissutissat pineqartut isertuunneqartussaanerat nalunaarlugu Naalackersuisunut ilaasortap ataatsimiititaliamut oqaasiinnaakkut paasissutissiissutigisimasaanut.

Paasissutissalli allat aamma Naalackersuisunit erseqqisummik isertuussassatut nalunaarneqarsimannngikkaluartut nipangiussisussaataitanermut ilaasinnaapput, paasissutissat isertuussassatut nalunaarneqarsimannnginnerat kukkuneramik tunngaveqartuq erseqqippat. Tamatumani minnerunngitsumik eqqarsaatigineqarput paasissutissat inunnut ataasiakkaanut tunngasut kiisalu paasissutissat naalagaaffiup nunanut allanut tunngasutigut soqutigisaanut tunngasut.

Paasissutissat allanit Naalackersuisuniunngitsoq ataatsimiititaliap tigusai taamatuttaaq isertuunneqartariaqarput paasissutissat isertuussassatut nalunaarneqarsimappata. Naak taakku aamma erseqqisummik isertuussassatut nalunaarneqarsimannngikkaluarpata taakku isertuunnissaannut pissutissaqarsinnaavoq taakku assersuutigalugu paasissutissanik inunnut ataasiakkaanut imaluunniit paasissutissanik naalagaaffiup nunanut allanut tunngasutigut soqutigisaanut tunngappata imaluunniit pisortat inuilluunniit ataasiakkaat soqutigisaasa allatigut isiginiarneqarnissaannut tunngappata. Suliassat sularineqartarnerat pillugu inatsimmi § 27, imm. 1, nr. 1-7-imi aalajangersakkat matumani ilitersuutitut atorineqarsinnaapput.

Paasissutissat erseqqisummik isertuussassatut nalilernerneqarsimannngikkaluarlutik isertuutariaqarsinnaanerannik naliliinarneq ataatsimiititaliamut ilaasortamit allaffissornikkut inatsisilerinikkuulluunniit misilittagaqanngitsumit ajornarsinnaavoq. Ataatsimiititaliat allattaasa taamaattumik nalinginnaasumik ataatsimiititaliamut ilisimatitsissutigisinnaavaat paasissutissat isertuussassatut nalunaarneqarsimannngikkaluartut qaqugukkut isertuussassatut isigisariaqarnerannik.

Aningaasaqarnermut Ataatsimiititaliaq, Kukkunersuineranut Ataatsimiititaliaq aamma Nunanut allanut Sillimaniarnermullu Ataatsimiititaliaq eqqarsaatigalugit taakkununga nipangiusi-

mannittussaataaneq eqqarsaatigalugu immikkut malittarisassat Inatsisartut Naalakkersuisullu pillugit Inatsisartut inatsisaanni aalajangersarneqarsimasut atuupput.

Ataatsimiititaliat ataasiakkaat suleriaasiini taamatuttaaq isertuussisussaataaneq pillugu aalajangersagaqarsinnaavoq.

6.11 Ataatsimiititaliap allattaanit ikiorserneqartarneq

Ataatsimiititalianut tamanut ataatsimik allatseqartitsoqarpoq, taannalu – soorlu siuliani allasimasuni takuneqarsinnasoq – allakkianik, soorlu ataatsimiigiaqqusissutinik, apeqqutinik, Naalakkersuisumik apersuinissamut aggeqqusissutinik, imaqarnilianik il.il. ataatsimiititaliap suliaqarnerani ikiuuttarpoq. Ataatsimiititaliami allatsi siunnersuutit misissuiffigineqarnerini, paasissutissanik atortussanillu pissarsiniarnermi ataatsimiititaliallu sulianik allanik ingerlatsinerani allatseqarfittut nalinginnaasumik ingerlatsinermi ataatsimiititaliamut aamma ikiuuttarpoq. Suliassat nukinnik annertuumik atuiffiusariallit ataatsimiititaliap allatseqarfiata suliassaqaarfiinut nalinginnaasumik ilaaneq ajorput. Qulaajaanermik suliassat annertunerusut ingerlanneqarnissaannik ataatsimiititaliap pisariaqartitsippat, tamanna pillugu ataatsimiititaliap Inatsisartut Siulittaasoqarfiannut saaffiginnissuteqarsinnaavoq. Tamatuma kingorna Siulittaasoqarfiup naliligassaraa siunertamut aningaasaliissuteqartoqartariaqarnerisooq. Taamaatulli qulaajaanermik aallartitsisoqarnissaa ataatsimiititaliap Naalakkersuisunut qinutigisarpaa.

Ataatsimiititaliap allatseqarfia naalakkersuinikkut arlaannaannulluunniit attuumassuteqartuunngilaq. Taamaammallu naalakkersuinikkut suliaqartut oqalugiaatissaattut siunnersuutinik, soorlu oqaaseqartartut oqaasissaannik imaluunniit naalakkersuinikkut sulinermi tunuliqutissanik il.il. ilaasortat ataasiakkaat atugassaannik allattoqarfik suliaqarsinnaanani.

Ataatsimiititaliap siulittaasua ataatsimiititaliamilu ilaasortat sinneri ataatsimiititaliap allatseqarfianit naligiimmik sullinneqartarput. Taamaattumik ataatsimiititaliami ilaasortat sinnerinut sanilliulluni immikkut piginnaatinneqarnissaminik paasitinneqarnissaminilluunniit ataatsimiititaliap siulittaasua piumasaqaateqarsinnaanngilaq. Minnerunngitsumik ataatsimiititaliap isumaliutissiissutissaatut missingiusiat, ataatsimiititaliamit ilaasortat sinnerisa suli tiguunngikkaat, siumoortumik akuerisassanngorlugit nassiunneqarnissaat ataatsimiititaliamut siulittaasumit piumasarineqarsinnaanngilaq.

Aallaavittut isigalugu atortussat ataatsimiititaliamut naatsorsuullugit ataatsimiititaliap allattoqarfianut nassiunneqartut ataatsimiititaliami ilaasortanut tamanut ataatsikkut pinerit tamaasa agguanneqartussaapput.

Ataatsimiititaliami sulinerup siuarsarnissaanik qulakkeerinninnissaq aallaavittut isigalugu ataatsimiititaliamut allatsip suliassarinnngilaa. Suliassaq taanna ataatsimiititaliamut siulittaasumiippoq. Assersuutigaluguli isumaliutissiissutissanut nalunaarutinullu tunniussivissatut killiliussat ataatsimiititaliamut allatsip ilisimasarpai, taamaattumillu tamanna aallaavigalugu sulinissani ataatsimiititaliap allattaata aqqissuuttarlugu. Inatsisartut suleriaasianni aalajangersagaq naapertorlugi ataatsimiititaliamut allatsi sulissasoq naatsorsuutigineqarpoq, tassani aalajangersarneqarpoq ataatsimiititaliap suliassaa pingarneq tassaasoq siunnersuutinik ataatsimiititaliamut innersuunneqartunik suliarinninnissaq. Tamatuma aamma

kingunerisaanik – minnerunngitsumik Inatsisartut ataatsimiinneranni – iliuusissat allat, soorlu ataatsimiititaliap angalanissaannik pilersaarusionerit allalluunniit, isumaliutissiissutitik allannissaq imaluunniit suliassanik allanik kinguartinneqarsinnaanngitsunik Inatsisartut sulinerannut pingaarutilinnik salliutitsinissaq siunertaralugu, ataatsimiititaliamut allatsip pingaannginnerusunngortittariaqarsinnaavai. Taamaalillunilu Inatsisartut ataatsimiinnerata kinguninngua ingerlanneqartussatut ataatsimiititaliap angalanissaanik iliuitsinilluunniit allanik kinguartinneqarsinnaasunik ataatsimiititaliamut allatsip aqqissuussinissaa ajornaku-soorsinnaavoq ajornavissinnaalluniluunniit. Tamatumunnga paasinnittumik ataatsimiititaliap pissuseqassasoq naatsorsuutigineqarpoq.

6.12 Ataatsimiinnermik aqutsilluarneq ataatsimeeqataalluarnerlu

Ataatsimiititaliap ataatsimiinnerata qanoq ingerlanneqarnissaanut Inatsisartut suleriaasianni innersuussutit amerlanngitsuinnaapput. Taamaattumik ataatsimiititaliap ataatsimiinnerata qanoq tulluarnerpaamik ingerlanneqarsinnaanera Inatsisartunut ilaasortanut nutaanut nammineq paasiniartariaasarsinnaavoq. Taamaattoqartillugu ataatsimiinnermik aqutsisarneq ataatsimeeqataasarnelut pillugit ilitsersuut atuassallugu tulluartsuussaavoq.

Suleriaatsimi § 11, imm. 2 malillugu ataatsimiititaliami sulinerup sapinngisamik annertunerpaamik siuarsarneqarnissaa ataatsimiititaliap siulittaasuata isumagissavaa. Tamanna assersuutigalugu piffissamik ataatsimiititaliap tullianik ataatsimiiffissaanik oqaluuserisassatullu sammisassaannik ataatsimiititaliap allattaanik isumaqatigiissuteqarnikkut pisinnaavoq. Aammattaq ataatsimiinnermi oqaluuserisassat ataatsimiinnermik aqutsisup pitsaasumik aqqissuussaasumillu aqutsinissaanut sakkussaatur atorineqarsinnaapput. Taamaaliornikkut sammisassatut aalajangersarneqartoq qimallugu oqallittoqalersinnaanera ataatsimiinnermik aqutsisup pinngitsoortissinnaavaa aammalu immikkoortut tamarmik naammassineqarnerini ataatsimiititaliap aalajangigaanik erseqqissaanissaq ataatsimiinnermik aqutsisumut oqinerulissaaq. Ataatsimiinnerneq aqqissuulluugaasoq taamaalilluni ataatsimiititaliamut ilaasortanut ataatsimiititaliallu allattaanut ataatsimiititaliap ataatsimiinnerini imaqaarniliortartumut iluaqutaassaaq. Tassunga atatillugu takuuk ataatsimiititaliap siulittaasuata atuuffia pillugu imm. 6.2.1.

Ataatsimiititaliap ataatsimiinnera qanoq pitsaanerpaamik ingerlanneqarsinnaanersoq immikkoortumi matuma kingulianiittumi siunnersuusiorfigineqarpoq aammalu ataatsimiititaliap ataatsimiinneranit iluatsilluartumit iluatsilluarpallaanngitsumillu pisuusaartitanik marlunnik assersuuteqartoqarluni.

Siunnersuutilli pitsaasut siulliutissavavut:

- Allanguutissaqarpat piffissaalluortillugu nalunaaruteqartarit. Assersuutigalugu telefonikut ataatsimeeqataaniaruit tamanna ataatsimiinnermik aqqissuisumut piffissaalluortillugu nalunaarutigisariaqarpat. Aamma taamaappoq ataatsimiinnermi peqataasinnaajunnaarsimaguit.
- Piffissaq eqqorlugu takkuttarit – inortuillutit takkukkuut ataatsimiinnermi peqataasut sinneri uumitsatsissavatit, taamaalillutillu taakku oqariartuutiginiakkatit ataatsimiinnerup aallaqqaataaniilli tunuarsimaarfigissavaat. Inortuisimaguilli nipaarsarlutit iserit ataatsimiinnermullu allartereersumut akornusersuinak ingigit.

- Piareersarluartarit – Oqaluuserisassat atortussallu taakkununga atasut piffissaalluartil-lugu atuartakkit oqaatiginiakkatillu aalajangiuteriikkit. Oqaluuserisassanut atatillugu ator-tussat amigaateqarsorigukkit ataatsimiinnissaq sioqqulluarlugu (kingusinnerpaamik nal. ak. 24-nik sioqqullugu) ataatsimiititaliap allattaanut attaveqarit.
- Akisussaassuseqarit – Ataatsimiinnissaq ataatsimiinnermiluunniit atortussat puigorsi-magukkit tamanna illit nammineq akisussaaffigissavat.
- Oqaluuserisassani ilaatinneqanngitsunik eqqartuinak, taakku malikkit. Oqaluuserisassani ilaatinneqanngitsunik eqqartuerusukkuit eqqartorusutavit oqaluuserisassani immikkoor-tutut ilanngunneqarnissaa ataatsimiinnerup aallartinnerani sapinngisamik naatsuliorlutit qinnutigiuk imaluunniit tamalaat tikinneqarneranni saqqummiuguk.
- Paatsuugassaangitsunik, naatsumik ersarissumillu oqalugit – uteqqattaarinallu.
- Oqaaseqarniartut tulleriiaarnerat ataqkiuk – Allat oqaaseqarneranni inangiinaveersarit.
- Eqqortissinnaangisannik neriorsuuteqarnaveersarit – Taamaalioruit ataatsimeeqativit ilinnut tatiginninnerat annikillisissavat, taakkulu tullianik isumaqatigiissuteqarfiginissat tunuarsimaarfigilersimassavaat. Pisariaqarpat ilavit paatsuugassarinnngisaannik nangaas-suteqarnerarit.
- Ataatsimiinnermi peqataasut allat isumaat ataqqikkit perorsarsimasumillu pissuseqarit – Naalackersuinnermik suliaqarnerup ilagaa pinerit tamaasa isumaqatigiittoqarsinnaangim-mat. Isumaqatigineqannginnerpit annulissutigineratigut ajuallaatigineratigulluunniit isu-maqatigineqalernaviangilatit.
- Angusaqarusussuseqarit misigissutsitillu ersarippallaamik anninnaveersaakkit.
- Eqqortutut isumaqarfigisatit aalajangiusimakkitt allalli tunngavilersuutaat aamma tusarnaakkit.
- Oqallinnermi ersarissumik inerniliisoqarnissaa isumagiuk – pisussaaffik annerpaamik ataatsimiinnermik aqutsisup isumagisassaraa, kisimili isumagisinnaanagu.

6.12.1 Assersuut 1: Ataatsimiititaliap iluatsilluartumik ataatsimiinnera

Kinguliani allassimasut pisuusaartitaapput, tassanili takutinneqarpoq ataatsimiinneq aaqqis-sunneqarnermigut iluatsilluartutut oqaatigineqarsinnaasoq.

Tallimanngornermi ulloq 2. maj 200x, nal. 10.00 Ataatsimiititaliami Alfami
ataatsimiinneq nr. 1:

Siulittaasoq: *Tamatta piffissaq eqqorlugu takkuppugut, taamaalillutalu ataatsimiinneq aallartissinnaangorlugu. Ataatsimiititaliap Alfap ataatsimiinnissaanut tikilluaqqussi. Oqaluuserisassat immikkoortunik sisamanik imaqartut agguanneqarput. Immikkoortoq 1 tassaavoq oqaluuserisassat akuersissutigineqarneri. Oqaluuserisassat akuerineqarsinnaap-pat?*

Ilaasortaq 2: *Alfa pillugu suliaq AG-mi ippassaq sammineqartoq pillugu ataatsimiititaliaq tusagassiorfinnut nalunaaruteqassanersoq oqaluuseritikkusuppara.*

Siulittaasoq: *Ajunngilaq. Tamalaat ataani taanna tikissavarput. Oqaluuserisassanut allanik oqaaseqartoqarumava. [...] Taamaattoqanngilaq. Oqaluuserisassat akuerineqarput taa-maalillutalu oqaluuserisassani immikkoortoq 2-mut ingerlaqqissaagut.*

Siulittaasoq: *Immikkoortoq 2 tassaavoq kingullermik ataatsimiinnermit imaqarniliap akuer-sissutiginera. Oqaaseqartoqarumava?*

Ilaasortaq 3: Immikkoortoq 7-p ataani parteera nangaassuteqarsimasoq imaqarniliami kukkusumik allanneqarsimavoq. Taamaattoqanngilaq.

Siulittaasoq: Ajunngilaq. Nangaassuteqartoqarsimanngitsoq ullumikkut ataatsimiinnermit imaqarniliami ilanngunneqassaaq. Allanik oqaaseqartoqarumava. [...] Taamaattoqanngilaq. Taamaalillunilu iluarsiiissut taaneqartoq ilanngullugu imaqarniliaq akuersissutigineqarpoq. Immikkoortoq 3-mut ingerlaqqippugut.

Siulittaasoq: Immikkoortoq 3 tassaavoq immikkoortoq 19 pillugu isumaliutissiiissutissatut missingiusiap oqaluuserineqarnera. Ulloq 12. maj aappassaaneerineqassaaq, taamaattumillu isumaliutissiiissusiornini ataatsimiititaliap piaartumik naammassisariaqarpaa. Missingiut tamanit atuarneqarsimassasoq naatsorsuutigaa. Isumaliutissiiissutissatut missingiusiamut oqaaseqartoqarumava?

Ilaasortaq 4: Inatsisartut ataatsimiittarfianni siullermeerinermi oqaatigisatsitut siunnersuut tapersersinnaanngilarput. Ikinnerussuteqarlunga oqaaseqaatissakka ataatsimiititaliap allattaanut nassiuppakka, taakkulu isumaliutissiiissummi qupperneq 5-imi kissaatigisakka malillugit ilanngunneqarsimapput. Taamaattumik isumaliutissiiissut taama iluseqartillugu atsiorsinnaavara.

Ilaasortaq 5: Uagut partiitta siunnersuut tapersersorpaa, uaguttaaq isumaliutissiiissutip atsiornissa piareersimaffigaarput..

Siulittaasoq: Ajunngilaq. Taamaalilluta isumaliutissiiissut atsiussavarput. [Isumaliutissiiissut ilaasortanit tamanit atsiorneqarpoq]. Taamaalilluni isumaliutissiiissummik suliarinninnini ataatsimiititaliap naammassivaa. Anguniagaqarfiulluartumik siunnersuummik suliarinninneq qujassutigaa, minnerunngitsumillu ataatsimiititaliamut allatsip sulilluarneranut qujanaq. Maannalu immikkoortoq 4-mut ingerlaqqissaagut.

Siulittaasoq: Immikkoortoq 4 tassaavoq tamalaat. Tusagassiorfinnut nalunaaruteqarnissap oqaluuserineqarnissaaq ilaasortaq 2-p kissaatigaa?

Ilaasortaq 2: Qujanaq. Aap, alfa pillugu AG-mit saqqummiunneqartut tunngavigalugit tusagassiorfinnut nalunaaruteqarnermigut ataatsimiititaliaq qisuariatariaqartoq isumaqarpunga. Suliassa qarfiup aningaasaqarnikkut ajalusoorluinnarnera ataatsimiititaliap akisussaaffiginngikkaa ataatsimiititaliamit naqissuserneqartariaqarpoq. Akerlianik suliassa qarfimmi tassani aningaasaqarnikkut akisussaassuseqarnerunissaaq ataatsimiititaliamit suliniutigisimagaluarparput.

Siulittaasoq: Tamanna peqataaffigisinnaavara. Allammi?

Ilaasortaq 4: Qisuariatariaqarnerput isumaqatigaara.

Ilaasortaq 5: Piffissap imaalinerani suliamut akuliuttariaqanngitsut isumaqarpunga, ataatsimiititaliali sinnerata tamanna kissaatigippagu ajoriffissaqartinngilara.

Siulittaasoq: Ajunngilaq. Suliaq pillugu tusagassiorfinnut nalunaarutitut missingiusiamik ataatsimiititaliap allattaa suliaqassaaq. Suliassa qarfimmi ajornartorsiutinut ataatsimiititaliaq akisussaanngitsoq kukkunermullu akisussaassuseq Naalakkersuisunut ilaasortamiittoq nalunaarummi allassavarput [...]. Tusagassiorfinnut nalunaarutip nassiunneqannginnerani ataatsimiititaliamit akuerisassanngorlugu nassiussuunneqarnissaa kissaatigineqarpa? [...] Taamaattoqanngilaq. Nassiunneqareerpat e-mailinngorlugu ilisimatitsissutitut ilissinnut nassiunneqarumaarpoq.

Siulittaasoq: *Tamalaat ataani allanik ilassutissaqartoqarpa? Taamaattoqanngilaq. Nagga-taatigut ilisimatitsissutigiinnassavara tullianik ataatsimiinnissaq pissammat tallimanngor-nermi ulloq 9. maj, nal. 10 ataatsimiittarfimmi maani. Ullumikkut qujanaq.*
[Ataatsimiinneq naavoq nal. 10.30]

Ataatsimiinneq siuliani allassimasoq akunnerup affaanik sivilissuseqarpoq. Akunnerup af-faata taassuma ingerlanerani ataatsimiititaliaq arlalinnik ersarissunik aalajangiivoq aammalu ataatsimiinneq ataatsimiinnermillu aqutsineq ingerlalluarput. Oqaaseqaqattaarfiunngikkalu-artumik ilaasortat tamarmik isummaminnik saqqummiussinissaminnut periarfissinneqarput. Taamaalluni ataatsimiinneq iluatsilluarpoq.

6.12.2 Assersuut 2: Ataatsimiititaliap iluatsippallaanngittsumik ataatsimiinnera

Kinguliani allassimasut aamma pisuusaartitaapput, tassanili takutinneqarpoq ataatsimiinneq aaqqissuunneqarnermigut iluatsilluanngitsutut oqaatigineqarsinnaasoq. Malugiuk immik-koortoq 6.12.1-imi ataatsimiititaliap ataatsimiinneranit iluatsilluartumit sammisaq matumani nanginneqarmat.

Tallimanngornermi ulloq 9. maj 200x, nal. 10.00 Ataatsimiititaliami Alfami ataatsimiinneq nr. 2:

Siulittaasoq: *Ataatsimiinnerup aallartiffissaralua maanna minutsinik qulinik qaangerparput sulilu ilaasortaq 2 tusarfiginagu. Ilaasortaq 2 arlaata tusarfiaa. Arlaannassiluunniit naamik? Ataatsimiititaliami allatsip ilaasortaq 2 sianerfigigaluassavaa ...?*
[Ataatsimiititaliami allatsi sianerpoq; mobiltelefoni atassuteqanngilaq]
Siulittaasoq: *Taamaappat ataatsimiinneq aallartiinnartariaqarparput, minutsialunnguilli utaqqilaarallarta.*

[...Ataatsimiititaliaq utaqqivoq, utaqqinerullu nalaani ilaasortaq 4 pujortariarpoq]
Siulittaasoq: *Nalunaaqutaq maanna 10.20-inngorpoq, aallartinniarta! Naak-una ilaasortaq 4?*
[Ilaasortaq 3-p ilaasortaq 4 aavaa. Minutsit tallimat qaangiummata iserput].

Siulittaasoq: *Ataatsimiititaliaq alfami ataatsimiinneq maanna aallartipparput. Oqaluuseri-sassat immikkoortunik sisamanik imaqartut agguanneqarput. [Oqaluuserisassani immik-koortut tamarmik atuarneqarput]. Taakku akuerineqarsinnaappat?*

Ilaasortaq 5: *Alfa pillugu AG-p allaaserisaa pillugu suliami sapaatip akunnerata siuliani tusagassiorfinnut nalunaarummik nassiussaqaarpugut. Alfamut tunngasumi aningaasaqar-nikkut ajalusoortuinnarneq naalakkersuisunut ilaasortamit [xxxx]-imit akisussaaffigineqar-nerarlugu tusagassiorfinnut nalunaarummi allassimasoq isumaqatiginngilara. Ataatsimut isigalugu suliaq pillugu tusagassiorfinnut nalunaaruteqarnissaq assut akerlerisimavara, tamatumalu saniatigut isumaqarpunga tusagassiorfinnut nalunaarutininik ataatsimiititalia-mit tamarmiusumit akuersissutigineqarsimannngitsunik ataatsimiititaliap siulittaasua ataatsimiititaliallu allattaa nassiussisariaqarsimannngikkaluartut.*
Ilaasortaq 4: *Taama allannissarput tamatta isumaqatigiissutigisimavarput.*

Siulittaasoq: *Missingusiaq akuerisassanngorlugu ingerlaartinneqassanersoq apeqqutigaa-ra, tamannali kissaatigineqanngilaq. Suliassaq Naalakkersuisunut ilaasortap akisussaaffigigaa tikkuaavigissagipput erseqqissumik oqaatigaara. Taamaattumik suna ajornartorsiutaa-nersoq paasiuminaatsippara?*

Ilaasortaq 5: *Naalakkersuisunut ilaasortaq ippassaq oqaloqatigaara taannalu oqarpoq suliamik iluamik aqutsinngitsoq tassaasoq allaffeqarfini.*

Ilaasortaq 3: *Naalakkersuisunut ilaasortap allaffeqarfia kukkusimappat Naalakkersuisunut ilaasortap tamanna nammineq aamma akisussaaffigaa.*

[Tamatum kingorna Naalakkersuisut ilaasortat allaffeqarfiminni akisussaassuseqarnerat pillugu sivisuumik oqallittoqarpoq.]

Siulittaasoq: *Nå, immikkoortorli 1 oqaluuserisassat akuersissutiginnissaannut tunngasoq tikkipparput. Akuerineqarsinnaappat?*

Ilaasortaq 4: *Oqaluuserisassat aatsaat ataatsimiinneq aallartiliivissoq tiguakka, taamaattumillu ataatsimiinnissamut pisareersarsinnaasimanngilanga.*

Ilaasortaq 5: *Marlunngormalli agguanneqaraluarpoq. Uanga nammineq allakkatigut emailikkullu tiguakka.*

Ilaasortaq 4: *Uanga tigunngilakka.*

Ilaasortaq 5: *Mailikkut oqaluuserisassanik imaqartukkat pappialanngorlugulu anillatsitakut takusinnaavara maili taannarpiaq illit aamma tigusimagit!*

Ilaasortaq 4: *Uanga tigunngilakka.*

Siulittaasoq: *Ataatsimiinneq aallartereersoq aatsaat nalunaarutigigakku ajuusaarnarpoq. Ullumikkut ataatsimiittoqartussaasoq sapaatip akunnerani ataatsimi ilisimareersimavat. Ataatsimiititaliap allattaata immaqa nuutitanngorlugu aniseqqissinnaagaa?*

[Ataatsimiititaliap allattaa oqaluuserisassat nuutitanngortinniarlugit anillappoq. Ilanngussat amerlammata tamanna minutsinik qulinik sivisussuseqarpoq. ...Ataatsimiititaliaq aammaarluni utaqqisariaqarpoq. Utaqqinerup nalaani ilaasortaq 4 pujortariarpoq. Piffissaq siviungaatsiarpoq qaangiuttoq utersimanngimmat ilaasortaq 3-p aallugu anillaqqippoq].

Siulittaasoq: *Maannalu immikkoortoq 1, tassalu oqaluuserisassat akuersissutigineqarnerat aammaarluta aallartinniaraluassavarput. Naatsorsuutigaara maanna akuersissutigineqar- tut. Immikkoortoq 2-mut ingerlaqqippugut, tassalu kingullermik ataatsimiinnermit imaqarni- liaq. Imaqarniliamut oqaaseqartoqarumava?*

[Mobiltelefonip nipituumik sianerpoq. Mobiltelefonip sianerpera pissutigalugu oqalutsip atortui ajortippat. Ilaasortaq 3-p telefonini sianertoq akivaa paninilu oqaluutilerlugu. Panimmi kollegiani initaavata pisatsersorneqarnera pillugu oqaloqateqarnerani ataatsimiititaliap ilaasortaq 3 utaqqivaa.]

Siulittaasoq: *Ataatsimiinnermi mobiltelefonit qaminngasussaammata eqqaasitsissutigissa- vara. Imaqarniliamut oqaaseqartoqarumava?*

Ilaasortaq 4: *Oqareernittut atuarsimannginnakku naluara qanoq imaqarnersoq.*

Siulittaasoq: *Tamanna paasinarpoq. Allanik oqaaseqartoqarumanngippat imaqarniliaq aku- erineqarpoq.*

Siulittaasoq: Maannalu immikkoortoq 3-mut ingerlaqqippugut, tassaavorlu immikkoortoq 40 pillugu isumaliutissiissutissamut missingiutip oqaluuserineqarnera. Immikkoortoq qaqugorpiaq Inatsisartut ataatsimiittarfianni suliarineqassanersoq eqqaamaqqissaanngilara. Missingiusiamut oqaaseqartoqarumava?

Ilaasortaq 5: Gruppeqatikka suli oqaloqatiginngilakka, tamaattumik siunnersuut maanna ilusimisut iluseqartoq tapersersinnaanerlugu naluara.

Ilaasortaq 4: Isumaliutissiissutissatut missingiut uanga aatsaat atuarpara.

Siulittaasoq: Piareersartoqarsimanngippat immikkoortoq sapaatip akunnerata tullianut kinguartittariaqassavarput.

[Sapaatip akunneranik kinguartitsinikkut isumaliutissiissummik tunniussinissamut killiliussaq qaangerneqassasoq ataatsimiititaliap allattaata erseqqissaatigaa]

Siulittaasoq: Ataatsimiinnissaq sapaatip akunneranik kinguartissinnaanngilarput. Sapaatip akunnerata ingerlanerani ataatsimiittariaqarpugut. Inatsisartut ataatsimiinnerisa nalaani piffissaqarniarnissarput ajornakusuussammat unnukkut ataatsimiittariaqassaagut. Marlunngorpat unnukkut ajussanngila?

Ilaasortaq 4: Uanga pisinnaanngilanga kommunimi ataatsimiittussaagama.

Siulittaasoq: Taamaappat ataatsimiinnissamut qanoq ilisukkut periarfissaqarnerluta ataatsimiititaliap allattaanut nalunaarutigissagippat nalunaarutigissavarput – Taamaalilluni tamatta periarfissaqarfisigut aggersarsinnaassavaatigut? [Tamanna akuerineqarpoq]

Siulittaasoq: Taamaalilluta immikkoortoq 4-mut ingerlaqqissaagut, tassaasoq tamalaat. Ilanngussassaqartoqarpa?

Ilaasortaq 3: Immikkoortoq 40 pillugu isumaliutissiissutissatut missingiummut aatsaannguummat oqaluuserisatsinnut tunngatillugu arnat angutillu naligiissinneqarnissaat pillugu apeqqut gruppitsinni oqaluuseraarput, isumaqarpugullu suliami tassani naligiissitaaneq qitiutillugu ataatsimiititaliap oqariartuuteqarnissaa pingaaruteqartoq, tamaattumillu isumaliutissiissutissatut missingiummi naligiissitaaneq pillugu immikkoortumik aamma ilanngussinissaq kissatiginartipparput. Aammalu isumaliutissiissutip naammassinnginnerani naligiissitaanissamut isumasioqatigiinneersumik ataatsimeeqateqarnissarput kissaatigaara. Ilaasortaq 4: Naligiissitaaneq ilanngunneqassappat siullermeerinermi oqaatigisatsitut siunnersuummut aningaasaliissutissat amigaataanerat pillugu apeqqut aamma ilanngunneqartariaqarpoq.

Siulittaasoq: Taama piffissaasuataligaluta naligiissitaanissamut siunnersuisoqatigiit ataatsimeeqatiginissaat ajornakusuussaaq, tamannali tullianik ataatsimiinnermi oqaluuserisinnavarput. Allaniq ilanngussassaqartoqarpa?

Ilaasortaq 5: Tusagassiorfinnut nalunaarut siulittasup sapaatip akunnerata siuliani nassius-saa qanoq iliuuseqarfigissanerlutigu suli oqaluuserinngilarput.

[Oqallinneq uteqqinneqarpoq inernilisoqarnanili.]

[Ataatsimiinneq naavoq nal. 12.00]

Takuneqarsinnaasutut ataatsimiititaliap ataatsimiinnerani tassani suna tamarmi iluatsinngilaq. Ataatsimiinneq akunnernik marlunnik sivisussuseqarpoq, tigussaasunilli annertunerusumik aalajangiisoqarnani. Ilaatigut ajornartorsiutit makku oqaatigineqarsinnaapput:

- Pingaarnerpaatut aalajangigassap (ataatsimiititaliap tullianik ataatsimiinnissaa nukingin-

nartoq) kinguartinneqarneranik ataatsimiititaliap ataatsimiinnera inernilerneqarpoq, tamatumunngalu peqatigitillugu ataatsimiinneq taanna naligiissitaanissamut siunnersuisoqatigiinnik ataatsimeeqateqarnissamik kissaateqarnermut qanoq ataqatigiissinneqassanersoq (ataqatigiissinneqarsinnaanersorlu) isummerfigineqarnani.

- Ilaasortap ataatsip takkutinngitsoorneranik, telefonit sianernerannik ilaasortallu pujortarinnerannik ataatsimiinneq ajoqusersorneqarpoq kinguarsarneqarlunilu.
- Oqaluuserisassat malinneqanngimmata piffissarujussuaq maangaannartinneqarpoq – assersuutigalugu immikkoortoq 1-ip ataani sivisuallaarujussuarmik oqallittoqarpoq, allaalumi oqallinneq taanna immikkoortoq 4-mi uteqqinneqarluni.
- Ataatsimiinnermi siullermi neriorsuutini akisussaaffinilu ilaasortap ataatsip qimarratigi-niarsarai (immaqa naalakkersuinikkut tatineqarniarnermik pissuteqartumik?), tamannalu ataatsimiititaliap sivisoqisumik oqallinneranik nassataqarpoq.
- Ilaasortaq ataaseq piareersarsimangilaq, tassa ataatsimiinnissaq sioqqullugu Inatsisartuni partigruppeqatinut paasiniartariallit ilaasortap qulakkeersimangimmagit.
- Ilaasortap allap oqaluuserisassat atuarsimanagillu nassarsimangilai. Tamanna oqaluuserisassanik tigusaqarsimanginneraalluni toqqorterniarneqaralarpoq pisariaqanngitsumik oqallittoqarneranik kinguneqartumik.
- Ataatsimiititaliap susassarinnigisaanik kommunimi ataatsimiinnissaq pissutigalugu ataatsimiititaliami sulinerup siuarsarneqarnissaa tunullinneqarpoq siuluttaasumit iliuuseqarfigineqanngitsumik.

6.13 Peqataasinnaaneq peqataasinnaanginnerlu

Pingaarnertut isigalugu peqataasinnaanermut apeqqummi pineqartarpoq atuuffimmik inuk pineqartooq inatsisit naapertorlugit isumaginnissinnaanersoq. Inatsisartunut ilaasortat peqataasinnaanerannut apeqqut Qinigaanerup Misilinneqarnissaanut Ataatsimiititaliap ilaasortat ataasiakkaat qinigaasinnaanerannik qinersinerup kinguninngua naliliineratigut nalinginnaasumik pisarpoq. Tassunga tunngasoq ilitersuummi piffimmi allami sammineqarpoq.

Soqutiginarnerusorli tassaavoq ataatsimiititaliap aalajangersimasumik suliaqarnerani ilaasortat peqataasinnaangissinnaanerannik apeqqut. Sulianik suliarinnittarneq pillugu inatsimmi (Pisortat ingerlatsineranni suliassat suliarineqartarnerat pillugu Inatsisartut inatsisaanni nr. 8, 13. juni 1994-imeersumi) aalajangersagaqarpoq pisortat ingerlatsineranni atuuffillip suliarnut aalajangersimasumut atatillugu peqataasinnaanginneranik aalajangersaasunik. Maleruagassalli taakku Inatsisartunut atuutinngillat. Taamaattumillu inatsisit tunngaviusut, Inatsisartut Naalakkersuisullu pillugit Inatsisartut inatsisaat imaluunniit Inatsisartut suleriaasiat maleruagassanik peqataasinnaanginnermut tunngasunik imaqanngillat.

Taamaalillunilu Inatsisartunut ilaasortaq inatsisissatut imaluunniit aalajangiiffigisassatut siunnersuummik akuerseqataasinnaavoq imaluunniit itigartitseqataasinnaavoq, naak siunnersuut ilaasortamut pineqartumut taassumaluunniit qanigisaanut aningaasaqarnikkut aalajangersimasumik iluaqutissartaqaralarpoq ajoqutissartaqaralaruortorluunniit.

Taamatuttaaq ataatsimiititaliamut tunngatillugu Inatsisartunut ilaasortaq peqataasinnaangitsutut nalinginnaasumik isigineqarsinnaangilaq. Taamaattorli suliassani, ilaasortamut inuttut qanittumik toqqaannartumillu attuumassuteqartunik, ataatsimiititaliamit aalajangiif-

figineqartussani Inatsisartunut ilaasortap attuumassuteqartutut immikkut illuinnartumik isigineqarsinnaanera mattutivinneqarsinnaagunangilaq. Tamatumani assersuutigalugu pineqarsinnaavoq Inatsisartunut ilaasortap unnerluutigineqarsinnaannginnerata atorunnaarsinneqarnissaa pillugu ataatsimiititaliaq inassuteqassatillugu imaluunniit suliami, inernerana ilaasortamut aningaasatigut toqqaannartumik iluanaarutaasinnaasumi, Aningaasaqarnermut Ataatsimiititaliaq aalajangiisussaattillugu. Apeqqulli nalorninarpoq, taamaattumillu pisariaqalerfiatigut inatsisilerinerup tungaanit sukumiisumik naliliiffigineqartariaqassalluni. Tamanna manna tikillugu pisariaqarsimangilaq.

Taamaakkaluortoq sulianik suliarinnittarneq pillugu inatsit pillugu siuliani kapitalimi taaneqartut assinginiq ilaasortaq soqutigisaqartilluni, suliap, suliarneqarnissaani peqataannginnisani Inatsisartunut ilaasortap nammineerluni toqqarsinnaasarpaa. Tamanna pillugu ilaasortap taama aalajangernerana politikip tungaanit isigalugu kaammattuutiginarsinnaasarpoo. Ataatsimiititaliamili amerlanerussuteqartut ikinnerussuteqartulluunniit taamaaliornissamik Inatsisartunut ilaasortamik pinngitsaaliisnaanngillat. Ataatsimiititaliap aalajangersimasumik suliaqarnerani apeqqut saqqummissagaluarpat Siulittaasoqarfimmut saqqummiunneqarnissaa pissusissamisuusaaq.

Tamatuma akerlianik ataatsimiititaliamut ilaasortaq tamatumunnga tunngavissaqarluangikkuni peqataasinnaanngitsutut nalunaaruteqaannarnermigut suliap isummanik akerleriiffiusinnaasup suliarineqarnerani peqataanngitsoorsinnaanngilaq. Inatsisartunut ilaasortatut atuuffik qinikkatut pisussaaffiuvoq, taamaalillunilu suliap suliarineqarnerani ilaasortaq tunngavissaqarluangikkuni peqataanngitsoorsinnaanngilaq. Tamanna pillugu takuuk "Peqataasinnaannginneq".

6.14 Qinersinissamik nalunaaruteqarnerup kingorna Inatsisartut ataatsimiititaliallu sulinerat

Inatsisartut Naalakkersuisullu piffissami Inatsisartut qinigaaffianni atuuttussanngorlugit qinerneqartarput. Inatsisartunut qinersinissamik nalunaaruteqartoqarnerata kingorna Naalakkersuisut naalakkersuisuugallartutut taamaallaat atuuttarput. Pisortat ingerlataasa innarlerneqaratik ingerlanneqarnissaannut pisariaqartuinnaat naalakkersuisuugallartut ingerlatisavaat. Suliniutit nutaat aallartinneqarsinnaanngillat aammalu iliutsit naalakkersuinermut tunngasutut oqaatigineqarsinnaasut, soorlu naalakkersuinnikkut akerleriissutaasinnaasunik Aningaasaqarnermut Ataatsimiititaliamut aningaasanik qinnuteqarnerit ingerlanneqarsinnaanatik.

Qinersinissamik nalunaaruteqartoqartillugu pissutsit Naalakkersuisunut atuuttut assigalugit Inatsisartut ataatsimiititaliaasa ataatsimiititaliatut sulinertik unitsittarpaat. Ataatsimiititaliat angalanissaat ataatsimiinnissaallu pilersaarutigineqartut tamarmik erngertumik taamaatinneqartarput. Ingerlatassalli pilersaarutaareersut kinguartinneqarsinnaanngitsullu eqqarsaatigalugit Inatsisartut Siulittaasoqarfiata Aningaasaqarnermullu Ataatsimiititaliap killilimmik ingerlataqarnissaat pisariaqarsinnaasarpoo. Assersuutigalugu pinngortitap pilersitaanik ajunaarnersuaqarnermut atatillugu tassangaannaq ikiuisariaqalernermi aningaasaliissuteqarnissamik qinnuteqaatinik Aningaasaqarnermut Ataatsimiititaliaq suliarinnittariaqalersinnaavoq. Suliniutilli Inatsisartunngortussat Naalakkersuisunngortussallu apeqqummut aalajangersimasumut isummernissaannik pituttuisut aallartinneqanngilluinnassapput, soor-

luttaaḡ suliniutit nutaat naalakkersuiner mulluunniit tunngasunik attuumassutillit ingerlanneqarsinnaanngitsut.

Ataatsimiititaliap apeqḡutai kiisalu § 37 naapertorlugu apeqḡutit qinersinissap nalunaarutigineqarnerata kingorna akineqarnissaat naatsorsuutigineqarsinnaanngilaq. Tassunga aamma ilaapput apeqḡutit qinersinissap nalunaarutigineqarnissaa sioḡḡutitsiarlugu apeqḡutigineqartut.

Aalajangiiffigisassatut siunnersuutit Inatsisartunit akuerineqartut Naalakkersuisunilli suli piviusunngortinneqarsimanngitsut Inatsisartunut qinersinissap nalunaarutigineqarnerani atorunnaartutut nalinginnaasumik isigineqartarput. Taamaalillutillu qinersinerup kingorna Naalakkersuisunngorlaat aalajangiiffigisassatut siunnersuutinik Inatsisartuusimasunit akuerineqartunik ingerlatsitseḡḡikkumanerlutik nammineq naliliivigisinnaavaat. Aalajangiiffigisassatulli siunnersuutit Inatsisartuusimasunit akuerineqarsimasut ilaat piviusunngortinneqalersaanngippat Naalakkersuisunngortut Inatsisartunut nalunaaruteqartarnerat Inatsisartoqarnermi nalinginnaasumik ileḡḡussatut isigineqarpoq. Taamatut nalunaarut Inatsisartut ataatsimiititaliaannut susassaḡartumut assersuutigalugu nassiuḡneqarsinnaavoq.

Inatsisartunut qinersisoḡarnissaanik nalunaaruteḡartoqarnerani naalakkersuinermi arlaannaannulluunniit attuumassuteḡartuunnginini pissutigalugu Inatsisartut Allattoḡarfiata naalakkersuiner mik ingerlataḡartunut sullissiner mi ilarujussua unitsittarpaa. Taamaalillunilu siunnersuutit ilusilersornerannut ikiuussinnaanani lu atortulersuutinik immikkut ittunik partiiḡnut Inatsisartunulluunniit ilaasortanut Inatsisartut Allattoḡarfiat atugassiisinnaanngilaq.

6.15 Nunat Avannarliit Siunnersuisoḡatigiiffiat aamma Nunat Avannarliit Killiit Siunnersuisoḡatigiiffiat

Siunnersuisoḡatigiinnut marlunḡut taakkununḡa suleriaatsit immikkut ittut atuupput. Takuuk Appendix 3.

Nunat Avannarliit Siunnersuisoḡatigiiffiat

Nunat Avannarliit Siunnersuisoḡatigiiffianni ilaasortanit katillugit 87-iusunit Inatsisartut marlunḡik ilaasortaataḡarput. Nunat Avannarliit Siunnersuisoḡatigiiffiat ukiumoortumik ataatsimiinnerni naalakkersuinikkut oḡallinnissamut naapittarpoq. Nunat avannarliit inatsisartutigoortumik suleḡatigiinneranni nunatta ilaasortaataḡat marluusut Kalaallit Nunaata avammut kiinnertartorai. Nunat Avannarliit Siunnersuisoḡatigiiffianni suliat kaammattuutitut aalajangersakkani Inatsisartunut saḡḡummiunneḡartartani piviusunngortinneḡartarput.

Nunat Avannarliit Killiit Siunnersuisoḡatigiiffiat

Nunat Avannarliit Killiit Siunnersuisoḡatigiiffiat nunat inatsisiliortoḡarfiit akornanni aaqḡis-suussaavoq nunatta Inatsisartuunit, islandimiut Altingiannit Savalimmiullu Lagtingiannit nunat pingasuusut aallartitaannit ilaasortaaffigineḡartoq. Nunat aallartitaat tamarmik immikkut arfinilinnik ilaasortaḡarput. Siunnersuisoḡatigiiffiup siulittaasoḡarfiani sinniisorisat nunat aallartitaḡartut tamarmik immikkut toḡḡartarpaat. Nunat Avannarliit Killiit Siunnersuisoḡatigiiffiat ukiumoortumik sammisaḡarluni ataatsimeersuartaarlunilu ukiumoortumik ataatsimiittarpoq.

7. Inatsisartut Ombudsmandiat

Inatsisartut Ombudsmandiat aqqissuussaaniikkut Inatsisartut ataanni inissisimavoq. Ombudsmandip sulini 1. april 1995-imi aallartippaa. Inatsisartut Ombudsmandip sulinera Inatsisartut inatsisaanni nr. 8-mi, 3. december 2009-meersumi maanna aalajangersarpaat.

Ombudsmandi Inatsisartunut qinersereernerit taamasa atorfiullu inuttaarunneratigut Inatsisartunit qinerneqartarpoq. Ombudsmandi Inatsisartunit tatigineqarunnaaruni Inatsisartunit soraarsinneqarsinnaavoq. Ombudsmandi inatsisilerituutut soraarummeernermi angusisima-suusaaq.

Siulliulluni ombudsmandiuvoq Emil Abelsen, 1. april 1995-imit 1997-imi januarip naanerata tungaanut atuuttoq.

Vera Leth Ombudsmanditut 1. februar 1997-imi qinigaavoq.

Naalakkersuisut kommunillu inatsisit malittarisassallu allat pisortat ingerlatsinerannut atuuttut malillugit ingerlatsinerannik nakkutilliineq Ombudsmandip suliaassaraa. A/S Inissiatileqatigiiffik INI Ombudsmandip suliaanut ilaatigut ilaatinneqarpoq.

Ombudsmandip Atorfeqarfia naalakkersuinikkut arlaannaannulluunniit attuumassuteqartuunngilaq. Ombudsmandip sulinermini naalakkersuinikkut isummanik isiginninniartussaannginnera Inatsisartullu sulianik suliarinneq pillugu naalakkiutaannik malinnissalluni pisussaaffeqannginnera tamatuma nassataraa.

Tamatuma peqatigisaanik Ombudsmandi oqartussaasunut nakkutigisaminut aamma attuumassuteqartuussanngilaq.

Ombudsmandi innuttaasunit naammagittaalliuutit tunngavigalugit sulivoq imaluunniit sulianik nammineerluni suliarisassanngortitsisarluni. Kiisalu Ombudsmandip ingerlatsiviit il.il. Ombudsmandip sulineranut ilaasut misissuiffigiartorlugit takuniaavigisinnaavai.

Kinaluunniit Ombudsmandimut naammagittaalliorsinnaavoq, Ombudsmandilli kinaassutsimik isertuussilluni naammagittaalliuutit suliarisinnaanngilai.

Naammagittaalliuut pisup naammagittaalliuutigineqartup pineranit ukioq ataaseq qaangiut-sinnagu tunniunneqarsimassaaq.

Ombudsmandimut naammagittaalliuussagaanni piumasaqaataavoq suliamik suliarinninneq allaffissornikkut aqutsinermi inaarlugu suliarineqarsimassasoq aammalu oqartussaasumut qulliuernerusumut naammagittaalliornissamut periarfissaqarpat periarfissaq tamanna atornerqarsimassasoq. Naammagittaalliuutiginiagaq pisup naammagittaalliuutiginiarneqartup pineranit ukioq ataaseq qaangiut-sinnagu suliaassanngortinneqassaaq.

Paasissutissat Ombudsmandip sulinermini atussallugit pisariaqartitamiset isigisani piumalugit oqartussaasunut pineqartunut piumasaqaatigisinnaavaa.

Naammagittaalliornissamut piffissaliusseq naasimappat naammagittaalliortulluunniit allaffissornikkut aqutsinermini naammagittaalliornissamut periarfissani atorsimangippagit naammagittaalliuutip suliarineqarnissaa Ombudsmandip itigartitsissutigissavaa.

Ombudsmandip suliat misissuiffigisami suliarineqarnerannik inerniliinera tassaavoq oqaaseqaat, tassanilu Ombudsmandi apeqqutinik suliami pineqartunik paasinninnini pillugu nassuiaateqassaaq.

Ombudsmandi pisortat ingerlatsiviata ilaginngilaa, taamaattumillu suliami aalajangiisinnanani, Ombudsmandili allaffissornikkut aqutsisoqarfiup kukkunerinik isornartorsiulluni oqaaseqaateqarsinnaavoq, suliarlu oqartussaasup suliareqqissagaa inassuteqaatigisinnaallugu.

Oqartussaasut suliaanni kukkunerit sumiginnaanerillu annertuut Ombudsmandip Inatsisartunut Naalakkersuisunullu/kommunalbestyrelsimullu nalunaarutigisassavai.

Inatsisini, nalunaarutini malittarisassanilu allani kukkunerit amigaatillu Ombudsmandip Inatsisartunut Naalakkersuisunullu/kommunalbestyrelsimullu aammattaaq nalunaarutigisassavai. Kukkunertut isigineqartut tassaapput teknikikkut inatsisilerinikkut amigaatit, inatsilli naleqquttuunersoq pisariaqartuunersorluunniit Ombudsmandip isummerfigisinnaangilaa.

Ombudsmandip Inatsisartunut nalunaarutiginninneri Inatsisinut Ataatsimiititaliamut tunniunneqartassapput.

Ombudsmandi atorfeqarfimmi qaammatisiutit ukiuanni qaangiuttumi aqqissuussaannermut tunngasut pillugit aamma suliat Ombudsmandip suliarisimasai pingaarnert pillugit ukiumoortumik nalunaarummik Inatsisartunut tunniussisarpoq. Ukiumoortumik nalunaarut Inatsisinut Ataatsimiititaliamut tunniunneqartarpoq, taannalu nalunaarutip akuerineqarnissaa pillugu aalajangiiffigisassatut siunnersuummik Inatsisartunut akuersissutigineqartussamik saqqummiussisarpoq.

Ombudsmandip ilaatigut oqaaseqaatit ukiumoortumik nalunaarummi kingusinnerusukkut ilanngunneqartussat nittartakkamigut www.ombudsmand.gl-ikkut tamanut saqqummiut-tarpai. Suliaq naammassillugu suliarineqarniariartoq ilisarnarunnaarsarlugu tamanut saqqummiunneqartarpoq, tamatumani suliami pineqartut kinaassusii ilisarnarunnaarsinneqartarlutik.

7.1 Naalliutsitsisarneq pillugu Naalagaaffiit Peqatigiit isumaqatigiissutaanut ilassut nammineq piumassuseq malillugu ilannguffigineqarsinnaasoq naapertorlugu nunatsinni pinaveersaartitsisutut atuuffik

Naalagaaffiit Peqatigiit naalliutsitsisarneq allatullu peqqarniingartumik, inuppalaanngitsumik imaluunniit nikanarsaataasumik pinnittarneq imaluunniit pillaasarneq akiorniarlugit isumaqatigiissutaat (Naalliutsitsisarneq pillugu Naalagaaffiit Peqatigiit isumaqatigiissutaat)

Naalagaaffiit Peqatigiit 1984-imi ataatsimeersuarneranni akuerineqarpoq. Naalagaaffeqatigiinnut tamanut atuussussanngorlugu Danmarkip isumaqatigiissut 1987-imi atortussanngortippaa.

Immikkut ilisimasalinnik (Naalagaaffiit Peqatigiit Naalliutsitsisarneq pillugu suleqatigiissitaliaat) arlaannaanulluunniit attuumassuteqanngitsunik inuttalimmik naalagaaffinni peqataasuni isumaqatigiissutip atuutsinneqarneranik nakkutilliisussamik naalliutsitsisarneq pillugu isumaqatigiissut naapertorlugu suleqatigiissitaliortoqarpoq.

Isumaqatigiissutip malinneqarneranik kiisalu naalliutsitsisarneq akiorniarlugu pinaveersaartitsinermi suliniutinik il.il. nakkutilliineq nukittorsarniarlugu isumaqatigiissummut ilassut nammineq piumassuseq malillugu ilannguffigineqarsinnaasoq Naalagaaffiit Peqatigiit 2002-mi ataatsimeersuarnerminni akuersissutigaa.

Ilaatigut Naalagaaffiit Peqatigiit pinaveersaartitsinerup suleqatigiissitaliaa naalagaaffinni peqataasuni nakkutilliiartorsinnaatinneartoq aqputigalugu kiisalu naalliutsitsisarnermik pinaveersaartitsinermut il.il. ingerlatsivimmik nuna tamakkerlugu atuuttumik toqqaanissamik nalagaaffiit peqataasut pisussaaffilernerisigut isumaqatigiissutip atuutsinneqarnissaanik nakkutilliineq isumaqatigiissummut ilassutikkut nukittorsarneqarpoq.

Naalliutsitsisarneq pillugu Naalagaaffiit Peqatigiit isumaqatigiissutaanut ilassut nammineq piumassuseq malillugu ilannguffigineqarsinnaasoq naapertorlugu nunatsinni pinaveersaartitsisutut atuunnissaanik Ombudsmandi Inatsisartut Ombudsmandiat pillugu Inatsisartut inatsisaanni atuuttumi peqquneqarpoq.

Taamatut atuuffimmik isumaginninnermi ilaatut kiffaanngissusiiagaasimasut pineqarnerat, naalliutsinneqarnissamut allatullu peqqarniingartumik, inuppalaanngitsumik imaluunniit nikanarsaataasumik pineqarnissamut imaluunniit pillarneqarnissamut illersorneqarnissaat nukittorsarumallugu, Inatsisartut Ombudsmandiata akuttunngitsumik misissuiffigisassavaa. (Tamannali Kalaallit Nunaanni pinerluttulerinermik inatsit naapertorlugu kiffaanngissusiiagaasimasunut atuutinnigilaq, tassa danskit Kalaallit Nunaanni oqartussaasuinut, tassunga ilanngullugu politiinut pinerluuteqarsimasunillu isumaginnittoqarfimmud tunngatillugu nunatsinni pinaveersaartitsisutut atuuffik Folketingip Ombudsmandiata isumagisarimmagu).

Kiffaanngissusiiagaasimasunik pinninneq aammalu taakku atugaasa pitsanngorsarneqarnissaat kiisalu naalliutsinneqarnissaasa allatullu peqqarniingartumik, inuppalaanngitsumik imaluunniit nikanarsaataasumik pineqarnissaasa imaluunniit pillarneqarnissaasa pinngitsoortinneqarnissaa siunertaralugu nunatsinni pinaveersaartitsisutut atuuffimmik isumaginninnermi ilaatut oqartussaasuinut attuumassutilinnut Inatsisartut Ombudsmandiat kaammattuuteqarsinnaavoq.

Kiisalu nunatsinni pinaveersaartitsisutut atuuffini naapertorlugu Ombudsmandi inatsisatut atuuttut inatsisissatulluunniit siunnersuutit pillugit oqaaseqaatinik siunnersuutinilluunniit saqqummiussisinnaavoq.

Nakkutilliarternit il.il. pillugit nalunaarutit, nunatsinni pinaveersaartitsisutut atuunnini tunngavigalugu Ombudsmandip saqqummiussai, Ombudsmandip ukiumoortumik nalunaarutaanut ilanngunneqassapput.

8. Naalagaaffiup sinniisua

Naalagaaffiup sinniisoqarfia Statsministeriap ataani sullissiviuvoq. Kalaallit Nunaanni Naalagaaffiup sinniisua naalagaaffiup Kalaallit Nunaanni sinniisorisaasa qullersaraat.

Naalagaaffiup sinniisoqarfiata suliassai ilaatigut makkuupput:

Piffissap ilaanut Statsministeriamut nalunaarusiortarneq, Inatsisartut ataatsimiinnerisa najuuffiginerat kiisalu Inatsisartut ataatsimiissutaat pillugit Statsministeriamut ministereqarfinnullu allanut susassaqartunut nalunaaruteqartarneq.

Pisortatut qullertut, Danmarkimi naalagaaffiup ingerlatsiveqarfiisa pisarnerattut ilaqtariinermut tunngasut suliarisarnerat.

Kunngikkormiut, Folketingip aamma naalakkersuisut il.il. Kalaallit Nunaannut tikeraarnissaasa pilersaarusiorneqarneranni ingerlanneqarnerannilu suleqataaneq aammalu taakkununnga atatillugu ataatsimiinnerni peqataaneq.

Naalagaaffiup pisorta qarfiisa Kalaallit Nunaanniittut Namminersorlutik Oqartussanut tunngaviunerusumik saaffiginnissutaasa ataqatigiissinneqarnerat.

Inatsisit naalagaaffeqatigiinnut tamanut atuuttussat kiisalu naalagaaffiup inatsisaasa Kalaallit Nunaannut immikkut atuuttussat Namminersorlutik Oqartussanut saqqummiunneqarneranni peqataaneq.

Danskisut innuttaassusillit Kalaallit Nunaanni najugaqartut Pituffimmi sakkutooqarfikkoonissaannut akuersissusiortarneq.

Kalaallit Nunaanni Folketingimut qinersisitsineq kiisalu Folketingip aalajangigaanik inunnik taasisitsinerit ingerlatissallugit.

Inunnik nalunaarsuineq pillugu naammagittaalliutit aalangiiffigissallugit.

Kunngimit nersornaasiinissanik inassuteqarneq (ridderitut saqqarmiut, saqqarmiut nersornaatillu allat).

Nittartagaq innersuussutigineqarpoq: www.rigsombudsmanden.gl

9. Inatsisartuni partiit aammalu Inatsisartut Allattoqarfiannik suleqateqarneq

9.1 Partiit naalackersuinnikkut suliaqartut atuuffiat

Tamat oqartussaaqataanerat aallaavigalugu aqqissuussinermi naalackersuinnikkut partiit inissisimanerat Inatsisini Tunngaviusuni, Namminersornerulluni Oqartussaneq imaluunniit Namminersorluni Oqartussaneq pillugu inatsimmi oqaatsimik ataatsimilluunniit taaneqanngilaq. Taamaakkaluartoq partiit qitiusumik inissisimapput. Inatsisartunut ilaasortat amerlanerpaartaat partii sinnerlugu qinigaapput.

Partii naalackersuinnermik suliaqartoq tunngaviusumik isigalugu inuinnarnit peqatigiiffiuvoq pissutsit assigiinngitsut pillugit assigiinnik isummersuuteqartunik aammalu Inatsisartuni kommunalbestyrelsiniluunniit aalajangiunneqartartut pillugit sunniuteqarnissamik kissaateqartunik ilaasortalik. Partiimi ilaasortanngornikkut naalackersuinnermillu ingerlatsinermi eqeersimaartumik peqataanikkut innuttaasoq peqatinilu najukkani nunalu tamaat isigalugu inuiaqatigiit qanoq inissitsiterneqarnerannut sunniuteqarniartarput.

Tamat oqartussaaqataanerat aallaavigalugu aalajangiisartuutitani, tassa partiimit qinigassanngortitat Inatsisartunut, kommunalbestyrelsinut nunaqarfinnullu aqutsisunut imaluunniit qallunaat Folketingianni 179-inik ilaasortalimmut Kalaallit Nunaat sinnerlugu marlunnik ilaasortaataqarfiusumut qinigaanerisigut sunniisinnaassuseqarneq annertunerpaaq partiip angusinnaavaa.

Partii Inatsisartunut ilaasortaataqareersimaguni Inatsisartunut qinigassanngortitsisinnaavoq. Partiit Inatsisartunut ilaasortaataqariinngitsut qinersisartut atsiornerinik Inatsisartunut qinersinermi kingullermi taasisut atorsinnaasut tamarmiusut ilaannik 1/31-inik naleqartunik pissarsisinnaagunik qinigassanngortitsisinnaapput.

9.2 Partiit aqqissuussaananerat

Inatsisartunut ilaasortat Inatsisartuni gruppinnut partiit Inatsisartunut ilaasortaataannik ataasiakkaanik inuttaqartunut agguarneqarajupput. Gruppi Inatsisartut ataatsimiinneranni ullut tamarluinnangajaasa Inatsisartuni sulineq eqqartorniarlugu ataatsimiittarpoq. Gruppi gruppip siulittaasuanik aammalu siulittaasup tullianik ataatsimik marlunnilluunniit (naalackersuinnermut tunngasuni aammalu aqqissuussaananermut tunngasuni siulittaasup tullinik) aqunneqartarpoq. Tamatuma saniatigut gruppi arlalinnik oqaaseqartartuutitaqartarpoq, taakkulu eqqartorneqartoq apeqqutaatillugu Inatsisartut isumaqatigiinniarnernanni partiip gruppia sinnerlugu oqaaseqartarput.

9.2.1 Partiit avataanni: Kattusseqatigiit, kisimiillutik qinigassanngortittut – attaviitsullu

Partiit Inatsisartunut qinersinermi qinigassanngortitsinissamut kisimik periarfissaqartinneqanngillat. Partiimik tunuliaqutaqarani Inatsisartunut qinigassanngortinneq aamma ajornanngilaq.

Partiimut attaveqarani qinigassanngortittut „kisimiillutik qinigassanngortittut“ taane-

qartarput. Kisimiillutik qinigassanngortittut Inatsisartunut qinigaanissaminut taasisunik naammattunik pissarsisinnaanerit ajornakusoortarpoq. Ataasiakkaanulli tamanna iluatsitsifiusarsimavoq.

Partiit avataasigut qinigassanngortittut ataatsimoorlutik isumaqatigiissuteqarnermikkut „kattusseqatigiinngorsinnaapput“. Taamaaliornikkut taasisunik annaasaqarsinnaaneq annikillisinneqarsinnaavoq, tassa qinigassanngortittoq Inatsisartunut qinigaanissaminut naammattunik taasiseqarsimangippat taasisaasa kimut tutsinneqarnissaat pillugu isumaqatigiissuteqartoqarsinnaammat. Imaassinnaavoq kattusseqatigiit sinnerlugit qinigassanngortittut pingasut ima qinersiseqartigisut inummik ataatsimik qinigaatitaqarsinnaallutik, naak taakku tamarmik immikkut ima amerlatigisunik taasiseqanngikkaluartut arlaannaalluunniit qinigaasinnaalluni.

Inatsisartunut ilaasortaq partii sinnerlugu qinigaasimasoq nammineq sulissuteqarnini naapertorlugu imaluunniit anisitaanermigut partiimit tunuarsinnaavoq. Inatsisartunut ilaasortaq taama iliortoq „attaviitsumik“ taaneqartarpoq.

9.3 Partiinut naalackersuinikkut suliaqartunut il.il. aningaasatigut tapiissuteqartarneq

Inatsisartuni naalackersuinikkut sulinerup nakussassarneqarnissaa anguniarlugu partiit, kattusseqatigiit, kisimiillutik qinigaasut attaviitsullu Inatsisartunut ilaasortaasut aningaasatigut tapiiffigineqartarput. Tapiissutit Inatsisartunut qinigaasumut ataatsimut ukiumut maanna 210.000 kr.-inik annertussuseqarput. Tamatuma saniatigut partiinut tamanut Inatsisartunut ilaasortaataqartunut 650.000 kr.-inik tunngaviusumik tapiissuteqartoqartarpoq. Tapiissutinik qinnuteqaat ukiumi qinnuteqarfiusumi kingusinnerpaamik 1. marts tunniunneqassaaq. Ilaasortaatanut tapiissutit ukiumi qinnuteqarfiusumi 1. januarimi Inatsisartunut ilaasortaataat amerlassusiat malillugu tunniunneqartarput. Inatsisartunut ilaasortaq attaviitsunngorniarluni partiimi gruppianit tunuarpat imaluunniit partiimut allamut nuuppat ukiup sinneranut partiimut tapiissutit ikilineqarneq ajorput. Qaammammit Inatsisartunut ilaasortap partiiminit kattusseqatigiinnilluunniit tunuarfiata naanerani naatsorsorlugu ilaasortaq qinnuteqarnermigut ilaasortaanermut ukiumoortumik tapiissutit ilaanit pissarsiaqarsinnaavoq.

Pingaaruteqarpoq maluginiassallugu partii nutaaq ilaasortap ataatsip arlallilluunniit maanamut partigrupperisimasaminik qimaatsinerisigut Inatsisartunut sinniisuutitaqalersoq partiinut tapiissutinik ukiumoortumik 650.000 kr.-inik (2014) pissarsineq ajormat. Partiip periarfissaq tamanna aatsaat angussavaa Inatsisartunut nalinginnaasumik qinersisoqarnerani Inatsisartunut ilaasortaataqaleruni.

Ukiup siuliani aningaasat tunniunneqartut atornerqarnerannut naatsorsuutunik kukkunersiuisumit akuerineqartunik kingusinnerpaamik 30. juni nassiussisoqassaaq. Naatsorsuutit piffissaq eqqorlugu nassiunneqanngippata tapiissutit tunniunneqartussat kinguartinneqarsinnaanerit atorunnaarsinneqarsinnaaneralluunniit naatsorsuutigineqarsinnaavoq.

Naatsorsuutit nassiunneqartut Inatsisartut Siulittaasoqarfiata Inatsisartut nittartagaasigut tamanut saqqummiuttussaavai.

Tapiissuteqartarneq pillugu inatsit malillugu tapiissutit Inatsisartuni naalackersuinnikkut suliaqarnermut tapiissutitut immikkut tunniunneqartarput, taamaalillutillu nuna tamakkerlugu naalackersuinnikkut kattuffiup suliaqarnissaanut tunniunneqartaratik. Tamatuma kingunerisaanik anguniagaq taanna naapertorlugu tapiissutit atorneqartussaapput. Tapiissutitut pingaartumik ilaapput atortussat Inatsisartunit atorneqartussat, soorlu aalajangiiffigisasatut siunnersuutit aammalu § 37 naapertorlugu apeqqutit, nutsertinneqarnerannut aningaasartuutit. Partii tapiissutinik pissarsisartuq atortussat taamaattut kalaallisut danskisullu nassiuttarnissaannut taamaalilluni pisussaatinneqarpoq.

Naalackersuinnikkut ingerlatsisut partiit naatsorsuutaasa tamanut saqqummiunneqartarneri pillugit Inatsisartut inatsisaat nutaaq 1. januar 2013-imi atuutilerpoq. Ilaatigut partiit naalackersuinnikkut ingerlatsinerminni kikkunnit aningaasaliiffigineqartarnerisa tamanit paasineqarsinnaanissaata qulakkeernissaa inatsisikkut siunertarineqarpoq. Inatsimmi ersarissumik allassimavoq naalackersuinnikkut ingerlatsisut partiit naatsorsuutaat partiip nuna tamakkerlugu kattuffiata isertitatigut tunngasunik paasissutissanik arlalinnik imaqaassasut, tassunga ilanngullugit partiit pisortaniit tapiissutisarnarat pillugu maleruagassatigut pisortanit pissarsiarineqartut, ilaasortaniit inuinnarniillu, nunani tamalaani suleqatigiiffinniit, inuinnaat ataatsimoorussamik peqatigiiffiinit, suliatigut kattuffinnit, inuussutissarsiortut suleqatigiiffiinit, inuussutissarsiortuluni suliffeqarfinniit, aningaasaateqarfinniit peqatigiiffinniillu isertitat annertussusaat. Partii ukiumi naatsorsuiffimmi akiliuteqartumit ataatsimiit akileeqataassumik imaluunniit akileeqataassutinik arlalinnik katillugit 10.000 kr.-inik amerlanerusunik pissarsisimappat akiliisup aqqa najugaalu ukiumoortumik naatsorsuutinit takuneqarsinnaasaaq. Tassani tunngavigineqarpoq akiliisup kinaassusianik partiip ilisimanninnissaa.

Nunaqarfinni aqutsisunut, kommunalbestyrelsinut Inatsisartunullu qineqqusaarnermut atatil-lugu aningaasanut inatsimmi aningaasanik immikkoortitsisoqarajuppoq. Taamaattorli partiit qineqqusaarnissamut tapiiffigineqarnissamut eqqartuussivikkoortumik piumasaqaateqarsinnaatitaanngillat.

9.4 Partiit naalackersuinnermik suliaqartut allattoqarfiisa Inatsisartullu Allattoqarfiata akornanni suleqatigiinneq

Partiit allattoqarfiisa Inatsisartullu Allattoqarfiata akornanni suleqatigiinneq Inatsisartut allattoqarfeqarneranni sulinerup ilagaa. Partiilli soqutigisaqaqatigiiffittut namminersortutut isigineqarmata Inatsisartullu allaffeqarfiat pisortat ingerlatsivigimmassuk eqqaasitsissutigissallugu pisariaqarpoq. Inatsisartut allaffeqarfiat allaffeqarfittut, aqqqissuussaannikkut, aningaasaqarnikkut allatulluunniit naalackersuinnermik ingerlatsinikkut partiinut akulerutsineqassanngilaq. Allaffeqarfiulli partiillu akornanni aqqqissuussaasumik ingerlaavartumillu suleqatigiittoqarnissaanut tamanna soorunami akimmisaartitsinngilaq. Allaffeqarfiup partiillu piginnaasaannik pitsanngorsaaqqinnissaq siunertaralugu suleqatigiinneq ingerlaavartumik nalilersorneqartarpoq.

9.5 Inatsisartut ataatsimiinnerinik piareersaaneq

Siunnersuutinik apeqqutinillu piareersaaneq atatil-lugu suliaqartut qulaajaanermut tunnganerisut ingerlanneqarnissaannut isumaqatigiissutigineqarpoq partiit allattoqarfii Inatsisartut Allattoqarfianni ataatsimiititalianut allatsinit ikiorneqarnissaminnut periarfissaqartut.

Tamanna pisarpoq Allattoqarfimmi aqutsisunik aalajangersimasumik isumaqatigiissuteqar-nikkut, taakkulu sulisut immikkullu ilisimasalittut pigineqartut apeqqutaatillugit suliassanik agguataarisarput.

Inatsisartunut ilaasortat ataasiakkaat Inatsisartut Allattoqarfiannit sullinneqarnissaq kis-saatigineruppasuk Inatsisartut Allattoqarfiata Inatsisartunut ilaasortanik ataasiakkaanik sullissisarnini ingerlatiinnassavaa. Ullorli tunniussivissaq sioqqullugu partiit allattoqarfiisa annertunerusumik akuutinneqartarnissaat anguniarneqarpoq. Taamaattumillu partiit allat-toqarfiisa ilaasortat siunnersuutaannik siunissami suliaqarnissaanni ikiutissalluni Inatsisar-tut Allattoqarfiat piareersimavoq. Inatsisartut Allattoqarfiata partiit allattoqarfiinut Inatsi-sartunullu ilaasortanut ataasiakkaanut sullississutai imarisamikkut assigiissapput.

Ilaasortat siunnersuutaannik partiit gruppiisa sularinninnerannut atatillugu partiit allatto-qarfiisa nalinginnaasumik ataqatigiissaarisuunerisigut ilaasortat siunnersuutaasa sulari-neranni paasissutissanik pissarsiniarnerup siunnersuutinillu ilusilersuinerup siusissukkut pisarnissaat naatsorsuutigineqarpoq. Taamaalillunilu erseqqissarneqassaaq aalajangiiffigi-sassatut siunnersuutigilersaakkat inaarneqanngitsut ulloq tunniussivissaq sioqqutitsiarlugu nassiunneqartut inaarlugit sularineqarnissaat Allattoqarfimmit sularineqarsinnaanngimmat.

Inatsisartut ataatsimiinnissaannut tunniussivissatut killigitinneqartoq sapinngisamik sioq-qullugu kingusinnerpaamillu sapaatit akunnerinik tallimanik sioqqullugu ilaasortat siunnersuutaasa ilusissamittut iluseqarlutik oqaatsillu marluk atorlugit kingusinnerpaamik piareer-simareertarnissaat suleqatigiinnermi siunertarineqarpoq. Siunnersuutit tamatumingga eqquutsitsinngitsut Siulittaasoqarfimmit itigartinneqassapput.

Tamatuma saniatigut Allattoqarfiup qarasaasiaqarnermut ataqatigiissaarisuata pisariaqar-titsineq saffiginnittoqarneralu naapertorlugu Inatsisartunut ilaasortat partiikkaartumik qa-rasaasiamut pikkorissartinneqarnissaat periarfissiissutigisarpaa, tamaaliornikkut qarasaasiakkut paasissutissanik pissarsiniarnermut, atortussanik allanngukkanik qarasaasiakkut agguaassisarnermi qarasaasiamillu allatigut atuisinnaanermut periarfissat pitsaaneruseqarnermi ator-neqarnissaat siunertarineqarluni.

9.6 Aningaasanut inatsisissamik suliaqartarneq aammalu siunnersuutit aningaasatigut kinguneqartussat

Naalakkersuisut aningaasanut inatsisissatut siunnersuutaannik sularinnittarneq Naalak-kersuisut partiillu ataasiakkaat partiillunniit ataatsimooqatigiit akornanni toqqaannartumik isumaqatigiinniartut iluseqarnerulersimammat aningaasanut inatsisilerinermut partiit tapee-qataassutaasa pitsanngorsarnissaat partiit allattoqarfiisa namminneq suliniutigissagaat pisariaqarpoq, taamaalilluni nunatta karsiata aningaasaataanik naalakkersuinikkut pingaar-nersiuilluni tulleriarineq suliaqarnermi annertunerusumik ator-neqarsinnaaqqullugu.

Ukiup ingerlanerani siunnersuutit aningaasartuutaasariaqartut ataasiakkaat sapinngisamik annertunerpaamik killilersimaarneqarnissaat anguniarneqartariaqarpoq. Missingersuusior-nermut inatsimmi Inatsisartunit akuerineqartumi allassimavoq nunatta karsiata aningaasaa-taanik tulleriarilluni ataatsimut pingaarnersiuneq ukiumoortumik aningaasanut inatsimmik

akuersissuteqarnermi pisassasoq. Siunnersuutitik aningaasartuutaasariaqartunik ataasiakkaanik saqqummiussisarnerup akuersisarnerullu nunatta karsiata aningaasaataanik ataatsimut pingaarnersiulluni tulleriiaarineq qajannarsisittarpa, tamatumalu kingunerisaanik pisortat aningaasartuutitik aqutsinerat atuinerallu ajornerulersittarlugu.

Taamaattumillu ilaasortat ataasiakkaat siunnersuutaasa aningaasaqarnikkut kingunerisassaannik nassuiaateqartarnerup pitsaanerulernissaanik qulakkeerinninniarlutik partiit allattoqarfii anguniakkaminnik annertusaaqqissinnaalluarpur. Tassunga atatillugu eqqaasitsissutigineqassaaq suleriaatsimik kingullermik annertunerusumik iluarsaanerme aalajangerneqarmat ilaasortat siunnersuutaat aningaasatigit kinguneqassatillugit siunnersuutip piviusunngortinneqarnerani aningaasatigit allaffissornikkullu kingunerisassat nassuiarneqassat. Tamatuma pisariaqalersippaa iliuuserilersaakkat siusissukkut paasinarsisinneqarissaat, tassa siunnersuutit aningaasatigit kingunerisassaat tamakkiisumik nassuiarneqarsimangippata (nassuiarneqarsimangippata) oqaluuserisassanut ilanngunneqarnissaat Siulittaasoqarfimmit akuerineqarsinnaangimmat. Aammattaaq kukkusumik naatsorsuinerit missingiinerillu ersarissut siunnersuutip itigartinneqartariaqarneranik kinguneqarsinnaappur.

Siunnersuutip aningaasatigit kingunerisassaasa nassuiarneqarneranni kingunerisassat pitsaasut pitsaanngitsullu ilanngunneqartariaqarput. Tamatuma saniatigit iliuusissaq kissaatingineqartoq qanoq aningaasalersorniarneqarnerasoq nassuiassallugu pisariaqassaaq. Siunnersuutip tapersersornarnera pissutiginnarlugu siunnersuutit aningaasartuuteqarfiusariaqartut Inatsisartunit taperserneqaannarsinnaangillat. Nunarsuatsinni aningaasat killeqarmata suliaasaqarfimmi iliuutsinit aqqissuussaannernillu piusunit nutaatut iliuusissatut kissaatingineqartoq tapersersornarnerunersoq pisariaqarpoq nalilissallugu. Iliuusissanimmi nutaanit aallartitsinerup kingunerisavaa iliuutsit allat taamaatinneqartariaqarnerat annikillisinneqartariaqarneralluunniit. Nunatta karsiata aningaasaataanik ukiumoortumik aningaasanut inatsisit aqutugalugit ataatsimoortumik pingaarnersiulluni tulleriiaarisarnermik tunngaviup aalajangiusermaneratigit ajornartorsiut taanna taamaallaat pinngitsoortinneqarsinnaavoq.

Taamaattumillu siunnersuutit aningaasartuuteqarfiusussat saqqummiunneqalersaartillugit iliuusissat qanoq aningaasasalersorneqarnissaat erseqqilluinnartumik saqqummiunneqartariaqarpoq. Taamaallunilu assersuutigalugu raajanut akitsuutip qaffanneqarsinnaanera imaluunniit akissarsiaqarnerpaat akileraarutaasa qaffanneqarsinnaanerat allassallugu naammanngilaq. Aningaasalersuutaasinnaasutut assersuutitut taaneqartut marluk inatsimmik allamik allanngortitsinngikkaanni imaaliallaannaq piviusunngortinneqarsinnaangillat. Siunnersuutit aningaasartuuteqarfiusariallit aningaasanut tunngasortaat ulloq tunniussivissaq sioqqulluallugu paasinarsisinneqarnissaat ilaasortanut kaammattuutigineqarpoq. Tamanna pisinnaavoq Allattoqarfimmut saaffiginninnikkut aamma/imaluunniit § 37 naapertorlugu apeqqummik tassunga tunngasumik saqqummiussinikkut.

9.7 Ataatsimiititaliat, siunnersuisoqatigiit nævnillu

Ataatsimiititalianut, siunnersuisoqatigiinnut nævninullu qinersisarnermi suleriaatsip pitsanngorsarneqarnissaa ukiuni arlalinni ataatsimoortumik anguniagaavoq. Taamatut qinersinissami Inatsisartut matoqqasumik ataatsimiinnissaanni atugassatut saqqummiussassat inaarutaasut ataatsimiinnissaq ullormik ataatsimik sioqqullugu piareerneqartarnissaat angu-

niarneqarpoq. Tamatumanili pisariaqarpoq ataatsimiinnissaq pineqartooq ullualunnik sioqqullugu qinersisoqarnissaa pillugu kissaammik partiit allattoqarfiisa saqqummiussisimanissaat.

Tassunga atatillugu erseqqissaatigineqassaaq siunnersuisoqatigiinnut nævninullu inassuteqarnermut atatillugu ilaasortassatut inassutigineqartut pillugit paasissutissanik tamakkiisunik tunniussinissaq pingaaruteqarmat. Paasissutissanut taamaattunut aqqit, najukkat aammalu inuttut normut minnerpaamik ilaatinneqassapput. Paasissutissat erseqqinnerusumik Inatsisartut nittartagaanni takuneqarsinnaapput.

9.8 Inatsisartut ataatsimiinneranni sinniisussanik aggersaasarneq, tassungalu ilanngullugu taasisarneq pillugu isumaqatigiissuteqartarneq

Inatsisartut ilaasortaq peqataasinnaangitsillugu sinniisussaanik aggersaanissaq pisariaqalersinnaasarpooq. Tassungali taarsiullugu taasisarneq pillugu partiit gruppilii isumaqatigiissuteqarsinnaapput; tamanna nalinginnaasumik naalackersuisooqatigiit illuatungiliuttullu akornanni pisarpoq. Taasisarneq pillugu isumaqatigiissuteqarneq tassaavoq illuatungiusunut sinniisut peqannginnerat pissutigalugu Inatsisartut ataatsimiittarfiani ullormi pineqartumi ataatsimiinnermi taasinissani illuatungiusut sinniisuisa taaseqataanginnissaannik gruppit marluk akunnerminni isumaqatigiissuteqarnerat. Taamaaliornikkut illuatungeriinni marluusuni inatsisartoqarnermi oqimaqatigiinneq qinersisartunit aalajangerneqarsimasooq qulakkeernekartarpoq, taamaalillunilu taasinerit taamungaannaq inernekassanatik.

Sinniisussanik aggersaasarnermi periutsinit atuuttunit makku immikkut erseqqissarneqassapput:

- Siulittaasoqarfik tassaammik sinniisussamik aggersaasoqarnissaanik aalajangiisartooq,
- naalackersuisooqatigiit illuatungiliuttullu taasisarneq pillugu isumaqatigiissuteqarsimap-pata sinniisussamik aggersaasoqarneq ajortoq,
- taasisarnerli pillugu isumaqatigiissuteqartoqartillugu Siulittaasoqarfik ilisimatinneqassam-mat,
- taasisarneq pillugu isumaqatigiissuteqarneq partiit akunnerminni namminneq isumaqati-giissutigisassagaat aammalu taamatut isumaqatigiissuteqartoqarnerani Siulittaasoqarfik akuutinneqartassanngitsoq
- sinniisussamik aggersaasoqannginnissaanik partii kissaateqartillugu sinniisussanik ag-gersaasoqarnissaa pillugu Siulittaasoqarfik nammineq aalajangiisassasooq. Inatsisartut aalajangiisinnaassuseqarnissaa eqqarsaatigalugu aggersaanissaq pisariaqarnerisooq Siulit-taasoqarfiup ilaatigut isummerfigisinnaasassavaa, soorluttaaq Inatsisartut aningaasaqar-nerannik mianerinninnissaq ilanngullugu isummerfigisinnaagaa, aamma
- sinniisussamik aggersaannginneq ilaasortarisat allanngornerat pissutigalugu Inatsisartut aalajangiinissaasa inernerinut sunniuteqarsinnaasutut nalilerneqanngippat peqannginner-nut ullut 14-it inorlugit siviisussusilinnut sinniisussanik aggersaasannginneq aalajangersima-sumik periusarnerneqarmat.

Partiit gruppilii siusinnerusukkut kissaateqarnerat naapertorlugu atermik taasilluni sin-niisussamik aggersaanerme suliassat agguataarneqartarnerat imaappooq; qinersinerme al-lattuiffimmi sinniisussatut allattukkat naapertorlugit sinniisussatut siullertut allassimasut aggersarneqarnissaanut aggersarneqannginnissaannulluunniit partiit akisussaasusut.

9.9 Inatsisartut ataatsimiinnissaanut atortussanik amerlisaasarneq agguaassisarnerlu

Inatsisartut ataatsimiinneranni atortussat partiinersut tamarmiusut amerlisarlugillu agguanneqartarnerannik suliassap tiguneratigut Inatsisartut Allattoqarfiata Inatsisartuni partiit sinnerlugit sullissinini UPA 2004-mili misiligutitut ingerlaavartumik aqqissuussatut anner-tusivaa, tamatumani atortussat taakku piffissap isumaqatigiissutigineqartup iluani Inatsisar-tut allaffe-qarfiannut tunniunneqarnissaat erseqqilluinnartumik piunasaqaatigalugu. Partiit allattoqarfiini sulisut amerlineqarnerisigut Allattoqarfiup tungaanit taamatut sullinneqarnis-samik pisariaqartitsineq annikillisutut isigineqarpoq.

Immikkoortup pineqartup suliarineqarnissaanut atortussat agguanneqartussat sapinngisa-mik ajornanngippallu kingusinnerpaamik akunnernik 24-nik sioqqutsilluni partiinit tunniun-neqartarnissaat isumaqatigiissutaavoq. Inatsisartut ataatsimiinneranni Inatsisartut Allat-toqarfianni sulisoqarnikkut atukkat partiinullu suliakkersuutit mianeralugit aqqissuussineq taanna eqaatsumik aqutsivigineqarpoq. Allatut oqaatigalugu sullissineq taanna Inatsisartut Allattoqarfiata tunniussinnaasai naapertorlugit ingerlanneqarpoq. Partiit sulluunniit taa-matut sullinneqarnissamat piunasaqaateqarsinnaanngimmata erseqqissaatigineqassaaq. Tamanna minnerunngitsumik atuuppoq immikkoortumik suliarinninnissamat akunnerit 24-t inulereeraat atortussat tunniunneqarsimappata.

Inatsisartuni atortussanik agguaassisarnermi qarasaasiaq atorneqaleraluttuinnassasoq naatsorsuutigineqarpoq, taamaattumillu allattoqarfiup tungaanit taama sullinneqarnissamik pisariaqartitsisoqarunnaassasoq naatsorsuutigineqarpoq.

Peqatigitillugu eqqaasitsissutigineqassaaq atortussat Inatsisartut ataatsimiittarfianni agguanneqartussat tamarmik allattoqarfiup pisortatigoortumik mailianut qarasaasiakkut aamma nassiunneqassammata.

9.10 Allaffiit agguataarneqarnerat illuutinullu tunngasut

Inatsisartut illuutaani inini allerni partiit allattoqarfiinut ilaasortanullu allaffinnik atugas-saqartitsisoqarpoq, soorlutaaq illu L-imi ini qullermi Inatsisartut illutaannut atasumi ikit-tunnguanik allaffe-qartoq. Tamatuma peqatigisaanik illorsuaq Namminersorlutik Oqartussat Inatsisartullu Allattoqarfiata aqutsiveqarfiattut atuuppoq. Allaffinnik assut amigaateqar-toqarmat partiillu Namminersorlutik Oqartussat aqutsinerannut ilaanngimmata, taamaat-tumillu aqqissuussaannermi nalinginnaasumik atorfilittanut atasunngorlugit inissinneqarsin-naanatillu inissinneqartariaqanngimmata, illorsuup iluani illorsuulluunniit avataani allaffinnik partiinut atugassiisoqarsinnaanngilaq. Inatsisartuni sulineq siuarsarniarlugu allaffiit atugas-siissutigineqarmata malugeqquneqarpoq. Taamaattumillu tunngaviummik Inatsisartut suline-rannut attuumassuteqanngitsunut allaffiit atorneqaqqusaanngillat. Pingaartumik init nammi-neq ingerlatanut (inuussutissarsiutinut) tunngasumik ingerlatsivigineqaqqusaanngillat.

Allaffiit partiit ilaasortaqqortussusiat naapertorlugu agguanneqartarput. Tamatuma sania-tigut partiit annerit sisamat allaffimmik anginermik, ataatsimiittarfittut nalinginnaasumik atorneqarsinnaasumik, atugassinneqartarput.

Partiit marluk ilaasortalluunniit ataasiakkaat allaffinnik ataatsimiittarfinnulluunniit paarlaaseqatigiinnissamik isumaqatigiissuteqarsimagunik Allattoqarfimmuut tamatuminnga nalunaaruteqaannassapput. Allaffiilli agguataarneqarneri pillugit isumaqatigiinngissutaasinnaasut aalajangiiffiqineqarnissaat Siulittaasoqarfiup Inatsisartut Allattoqarfiat aqqutigalugu oqartussaaffigaa.

Illorsuup aserfallatsaalineqarnera Inatsisartut Allattoqarfiat isumaqatigiissuteqarfigalugu Naalakkersuisut illuutitut immikkoortortaanit isumagineqartarpoq.

Allaffiit oqoqarnerisut misissuiffiqineqarsimapput, tamatumalu kingorna iluarsaanneqarlutik. Tamatuma kingorna oqunnik nassaartoqaqqissimanngilaq, taamaattumillu illorsuaq oqoqanngitsutut isigineqarpoq. Ilulli iluata silaannarissuunissaa eqqarsaatigalugu silaannarissarfiit ammatinnerisigut silaannarissartarnissaq kaammattuutigineqarpoq.

9.10.1 Inatsisartut kaffisortarfiata atorneqarnera

Inatsisartut kaffisortarfiat, Inatsisartut ataatsimiittarfiata ataaniittoq, Inatsisartut ataatsimiinnerisa nalaanni (avataannilu) Inatsisartunut Naalakkersuisunullu ilaasortat persuarsioratik naapeqatigiittarfiattut atugassiaavoq.

Allat, ilaqtut tikeraartut meeqqallu ilanngullugit, aallaavittut kaffisortarfimmik atuisinnaatitaanngillat, taamaallaallu isersinnaallutik Inatsisartunut Naalakkersuisunulluunniit ilaasortamik ingiaqateqarlutik, tamanna kaffisortarfimmik atuisunut allanut ajoqutaassanngippat.

Aamma takuuk immikkoortoq 11.3.

10. Aningaasarsiaqartitsinermut inatsimmik, taassumalu malitsigisaanik periutsinik saqqummiussineq

10.1 Aallaqqaasiut

Inatsimmi aalajangersakkanik Inatsisartunut ilaasortanngorumaartut maannalu ilaasortaasut paasinnissinnaaqqullugit aningaasarsiaqartitaanermut inatsimmi aalajangersakkat kapitali una atorlugu naatsumik saqqummiunneqarput.

Taamaattumillu saqqummiussineq manna tamakkiisuunngimmat oqaatigineqassaaq. Aammattaaq oqaatigineqassaaq saqqummiussinermi matumani maleruagassat Inatsisartut siulittaasuannut, Naalakkersuisut siulittaasuannut Naalakkersuisunullu ilaasortanut immik-kut atuuttut matumani nalinginnaasumik saqqummiunneqanngimmata.

Periutsit ukiut ingerlaneranni pileriartuaarsimasut pillugit paasissutissat iluaqutaasinnaasut tapiliullugit ilanngunneqarput. Ilaasortat aningaasarsiaqartitsinermut inatsisip imarisaanik ilisimasaqareersut paasissutissat iluaqutigisinnaasatik kapitalimi uani pissarsiarisinnaavaat.

Inatsisartunut Naalakkersuisunullu ilaasortanut aningaasarsisitsisarneq Inatsisartuni Naalakkersuisunilu il. il. ilaasortat aningaasarsiaqartitaanerat il. il. pillugit Inatsisartut inatsisisanni nr. 22, 18. december 2003-meersumi aalajangersakkat naapertorlugit pisarpoq. Inatsit Inatsisartunut Naalakkersuisunullu ilaasortat aningaasarsiaqartitaanerat il.il. pillugit Inatsisartut inatsisaata allanngortinneqarneranik Inatsisartut inatsisaat nr. 1, 27. marts 2006-meersukkut, Inatsisartut inatsisaat nr. 8, 1. juni 2006-meersukkut aamma Inatsisartut inatsisaat nr. 2, 15. april 2011-meersukkut allanngortinneqarpoq.

Saqqummiussineq qulequuttat uku aallaavigalugit aaqqissuussaavoq:

- Inatsisartunut ilaasortat: Aningaasarsiat, aningaasartuuteqarnermut tapit, ineqarnermut tunngasut, angalanermi aningaasartuutit ilaquattanillu ingiallorneqartarneq: §§ 1-4.
- Inatsisartunut ilaasortat sinniisussaata: Aningaasarsiat, aningaasartuuteqarnermut tapit, angalanermi aningaasartuutit ilaquattanillu ingiallorneqartarneq: § 5.
- Inatsisartut siulittaasuata, Naalakkersuisut siulittaasuata Naalakkersuisunillu ilaasortat: Aningaasarsiat, ineqarnermut tunngasut, ilassinninnermut aningaasartuutit, angalanermi aningaasartuutit ilaquattanillu ingiallorneqartarneq: §§ 6-8.
- Ilaasortaajunnaarnersiat: § 10.
- Apparisaat qitornallu aningaasarsiaqartitaaneri ilaasortaajunnaarnersiaqartitaanerilu: § 11.
- Soraarnerussutisiat: §§ 12-17
- Inatsisartunut ilaasortaannigitsut ataatsimiititaliani, nævnini, sinniisoqarfinni taamaaqa-taannilu peqataaneri: § 18.
- Piginnaatitsissut: § 19.
- Atortuulersitsineq il. il.: § 20

10.2 Inatsisartunut ilaasortat: Aningaasarsiat, aningaasartuuteqarnermut tapit, ineqarnermut tunngasut, angalanermi aningaasartuutit ilaqquttanillu ingiallorneqartarneq

10.2.1 Aningaasarsiat

Inatsisartunut ilaasortatut sulineq § 1 naapertorlugu aningaasarsiaqarsinnaatitaaffiuvoq.

Inatsisartunut ilaasortatut atuuffik piffissaq tamakkerlugu – tassa sapaatip akunneranut ag-guaqatigiissillugu akunnerni 40-ni – suliffittut isigineqarpoq, taamaattumillu aningaasarsiat akissaatit inissisimaffiat 35 malillugu inissinneqarput.

Qaammammoortumik aningaasarsiat 1. oktober 2014-mi ima katitigaapput:

Tunngaviusumik akissarsiat	28.054,20(*)
Tapi tamanut atuuttoq	1.362,76(*)
Immikkut tapi	5.791,44(*)
Aningaasartuuteqarnermut tapit	5.456,37
Katillugit:	40.664,77 kr.

Aningaasarsiat tunniunneqannginneranni aningaasat (*)-mik nalunaaqutserlugit taaneqartut 5 %-ii Inatsisartunut ilaasortat soraarnerussutisiassanut nammineq akileeqataassutissaattut Inatsisartut Allattoqarfiannit immikkoortinneqartarput. Inatsisartunut aalajangersimasumik ilaasortat kisimik, tassa sinniisussaangitsut, aaqquissuussinermi tassani kisimik ilaatinneqarput. Tamatuma saniatigut ilaasortat ulloq Inatsisartunut ilaasortanngorfitsik sioqqullugu 50-inik ukioqalertut soraarnerussutisiassaralumik isertitatut nalinginnaasumik akileraa-ruteqaataasussatut tigungissaat toqqarsinnaavaat. Tamatuma kingunerisaanik ilaasortap soraarnerussutisiassani nammineq akisussaaffigai.

Aningaasarsiat akileraaruteqaataasussaataapput isertitatullu A-tut qaammammik ataatsimik siummoortumik tunniunneqartarlutik. Taamaattorli immikkoortoq 10.2.2. naapertorlugu aningaasartuuteqarnermut tapit pillugit akileraartarnermi pissutsit immikkut ittuunerat ilaasortanit eqqumaffigineqassaaq.

§ 2, imm. 1 naapertorlugu qaammatip ilaasortap qinigaanerata akuersissutigineqarfiata imaluunniit ilaasortaajunnaartoq taarserlugu Inatsisartunut ilaasortanngorfiup aallaqqaataa aallarnerfigalugu aningaasarsiaqarneq aallartissaaq. Qaammammi Inatsisartunut ilaasorta-nerup naaffiata naanerani aningaasarsiaqarunnaartoqassaaq.

Piffissami sulinggiffeqarallarfiusumi aningaasarsianik il.il. nalinginnaasumik tunniussi-soqarneq ajorlunilu soraarneringornissamut katersisoqarneq ajorpoq, tak. § 2, imm. 2-3. Napparsimalluni najuutinnginneq kiisalu naartunermi, erninermi meerarsiartaarnermilu sulinggiffeqarneq pissuteqavissumik najuutinnginnertut isigineqartarput, taamaattumillu aalajangersakkani taakkunani ilaatinneqarnatik.

Ataatsimiinnerni ilaasortap Inatsisartunut ilaasortatut peqataaffigisaani immikkut akissar-sianik, ataatsimiinnersiutinik aningaasarsianilluunniit allanik tunniussisoqarneq ajorpoq.

Taamaalillunilu assersuutigalugu Inatsisartunut ilaasortatut atuunneq tunulliullugu atuuffiit al-lat isumagineqarnerinut atatillugu sulinermi annaasaqaataasimasinnaasunik utertitsisoqangi-saannarpoq. Inatsisartunummi ilaasortaaneq piffissaq tamaat suliffittut akissarsiffiusarpoq.

10.2.2 Aningaasartuuteqarnermut tapit

§ 1, imm. 2 naapertorlugu aningaasartuuteqarnermut tapit 1. januar 2004 aallarnerfigalugu ukiumut 50.000 kr.-iupput. § 3 naapertorlugu Inatsisartunut ilaasortatut aningaasartuuti-gisinnaasat aalajangersimasut ilaannut tapit matussutissaapput. Tapit ukiut tamaasa akinut akissarsianullu nalimmassarneqartarput.

Aningaasartuuteqarnermut tapit naalackersuinikkut sulinermut siunertanut atorneqan-gikkunik nalinginnaasumik isertitatut akileraaruteqaataasussaasutut isigineqartarput. Inatsisartunut ilaasortaaneq ataatillugu ukiumut isertitanit akileraartarnermut ilan-gaateqaataasinnaasunik aningaasartuutit akiliuteqartarnissaq naatsorsuutigineqarpat akileraartarnermut allagartaq taamaalilluni allanngortinneqartariaqarpoq. Tamanna pissaq akileraartarnermut pisortanut siumoortumik nalunaarsuinerup allanngortinneqarneratigut, aningaasartuuteqarnermut akiliutit akileraartarnikkut ilanngaaticigineqarsinnaasutut naatsor-suutigineqartut ilisimatitsissutigineqassallutik, tamatumalu kingorna akileraartarnermut allagartamik nutaamik tunniussisoqarluni. Tamatumunnga taarsiullugu aningaasartuutit nam-mineq nalunaarsugassamut nalunaarsorneqarsinnaapput.

Aningaasartuutit ilanngaaserneqarsinnaatitaasut aningaasartuuteqarnermut tapinut ilaasu-tut isigineqartut ilaatigut tassaapput:

- Allaffissorpeq (Allatsimik ikiorteqarneq, ininik attartorneq, pappilissat, mappit, nassiussui-nermut akiliutit, nuutitanngueq, naqiteruteqqat imassai il.il.).
- Aviisinik atuagassianillu Kalaallit Nunaanneersunik pisartagaqarneq (Tassani ilaatinneqan-gillat Danmarkimeersut nunanilluunniit allaneersut).
- Telefoninut aningaasartuutit, tassunga ilanngullugit mobilinut telefaxinullu aningaasartuutit.
- Qaraasiaqarnermut aningaasartuutit, soorlu naalackersuinikkut sulineq pillugu nittartakka-mik pilersitsineq, angerlarsimaffimmi allaffigisamut qarasaasiamik/programminik pisineq, teknikikkut atortulersuutit allanik pisineq.
- Aningaasartuutit ukiumi pisiffiusumi taamaallaat ilanngaaticigineqarsinnaapput.
- Pikkorissarnerit Danmarkimi partiinit naalackersuinikkut suliaqartunit ingerlanneqartut kiisalu tassunga atatillugu angalanermit aningaasartuutit.
- Ilassinninnermit atatillugu tunissutissanut aningaasartuutit. Tamatumani tunissutip anner-tussusaata tunissuteqarnissamullu pissutaasup imminnut naapertuunnissaat pingaarute-qarpoq. Taamatuttaaq ikinngutit ilaqquttallu akornanni tunissutit ilaatinneqassanngillat.
- Assuutit assigisaallu immikkut ittut, aatsaalli naalackersuinikkut suliaqarnermi taama assuuteqarnissaq pisariaqarpat.
- Suliakkiissutit, assersuutigalugu nutserisunut Naatsorsueqqissaartarfimmulluunniit suliak-kiissutit.
- Naalackersuinikkut ataatsimiinnernut assigisaannullu angalanerit allatigullu angallanneqar-nerit, assersuutigalugu partiit ataatsimeersuarneranni peqataanissamik siunertallit.
- Angalanerit aningaasartuuteqarnermut tapinut ilaatinneqartuni ullormusiaqartitsisoqarneq ajorpoq.

Siuliani nalunaarsukkat tamakkiisuunngimmata oqaatigineqassaaq.

Aningaasartuutit tamakkiilluinnartumik toqqaannartumillu naalakkersuinikkut sulinermit atuumassuteqarsimanissaat ilanngaasiisnaatitaanerup atornerqarnerani piumasaqaataavoq saneqqunneqarsinnaanngitsoq.

Aningaasartuutit ukiumi pisiffiusumi taamaallaat ilanngaatigineqarsinnaapput.

Ilaatigut makku ilaangaatigineqarsinnaasunut ilaanngillat:

- Aningaasartuutit inummut namminermit tunngasut, soorlu inuttut ineriartornissamut pikkorissarnerit.
- Atisat sulinermit atugassiat nalinginnaasumillu atisat.
- Orsussamut/biilnut aningaasartuutit.
- Angerlarsimaffiup suliffiullu akornanni angallanneqarnermit aningaasartuutit.

Siuliani nalunaarsukkat tamakkiisuunngimmata oqaatigineqassaaq.

Akilerartarnermi nammineq nalunaarsuiffiup nalinginnaasup tunniunneqarneranut atatillugu ilanngaaserneqarnissamut uppersaatit pisanerq malillugu akilerartarnermi oqartussasunut nassiunneqassapput. Naatsorsuutitut ilusilerlugu immikkoortiteqqissaakkamik ilanngussat pisariaqartut ilanngullugit tunniussinissaq pitsaasuussaaq.

Oqaatigineqassaaq siuliani saqqummiunneqartut tamakkiisumik akilerartarnermi annertussuissartutut oqartussaasut ataaniimmata, tamatumani naammagittaalluteqartarnermi aqutissat nalinginnaasut atuullutik. Taamaattumik akilerartarnermit oqartussaasut apeqqutaajunnartunut akissuteqarnissamut ikiorsiinissaminnut piareersimasarput.

10.2.3 Ineqarnermit tunngasut

Inatsisartunut ilaasortanut illoqarfiup avataaneersunut Nuummi aalajangersimasumik najugaqalernissamik kissaateqartunut qaammammoortumik inigisamut akiliuteqartitsinikkut Inatsisartut inissiamik atugassaqartitsisinnaapput.

Inissiaq immikkut atugassaqartitsilluni atugassiissutigineqartarpoq, tamatumani inissianik attartortitsisarnerq pillugu Inatsisartut peqqussutaat/inatsisaat atornerqarnerq ajorpoq. Attartorneq pillugu ilaasorta Inatsisartullu Allattoqarfiat, inissiamik piginnittumut/aqutsisumut attaveqarnermik isumaginnittuusoq, isumaqatigiissuteqartarput.

Inissiaq pequtilersornagu atugassanngortinneqartarpoq, taamaalillunilu pequtinik atortunilluunniit immikkut ittunik atugassiissuteqartoqarnerq ajorluni.

Inatsisartunut ilaasortat, Inatsisartuni atuuffiup isumagineqarnera pissutigalugu suliffigisimasaminnik ilinniakkaminnilluunniit unitsitsigallartariaqartut, taamaalillutillu Nuummi atorfirminnik ilinniartutulluunniit inigisaminnik qimatsisariaqartut eqqaassanngikkaanni, Inatsisartunut ilaasortat Nuummi najugaqareersut taamatut inissiamik innersuunneqarsinnaanngillat.

Qinigaaffiup naanerani ini qimanneqassaaq, piffissamili ilaasortaajunnaarnersiutisiaqarfimmi utaqqiisaa inissaqartitsisoqarsinnaavoq. Kingusinnerpaamik utaqqiisaa inigitinneqartoq taanna ilaasortaajunnaarnersiutisiaqarfiup naanerani qaammatip naanerani qimanneqartussaavoq. Ini utaqqiisaaginnartumik atugassiissutigineqaralaruniluunniit (piffissami ilaasortaajunnaarnersiutisiaqarfimmi) utaqqiisaasumik inissiatut isigineqassanngilaq, inilu taamaattoq aamma inigisamut qaammammoortumik akiliummik akiliuteqarfigineqartassalluni. Ilaasortaajunnaarnersiuteqarfik naappat inimik atugassiisoqarsinnaajunnaassaaq. Piffissami ilaasortaajunnaarnersiutisiaqarfiusumi inissiami atugassiissutigineqaaqaartumi najugaqaannarnissaq naatsorsuutigisinnaanngimmat immikkut matumani maluginiaqquneqassaaq.

Nuunnermi ilaquttat nooqataasut nuunnermut aningaasartuutaat angalanermullu aningaasartuutigisinnaasaat tjenestemandinut Namminersornerullutik Oqartussani (maanna namminersorlutik oqartussani) atorfilinnut maleruagassat atuuttut naapertorlugit matussuserneqartarput. Piffissami/-ni ilaasortap ataannartumik Inatsisartunut ilaasortaaffigisaani pequtit Nuummumut nuunnerat ataasiaannartumik akilerneqartarmat immikkut malugeqquneqarpoq. Ilaasortaq nammineq piumassutsimik Nuummit nuuppat pequtaasa Nuummumut nuunneqaaqqinnerat Inatsisartunit akilerneqaaqqissinnaanngilaq. Taamatuttaaq inuttut atukkani pissutigalugit ilaasortap Nuummumut nuunnini peqqissimissutigippagu ilaasortaq Inatsisartunut suli ilaasortaatillugu illoqarfimmut aggerfigisaminut uteqqinnissaa Inatsisartunit akilerneqarsinnaanngilaq.

Inigisamut atatillugu qularnaveeqqusiissummik akiliuteqartoqarneq ajorpoq. Akerlianilli ineqarnermut nalinginnaasumik qaammammoortumik akiliutip 10 %-ianik aserfallatsaaliinnermut immikkut akiliuteqartoqartarpoq. Inigisap atugassiissutigineqartup ilua ilaasortap nammineerluni akisussaaffigaa. Aserfallatsaaliinnermut nalinginnaasumik akiliutigineqartartunit matussusiivigineqarsinnaanngitsunik paarsinerluttoqarsimasoq imaluunniit aserfallatsaaliisoqarsimanngitsoq nuunnermi paasineqarpat iluarsaanermut aningaasartuutit aningaasarsianit ilanngaaticigineqarnissaat naatsorsuutigineqassaaq.

Inissiat Inatsisartunut ilaasortanut atugassiissutigineqartut (immaqalu ilaquttat ingiartasut), "attartortumiit piginnittumut" aqqissuussineq malillugu inissiatut namminersiatut tiguneqarsinnaanngillat.

Inatsisartut ataatsimiinnerisa nalaanni Inatsisartunut ilaasortanut Nuummi aalajangersimasumik najugaqanngitsunut Inatsisartut inissiamik atugassiisarput. Matumani inissiat illusimaviit imaluunniit nalinginnaasumik atugaasut assingi pineqarput. Inatsisartunut ilaasortat inissiamik aalajangersimasuunngitsumik piumasaqarsinnaanerat taamaallaat aningaasarsiaqartitsinermut inatsisip periarfissimmagu immikkut matumani maluginiaqquneqassaaq. Taamaalilluni inissiami aalajangersimasumi imaluunniit inissiami immikkut ittumik ilusilikami, inissisimaffilimmi angissusilimmiluunniit inissinneqarnissamik piumasaqaateqartoqarsinnaanngilaq. Taamaalillunilu aningaasarsiaqartitsinermut inatsit imaluunniit inatsimmi aalajangersagaq alla qaangerlugu kiffartuussinernut aningaasartuutit Inatsisartunit matussuserneqarneq ajorput.

Kiffartuussinernut tulliuuttunut aningaasartuutit Inatsisartunit ilaatigut matussuserneqarneq ajorput:

- Qaammataasakkut tv imaluunniit aallakaatitsissutinut tigooraassut
- Inimik atugassiissutigineqartumut iserternermi aninermiluunniit immikkut eqqiaasitsineq iluarsartuussisitsinerluunniit (assersuutigalugu inissiamik paarsinerlussimanermi).
- Ullaakkorsiutit imaluunniit nerinerit allat (tamatumunnga matussusiissutissanik ullormusiaqartitsisoqartarpoq).
- Nuummi inigisap Inatsisartullu akornanni angallannermut aningaasartuutit.
- Matuersaatinut, tv-mut allagartanut, qummukartaammut ammukartaammut allagartanut assigisaannullu utertinneqanngitsunut akiliutit kingumoortumilluunniit akiligassat.
- Atisanik errorsineq eqqiaatitsinerlu.
- Internetimut atuneq oqarasuaallu.
- Kiffartuussinerit allat inatsisitigut aalajangersagaanngitsut.

Inissianik illoqarfiup qeqqani inissisimasunik peqartillugu taakku qanoq sivisutigisumik sulisimaneq malillugu Inatsisartunut sivisunerpaamik ilaasortaasimasunut tunniunneqartarput.

Aningaasartuuteqarnermut tapit pillugit immikkoortup 10.2.2-p ataani allanneqartut matuma saniatigut maluginiaqquneqassapput.

10.2.3.1 Ineqarnermik nammineq aaqqissuussineq

- Ilaasortap ataatsimiinnissaq kingusinnerpaamik sapaatip akunnerinik marlunnik sioqqullugu nalunaaruteqassaaq ineqarnissani nammineq aaqqissuukkusunnerlugu. Piffissarititaq tamanna malinneqanngippat periarfissaq manna atorunnaassaaq.
- Ilanngussatigut atortussanik nalinginnaasunik (aatsaat) saqqummiussinikkut ilaasortap ineqarnermut aningaasartuutinit akilernerqartunit ullormut 750 kr.-it pissarsiarisinnaavai/uter-tissinnaavai. Aningaasat taakku aningaasartuutitut tamanut matussusiissapput, tassunga ilanngullugit attartornermi atuinermilu aningaasartuutit.
- Attartornermi pissutsit imaluunniit attartornermi isumaqatigiissutit inatsisinut naapertuut-tuunissaat, tassunga ilanngullugu INI-p maleruaqqusai kiisalu attartortitsisarnermut peq-qussummi aalajangersakkat malinneqarnermut ilaasortap namminneq akisussaaffigissavai. Tamatumani Allattoqarfik ikiorsiisinnaassanngilaq.
- Attartortitsisup taarsiissutissatut akileqqusai suulluunniit ilaasortap nammineq akilissavai.
- Attartortitsisup ilaasortallu akornanni aaqqiagiinngissutit tamarmik allattoqarfimmit susassarineqanngillat.
- Pisuni inissiap ajoquteqarnera imaluunniit attartortitsisumik isumaqatigiinngissuteqarneq allatulluunniit pisoqartillugu ilaasortaq inissiamit anisariaqalerpat Allattoqarfiup sivikit-suinarmik piffissaqarluni inimik allamik atugassiinissaa naatsorsuutigineqarsinnaanngilaq.

Ullormusiat maleruagassat nalinginnaasut malillugit tunniunneqartarput.

10.2.4 Angalanermut aningaasartuutit

Inatsisartunut ilaasortat Nuummi aalajangersimasumik najugaqanngitsut Inatsisartut ataatsimiinnerannut atatillugu angalanermut ineqarnermullu § 3 naapertorlugu akiliunneqartarput kiisalu ullormusiaqartinneqartarlutik. Ataatsimiinnermut ataatsimut tunngatillugu Nuummut

Nuummiillu angalaneq ataasiinnaq nalinginnaasumik akiliussissutigineqartarpoq. Taamaakka-luortoq ataatsimut katillugu Inatsisartut sipaaruteqarnerannik kinguneqassappat Inatsisar-tunut ilaasortat ataatsimiinnerup nalaani angerlarallarlutik angalanissaannut tapiissuteqar-toqarsinnaavoq. Angalanerusinnaasut allat nammineq akilerneqassapput.

Ataatsimiititaliat ataatsimiinnerinut immikkut pingaarutilinnut assigisaannullu, ataatsimii-titaliat ukiumoortumik missingersuutaata iluanni, peqataanissamut Inatsisartut Siulittaa-soqarfiannut qinnuteqarneq malillugu pisut ilaanni akiliussisoqarsinnaavoq. Tamannali qaqu-tiguiinnaq pisarsimavoq.

Inatsisartunut ataatsimiigiarluni tikinnerni taxanut aningaasartuutit ullormusianut naatsor-suusiornerminnut atatillugu ilaasortat matussuseritissinnaavaat.

Inatsisartunut ilaasortat Nuummi najugaqanngitsut aapparisaat aalajangersimasumilluunniit inooqatigisaat Inatsisartut ataatsimiinnerannut atatillugu ukiumut ataasiarlutik Nuummut angalanermut akiliunneqarsinnaapput. Piginnaatitaaffik taanna ilaasortap atorsinnaassap-pagu inooqatigisarlu najugaqatigiittut inuit allattorsimaffianni minnerpaamik qaammatini aqqaneq marlunni allassimasariaqarput. Meeqqat angerlarsimaffimmi najugaqatigisat 18-it inorlugit ukiullit atugassarititat taakku assinginik atugassaqartinneqarlutik aqqissuussiner-mi ilaatinneqarput, meeqqalli ilinniartut ineqarfiiniittut efterskoliniittut il.il. ilaatineqarnatik. Inatsisartunut ilaasortat Naalakkersuisunut ilaasortaajutigisut aqqissuussinermut ilaatin-neqanngillat. Meeqqat ukiukinnerit ilaasortap nammineq angalaqatiginngisaasa illersorne-qarsinnaasumik angalanissaat ilaasortap nammineq qulakkiigassaraa.

Aamma takuuk immikkoortoq 11.2.

Ilaasortat angalanerirut aningaasartuutinut takussutissiat tamakkiisut pillugit paasissutis-sanik Inatsisartut Siulittaasoqarfiat tunniussisarpoq. Taamaattumik akiliunneqarnissamik qinnuteqaatip peqqissaarullugu suliarinissaa angalanerullu pilersaaruseriorluarneqarnissaa inassutiginarpoq. Angalanerup pilersaarutaasutut suliamullu attuumassuteqartumik inger-lanneqarnissaa ilaasortap naalakkersuinikkut suliaqartutut nammineq akisussaaffigaa. Angalanerup kingorna maleruagassat nalinginnaasut malillugit Inatsisartut Allattoqarfiat peqatigalugu angalanermut naatsorsuutit inaarneqassapput. Angalanermut naatsorsuutit inaarneqarnerat angalanerup naammassineranit ullut 14-it qaangiutsinnagit pissaaq.

10.2.4.1 Ilaquttat qanigisat akornanni napparsimasoqarneranut toqusoqarneranulluunniit atatillugu angalanermut aningaasartuutit

Qanigisat perulullutik napparsimaneranni aamma/imaluunniit toquneranni ilisaanerannilu ilaasortat Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussani atorfilinnut maleruagassat suk-kulluunniit atuuttut malillugit akiliunneqarlutik angalasinnaatitaapput.

- Qanigisat matumani tassaapput pineqartup anaanaa, ataataa qitornai imaluunniit aapparisaat.
- Akikinnermik angalanerit kisimik matussuserneqartarput. Angalanermut atatillugu akunnin-nerit nammineq akilerneqassapput.
- Ullut arfineq pingasut tikillugit peqannginnermi aningaasarsiaqartitsisoqassaaq, ullomor-musiaqartitsisoqassananili.

10.3 Inatsisartunut ilaasortat sinniisussa

Inatsisartunut ilaasortaq sulingiffeqarnissamik Inatsisartunit akuersissuteqarfigineqartil-lugu Inatsisartunut ilaasortap sinniisussaa aggersarneqassoq Inatsisartut Siulittaasoqarfiata toqqarsinnaavaa. Sinniisussanik aggersaasarnermut maleruagassat matumani erseqqinne-rusumik sammineqassanngillat, tamatumani kina sinniisussatut aggersarneqassanersoq Inatsisartunut ilaasortat ataasiakkaat aalajangersinnaanngimmassuk eqqaasitsissutigine-qassalluni. Piffissaq sulingiffeqarfissaq sapaatit akunnerinik marlunnik sivikinnerugaangat manna tikillugu periusaasoq malillugu sinniisussamik aggersaasoqarneq ajorpoq.

Tamatuma saniatigut Inatsisartut ataatsimiinneranni ullormit siullermit imaluunniit tama-tuma kinguninnguanit aallartittumik sivilunerusumik sulingiffeqarnissaq periusaasoq malillugu Inatsisartut Siulittaasoqarfia assut tunuarsimaarfigisarmagu maluginiaqquneqas-saaq. Qinnuteqaatinik taama ittunik suliarinninnermi siusinnerusukkut Siulittaasoqarfimmit tunngavilersuutigineqartarpoq sulingiffeqarnissaq Inatsisartut ataatsimiinnissaat sapaatit akunnerinik tallimanik sioqqutsilluni aallartinneqarsimassasoq, tamatumani sinniisussatut aggersarneqartoq ilaasortamut peqataanngitsumut parlatasutut ataatsimiinnissamut piareersarnissamut periarfissinneqarnissaa siunertarineqarluni.

Inatsisartunut ilaasortanut sinniisussaasut ullut atuuffitik tamaasa aningaasarsiat aningaa-sartuutinullu tapit 1/365-erarterutaannik pissarsisarput. Sinniisussat sinerissamit aggersar-neqartut allarnerminniit angerlamut tikinnissamik tungaanut aningaasarsiaqartinneqartar-put.

Tamatuma saniatigut Inatsisartunut ilaasortanut nalinginnaasumik atuuttut assigalugit siu-mut utimullu angalanermut ineqarnermullu akiliunneqartarlutillu ullormusiaqartinneqartar-put.

Taamatuttaaq Inatsisartunut ilaasortamut sinniisussaq sapaatip akunneri pingasut sinner-lugit sinniisussaattillugu qinnuteqarneq malillugu apparisaa meeraalu 18-it inorlugit ukiullit Inatsisartunut ilaasortanut nalinginnaasumik atugassarititaasut naapertorlugit Nuummut angalanissamut akiliunneqassanersut Siulittaasoqarfiup aalajangersinnaavaa. Qinnuteqaam-mik taama ittumik Siulittaasoqarfiup akuersinissaanut sinniisussaq inatsisitigut piumasaqa-ateqarsinnaanngimmat oqaatigineqassaaq.

Aningaasarsiat aningaasartuuteqarnermullu tapit Inatsisartunut ilaasortanut nalinginnaasu-mik atugassarititaasut naapertorlugit akileraarusersorneqartarput.

10.4 Inatsisartut siulittaasuata, Naalackersuisut siulittaasuata Naalackersuisunullu ilaasortat aningaasarsiaqartitaaner

Aningaasarsiaqartitsinermit inatsimmi §§-ini 6-8-mi aalajangersakkani pineqarput Inatsi-sartut siulittaasuata, Naalackersuisut siulittaasuata Naalackersuisunullu ilaasortat ineqarti-taanerat, aningaasarsiaqartitaaner atamma ilassininnermut aningaasaqartitaaner, taak-kulu matumani erseqqinnerusumik nassuiaatigineqassanngillat.

Taamaattorli ilaatigut Inatsisartut siulittaasuata ilassininnermut aningaasaqartitaanera-

10.6 Apparisaq qitornallu aningaasarsiaqartitaaneri ilaasortaajunnaarnersiaqartitaanerilu

Qinigaaffiup ingerlanerani Inatsisartunut ilaasorta q toqkukut qimaguppat apparisaq aalajangersimasumilluunniit inooqatigisaq qimagaasoq qaammatini pingasuni aningaasarsianik pissarsinissamut piginnaatitaavoq.

Piffissami ilaasortaajunnaarnersiaqarfimmi ilaasortaajunnaarnersiat suli tunniunneqanngitsut apparisamut aalajangersimasumilluunniit inooqatigisamut qaammatit pingasut tikillugit tunniunneqarsinnaatitaapput.

Apparisaq aalajangersimasumilluunniit inooqatigisaq toqoreersimappat toqukkulluunniit qimaguppat akissarsiat ilaasortaajunnaarnersialluunniit meeqqanut 18-it inorlugit ukiulinut piffissamilu toquffiusumi Inatsisartunut ilaasortap angajoqqaatut oqartussaaffigisaanut tunniunneqassapput. Pisuni taaneqartuni marlunni aningaasarsiat ilaasortaajunnaarnersialluunniit sivilunerpaamik qaammatini pingasuni tunniunneqarsinnaapput.

10.7 Soraarnerussutisiat

Inatsisartunut ilaasortat soraarnerussutisiaqarnerannut maleruagassat §-ini 12-17-imi nassaassaapput. Aalajangersakkat §-ini 12-16-imiittut Inatsisartunut ilaasortanut, 1. januar 2004 sioqqullugu aningaasarsiaqartitaanermut inatsit siusinnerusukut atuussimasoq malillugu soraarnerussutisiassanik katersisimasunut, tunngasuupput. Matumani aalajangersakkat taakku erseqqinnerusumik saqqummiunneqassanngillat. 1. januar 2004 aallarnerfigalugu Inatsisartunut ilaasortat soraarnerussutisiaqarnerannut atugassarititaasut § 17-imi aalajangersakkamit maleruagassiorneqarput. Aalajangersagaq kinguliini allanneqartuni saqqummiunneqarpoq.

Inatsisartunut ilaasortatut atuutilernermi Kalaallit Nunaanni soraarnerussutisiaqarfimmi soraarnerussutisianut katersineq pilersinneqassaaq. Aningaasarsiaqartitaanermut inatsimmi piumasaqaatinik naammassinnittunik soraarnerussutisiaqarfinnik marlunnik Kalaallit Nunaanni peqarpoq. Tassaappullu SISA aamma PFA Soraarneq.

Qaammammoortumik aningaasarsiat 10 %-iat soraarnerussutisiassanut katersanut Inatsisartut Allattoqarfiannit ikineqartarput. Tamatuma saniatigut soraarnerussutisianut ilaasortat namminneq akileeqataassutissaat 5 %-iusoq aningaasarsianit Inatsisartut Allattoqarfianit ilanngaatigineqassaaq.

2014-imi oktobari aallarnerfigalugu qaammammut katillugit 5.300 kr.-it ilaasortap soraarnerussutisiaqalernissamut kontuanut nalinginnaasumut ikineqartarput. Eqqaasitsissutigineqassaaq aningaasartuuteqarnermut tapit soraarnerussutisiassarsiffiusanngimmata.

Inatsisartunut ilaasortanut nutaanut ukioqarnermikkut soraarnerussutisiaqartussanngorsimasunut imaluunniit tassunga qanillisunut soraarnerussutisiaqarfimmi soraarnerussutisiaqarnermut aqqissuussinermik pilersitsisinnaanerat pisut ilaanni ajornarluinnarsinnaavoq. Inatsisartunut ilaasortatut atuuffigalugu ullormi ivertinneqarfimmi 50-inik ukioqalereersimaanni, soraarnerussutisiassanut akileeqataassutigisartakkat aningaasarsiat 10 %-erisaat qaammammoortumik tigusassanerlugit taamaalilluni toqqarneqarsinnaavoq. Aningaasat

taakku nalinginnaasumik isertitatut A-tut tunniunneqartassapput sinneruttullu qanoq atorineqassanersut ilaasortat ataasiakkaat namminneq aalajangigassarissallugu. Taamaattoqartillugu tamatuma peqatigisaanik ilaasortat 2004 sioqqullugu soraarnerussutisianut maleruagassanut ilaasut soraarnerussutisiassanut katersineq ajornerat malugeqquneqarpoq.

Inatsisartut sinniisussaannut soraarnerussutisiaqarnermut aqqissuussinermik piler-sitsisoqarneq ajorpoq. Taarsiullugu Inatsisartunut ilaasortanut utoqqaanerusunut piumasagaatit atuuttut assingi malillugit soraarnerussutisianut akileeqataassutigisartakkat nalinginnaasumik isertitatut A-tut tunniunneqartarput, tak. immikkoortoq siulianiittoq.

10.8 Inatsisartunut ilaasortaangitsut ataatsimiitaliani, nævnini, sinniisoqarfinni taamaaqataannilu peqataaneri

Pisut ilaanni aammalu toqqammavissanik erseqqinnerusumik maleruagassiortoqarsimatillugu inuit Inatsisartunut ilaasortaangitsut Namminersorlutik Oqartussanut sinniisutut nævnini sinniisuutitaqarfinnilu ilaasortassatut toqqarneqartarput. Tamatumani pineqarsinnaavoq soqutigisaqaqatigiiffittut kattuffinni, sulisartut kattuffiini assigisaannilu sinniisuneq.

Taakku § 18-imi aalajangersakkat malillugit Inatsisartunut ilaasortanut aningaasartuuteqarnermut tapit ilanngunnagit nalinginnaasumik aningaasarsiaritinneqartartut 1/365-erarterutaannik aningaasarsiaqartinneqartarput.

Tamatuma saniatigut ataatsimiinnermut peqataajartorluni angalanermut ineqarnermullu maleruagassat nalinginnaasut malillugit akiliussisoqartarlunilu ullormusiaqartitsisoqartarpoq.

10.9 Piginnaatitsissut

Atuuttooreersut itisiliivigineqarnissaannut maleruagassanik erseqqinnerusunik Inatsisartut Siulittaasoqarfiat aningaasarsiaqartitsinermut inatsimmi § 19 naapertorlugu aalajangersaasinnaavoq.

Taamaaliornissamut toqqammavik taanna Siulittaasup akeqanngitsumik ajunngitsorsiaanut il.il. maleruagassaliornermut 2009-p aasaanerani Inatsisartut Siulittaasoqarfiannit atorineqarpoq, tak. ilanngussa 5.

10.10 Atortuulersitsineq

Aningaasarsiaqartitsinermut inatsit 2003-mi Inatsisartut upernaakkut ataatsimiinneranni Inatsisartunit akuersissutigineqarpoq. Inatsisissatut siunnersuut oqaluuserisassani imm. UPA 03/123-itut ilanngunneqarpoq. (J.nr. 03FM/01.25.01-00139.)

Inatsit 1. januar 2004-mi atortuulerpoq. Taanna kingusinnerusukkut arlaleriarluni allanngortinneqarpoq, kingullermik 2011-mi.

11. Pissutsit nalinginnaasut, taakkununnga ilaallutik angalanerit, suleriesimanermit nassuiaatit, allaffiit sulinermilu atukkat

Ilaatigut Inatsisartut nittartagaanni ilaasortat paasisutissanik imminnut tunngasunik ilanngussinnaanerannut, sulinermit-, allaffinnut aammalu sillimmasiinermit tunngasut kiisalu pisortatigoortumik angalanerit, tassunga ilanngullugu ataatsimiititaliat angalaneranni pissutsit pillugit paasisutissat kapitalimi matumani nassuiaatigineqarput.

11.1 Paasisutissat Inatsisartut Allattoqarfiannut tunniunneqartussat

Inatsisartut Allattoqarfiata Inatsisartunut ilaasortat nutaat qinnuigissavai paasisutissanik makkuninnga tunniusseqqullugit:

- Inuup normua
- Najugaq
- Telefonit normui (mobilit normui ilanngullugit)
- Faxeqaraanni taassuma normua
- E-maileqaraanni taassuma taaguutaa
- Aningaaserivimmi kontop normua
- Skattekorti

Paasisutissat isertuussatut toqqortarineqartarput isumaqatigiissuteqartoqarsimatinnagulu allanut tunniunneqarneq ajorput.

Paasisutissat siuliani taaneqartut allanngorsimatillugit Allattoqarfiup erngertumik ilisimatinneqarnissaa pingaaruteqarpoq.

11.1.1 Suleriesimanermik nassuiaat (CV) aammalu ilaasortat atuuffiisa aningaasatigullu soqutigisaasa nammineq piumassuseq naapertorlugu nalunaarsorneqarnerat

Inatsisartut nittartagaanni www.inatsisartut.gl-imi Inatsisartunut ilaasortat ataasiakkaat assii aammalu suleriesimanerit nassuiaatit takuneqarsinnaapput. Inatsisartunut ilaasortanngornerup kinguninngua suleriesimanermik nassuiaat imaluunniit paasisutissat nittartakkami tamanit takuneqarsinnaanerannik kissaatigisat piaartumik nassiunneqarnissaat ilaasortanut qinnutigineqarpoq. Inatsisartut Allattoqarfiata paasisutissat nammineerluni allanngortinneq nutarternerluunniit ajormagit inussiarnersumik matumuuna maluginiaqquneqassaaq. Taamaamat paasisutissat kissaatitit pisariaqartitatillu malillugit nutarterneqarsimanersut ilaasortamit namminermit (partiillu allatseqarfiinit) akuttunngitsumik misissorneqartariaqarput.

Ilaasortat atuuffiisa aningaasatigullu soqutigisaasa nammineq piumassuseq naapertorlugu nalunaarsorneqarsinnaanerannik aaqqissuussineq Suleriaaseq pillugu Ataatsimiititaliamit ulloq 1. juli 2011 aallarnerfigalugu atuutsinneqalerpoq. Qinikkatut atuuffimmik saniatigut soqutigisanik ilaasortat ingerlassimasinnaasaannik tamat paasitinneqarnissaat siunertaralugu atuuffiit soqutigisallu taamaattut nammineq piumassuseq naapertorlugu tamanit

takuneqarsinnaasunngorlugit nalunaarsorneqarnissaannut Inatsisartunut ilaasortat Naalak-kersuisulli aqqissuussineq aqqutigalugu periarfissinneqarput.

Aqqissuussineq, Inatsisartut Siulittaasoqarfiannit kaammattuutigineqartoq, maleruagassa-tigut Inatsisartut nittartagaanni takuneqarsinnaasunit aammalu ilanngussaq 6-itut ilanngun-neqartunit maleruagassiuunneqarpoq.

Immersugassamik, Inatsisartut Allattoqarfiannut tunniunneqartumik, immersuinikkut nalu-naarsuineq pisarpoq. Immersugaq www.inatsisartut.gl-imi tamanut saqqummiunneqartarpoq. Immersugassaq Inatsisartut nittargaanni Inatsisartoqarfiup ataani "ilaasortat/aningaasati-gut soqutigisat pillugit paasissutissat" ataanni pissarsiarineqarsinnaavoq.

11.2 Pisortatigoortumik angalanerit, soorlu ataatsimiititaliat angalanerat assigisaallu

Inatsisartunut ilaasortat pisortatigoortumik angalagaangamik Inatsisartut allartitaattut atuuttarput. Taamaattumik uparuarneqarsinnaanngitsumik takutitsinissaq, atisalersornissaq pissusilersornissarlu pingaaruteqarput.

Pisortatigoortumik angalanerni ullormusiaqartitsisoqartarpoq, taamaattumillu angalanermi Inatsisartunit imaluunniit tikeraakkanit assigisaannilluunniit akiliunneqarluni nereqatigiin-nerit Inatsisartut Allattoqarfiannut nalunaarutigineqartussaapput, taamaaliornikkut ullormu-sianit ilanngaassisoqarsinnaaqqullugu.

Imerniartarfinni akunnittarfinilu nillartaartitsivinnit atukkat ilaasortap nammineerluni pinerit tamaasa akiligassarai. Tamanna saneqqunneqarsinnaanngilaq.

Umiarsualiviit/mittarfiit akunnittarfiillu akornanni taxanut aningaasartuutit upernarsaatital-lit kisimik matussuserneqarsinnaapput.

Angalatilluni oqarasuaammut akiligassat atorfirmut tunnganeri aatsaat upernarsarneqar-sinnaappat matussuserneqarsinnaapput. Siunertamut tassunga atugassatut oqarasuaammut akiligassat immikkoortiternerannik akunnittarfiit suliaqarsinnaasarpot. Paasissutissanik taakkuninnga pissarsiniarnissaq ilaasortat ataasiakkaat namminneq akisussaaffigimmassuk erseqqissarneqassaaq.

Angalanerni internetimut aningaasartuutit matussuserneqarneq ajorput. Sulinernulli atatil-lugu aningaasartuuteqartoqarsimappat tamanna Inatsisartunut ilaasortat aningaasartuute-qarnermut tapiinut nalinginnaasumik ilaasussaavoq.

Billetsit/inniminniissutit il.il. atorneqanngitsut kingusinnerpaamik naatsorsuutinik inaarsaa-nermi Inatsisartut Allattoqarfiannut utertinneqassapput.

Inatsisartunut ilaasortat Danmarkimut nunanullu allanut angalatillutik akunnittarfinni "Pi-sortat suliffiutaasa akunnittarfinnut isumaqatigiissutaat" malillugu akunnittarfirmiittus-saatitaapput. Inatsisartut Allattoqarfiat taamaallaat akunnittarfirmi ininik nalinginnaasunik

inniminniissamut pisinnaatitaavoq. Inatsisartut Allattoqarfiata ukiorpassuarni periaasia malillugu Inatsisartut siulittaasuut kisimi inimi angisuumi ineqarsinnaatitaavoq. Inatsisartunut ilaasortat sinneri pinngitsoqaratik inini nalinginnaasuni taamaallaat ineqarsinnaatitaapput, taakkulu unnuamut 800-1.100 kr.-eqarajupput. Init marluunneqarsinnaasut inunnuat ataasiakkaanut inniminnerneqarsinnaapput aatsaat tamanna Inatsisartunut aningaasartuuteqarnerunermik nassataqassanngippat.

Ilaasortap pisortatigoortumik angalanermini ilaqtaminik inunnilluunniit allanik pisumi tassani Inatsisartunut attuumassuteqanngitsunik ingiarteqarnissani kissaatigiguniuk Allattoqarfik qaqtigoruinnaq aammalu aatsaat tunngavissaqarlualuni pisariaqavippat tamatumunnga isumagisassatigut ikiuussinnaavoq. Ingiallortit taamaattut angalanerannut aningaasartuutit Allattoqarfimmit akilerneqarsinnaanngilluinnarput.

Nunanut allanut angalanermini Inatsisartunut ilaasortat Air Greenland Nanoq Class assigisaaluunniit atorlugit nalinginnaasumik angalaqquneqarput. Nunanut allanut angalanissani angalanissamik qinnuteqaammut atatillugu atugassarititaasut qanoq ittut atorlugit angalaneq pitsaanerpaamik ingerlanneqarsinnaanersoq nalilerneqartarpoq. Danmarkimut nunanullu allanut angalanermini tamatigut billetsit akikinnerit immikkullu allanngortinneqarsinnaasut, taamaattut pissarsiarineqarsinnaagaangata, atorneqartarput. Atorfillit ingiallortaasut naalakkersuinikkut suliaqartut atugassaqartinneqassapput.

Nunatsinni ataatsimiititaliat angalatillugit Namminersorlutik Oqartussat angalanermit nalinginnaasumik sillimmasiissutaat Inatsisartunut ilaasortanut atuuttarpoq. Kalaallit Nunaata avataanut angalasoqassatillugu allagartaq Business Travel Insurance pissarsiarineqassasoq kaammattuutigineqartarpoq, taanna Inatsisartut Allattoqarfiata atsiortitsinikkut akeqanngitsumik tunniuttarpaa. Tassanngaannaq napparsimalermermi ajutoornermiluunniit allagartaq nunani allani peqqinnissaqarfinnut akiuliutissatut qularnaveeqqusiissutaavoq. Qulaani nassuiaatit ileqquliussanut tunngasuupput. Sapinngisamik sutigut tamatigut assigiimmik pinninnissaq Inatsisartut Allattoqarfiata isumaginiartarpaa, pisunili ataasiakkaani aamma allatut iliortarsinnaalluni.

11.2.1 Inatsisartut ataatsimiinnerannut peqataajartornermi ataatsimeeqataareernermilu nammineq angallatigisaq atorlugu angalaneq

Pisortat angallassissutaasa atornissaannut taarsiullugu ataatsimiiffissamut tassanngalu nammineq angallatigisaq atorlugu Inatsisartunut ilaasortaq angalarusuppat ikummatissamut aningaasartuutit tamatumunnga atorneqartut annertoqataat periaaseq malillugu Inatsisartut Allattoqarfiata utertillugit akilertussaavai. Pisanerq malillugu aningaasartuutitut uppernarsaatitut ilanngussat naatsorsuuseriviup kukkunersiuisarfiullu atugassaat saqqummiunneqassapput. Dankortimit uppernarsaat erseqqinnerusumik takussutissartaqanngitsoq tunniutissallugu naammanngilaq. Pisortat angallassissutaannut billetsit akikinnerpaap akia tamarmiusoq sipporlugu kiisalu aqquataani pisarialimmik unnuisoqartariaqarsimappat saniatigut aningaasartuutaasinnaasut angalanerullu sivikinnerunera pissutigalugu ullormusiassanit sipaarutaasimasinnaasut utertillugit akilerneqarsinnaanngillat. Nammineq angallatit atornissaanik kissateqarnerup kingunerisaanik billetsit qularnaveeqqusiinerillu inniminneriikkat atortussaajunnaarsinneritut Inatsisartut Allattoqarfiat aningaasartuuteqartariaqarsimappat.

pat aningaasartuutit taakku aamma ilanngullugit Allattoqarfiup akiligaanut ilanngaatigalugit naatsorsorneqassapput.

Angalanissat, unnuinissat il.il. inniminneriikkat atortussaajunnaarsinnerisigut aningaasat maangaannartinginnissaat siunertaralugu nammineq angallatip atornissaanik kissaateqar-neq sapinngisamik siusissukkut Inatsisartut Allattoqarfiannut nalunaarutigineqartariaqar-poq.

Nammineq angallatip atorneranut atatillugu aningaasartuutit allat, assersuutigalugu sis-siukkami inissaqartitaanermut, sillimmasiisummut, isumannaatsuunermi atortut pisariallit pissarsiarinerinut, motorip iluarsaatsinneranut imaluunniit nammineq angallatip atornerata kingunerisaanik aningaasartuutininut allanut tunngasut Inatsisartut Allattoqarfiata utertillugit akilertussaangilai.

Ilaasortat namminneq angallatiminnik atuinerminni angalanermut pisortat sillimmasiis- arnerannut nalinginnaasunut ilaatinneqanngimmata immikkut erseqqissaatigineqassaaq. Taamaattumik angalaneq aallartitsinnagu isumannaatsuunikkut pissutsit tamaasa qulak-keernissaat ilaasortap nammineq akisussaaffigai. Assersuutigalugu ajunaarnernut, toqumik kinguneqarnermut, umiunermut, kinguaattoornernut, pigisat annaanerannut ajoqusernerinul-luunniit imaluunniit nammineq angallatip atornissaanik kissaateqarnerup kingunerisaanik aningaasartuutit allat Inatsisartut Allattoqarfiata akisussaaffiginngilai.

Assersuut: Inatsisartut ataatsimiinnissaannut peqataajartorluni Inatsisartunut ilaasortaq nammineq angallamminik Kangaatsiamiit Nuummumut angalarusuppoq. Angalaneq ullunik pi-ngasunik sivilissuseqarpoq. Kangaatsiamiit Aasiannut Diskolinep umiarsuaanut ilaanermi billetsit 235 kr.-inik akeqarpoq. Aasianni unnuk ataaseq akunnittarfimmi unnuineq 900 kr.-inik akeqarpoq. Aasianniit Nuummumut timmisartumut billetsit katillugu 1295 kr.-inik akeqarpoq. Taamaalilluni pisortat angallassissutaasa atorneranni aki tamarmiusoq 2.430 kr.-iuvoq. Nam-mineq angallat atorlugu angalaneq nalinginnaasumik angallassissutaasartut atornerannit ullormik ataatsimik sivilissunerummat, ullormi unnuamilu ataatsimi ullormusiassamut 411 kr.-inik nalilimmut Inatsisartut Allattoqarfiat saniatigut aningaasartuuteqassaaq. Pisumi tassani ikummatissamut 2.019 kr. tikillugu aningaasartuutit uppersaasikkat (235+900+1295-411) Inatsisartut Allattoqarfiata utertillugit akilersinnaavai.

11.2.2 Inatsisartut ataatsimiinnerannut peqataajartornermi ataatsimeeqataareernermilu angallat attartugaq atorlugu angalaneq

Ataatsimiinnermut peqataajartorluni peqataareernermilu angalanissani pisortat angallas-sissutaasa atornissaannut taarsiullugu Inatsisartunut ilaasortaq umiatsiamik attartukkamik atuerusuppat tassani attartornermut aningaasartuutit periaaseq malillugu Allattoqarfiup utertillugit akilissavai. Aningaasartuutininut uppersaasatit ilanngussat pisarnertut saqqum-miunneqassapput. Pisortat assartuutaannut billetsit akikinnerpaaq atorlugu angalanerup akissaralua qaangerlugu aningaasartuutit angalanermilu akunnittarfimmi/ umiartortut angerlarsimaffianni unnuisoqartariaqarsimappat akilikkanut aningaasartuutit utertillugit akilerneqarsinnaangillat. Umiatsiamik attartornerup kingunerisaanik billetsit qularnaveeq-qusiinerilluunniit inniminneriikkat atortussaajunnaarsinneranni Allattoqarfik aningaasartuu-

teqartariaqarsimappat aningaasartuutit taakku Allattoqarfiup akilersimasai utertillugit akilersinneqassapput.

Umiatsiat ilaasartaatitut akuerisaasut (umiatsiat P-mik akuerisaasunik taaneqartartut) kisiisa attartortarnissat ilaasortap nammineq akisussaaffigaa. Ilaasortarli taamaakkaluartoq umiatsiamik P-mik akuerisaanngitsumik attartorpat tamanna ilaasortap nammineq akisussaaffigissavaa. Taamatut umiartornerit Allattoqarfiup sillimmasiissutaasa matussuserneq ajorpai, assersuutigalugulu umiatsiat P-mik akuerisaanngitsut atornerisigut ajunaarnerni, toqukkut qimagunnerni, kinguaattoornerni, umiunerni, motoriiarnerni, pigisat annaaneranni ajoquserneriniluunniit aningaasartuutit aningaasartuutilluunniit allat akilernissaat Allattoqarfiup akisussaaffigisinnaangilai.

Umiatsianik attartornerni suniluunniit KNAPK-p akigititassatut najoqqutassiaasa qaangerneqannginnissaat qulakkeerniarneqartariaqarpoq.

Assersuut 1: Inatsisartut ataatsimiinnissaannut Nuummi pisussamut peqataajartorniarluni Inatsisartunut ilaasortaq Iginniarfimmeersoq umiatsiamik attartorusuppoq. Umiatsiap attartornissaa 5000 kr.-qassasoq ilaasortamut neqeroorutigineqarpoq. Iginnarfimmiit Aasiannut Diskelinep angallataanut ilaanermut billetsit 335 kr.-inik akeqarpoq. Aasianni Umiartortut Angerlarsimaffianni unnuinerit marluk katillugit 1800 kr.-inik akeqarput. Aasianniit Nuummut timmisartornermut billetsit 1.295 kr.-inik akeqarpoq. Taamaalilluni pisortat assartuutaasa atornerisigut angalanermut aki tamarmiusoq 3.430 kr.-iuvoq. Umiatsiap attartornissaa ilaasortap kissaatigippagu akip assigiinngissutaa 1.570 kr.-iusoq taamaalilluni nammineq akilissavaa. Attartornikkut angalanerup sivikinneruneratigut ilaasortap ullormusiassai ikilisinneqarlutik ullormusiassanit Allattoqarfiup sipaagai ilanngullugit naatsorsorneqassapput. Umiatsiamik attartornikkut ilaasortap ullormusiassai ullormik unnuamillu ataatsimik 411 kr.-inik nalilimmik annikillisinneqarpata taamaalilluni ilaasortap nammineq peqataassutai 1.159 kr.-inut annikillisinneqassapput.

Assersuut 2: Inatsisartunut ilaasortaq Aappilattuneersoq ataatsimeereernermit angerlarluni angalavoq. Aappilattumut helikoptereqarnissaa sioqqullugu ulluni pingasuni Upernavimmi utaqqisussaavoq. Ullormi tassani ilaasortaq umiatsimik 2000 kr.-inut attartornissamut neqeroorfigineqarpoq. Pisortat angallassissutaat atornerqarsimasuuppat helikopterimut billetsit (827 kr.) ullunilu pingasuni namminersortup unnuisarfiuataani unnuinerimut ataatsimut 500 kr.-nilimmi unnuisimasuuppat aningaasartuutit katillugit 2.327 kr.-iussagaluarput. Helikopterimut billetsit Allattoqarfimmut aningaasartuutaanngitsumik atorunnaarsinneqarsinnaammat taamaalilluni umiatsiamik attartornerimut aningaasartuutit tamarmiusut ilaasortap utertillugit akilersissinnaavai.

11.2.3 Air Greenlandikkut nassatat oqimaannerussutaannut aningaasartuutit

Kalaallit Nunaanni timmisartornermi nassatat nalinginnaasumik 20 kilo tikillugu namminerlu tigummissassat 8 kilo tikillugu oqimaassuseqarsinnaapput. Saniatigut nassataqartoqarpat oqimaannerussut Air Greenland-imit akileqquneqassasoq naatsorsuutigisariaqarpoq.

Immikkorluinnaq pisoqartillugu piffissaalluartillugulu Allattoqarfik siumoortumik isumaqati-giissuteqarfigineqarsimatinnagu Inatsisartut ataatsimiinnerannut peqataajartornermi peqataareernermilu angalanerni nassatat oqimaannerussutaannut aningaasartuutit Allattoqarfiup utertillugit akiligassarinnilai.

11.3 Sulinermi atugassarititaasut

Inatsisartunut ilaasortat pisinnaatitaapput akiliuteqaratik partiit torsuusaanni allaffimmik atuinissamut; allaffimmiippoq qarasaasiaq ilaasortap atorsinnaasaa kiisalu oqarasuaat. Partiit torsuusaanni allaffinnut tunngatillugu kissaatit sapinngisaq malillugu Inatsisartut Allattoqarfiannit naammassiniarneqartarput. Inissatigulli atugassarititaasut killeqarput. Partiit torsuusaanniit sumiiffimmi allami allaffinnik atugassiisoqarsinnaangilaq.

Allaffimmut issiavimmik, allaffimmik, nivinngaassuiffimmik, saagunik il.il. nalinginnaasunik allaffik atortulersorneqartarpoq. Pequtit immikkut ilusilersukkat assigisaalluunniit atugassiisutigineqarsinnaangillat. Tamatuma saniatigut allaffiit ilaasortat nammineq kissaatigisaat malillugit ilusilersorneqarsinnaapput.

Tamatuma saniatigut Inatsisartuni ilaasortat tamarmik Allattoqarfimmit nalinginnaasumik qarasaasiamik angallattakkamik/tabletimik atugassinneqartarput. Tamanna Inatsisartuni qarasaasiaqarneq-mi erseqqinnerusumik paasisaqarfigiuk.

Pequtit, atortut il.il. ilaasortanut partiillu allattoqarfiinut atugassiisutigineqartut tamarmik Allattoqarfiup pigisaatut isigineqassapput aammalu aallaavittut isigalugu ininit pineqartunit anninneqaqqusaanatik.

Kopimaskiinat partiit allaffeqarfiisa torsuusaanniittut, taakkunungalu atortussat partiit allatseqarfiisa nammineq aquttussaavaat.

Inatsisartunut ilaasortat Inatsisartuni naalackersuinikkut suliaqarnerannut atatillugu pisutsinut attuumassuteqartunut atortorissaarutit soorlu naqiterutit aamma oqarasuaatit taamaallaat Allattoqarfimmit atugassiisutigineqartarmata immikkut matumani malugini-aqquneqassaaq. Taamaalillunilu atortorissaarutit Inatsisartunit atugassiisutigineqartut inuussutissarsiummik nammineq ingerlatsinermut atorneqarsinnaangillat.

Oqarasuaatit imaluunniit qarasaasiat assersuutigalugu inuttut nammineq soqutigisanut atornerlunneqarnerat paasineqassappat, kiffartuussinernut taakkununga pisinnaatitaanerup peerneqarnissaa naatsorsuutigineqassaaq.

Allaffeqarfissuarmut allaffimmullu atugassatut matuersaammik elektroniskiusumik Inatsisartunut ilaasortat tamarmik tunineqassapput. Matuersaat kodeligaavoq, taamaattumillu ilaasortap allaffianut partiillu allaffeqarfianut taamaallaat isissutaasinnaalluni. Matuersaammik atuneq qitiusumik qarasaasiaqarfimmi ingerlaavartumik nalunaarsorneqartassaaq. Matuersaat inummut tunngasuuvoq allanullu tunniunneqaqqusaanani.

Matuersaat annaaneqarpat "matuersaatitoqqap" atorsinnaajunnaarsinneqarnissaa nutaamillu tunineqarnissaq siunertaralugit Inatsisartut Allattoqarfiat piaarnerpaamik nalunaarfigineqassaaq.

Matuersaatip atorsinnaasuunissaa qulakkeerniarlugu akuttunngitsumik "nutarterneqartassaaq". Tamanna pisarpoq matuersaat atorlugu illorsuup isaariaani matut aammalu illup iluani matut ammarnerisigut. Taamaattumik allaffinnut isersinnaanngikkaanni matuersaatip "nutarternissaa" siunertaralugu illorsuup isaariaani matut imaluunniit illup iluani matut pingaarnerit arlaat ammarneqassaaq.

Inatsisartunit, tassungalu ilanngullugu ataatsimiititalianit allakkat nassiunnerinut aningaasartuutit aningaasanut inatsimmi Inatsisartunut aningaasaliissutigineqartut aqutugalugit akilerneqartarput. Ilaasortalli Inatsisartut aqutugalugit nammineq allakkaminnik poortukanilluunniit nassiussinnaanngillat. Taamaalillunilu nammineq pigisassanik Nuummi pisiniarneq, tamatumalu kingorna taakkuninnga Inatsisartunut akiligassanngorlugit nassiussinermut periarfissaqanngilaq.

11.4 Sillimmasiisarnermut tunngasut

Namminersorlutik Oqartussani atorfillit kiisalu Inatsisartunut ilaasortat sulisilluni ajoquserinnaanermut sillimmasiisummut, police nr. 81211967-imut, ilaatinneqarput.

Sillimasiisummut ilaapput sulinerup nalaani ajoqusernerit inuussutissarsiorsinnaanermik annikillisisit/innarluuteqarlernik imaluunniit toqumik kinguneqartut.

Pineqartoq pillugu inatsit sukkulluunniit atuuttoq tamakkiisumik matussusiivoq.

Tamatuma saniatigut innarluuteqalernermik toqumilluunniit kinguneqartumik nalunaaquttap akunnerisa 24-t iluanni ajoqusersinnaanermut Inatsisartunut ilaasortanut sillimmasiisummi, police nr. 63-820250-imik, pilersitsisoqarpoq. Sillimmasiissut 1. januar 2014-imi annerpaamik ima angissuseqarpoq:

Toqusoqarnerani	Kr. 1.168,079
Innarluuteqalernermi	Kr. 1.168.079

Innarlerneq/inuussutissarsiorsinnaanermik annaasaqarneq minnerpaamik 5 %-iuppat aatsaat sillimmasiissutinit taarsiissuteqartoqarsinnaanera sillimmasiissutinut pineqartumut marlunnut atuuppoq.

Toqusoqassagalarpat inuk sillimmasiisummi pissarsisussatut ilaasortap ajutoorsinnaanermut sillimmasiisummut ilanngussinnaavaa. Tamanna sillimmasiissuteqarnermi isumaqatigiissuteqartarneq pillugu inatsit malillugu pisinnaavoq, tamatumani sillimmasiissuteqarnermi isumaqatigiissutit pillugit inatsimmi nr. 129-mi, 15. april 1930-meersumi § 102 aammalu paragraffit taassuma kinguliiniittut naapertorlugit aalajangersarneqarpoq toqukkut qimaguttup pigisaasa avataatigut sillimmasiissut pissarsisussatut salliutinneqarsimasumut toqqaannartumik tunniunneqartartoq. Inuunermut sillimmasiisummi pissarsisussatut salliutinneqartut tassaagajupput qanigisat, tassa aapparisaq, meeqqat, angajoqqaat assigisaallu. Qaniginer-

paasaanngitsut pissarsisussatut salliutinneqassappata uppersarsaammik Inatsisartut allaf-qeqarfiannut tunniunneqartussamik suliaqartoqassaaq. Uppersarsaat taanna kiisalu sillim-masiissutit assilinerat intranetimi pissarsiarineqarsinnaapput.

Kiisalu angalanermut sillimmasiissuteqarpoq, police DK-4721535, Kalaallit Nunaanni avataa-nilu sulinermut atatillugu angalanernut matussutaasartoq. Napparsimasoqarneranut atatil-lugu angerlamut angalasariaqarneq matussuserneqartarpoq. Ajutoornermi sillimmasiissut toqusoqarnerani innarluuteqalerneramilu 567.000 kr.-inik, nassatat 40.000 kr.-it tikillugit nammineq akisussaaffigalugu inuttut ajoqusersinnaanerit 10.000.000 kr.-inik pigisallu ajoqu-sersinnaanerit 5.000.000 kr.-inik matussusiisarpoq. Angalanermut sillimmasiissummut korti Allattoqarfimmi aningaasaqarnermut immikkoortortamut saaffiginnikkut tunniunne-qassaaq.

11.5 Inatsisartuni Allattoqarfimmi inunnut ataasiakkaanut allakkat pillugit

Nalinginnaasumik akuerisaavoq sulisut ilaasortallu allakkanik namminerminnukartunik Inatsi-sartunut qaatiguuliisinnaanerat. Tamanna siunissami ingerlaannarsinnaaqqullugu pisariaqar-poq ataani najoqqutassiamerngit malinneqarnissaat.

Allakkanik, poortukkat ilanngullugit, namminermit nassiussisoqassappat tiguisussap (tassa illit) aqqa tiguisussatut qullertut allassimassaaq.

Allakkanik, poortukkat ilanngullugit, pisortatigoortunik nassiussinermik Inatsisartut Allat-toqarfiat tiguisussatut allassimassaaq.

Namminermit pisortatigoortumillu allakkat poortukkallu mikinerusunut atsiugassaqaqqaa-rani tiguneqartut allakkanik immikkoortiterivimmi ilisivinnut agguanneqassapput. Malu-geqquneqassaaq inunnut ataasiakkaanut allakkanik, poortukkat ilanngullugit, agguassineq nammineq akisussaaffiummat. Aatsisartut Allattoqarfilluunniit allakkanut tammartunut akisussaatinneqarsinnaanngillat. Tamanna akuerineqarsinnaanngippat, taava namminermit allakkat angerlarsimaffittut najukkamut nassiunneqartaqquneqarput.

12. Inatsisartut qarasaasiaqartitaanerit

Kalaallit Nunaanni Inatsisartunut ilaasortatut Inatsisartuni sulinermut atugassamik qarasaasiamik allaffinni atugassinneqarputit. Qarasaasiaq Inatsisartuni nalinginnaasumik atugaasunik programeqarpoq. Aammattaaq tabletimik attartornissamut periarfissaqarpoq.

Pineqarput:

- Allannermut atortoq Microsoft Office (allatassanut, kisitassanut, il.il.)
- Qarasaasiakkut allakkanik nassitsivigeqatigiittarfik Microsoft Outlook
- Internetimut “isertarfik” Internet Explorer

Atortorissaarutimik nalinginnaasumik atugassiissutit avataaniittunik ajoraluartumik atugassiisuteqartoqarsinnaanngilaq. Soorluttaaq atortorissaarutimik nalinginnaasumik atornerqartunit allaanerusunut ikiorsiisoqarsinnaanngitsoq.

Atuisup taaguutaa aamma isissut

Inatsisartunut ilaasortanngorninni qarasaasiamik atuisutut taaguummik illit kisivit atorsinnaasannik tunineqassaait. Taanna qarasaasiaq ikikkukku atussavat. Tamatuma saniatigut atuisutut taaguutinnut ilanngullugu atugassamik isissutissannik (password) toqqaassaait. Isissutissaq toqqakkat ilinnut taamaallaat naatsorsuussaavoq, allanullu tunniuteqqusaanani. Taanna atorlugu qulakkiissavat atuisutut taaguutivit allanit atornerlunneqannginnissaa. Isissutissaq toqqagaq siumut aalajangeriikkamik sivisussusilimmi nutaamik taarserneqartartussaavoq. Isissutissaq toqqakkat puiikkiutissavat; allattariaqanngilat taamaalioraluaruimmi allanit pissarsiarineqarsinnaalissamat.

Isissutissaq toqqakkat taarsissavat qarasaasiavit skærmiani nalunaarut una saqqummerpat: Your password has expired. Do you want to change your password now? You have 5 grace logins left. (Isissutissat atorunnaarpoq. Isissutissat massakkut taarserusuppiuk? Isissutissat nutaanngitsoq tallimariaannarlugu atoqqissinnaavat.) Taamaalinerani isissutissat taarsingikkukku qarasaasiaqarfimmut “isersinnaajunnaassaait”, aatsaallu ammaqsisinnaassallugu Inatsisartut Allattoqarfianni qarasaasialerinermi akisussaasumut saaffiginikkuit.

Isissutissaq naqinnernik æ-mik, ø-mik aamma å-mik ilaqassanngilaq.

Qarasaasiavit aqqitaanera

Qarasaasiat ima aqqitaapput partiip gangiani qarasaasiamik sorlermilluunniit atorsinnaalutit, allatatillu “qitiusumik tigooraavimmut” toqqorsinnaallugit (F-drevimut). “Tigooravimmi” tassani atuisut partiikkaarlugit katersugaapput, atuisunit allanit partiit immikkoorlutik. Taamaammatt parteeqatigisavit allagarisaat taamaallaat takusinnaavatit, partiilli allat allagaat takusinnaanagit. Ullup ingerlanerani allatat suulluunniit “isumamineersumik” aamma qarasaasiamit toqqorneqartarput.

Qarasaasiavit harddiskianut (C-drev) toqqorsinissaq inassutiginanngilaq, harddiskimi aserorsinnaammat. Harddiskimut allatanik toqqukkat sillimmateqarfimmut toqqorneqarneq ajor-

put, taamaattumillu ajutoortoqartillugu pilerseqqinneqarsinnaanatik. Tamatuma saniatigut allatat C-drevimut toqqukkat qarasaasianit allanit saqqummersinneqarsinnaanngillat!

Qitiusumik tigooraaviup piginnaasai killeqarmata qitiusumik tigooraaviit suliamut attuumas-suteqanngitsunik, soorlu nipilersukkanik, assinik il.il. imaqartinneqassanngillat. Taamaat-tumillu suliamut attuumassuteqanngitsut qarasaasiap nammineq toqqorsivianut (C-drev) toqqorneqartariaqalutik. Nipilersukkanik, filminik assinillu toqqortaait nalinginnaasumik aserfallatsaaliinermut atatillugu isumamik pisumik qitiusumik tigooraavimmit peerneqartar-nissaat naatsorsuutigineqqarsinnaavoq.

Qarasaasiakkut allagarsiat

Qarasaasiakkut allakkatit atuisut allat qarasaasiakkut allagaannit immikkoorsillugit qitiusu-mik qarasaasiaqarfimmi databasimut piffissami killilikkami toqqorneqartarput. Qarasaasiak-kut allaffigeqatigiittarneq atorlugu Namminersorlutik Oqartussaniittunut tamanut aamma avataaniittunut Internet atorlugu nassitsisoqarsinnaavoq. Taamatullu periarfissaqarputit illoqarfimmi allamiitillutit qarasaasikkut allagarsiannik tigusinissamut, taamaaliornissamut illit atortorisatit aqqinneqarsimappata. Internet aqqutigalugu qarasaasiakkut allagarsianut iserfigineqarsinnaasoq tassaavoq <http://gw.ina.gl>.

Inatsisartut Allattoqarfianni qarasaasialerinermut akisussaasumit annertunerusumik ikiorne-qarsinnaavutit. (Ataani allassimasut takukkit)

Qarasaasiaq atorlugu ataatsimiinnissamik inniminniineq

Ataatsimiititaliat ataatsimiinnissaasa, pingaartumik Inatsisartut ataatsimiinnerisa nalaanni, aqqissuunneqarnerannut atatillugu Outlookimi qarasaasiakkoortumik ataatsimiinnissamut inniminniissut atorneqartarpoq. Taanna ima aqqitaavoq ataatsimiinnissamik aqqissuussi-soq, amerlanertigut ataatsimiititaliamut allatsi, Outlook aqqutigalugu ullormik ataatsimiiffis-samik inniminniisarlu. Inniminniineq taanna ilaasortanit peqataasussanit tiguneqartarpoq, tassanilu takuneqarsinnaasarpoq ataatsimiinnissaq qaqugu pissanersoq sunalu sammineqas-sanersoq. "Acceptor" toorlugu ilaasortap nalunaartarpaa piffissami allassimasumi ataatsi-meeqataanissani piareersimaffigalugu.

Ataatsimiiffissat inniminnikkat Inatsisartut ullorsiutaanni ingerlaannartumik nalunaarneqar-tarput, tamatumalu kingorna ataatsimiiffissat peqataasussallu qarasaasiap ullorsiutaani illorsuarmi isiginnaarutini nivinngarneqarsimasuni nittartakkamilu takuneqarsinnaalertarput.

Qarasaasiaq atorlugu ataatsimiinnissamik inniminniisarneq pinngitsoorani atugassaavoq. Ilaasortat oqarasuaataasa angallattakkat aqqissuunnissaanni qarasaasialerinermik akisus-saasoq ikiuussinnaavoq, taamaalilluni piffissat ataatsimiiffissat oqarasuaammi ullorsiutinut nuussinnaanngorlugit.

Internetimut isersinnaaneq

Allaffinniit qarasaasiaq atorlugu internetimut isersinnaavutit. Iersinnaaneq firewall aqqutigalugu killilersugaavoq taassuma nittartakkat kusanaatsumik ajoqutaasinnaasunillu imalinnut isersinnaaneq pinngitsoortittarpaa. Sillimaniarnikkut atortulersuutit taakku ator-

neqartinnagit Inatsisartut internetimut isersinnaanermik periarfissiineq ajorput. Tamanna nalinginnaasumik qarasaasiatigut sillimaniarneq eqqarsaatigalugu aalajangersagaavoq taamaammallu saneqqunneqarsinnaanani.

Taamatuttaaq inunnut ataasiakkaanut atugassiat ADSL-imik attaveqaatit assigisaallu aqqutigalugit internetimut iserfissiat allat ikkunneqarsinnaanerat naatsorsuutigineqarsinnaanngilaq.

Sillimaniarneq taamatullu taakkununga siusinnerusukkut isersinnaatitsinerup kingunerisaa-nik annertuumik aningaasartuuteqartarnek eqqarsaatigalugit nittartakkat facebookitallit youtubetallillu siusinnerusukkut iserfigineqarsinnaajunnaarsimanerat immikkut malugeqqunearpoq. Iserfigineqarsinnaajunnaarsitsineq tamanna misiligutaasumik atorunnaarsinneqarpoq.

Naqiterutit

Partiit naqiterummik atugassaqartinneqarput, tamatumalu saniatigut naqiterut kikkulluunniit atorsinnaasat aamma atorneqarsinnaavoq. Naqiterutit tamanut atugassiat nammineq naqitigassanut, feeriarnermi assilisanut il.il. atorneqassanngillat. Atornerluisimaguit Inatsisartut Allattoqarfianni qarasaasianut akisussaasumit naqiterutinik atuisinnaaneret piffissami aalajangersimasumi atorsinnaajunnaartinneqarsinnaavoq.

Taasinermut allagartaq

Inatsisartut ataatsimiittarfianni taasinerni nalinginnaasumik qarasaasiatigoortumik taasis-sut atornerneqartarpoq. Taasisut allagartamik chip-ertalik atorlugu atorsinnaanngortinneqartarpoq taanna Inatsisartunut ilaasortat issiaviini tamani ikkuffimmut ikkunneqartarpoq.

Taasinermut allagartat inunnut ataasiakkaanut taamaallaat atugassiaapput. Sukkulluunniit allanut tunniunneqassanngillat.

Taasinermut allagartaq Inatsisartut ataatsimiittarfiannut qimanneqaqqusaanngilaq – aamma piffissaq sivikitsuinnaagaluarpalluunniit.

Taasinermut allagartaq Inatsisartut Allattoqarfianni qarasaasialerinermit akisussaasuusumit tunniunneqartarpoq. Taasinermut allagartap tunniunneqarneranut atatillugu siunertamut atugassiarineqarsimasoq isumaqatigiissut immikkut ittoq atsiorneqassaaq.

Allagartaq katassagaluarukku tamanna pillugu kinguarsaanertaqanngitsumik Inatsisartut Allattoqarfiat nalunaarfigineqassaaq.

Taasinermut allagartamik atornerluineq Inatsisartut pissuserissaarnissamut maleruagas-saannik unioqqutitsinertut isigineqartarpoq tamannalu ullut 14-it tikillugit Inatsisartut sulinerannit mattusaanermik nassataqarsinnaavoq. Piffissami taamaattumi akissarsianik tunniussisoqarneq ajorpoq.

Nittartagaq

Kalaallit Nunaanni Inatsisartut namminerisaminnik nittartagaqarput. Nittartagaq uani nas-saassaavoq: www.inatsisartut.gl aamma www.ina.gl. Inatsisartut nittartagaanni ilaatigut nas-saarisinnaavatit Inatsisartut ataatsimiinnerannit imaqarniliat, inatsisissatut siunnersuutit, oqaaseqartartut oqaaseqaataat, isumaliutissiissutit, attaveqarfigisinnaasat pillugit paasis-sutissat il.il. Tamatuma saniatigut Inatsisartunut ilaasortat ataasiakkaat naatsumik ilisaritin-neqarput, ilaasorta q ilisarititsissummik taamaattumik tunniussaqaarsimappat.

Intranet

Inatsisartut intranet eqarput intra.ina.gl aqqutigalugu iserfigineqarsinnaasumik. Paasisutis-sarpassuit, soorlu pissutsit assigiinngitsut pillugit nalunaarutinit misissuinernillu katersat, Inatsisartuni sulinermi ator neqarsinnaasut intranetimi nassaassaapput. Pineqartut tassaa-gajupput nalunaarutit nassuiaatillu Namminersornerullutik/Namminersorlutik Oqartussanit Naalakkersuisunit Inatsisartunillu atugassiangerlugit suliarineqarsimasut.

Intranet suli ineriartortinneqarpoq, taassumalu qanoq ineriartorteqqinneqarnissaanut pitsanngorsarneqarnissaanullu ilaasortanit isumassarsianik pissarsinissani Allattoqarfiup suliniutinut paasisutissiisarnermullu sulisuata assut soqutigaa.

Qarasaasiaq angallattagaq / tablet

Kissaateqarneq malillugu Inatsisartunut ilaasortanut qarasaasiamik angallattakkamik/ tabletimik Inatsisartut Allattoqarfiat atugassiisarpoq. Qarasaasiaq angallattagaq/tableti qarasaasiavit nalinginnaasup programmiisa assinganik atortulersugaassaaq. Qarasaasiaq angallattagaq/tableti aqqutigalugu angerlarsimatillutit angalatillutillu sulisinnaavutit. Qa-rasaasiavit angallattakkap/tabletip atortulersorneqarneranut Inatsisartut Allattoqarfianni qarasaasianut akisussaasumit ikiorserneqarsinnaavutit.

Qarasaasiaq angallattagaq/tableti Inatsisartut pigisaraat taamaattumillu qinigaaffiit naap-pat Inatsisartut Allattoqarfiannut utertinneqartussaalluni.

Qarasaasiaq angallattagaq/tableti annaaneqarpat ajoquserneqarpalluunniit taassuma taar-sernissaa naatsorsuutigissavat.

Qarasaasiamik angallattakkamik/tabletimik atugassiinermi siunertamut atugassiarineqar-simasoq isumaqatigiissut immikkut ittoq atsiorneqassaaq. Qarasaasiamit angallattakkamit/ tabletimit internetimik atuinermut aningaasartuutit ilaasortap nammineq akilissavai.

Pikkorissartitsineq

Inissititerluni ataatsimiinnermut atatillugu qarasaasiatigut atortorissaarutit illit ator fis-saqartissinnaasattut naatsorsuussat tunngavigalugit qarasaasianut tunngaviummik pikko-rissartitsisoqassaaq. Qarasaasiamik atuinermut sungiussisimangikkuit pikkorissarnermut peqataanissat assut kaammattuutiginarpoq. Minnerunngitsumik qarasaasiakkut allaffige-qatigiittarnermik ullorsiummillu atuinermut Inatsisartunut ilaasortat ataatsimiititaliallu akor-nanni attaveqatigiissutitut pingaaruteqarnera erseqqissaatigineqassaaq.

Partiit allatseqarfiini sulisut atuisutut pilersinneqartarnerat

Partiit allatseqarfianni sulisunik atuisutut pilersitsisarneq maleruagassat siuliini allassimasut malillugit pisarpoq. Taamaattorli malugeqquneqarpoq Inatsisartuni sulinermut atasumik toqqaannartumik suliaqartut atuisutut pilersinneqarnissamik kisimik neqeroorfigineqartarmata. Taamaalillunilu inuit pineqartut avataanniittut, assersuutigalugu soorlu partiit inuusuttaasa suliniaqatigiiffiinit ilaasortat, atuisutut pilersinneqarsinnaanngillat (imaluunniit allaffinnik qarasaasianilluunniit atugassinneqarsinnaanngillat).

Qarasaasiamut tunngasunik ikiorserneqarsinnaaneq

Ikiorneqarnissaq pisariaqartikkukku Inatsisartut Allattoqarfianni qarasaasialerinermit akisussaasuusooq Namminersornerullutilluunniit Oqartussat qarasaasiaqarfiat attavigisinnaavit, tak. matuma kinguliani allassimasut:

Inatsisartut Allattoqarfiata qarasaasiaqarnermut akisussaasua:

Ataatsimiititaliap allattaa David Jensen

E-mail: dje@ina.gl

Oqarasuaat. 34 61 27

Mobil 52 23 56.

Inatsisartut qarasaasiaqarnermut siunnersortaat:

Max Petersen

E-mail: max@ina.gl

Oqarasuaat. 55 33 11

Immikkut malugeqquneqarpoq ilaasortat najugarisaanni qarasaasiamut tunngasumik suliasanik Allattoqarfiup qarasaasialerisui suliaqarsinnaanngimmata.

13. Inatsisartuni oqariartaatsinut takussutissiaq

1-9

Siullermeerineq

Inatsisartut inatsisissaattut aalajangiiffigisassaattulluunniit siunnersuutininik siullermeerinermi siunnersuummi tunngaviit pingaarnerit oqaluuserineqartarput. Inatsisissatut siunnersuutininik siulleerinermi allannguutissatut siunnersuuteqartoqarsinnaangilaq. Akerlianik aalajangiiffigisassatut siunnersuutit siullermeerneqarneranni allannguutissatut siunnersuuteqartoqarsinnaavoq. Tamatuma kingorna siunnersuut ataatsimiititaliami suliarineqartussatut nalinginnaasumik innersuunneqartarpoq. Aamma takuuk: Allannguutissatut siunnersuutit.

Aappassaaneerineq

Inatsisissatut siunnersuutip Inatsisartuni aappassaaneerineqarnerani inatsisissatut siunnersuut ataatsimut isigalugu aammalu tassani immikkoortut ataasiakkaat oqaluuserineqartarput. Allannguutissatut siunnersuutit saqqummiunneqarsimasinnaasut naggasiullugit taasissutigineqartarput. Tamatuma kingorna inatsisissatut siunnersuut pingajussaaneerineqarnissaminut nalinginnaasumik ingerlateqqinneqartarpoq, aammali ataatsimiititaliami nutaamik suliarisassanngorlugu innersuunneqarsinnaalluni. Aalajangiiffigisassatut siunnersuutit marloriaannarlugit oqaluuserineqartarput aammalu inatsisissatut siunnersuutit pingajussaaneerineqarnerannut maleruagassat assingi malillugit inaarutaasumik aappassaaneerinnittoqartarluni.

Pingajussaaneerineq

Siunnersuutip aappassaaneerineqarnerata kingorna allannguutissatut siunnersuutit nutaatut saqqummiunneqarsimasinnaasut inatsisissatut siunnersuutip pingajussaaneerineqarnani suilliullugit oqaluuserineqassapput taasissutigineqarlutillu. Tamatuma kingorna inatsisissatut siunnersuut tamakkiisoq oqaluuserineqassaaq, naggataatigullu inaarutaasumik akuersissutigineqarnissaa taasissutigineqassalluni.

§

§ 37 naapertorlugu apeqquutit: takuuk apeqquutit.

A

Aalajangiiffigisassatut siunnersuutit

Suleriaatsimi § 33 naapertorlugu aalajangiiffigisassatut siunnersuutit Inatsisartunut ilaasortanit nalinginnaasumik saqqummiunneqartarput, pisulli ilaanni aamma Naalakkersuisunit saqqummiunneqartarlutik. Aalajangiiffigisassatut siunnersuutit tunngavilersorneqarsimassapput aammalu siunnersuutip piviusunngortinneqarnerani aningaasatigut allaffissornikkullu kingunerisassat nassuiarneqarsimassallutik. Assersuutigalugu najoqqutassiat erseqqinnerusumik nalunaarneqartut malillugit inatsisissatut siunnersuusiorlutik suliniuteqaqqullugit aalajangiiffigisassatut siunnersuutikkut Naalakkersuisut peqquneqartarput. Aalajangiiffigisassatut siunnersuut Inatsisartut ataatsimiittarfianni marloriaannarlugu suliarineqartarpoq. Aamma takuuk: Iluserititassatut piumasaqaatit.

Aalajangiisinnaassuseqarneq

Inatsisartunut ilaasortat affaat sinnerlugit najuuppata taasinnermilu peqataallutik suleriaatsimi § 44 naapertorlugu Inatsisartut aatsaat aalajangiisinnaapput. Aammattaq ataatsimiititaliami ilaasortat affaat sinnerlugit najuuppata suleriaaseq malillugu ataatsimiititaliaq aalajangiisinnaassuseqarpoq. Aalajangiisoqassatilluguli maleruagassat pisortatiguunnginnerusut ataatsimiititaliat ulluinnarni atortarpaat.

Aallakaatitsineq

Inatsisartut isumaqatigiinniarni KNR-ikkut kalaallisut danskisullu aallakaatinneqartarput. Tamannali Inatsisartut ataatsimiittarfianni oqallinnerup pisariaqanngitsumik sivitsorsarneqarnissaanut ilaasortanit atorluarniarneqartariaqanngilaq.

Akissuteqaat

Siunnersuummut oqaaseqaatitik Naalakkersuisut akissuteqaatikkut nalinginnaasumik saqqummiuttarpaat. Akissuteqaat siunnersuutip qanoq ingerlateqqinnissaanik inassuteqaammik nalinginnaasumik naggaserneqartarpoq.

Aktstykke

Takuuk aningaasaliissuteqarnissamik qinnuteqaat.

Allannguutissatut siunnersuutit

Inatsisissatut aalajangiiffigisassatulluunniit siunnersuutitut allannguutissatut siunnersuuteqartoqarsinnaavoq, tamannali apeqquteqaat aallaavigalugu oqallinnissamik siunnersuutitut atuutinnigilaq. Inatsisartut suleriaasian- ni § 34-mi maleruagassat malillugit allannguutissatut siunnersuuteqartoqarsinnaavoq.

Allattuivik

Ataatsimiititaliaat ataatsimiinnerinut allattuivinnut ataatsimiititaliaat allattaat siusinnerusukkut allattuisarput. Allattuiviilli atorlugit allattuisarneq atorunnaarsinneqarsimavoq, tassa ataatsimiititaliaat ataatsimiinnerinit aalajangiinerit pillugit naatsumik imaqarniliortoqartalerat. Aammattaaq pisortatigoortumik pisoqartillugu qanoq pissusilersornissamut aaqqissuussinissamullu maleruagassat allassimasut allassimangitsullu pillugit oqariartaaseq protokol atorneqartarpoq.

Allattaaneq

Tassaavoq Inatsisartut allaffeqarfianni atorfilittat qullersaat. Siusinnerusukkut allattoqarfimmi pisortatut taaguuteqarpoq. Takuuk Inatsisartut Allattoqarfiat.

Ammaanermi oqallinneq

Inatsisartut ukiuata aallartinnerani nutaamillu qinersinerup kingorna Naalakkersuisut siulittaasuata Inatsisartunut nassuiaataanut taaguut taanna ulluinnarni atorneqartarpoq, tak. suleriaatsimi § 35, imm. 5-imi nr. 1-2. Nassuiaat Inatsisartunit oqallisigineqartarpoq.

Aningaasaliissuteqarnissamik qinnuteqaat

Tassaavoq aningaasaliissutinik imaluunniit oqaasertaliussanik nutaanik taakkuninngaluunniit allannguinnissamik Aningaasaqarnermut Ataatsimiititaliamut (maanna; Aningaasaqarnermut Akileraartarnermullu Ataatsimiititaliaq) Aningaasanut Naalakkersuisup aalajangersimasumik qinnuteqaataa. Iliuutsit ukiumi aningaasanut inatsiseqarfiusumi aningaasanut inatsimmut atuuttumut sanilliullugu allanngorsimasut naatsorsuutigineqareersimasinnaangitsulluunniit ingerlanneqarnissaasa akuersissutigineqarnissaat aningaasaliissuteqarnissamik qinnuteqaatikkut qinnutigineqartarpoq. Aammattaaq sanaartornermi suliniutit aalajangersimasumik killilimik aningaasartallit allanngortinneqarnissaat Aningaasaqarnermut Ataatsimiititaliamut akuerisassanngorlugu saqqummiunneqartarpoq, aammalu iliuusissanik erseqqinnerusumik nalunaakkanik Aningaasaqarnermut Ataatsimiititaliamut saqqummiussinissamut Naalakkersuisunik pisussaatisusunik inatsisini aalajangersakkanik peqarpoq. Aningaasaliissuteqarnissamik qinnuteqaatit immikkut iluseqartinneqarnissaannik piunasaqaatinik aalajangersaanissamut Aningaasaqarnermut Ataatsimiititaliaq periarfissaqarpoq.

Aningaasaliissutit atorneqareernerisigut aningaasaliissuteqarneq

Aningaasat qinnutigineqartut atorneqalereernerisa kingorna aningaasaliissutit siunertamut tunniunneqartut. Ilaatigut missingersuusiornermut inatsimmi allassimavoq siumoortumik aningaasaliissuteqartoqarsimatinnagu aningaasartuuteqartoqassanngitsoq.

Aningaasaliissutit

Sinaakkutissat aalajangersimasut iluini aningaasartuuteqarnissamut aningaasaliissutit pisinnaatitsissutaapput (aammalu pisut ilaanni pisussaaffiliillutik. Aningaasaliissutit Aningaasanut Inatsisikkut nalinginnaasumik tunniunneqartarput. (Takuuk taanna)

Aningaasanut inatsit

Ukiumoortumik aningaasanut inatsimmi Namminersorlutik Oqartussat missingersuutaat akuersissutigineqartarput, tassaniitartarput ukiumi aningaasanut inatsiseqarfiusumi aggersumi Namminersorlutik Oqartussat isertitassaat aningaasartuutissaallu tamarmiusut. Ukiumi aningaasanut inatsiseqarfiusumi aggersumi aningaasanut inatsisissatut siunnersuut ukiakkut ataatsimiinnermi nalinginnaasumik saqqummiunneqartarpoq. Aningaasanut inatsit inatsisit allat tamaasa assigalugit pituttuisuvoq. Aningaasanut inatsimmi aningaasaliissutinik malinninnissamut Naalakkersuisunut ilaasortat pinngitsooratik akisussaatinneqarput aammalu aningaasaliissutit sipporneqarpata akisussaatinneqarsinnaallutik. Aamma takukkit: Ilassutitut aningaasaliissutinut inatsit aamma Aningaasaqarnermut Ataatsimiititaliaq.

Aningaasaqarneq

Inatsisartut aningaasaliissutaat ukiumoortumik aningaasanut inatsisini aalajangersarneqartarput. Inatsisartut sulinerannut missingersuutinik Inatsisartut Siulittaasoqarfiat suliarinnittarpoq. Missingersuutit Inatsisartut Suleriaaseq pillugu Ataatsimiititaliaannit akuersissutigineqartarput. Inatsisartunut taakkulu ataanniittunut aningaasaliissutit aningaasanut inatsimmi suliassaqarfik 01-ip ataaniipput.

Aningaasaqarnermut Ataatsimiititaliaq

Inatsisartut inatsisitigut pisussaaffigalugu ataatsimiititaliaasa ilaat. Aningaasanut inatsisissanut ilassutitullu aningaasaliissutinut inatsisissanut siunnersuutinik Aningaasaqarnermut Ataatsimiititaliaq suliarinnittarpoq aammalu Namminersorlutik Oqartussat aningaasaqarnerannik Naalakkersuisut aqutsinerat nakkutigisaralugu. Inatsisartuni ataatsimiititaliaat pingaarnersaattut ataatsimiititaliaq isigineqarajuppoq. Piffissat ilaanni akile-raartarnermut akitsuusiisarnermullu tunngasut aamma ilaatinneqarsimapput, tassungalu atatillugu Aningaasaqarnermut Akileraartarnermullu Ataatsimiititaliamik taaguuteqarsimalluni.

Aningaasarsiat

Inatsisartunut Naalakkersuisunullu ilaasortat akissarsiaqartinneqarput Aningaasarsianik taaneqartarput. Inatsisartunut Naalakkersuisunullu il.il. ilaasortat aningaasarsiaqartitaanerat il.il. pillugit Inatsisartut inatsisaanni nr. 22-mi, 18. december 2003-meersumi aningaasarsiat aalajangersarneqarput.

Anordning

Ministeriaqarfiup inatsisinik tunngaveqarluni piumasaqaataa. Anordningit (peqqussutit) Kalaallit Nunaa nnut atuutsinneqarneq ajorput. Aamma takukkit nalunaarutit.

Apeqquut

Pisortat suliassaqarfiannut tunngasumik Inatsisartunut ilaasortat ataasiakkaat Naalakkersuisunut ingerlaavartumik apeqquteqarsinnaapput. Apeqqutit taamaattut § 37 naapertorlugu apeqqutitut taaneqartarput, tassa taakku pillugit maleruagassat Inatsisartut Suleriaasianni § 37-mi allassimmata. Ataatsimiinnerni oqaatigalugit akisassanngorlugit allakkatigut apeqquteqarsinnaaneq siusinnerusukkut periarfissaasimavoq, periarfissarli taanna sapaatip akunneranut akunnermi ataatsimi apeqquteqarfimmut (taanna takuuk) taarsiullugu suleriaatsimit peerneqarpoq. Tamatuma saniatigut pisariaqartitsinertik malillugu Inatsisartut ataatsimiititaliaat Naalakkersuisunut Naalakkersuisunulluunniit ilaasortanut allaganngorlugu apeqquteqarsinnaapput. Aamma takuuk: Naalakkersuisumik apersuineq.

Apeqquteqaatit

Suleriaatsimi § 36 naapertorlugu apeqquteqaat aallaavigalugu oqallinneq aqqutigalugu ilaasortaq ataaseq arlalilluunniit suliaq pisortanut tunngassuteqartoq Inatsisartunut oqallisigisassanngortissinnaavaat. Inatsisartut oqaaseqaateqarnissaannik siunnersuutip ataatsip arlalilluunniit taasissutigineqarnerannik apeqquteqaat aallaavigalugu oqallinneq naggaserneqarsinnaavoq (takuuk tamanna).

Attaviitsoq

Inatsisartunut ilaasortaq partiini ilaangitsoq.

Atuuttussanngortitsineq

Inatsisissatut siunnersuut Inatsisartunit akuerineqaruni inatsisitut atuussinnaassuseqalissaguni atuuttussanngortinneqaaqqaassaaq. Atuuttussanngortitsineq pisarpoq inatsisip naammassillugu suliaasup Naalakkersuisut siulittaasuannit atsiorneqarneratigut, tamatumalu kingorna tamanut nalunaarutigineqarnermigut (takuuk tamanna), tamannalu pisarpoq nittartakkami www.inatsisit.gl-imi tamanut saqqummiussinikkut.

Ataatsimiinneq ammasoq

Takuuk: ataatsimiinneq matoqqasoq.

Ataatsimiinneq matoqqasoq

Aallaavittut isigalugu Inatsisartut ataatsimiittarfianni ataatsimiinnerit tamanut ammasuupput, ataatsimiinnerulli matoqqasumik ingerlanneqarnissaata aalajangiiffigineqarnissaanut periarfissaqarpoq. Aallaavittut isigalugu ataatsimiititaliat ataatsimiinneri matoqqasuupput. Isumasioqatigiillunili ataatsimiinneq ammasumik ingerlanneqassasoq ataatsimiititaliaq aalajangersinnaavoq, soorluttaq assersuutigalugu tusarniaaneq (taanna takuuk) tamanut ammasumik ingerlanneqarsinnaasoq.

Ataatsimiititaliap allattaa

Ataatsimiititaliat tamarmik ataatsimik arlalinnilluunniit qaffasissumik piginnaanilinnik Inatsisartunullu ilaasortaangitsunik allatseqarput, taakkulu inatsisilerituutut, nunap aningaasaqarneranik assigisaannilluunniit universitetimi kandidatitut amerlanertigut ilinniarsimasuullutik. Ataatsimiititaliap allattai ataatsimiititaliap sulinerani ikiuuttarput.

Ataatsimiititaliap piumasaqarnera malillugu oqallinneq/suliarinninneq

Pisut ilaanni suliaq siunnersuulluunniit ataatsimiititaliamit Inatsisartunut oqaluserisassanngortinneqarsinnaavoq/suliarisassanngortinneqarsinnaavoq. Tamanna qaqutigoortuuvoq.

Ataatsimiititaliaq suligasuartitaq

Takuuk ataatsimiititaliaagallartut.

Ataatsimiititaliat inissitsiternerat

Inatsisartunut ataatsimiititaliat tamarmik inissitsitertussaapput, tassa imaappoq siulittaasumik siulittaasullu tullianik qinersissapput suleriaatsimillu akuersissutiginnillutik. Ataatsimiititaliap inissitsiternerat pillugu nalunaarut Inatsisartut Siulittaasoqarfiannut ingerlatinneqassaaq. Aamma takuuk: Inatsisartut inissitsiterlutik ataatsimiinnerat.

Ataatsimiititaliat

Inatsisartut ukiuata aallartinnerani ataatsimiititalianit inatsisitigut pilersinneqartussaataasunik ataatsimiititalianillu ataavartunik arlalinnik Inatsisartut pilersitsisarput. Ataatsimiititaliat tallimanik qanorlu amerlassuseqarneq najoqqutaralugu toqqarneqartartunik ilaasortaqarput. Ataatsimiititaliat inatsisitigut pilersinneqartussaataasut tassaapput Aningaasaqarnermut Ataatsimiititaliaq, Kukkunersuinerumut Ataatsimiititaliaq kiisalu Nunanut Allanut Sillimaniarnermullu Ataatsimiititaliaq. Tamatuma saniatigut Inatsisartut Suleriaaseq pillugu Ataatsimiititaliaannik Siulittaasoqarfimmillu pilersitsinissaq Inatsisartut Suleriaasianni aalajangersarneqarpoq. Ataatsimiititaliami sulineq ataatsimiititaliap siulittaasuanit ataatsimiititaliamut allatsimik ataatsimik arlalinnilluunniit suleqateqartumit aqqissuunneqartarpoq. Aamma takuuk: Siunnersuisoqatigiit nævnillu.

Ataatsimiititaliaagallartut

Suliassat qulequttalluunniit ataasiakkaat isumagineqarnissaannut ataatsimiititaliat ataavartut saniatigut ataatsimiititalianik immikkut itturnik ataatsimiititaliaagallartunik aamma taagorneqartartunik Inatsisartut pilersitsinnaapput. Takuuk suleriaatsimi § 23.

I

Ikinnerussuteqartunik illersuineq

Tamat oqartussaaqataaneranni ingerlatsinerup ilisarnaatigai oqaloqatigiinneq, suleqatigiinneq aammalu ikin-

nerussuteqartut isumaannik sapinngisamik annertunerpaamik isiginninniarneq. Ikinnerussuteqartulli soqutigisaasa qulakkeerneqarnissaannut nunatsinni inatsisini aalajangersimasumik aalajangersagaliortoqartarnera qaqutigoorpoq. Taamaattorli Inatsisartut Naalakkersuisullu pillugit Inatsisartut inatsisaanni § 19, imm. 4-mi assersuutissaqarpoq. Aalajangersagaq malillugu ataatsimiititaliap suliassaqarfiata iluani pissutsit ilaannik erseqqinnerusumik misissuinissaq pillugu Kukkunersuinermut Ataatsimiititaliami ilaasortaq ataaseq arlalliluunniit Inatsisartunut siunnersuuteqarsinnaapput. Aalajangersagaq taanna malillugu Inatsisartunut ilaasortat ikinnerpaamik 2/5-lit siunnersuummut isumaqataallutik taasippata siunnersuutit saqqummiunneqartut akuerineqartutut isigineqartarput.

Ilanngussat ataatsimiititaliamit atugassat

Atortussat ataatsimiititaliami agguanneqartut ilaatigut danskinit udvalgsbilaginik taaneqartarput.

Illassutitut aningaasaliissutinut inatsit

Illassutitut aningaasaliissutit Aningaasaqarnermut Ataatsimiititaliamit akuerineqartut aammalu aningaasanut inatsimmi aalajangersimasumik piginnaatitsissuteqarsimaneq tunngavigalugu illassutitut aningaasaliissutit Naalakkersuisunit akuerineqartut ukiumoortumik illassutitut aningaasaliissutinut inatsimmi ilanngunneqartarput. Ukiup aningaasanut inatsiseqarfiup illassutitut aningaasaliissutinut inatsisip atuuffiata naanerata kingorna Inatsisartut ileqqusumik ataatsimiinnerani siullermi illassutitut aningaasaliissutinut inatsit Inatsisartunit suliarineqartarpoq. Aamma takuuk: Aningaasanut inatsit.

Illassutitut aningaasaliissutit

Aningaasanut inatsimmi aningaasaliissutit oqaasertaliussalluunniit nutaat allanngortitalluunniit Aningaasaqarnermut Ataatsimiititaliamit akuerineqartut. Illassutitut aningaasaliissutinik atuineq sapinngisamik annertunerpaamik killilersimaarneqassaaq. Illassutitut aningaasaliissutit ukiumoortumik illassutitut aningaasaliissutinut inatsimmi katersorneqartarput. Aamma takuuk: Aningaasaliissutit atorineqareernerisigut aningaasaliissuteqarneq.

Illassutitut isumaliutissiissut

Takuuk: Isumaliutissiissut.

Iluseritassatut piumasaqaatit

Siunnersuutinut Inatsisartunut oqaluuserisassanngortitassanut tunngatillugu piumasaqaatit aalajangersimasut arlallit, tassalu piffissat tunniussivissat, inissitsiterineq imarisallu suleriaatsimi allassimapput. Tamatuma saniatigut siunnersuutit, apeqqutit il.il. imarisaannut inissitsiternissaannullu piumasaqaatinik arlalinnik ilassutaasunik suleriaatsimi § 4-mi, imm. 5 naapertorlugu Inatsisartut Siulittaasoqarfiat aalajangersagaqarpoq. Iluseritassatut piumasaqaatit ataatsimut isigalugit sanioqqunneqarsinnaanngillat, taamaattumillu siunnersuutit iluseritassatut piumasaqaatinik eqquutsitsinngitsut Inatsisartut oqaluuserisassaannut ilanngunneqarnissaat naatsorsuutigineqarsinnaanani. Aamma takuuk: Siunnersuutinik tunniussinissamut piffissaliussanik sanioqqut-sineq.

Immikkut aalajangikkamik amerlanerussuteqarneq

Erseqqinnerusumik aalajangikkamik amerlanerussuteqarneq. Amerlanerussuteqarneq assigiinngitsunut marlun- nut immikkoortinneqartarpoq tassalu amerlanerussuteqavinneq (taasinerit taasisinnaatitaasulluunniit affaanit amerlanerusut) aammalu immikkut aalajangikkamik amerlanerussuteqarneq (taasinerit taasisinnaatitaasulluun- niit amerlanerit, taamaattorli ikinnerpaaffissaliisoqarsimassaaq). Inatsisartut aalajangiisinnaassuseqartillugit isumaqataallutik taasisut isumaqataanatik taasisunit amerlaneruppata aalajangigassaq Inatsisartunit akuerine- qartutut nalinginnaasumik isigineqartarpoq. Assersuutigalugu takuuk suleriaatsimi § 46, imm. 3.

Inatsisartut Allattoqarfiat

Inatsisartut Allaffeqarfiat – ulluinnarni LABU-mik taaneqartartoq – tassaavoq inatsisiliortut allaffissornermik ingerlatsiviat. Inatsisartut allaffeqarfianni ingerlatsiviit tassaapput aningaasaqarnermut, allaffissornermut siunnersuinernullu immikkoortut. Inatsisartut allaffeqarfiat Naalakkersuisunit Naalakkersuisullu allaffeqarfi- annut minnerunngitsumillu partiinut naalakkersuinermik ingerlataqartunut attuumassuteqanngilaq.

Inatsisartut inatsisaat

Suliassaqarfiit ilaat Namminersornerunermut inatsiseqalernikkut nunatsinnut nuunneqartoq pillugu inatsit Inatsisartunit akuerineqartoq. Takuuk: Inatsisissatut siunnersuut.

Inatsisartut inissitsiterlutik ataatsimiinnerat

Inissitsiterluni ataatsimiinnerit assigiinngitsunut pingasunut immikkoortinneqarsimapput: Nutaamik qinersinerup kingorna, naalakkersuisooqatigiinnermik annertunerusumik allannguisoqarnerani kiisalu Inatsisartut ukiu-anni septemberimi aallartinnerani. Inissitsiterneq tassaavoq Inatsisartunik Inatsisartullu ataatsimiititaliaannik ataavartunik pilersitsineq, taamaalillunilu taakkuninnga aalajangiisinnaassuseqalersitsineq. Siulittaasumik ataatsimik siulittaasullu tulliiinik sisamanik Siulittaasoqarfimmik qinersinikkut Inatsisartut inissitsitertarput.

Inatsisartut oqaaseqaataat

Apeqquteqaat aallaavigalugu oqallinnernut aammalu nassuiaatinut isumaqatigiinniutigineqartunut atatillugu Inatsisartut oqaaseqarnissaannik siunnersuuteqartoqarsinnaavoq. Siunnersuut naatsumik allaganngorlugu ataatsimiinnermi aqutsisumut tunniunneqassaaq, tamatumalu kingorna Inatsisartut oqaaseqaat taasissutigisavaat. Oqaaseqaat Naalakkersuisunut pituttuisuunngilaq. Allannguutissatut siunnersuuteqartoqarsinnaanngilaq aammalu ataatsimiititaliami suliarinnittoqarneq ajorpoq. Takuuk suleriaatsimi § 36, imm. 4 aammalu § 35, imm. 8.

Inatsisartut peqqussutaat

Inatsimmi Folketingimit akuerineqartumi aalajangersimasumik piginnaatitsissuteqarneq naapertorlugu inatsit Inatsisartut akuersissutigineqarsimasoq. Taaguut atornerqarunnaarpoq. Aamma takuuk: Inatsisissatut siunnersuut.

Inatsisiliortut unnerluutigineqarsinnaannginnerat

Takuuk: Unnerluutigineqarsinnaannginneq.

Inatsisini tunngaviusuni § 57: Takuuk unnerluutigineqarsinnaannginneq.

Inatsisissatut siunnersuummut nassuiaatit

Inatsisissatut siunnersuutit nassuiaatinik nalinginnaasunik immikkullu nassuiaatinik aalajangersakkanut ataa-siakkaanut attuumassuteqartunik ilaqartinneqassapput. Siunnersuut nassuiaatini tunngavilersorneqartarpoq itisiliiffigineqartarlunilu aammalu ilaatigut siunnersuutip akuersissutigineqarneratigut aningaasaqarnikkut allaffissornikkullu kingunerisassat taakkunatigut nalunaarneqartarlutik. Aamma allannguutissatut siunnersuutit nassuiaatinik nalinginnaasumik ilaqartinneqartarput. Aamma takuuk: Iluserititassatut piumasaqaatit.

Inatsisissatut siunnersuut

Inatsisissatut siunnersuut Naalakkersuisunit imaluunniit Inatsisartunut ilaasortanit saqqummiunneqarsinnaavoq. Inatsisartut suleriaasiat malillugu inatsisissatut siunnersuut akuerineqannginnermini pingasoriarluni suliarineqassaaq. Inatsisissatut siunnersuut akuersissutigineqarpat taanna taaguuteqalissaaq: XX pillugu Inatsisartut inatsisaat nr. XX, XX ulloq.

Inatsisit tunngaviusut

Inatsisit tunngaviusut naalagaaffeqatigiinnut tamanut, tassunga ilanngullugu Kalaallit Nunaannut atuuqput. Ilaatigut danskit naalakkersuisuisa Folketingillu akornanni pissutsit pillugit inatsisini tunngaviusuni aalajangersakkat aalajangersimasut pissutsit aallaavigalugit iluarsissuteqarfigalugit suliassaqarfinnut maleruagassiorneqanngitsunut Naalakkersuisut Inatsisartullu akornanni pissutsinut atornerqarsinnaapput.

Inatsisiliortutut pissaaneq

Takuuk: Pissaanerup pingasunngorlugu avinneqarnera.

Inatsisissanik Nalilersuisarfik

Inatsisissanik Nalilersuisarfik Inatsisartut Allattoqarfiannut 1999-imili ilaavoq. Allattoqarfimmi sulisoq

ataaseq arlallilluunniit, ataatsimiititaliamut allatsit inatsisilerituut, nalilersuisarfimmik ingerlatsisarput. Inatsisartunut ilaasortanut taamatullu Naalakkersuisut allaffeqarfiannut Inatsisissanik Nalilersuisarfik inatsisinut tunngasumik siunnersuisarpoq.

Inatsisiliornerup pitsaassuseqarluarnissaanik aammalu apeqquut taanna pillugu arlaannaannulluunniit attuumasuteqanngitsumik siunnersuinissap qulakkeerneqarnissaanik Inatsisartunit kissaateqarneq tunngavigalugu Inatsisissanik Nalilersuisarfik pilersinneqarpoq. Suliassaqarfik ullumikkut Allattoqarfiup inatsisilerinermut imikkoortuani siunnersortaanermit Kent Fridbergimit siulersorneqarluni aalajangersimasumik inissisimavoq.

Ingerlatsinermik inatsit

Takuuk Paasitinneqarsinnaatitaanermit inatsit.

Inuiaqatigiinnit toqqagaanikkut suliassiissut

Inatsisartunut ilaasortaaneq inuiaqatigiinnit toqqagaanikkut suliassiissutitut pisussaaffiuvoq, tak. Inatsisartut Naalakkersuisullu pillugit inatsimmi § 4, imm. 1. Inuiaqatigiinnit toqqagaanikkut suliassiissut immikkut suliassaavoq innuttaasutut isumagissallugu pisussaaffigisaq. Inuiaqatigiinnit toqqagaanikkut suliassiissut suliffiungilaq, akkerlianilli tassaalluni suliassaq qinikkatut toqqakkatulluunniit isumagisassanngortinneqartoq.

Innuttaasunik taasisitsineq: Inatsisit sorliit akuerineqassanersut itigartinneqassanersulluunniit Inatsisartunit nalinginnaasumik taasisutigineqartarpoq. Pisunili immikkorluinnaq ittuni inatsisissatut siunnersuummut innuttaasut isummeqquneqarsinnaasarput. Tamanna kingullermik pivoq Namminersoneq pillugu inatsisip akuersisutigineqarnissaa pillugu innuttaasunik taasisitsinermi. Danskit Folketingianni aalajangersagaqarpoq, inatsisissatut siunnersuutip innuttaasunut taasisutigineqarnissaanik ikinnerussuteqartunut piginnaatitsisumik. Periarfissarli taanna suna pissutiginerlugu nunatsinni ilaatinneqanngilaq.

Issuakkat

Issuakkat Inatsisartut ataatsimiittarfianni eqeersimaartumik oqallinnernut siuarsaataasutut isigineqanngillat, taamaattumillu taakku taamaallaat killilimmik aammalu aatsaat ataatsimiinnermik aqutsisup akuersineratigut atorineqartarlutik. Issuakkat aallartiffiat naaffiallu aammalu issuakkat sumit pissarsiarineqarsimanersut ersarissumik allassimassaaq.

Isumaliutissiissut

Inatsisissatut aalajangiiffigisassatulluunniit siunnersuummik ataatsimiititaliap suliarinninnini isumaliutissiissummik siunnersuutip Inatsisartut ataatsimiittarfianni aappassaaneerneqarnissaanut tunngavigineqartussamik naggasertarparaa. Isumaliutissiissuttip imarisarpari ataatsimiititaliami ilaasortat Inatsisartunut inassuteqaataat immaqalu Naalakkersuisunut ilaasortamit aamma/imaluunniit ataatsimiititaliami ilaasortanit allannguutissatut siunnersuut. Tamatuma saniatigut isumaliutissiissuttip imarisinnaavai assersuutigalugu Naalakkersuisunut piginnaatitsissutit qanoq atorineqarnissaat naatsorsuutigineqarnerisooq pillugu ataatsimiititaliami amerlanerussuteqartunit ikinnerussuteqartunilluunniit oqaaseqaatit. Tamatuma saniatigut inatsisissap qanoq paasineqarnissaanut isumaliutissiissut atorineqarsinnaavoq, tassami ataatsimiititaliap siunnersuummut naalakkersuinikkut isummersuutini isumaliutissiissummi aamma nalinginnaasumik saqqummiuttarmagit. Siunnersuut ataatsimiititaliamit suliareqqinneqartussanngorlugu ataatsimiititaliamut innersuunneqarpat ilassutitut isumaliutissiissusiortoqassaaq.

K

Kaffisortarfik

Inatsisartut kaffisortarfiat, Inatsisartut ataatsimiittarfiata ataaniittoq, Inatsisartut ataatsimiinnerisa nalaanni (avataannilu) Inatsisartunut Naalakkersuisunullu ilaasortat persuarsioratik naapeqatigiittarfiattut atugassiaavoq.

Allat, ilaquuttat tikeraartut meeqqallu ilanngullugit, aallaavittut kaffisortarfimmik atuisinnaatitaanngillat, taamaallaallu isersinnaallutik Inatsisartunut Naalakkersuisunulluunniit ilaasortamik ingiaqateqarlutik, tamanna kaffisortarfimmik atuisunut allanut ajoqutaassanngippat.

Kiffaangissuseqarnissamut pisinnaatitaaffiit

Innuttaasut pisinnaatitaaffii kiffaangissuseqarfigisaallu inatsisini tunngaviusuni, Kalaallit Nunaannut aamma atuuttuni, kapitalimi 8-miipput. Innuttaasut pisinnaatitaaffii pillugit europamiut isumaqatigiissutaanni aalajangersakkat Danmarkimi inatsisitut atuutissasut Folketingimit 1992-imi akuerineqarpoq. Inuit pisinnaatitaaffii pillugit isumaqatigiissummi maleruagassat ilaat inuit pisinnaatitaaffiinik illersuinermi danskit inatsisaannit tunngaviusunit sakkortunerupput. (Inuit pisinnaatitaaffii pillugit europamiut isumaqatigiissutaannut ilanngunnissamik inatsit nr. 285, 29. april 1992-imeersoq peqqussutikkut nr. 814-ikkut, 18. september 2001-imeersukut Kalaallit Nunaannut atortussanngortinneqarpoq).

Kukkunersuinermit Ataatsimiititaliaq

Inatsisartut ataatsimiititaliaasa ilaat inatsisitigut pilersinneqartussaataaasoq. Kukkunersuinermit Ataatsimiititaliap Nunatta Karsiata naatsorsuutai ukiumoortumik misissortarpei, tamannalu tunngavigalugu apeqqutiniq oqaaseqaatinillu Naalakkersuisunut saqqummiussisarluni. Kiisalu Namminersorlutik Oqartussat aktiaatilittut soqutigisaannik Naalakkersuisut qanoq ingerlatsinersut Kukkunersuinermit Ataatsimiititaliap nakkutigisarpaa.

M

Ministerit akisussaanagerat pillugu inatsit

Naalakkersuisunut ilaasortat akisussaanagerat pillugu Inatsisartut inatsisaat nr. 6, 13. maj 1993-imeersoq pillugu taaguut taanna (kukkusumik) atorineqarajuttoq.

Monoteisme

Ataasiinnarmik guuteqarneranik upperisaqarneq. Kristumiut upperisaanni Ataataq, Erneq Anersaarlu Illernartooq quutiussutsimut ataatsimut assigiinngitsumik ersersitsisutut isigineqartarput. Taamaalillunilu ataasiullunilu pingasuuneq ataasiinnarmik guuteqarneranik upperisaqarnermut akerliusutut isigineqanngilaq.

N

Naalakkersuisumik apersuineq

Naalakkersuisumik apersuinissamut ataatsimiititaliaq sukkulluunniit aggersaasinnaavoq, tassa ataatsimiititaliap ataatsimiinnerata nalaani Naalakkersuisumit oqaasiinnakkut akissuteqarfigineqartussanik apeqquteqarsinnaalluni. Apeqqut pisariusupilussuaq teknikimulluunniit annertuumik tunngassuteqartoq pineqartinnagu akissuteqaammik allaganngoriikkamik atuaanerinnakkut ataatsimiititaliap apeqqutaanik Naalakkersuisup akissuteqartarnera ataatsimiititaliamit nalinginnaasumik akuerineqarneq ajorpoq. Naalakkersuisumik apersuineq tamanut ammasuussanersoq imaluunniit matoqqasumik ingerlanneqassanersoq ataatsimiititaliap nammineq aalajangertarpaa. Naalakkersuisoq apersuinissamut atorfilittamik ataatsimik ingiallorteqarsinnaavoq. Tamamani Naalakkersuisup akisussaaffigisaanik atorfilittaq oqaaseqartarpoq.

Nalunaaquttap akunneranik ataatsimik sivilissusilimmik apeqquteqarfik

Inatsisartut ataatsimiinnerisa nalaani sapaatip akunneranut ataasiarluni nalunaaquttap akunneranik ataatsimik sivilissusilimmik apeqquteqarnissamut Inatsisartut suleriaasiat periarfissiivoq, tassani Naalakkersuisunut ilaasortanut toqqaannartumik apeqquteqarnissamut Inatsisartunut ilaasortat periarfissaqarput. Naalakkersuisut sorliit apeqqutinut akissuteqassanersut Inatsisartut Allattoqarfiata nalinginnaasumik tamanut saqqummiuttarpaa. Takuuk suleriaatsimi § 37, imm. 5.

Nalunaarut

Siunnersuutip Inatsisartut ataatsimiittarfianni suliareqqinneqarnissaa siunertaralugu inatsisissatut aalajangi-iffigisassatulluunniit siunnersuummik suliarinninnini ataatsimiititaliap isumaliutissiissuteqarnermigut naammassingikkuniuk siunnersuut pillugu nalunaaruteqarnissaq ataatsimiititaliap toqqarsinnaavaa. Aammattaaq qulequttat ataatsimiititaliamit naleqquttutut isigineqartut pillugit nalunaarusiortoqarsinnaavoq. Takuuk suleriaatsimi § 18.

Nalunaarutit

Nalunaarut tassaavoq inatsimmi sinaakkutissanik naammassinninnissaq erseqqissaanissarluni pillugit inatsimmik tunngaveqarluni allaffeqarfimmit (ingerlatsivimmit) maleruagassiaq.

Naqeqqaakkat

Inatsisartuni oqallinnerit allaganngornerinut siusinnerusukkut taaguutaavoq. Tamatumunnga taarsiullugu Ataatsimiittarfimmi isumaqatigiinniarnert nipinngorlugit il.il.DVD-mut USB-mulluunniit immiullugit ukiumoortumik saqqummiunneqarnerisigut naqeqqaakkat suliarineqarnissaat Inatsisartut Siulittaasoqarfiannit ullumikkut isumagineqartarpoq.

Nassuiaat

Naalakkersuisunut ilaasortaq suleriaatsimi § 35 naapertorlugu pisortat suliassaqarfii pillugit Inatsisartunut oqaasiinnartigut nassuiaateqarsinnaavoq. Nassuiaalli allaganngorlugu aamma allanneqarsinnaavoq, taamaaliortarnerlu nalinginnaaneruvoq.

Nipangiussisimasussaataaneq

Inatsisartunut ilaasortat (sulisullu) assigiinngitsunik annertussuseqartumik paasissutissanik isertuussassanik tunineqartartussaapput. Taakku tassaasinnaapput suliffeqarfiit aningaa-saqarnerat pillugu paasissutissat mianernartut, paasissutissanut inunnuat ataasiakkaanut tunngasut kiisalu paasissutissat naalakkersuinikkut pissutsinut tunngasut aammalu oqaluuserisat Inatsisartut ataatsimiititaliaanni imaluunniit ataatsimiinnerni allani allanut ingerlateqqitassaangitsutut ingerlanneqartut. Nipangiussisimasussaataaneermik unioqqutitsineq Kalaallit Nunaanni pinerluttulerinermik inatsimmik unioqqutitsinerusinnaavoq. Takukkit suleriaatsimi § 13 kiisalu aalajangersakkamut nassuiaatit itisilerutaasut. Pissutsinik sulinermut tunngassuteqartunik inatsisini tunngaviusuni qulakkeerneqartumik sulisut oqaaseqaaseqarsinnaatitaanerat Inatsisartut sulisuisa nipangiussisimasussaataaneerisigut killersorneqangilaq, aamma naalakkersuinermik suliaqartunut oqaaseqarsinnaatitaanerat eqqarsaatigalugu. Kingulliulluguli taaneqartumut atatillugu erseqqissaatigineqartassaaq oqaaseqarneq inuinnartut oqaaseqarnerummat. Tamanna pillugu takuuk Inatsisartut Ombudsmandiata 2002-mi nalunaarutaa (20-3).

Naalagaaffiup Sinniisua

Naalagaaffiup Sinniisua tassaavoq naalagaaffimmi oqartussaasut Kalaallit Nunaanni qullersatut sinniisuat. Naalagaaffiup Sinniisua Statsministereqarfiup ataaniippoq.

Naalakkersuisoq

Takuuk: Naalakkersuisunut ilaasortaq.

Naalakkersuisunut ilaasortaq

Naalakkersuisunut ilaasortat Inatsisartunut ilaasortaasariaqangillat. Naalakkersuisunut ilaasortaq Inatsisartunut ilaasortaaguni piffissami Naalakkersuisunut ilaasortatut atuunnermini tamarmi sulinngiffeqarsinnaavoq (takuuk tamanna). Naalakkersuisunut ilaasortaq Inatsisartut ataatsimiititaliaanni ilaasortaasinnaangilaq allanilluunniit atuuffeqarsinnaanani.

Naalakkersuisut

Kalaallit Nunaanni naalakkersuisut (Inatsisinik atortitsisut). Naalakkersuisut Inatsisartunit qinerneqarlutillu soraarsinneqartarput aammalu Naalakkersuisut siulittaasuannit siulersorneqarlutik.

Naatsumik oqaaseqarnerit

Inatsisartut ataatsimiittarfianni oqallinnerup nalaani oqaaseqartartup oqaluttarfimmit oqaaseqaqqammersup saqqummiusnaanut Inatsisartunut ilaasortat naatsumik oqaaseqarnissaminnut periarfissinneqarsinnaapput. Tamanna pisarpoq oqaaseqartartut avataasigut naatsumik oqaaseqarnertut taaneqartartut nalinginnaasumik minutsinik marlunnik sivissuseqartut aqputigalugit. Oqaaseqaatit taakku kingullertut oqaaseqartumut sammitinneqassapput, taannalu oqaaseqartuerunnissaata apeqquteqartussaarunnissaatalu tungaanut oqaluttarfimmiissaaq. Oqaaseqaatit apeqqutillu oqaaseqartumut sammitinneqassapput saqqummiunneqartunullu attuumassuteqassallutik. Oqaaseqaatit kingullertut oqaaseqartup oqaaseqaataanut ilassutitut oqaaseqaataanissaat siunertaangilaq aammalu partiip nammineq oqaaseqartartuanut partii malitseqartitsilluni apeqquteqarniasanngitsoq oqaaseqaateqarniassanngitsorlu naatsorsuutigineqarpoq. Aamma takuuk: Saqqummiussineq.

Nalinginnaasumik isumaqatigiinneq
Isumaqatigiinneq.

O

Ombudsmandi

Inatsisartut Ombudsmandiat. Inatsisartunut qinersisoqareereri tamaasa atorfillu inuttaarukkaangat Inatsisartut Ombudsmandimik Inatsisartut toqqaasarput, taanna pisortat ingerlatsineranni ilaatinneqartunut tamanut suliarinnissinnaavoq. Ombudsmandi suliaminik ingerlatsinermini Inatsisartunut attuumassuteqanngilaq. Aamma takuuk: Naalagaaffiup Sinnisua.

Oqallinneq/suliarinninneq

Siunnersuut suliarluunniit pillugu Inatsisartut ataatsimiittarfianni oqallinneq/suliarinninneq.

Oqaluuserisassanut nassuiaat

Inatsisartut ulluni ataasiakkaani ataatsimiinneri oqaluuserisassat saqqummiunneqarnerannik nalinginnaasumik aallarnerneqartarput. Tassunga atatillugu Inatsisartut sulineranni immikkut pingaarutillit, soorlu sulinggifeqartussanik nalunaarutit ullormullu taasinnnginnissaq pillugu isumaqatigiissutit, nalunaarutigineqartarput. Oqaluuserisassanut nassuiaat Inatsisartunut akuerisassanngorlugu siusinnerusukkut saqqummiunneqartarpoq, Suleriaatsimilli kingullermik allannguinermi oqartussaaffik taanna Siulittaasoqarfimmut tunniunneqarpoq.

Oqaluuserisassat: Oqaluuserisassat tassaapput ullormi tassani ataatsimiinnermi ataatsimiinnissaniluunniit aggersuni sulianut oqaluuserineqartunut takussutissiat naqitat. Inatsisartut ataatsimiinnerini oqaluuserisassat Inatsisartunut ilaasortanut tamanut agguanneqartarput aammalu Inatsisartut nittartagaanni tamanut saqqummiunneqartarput. Taamaaqataanik ataatsimiititaliat ataatsimiinnerini oqaluuserisassat ataatsimiititaliani pineqartuni ilaasortanut tamanut agguanneqartarput. Oqaluuserisassani immikkoortoq siulleq tassaagajuttarpoq oqaluuserisassanik akuersissutiginninneq. Oqaluuserisassat akuersissutigineqaraangata malinneqartassapput.

Oqalutseqarneq

Inatsisartut Allattoqarfiat arlalinnik oqalutseqarpoq, ilaatigut Inatsisartut ataatsimiittarfianni toqqaannartumik oqaluttaasartunik kiisalu ataatsimiititalianut nutserinermik toqqaannartumillu oqaluttaanermik ikiuuttartunik.

Oqaaseqarnerit

Takuuk: Tapersiineramik akerliuermilluunniit ersersitsineq.

Oqaaseqarnermi piffissaliussat

Siunnersuutit assigiingitsut Inatsisartut ataatsimiittarfianni suliarineqarneranni qanoq sivilutigisumik oqalut-toqarsinnaaneranut Inatsisartut Suleriaasianni aalajangersagaqarpoq. Partiini gruppiit angissusiat malillugu oqaaseqartartut tulleriinnilersorneqartarput. Tamatuma saniatigut ilaasortat naatsumik oqaaseqarnissamik (takuuk taanna) periarfissinneqartarput.

Oqaaseqarniartut tulleriiaarnerat

Takuuk "Saqqummiussineq".

Oqaaseqartartoq

Suliassaqarfiup aalajangersimasup iluani suliamik ataatsimik arlalinnilluunniit oqaluuserinninnermi oqaaseqartartussamik partiit gruppii ataasiakkaat nalinginnaasumik toqqaasarput, taanna gruppi sinnerlugu Inatsisartut ataatsimiittarfianni oqaluttarfimmit oqaaseqartarpoq. Suliassaqarfik oqaaseqartartuuffini pillugu oqaaseqartartup immikkut ilisimasaqarlunilu paasisimasaqarnissaa naatsorsuutigineqarpoq, taamaalilluni suliassaqarfik pillugu partiip naalackersuinnikkut isummersuutai ersarissuusinnaaqullugit. Partiit gruppiisa angissusiat naapertorlugu tulleriinnilersorneqarlutik oqaaseqartartut oqaaseqartarput, tassa partiip anginerpaap oqaaseqartartua siulliulluni oqaaseqartussaalluni. Oqaaseqartoq saqqummiussereeraangat Inatsisartunut

ilaasortat naatsumik oqaaseqarnissamut apeqquteqarnissamulluunniit minutsinik marlunnik sivilissuseqartumik periarfissaqarput. Oqaaseqaatit taakku kingullertut oqaaseqartumut sammitinneqassapput, taannalu oqaaseqartuerunnissaata apeqquteqartussaaruunissaatalu tungaanut oqaluttarfimmiisaaq. Oqaaseqaatit apeqqutillu oqaaseqartumut sammitinneqassapput saqqummiunneqartunullu attuumassuteqassallutik. Aamma takukkit suleriaatsimut ilanngussani oqaaseqarnissamut piffissarititaasut.

Oqaasertaliussaq

Aningaasanut inatsimmi ilanngussaq 2-mi oqaasertaliussat ilanngunneqartarput. Oqaasertaliussat nalinginnaasumik imarisarpaat Naalakkersuisunut piginnaatitsissutit assigiingitsut. Tamatuma saniatigut annertusiliinerit maleruagassiornissamullu killiliussat arlallit aalajangersarneqartarput. Oqaasertaliussat inatsisit oqaasertaatulli atuupput.

Oqaasiinnartigut saqqummiussineq

Inatsisissatut aalajangiiffigisassatullu siunnersuutininik kiisalu akissuteqaatinik saqqummiussinermi taakku oqaatigalugit Inatsisartunut saqqummiunneqarnissaat akuersissutigineqarsinnaavoq. Tamanna Siulittaasoqarfiup allattoqarfianut qinnuteqarnikkut pisarpoq, tamannalu ataatsimiittarfimmik isumaqatigiinniarnissaq kingusinnerpaamik ullormik ataatsimik sioqqullugu pissalluni. Tamatuma saniatigut isumaliutissiisummik ilassutitulluunniit isumaliutissiisummik kiisalu tassani inassuteqaatinik ataatsimiititaliap oqaasiinnartigut saqqummiussisinaanera Inatsisartut Suleriaasianni siusinnerusukkut periarfissaasimavoq. Tamannali pillugu aalajangersagaq 2011-mi atorunnaarsinneqarpoq.

P

Partigruppe

Inatsisartunut ilaasortat 31-iusut partiit gruppiinut Inatsisartuni ilaasortaataqartunut inissitsitertarnerat nalinginnaasuuvoq. Ataatsimiititalianut, siunnersuisoqatigiinnut nævniullu ilaasortassanik toqqaasoqartillugu partiit gruppii taaseqatigiittartunik taallutik suleqatigiinnermik nalinginnaasumik pilersitsisarput.

Peqataasinnaanginneq

Peqataasinnaanginnermut maleruagassat suliamut tunngasumik ingerlatsinermi tunngaviumik piumasaqaatinik tunuliaqteqarput, ilaatigullu kinguneralugu suliap inernerisassaanut toqqaannartumik inuttullu ataasiakkaatut aningaasaqarnikkulluunniit toqqaannartumik toqqaannangitsumillu soqutigisaqartoq suliap pineqartup suliarineqarnerani peqataasinnaanginnera.

Pinerluttulerinermi inatsit naapertorlugu pineqaatissiissut

Kalaallit Nunaanni pinerluttulerinermi inatsimmik tunngaveqarluni pillaaq. Takuuk: Unnerluutigineqarsinnaanginneq aamma Ministerit akisussaannerat pillugu inatsit.

Pissaanerup pingasunngorlugu avinneqarnera

Tamat oqartussaaqataaernerannik nalinginnaasumik ingerlatsinermi pissaaneq inatsisiliortunut, atuutsitsisunut eqqartuussisunullu avinneqartarpoq. Inatsisiliortutut pissaaneq Kalaallit Nunaanni Inatsisartuniippoq, atuutsitsisutut pissaaneq Naalakkersuisuniilluni eqqartuussisutullu pissaaneq eqqartuussivimmiilluni. Politiit aqqutigalugit atuutsitsisutut pissaanerup ilaa naalagaaffimmit isumagineqarpoq. Pissaanermilli tigumminnittut pingasuusut amerlasuutigut tamakkiisumik immikkoortinneqarsimangillat. Assersuutigalugu Naalakkersuisoq sulingiffeqanngitsoq amerlasuutigut inatsisiliortunut aammalu atuutsitsisunut sinniisuusarpoq.

Pisortat ingerlatsinerat pillugu paasitinneqarsinnaatitaaneq

Pisortat ingerlatsinerat pillugu paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu Inatsisartut inatsisaat (Paasitinneqarsinnaatitaanermut inatsit) aammalu pisortat ingerlatsineranni suliasat suliarineqartarnerat pillugu Inatsisartut inatsisaat (Suliasat suliarineqartarnerannut inatsit) Inatsisartunut Inatsisartullu suliffeqarfiinut atuutingilaaq, taakku pisortat (inatsisinik atortitsisut) ingerlataannut ilaanngimmata.

Q

Qinigaasinnaaneq

Ilaasortaq qinigaasinnaanerminik annaasaqarsimanersoq Qinigaasinnaanerup Misilinneqarnissaanut Ataatsimiititaliap inassuteqarneratigut Inatsisartunit aalajangiivigineqartarpoq. Takuuk Inatsisartut Naalackersuisullu pillugit Inatsisartut inatsisaanni § 3, imm. 2 kiisalu suleriaatsimi § 6.

Quorom

Takuuk aalajangiisinnaassuseqarneq.

S

Saqqummiussineq

Inatsisartunut Naalackersuisunullu ilaasortat oqaatigiumasaat Inatsisartut oqaluttarfiannit pisullu ilaanni Inatsisartut ataatsimiittarfianni ilaasortat issiaviinit saqqummiunneqartarput. Oqaaseqarnissat tulleriinnilersorneri Inatsisartut Suleriaasiannut ilanngussami takuneqarsinnaapput. Allatut aalajangersaasoqarsimatinnagu partiip Inatsisartuni amerlanerpaanik ilaasortaataqartup oqaaseqartartua siulliulluni oqaaseqassaaq, tulliulluni oqaaseqassalluni partii amerlanerpaat tulliinik ilaasortaataqartoq il.il., partiit tamarmik oqaaseqartuisa oqaaseqarnissaasa tungaanut. Partiit marluk amerlaqatigiinnik ilaasortaataqartillugit Inatsisartunut qinersinermi kingullermi partiip amerlanernik qinerneqartup oqaaseqartartua siulliulluni oqaaseqassaaq. Aamma takuuk: Oqaasiinnartigut saqqummiussineq.

Saqqummiussissut

Saqqummiussissut tassaavoq allaganngorlugu oqaatigaluguluunniit saqqummiusaaq, inatsisissatut aalajangiiffigisassatulluunniit siunnersuummut malittaasartoq.

Sassartitsinerit

Innuttaasut kattuffiillu sassartitsiumallutik ataatsimiititaliamut qinnuteqarsinnaapput. Sassartitsinermi sassartut isummamik naatsumik nassuiaatiginissaannut periarfissinneqartarput, tamatumalu kingorna ataatsimiititaliami ilaasortat sassartunut apeqquteqarsinnaallutik aammalu sassartut apeqqutinut akissuteqarsinnaallutik. Sassartut ataatsimiititaliamut apeqquteqarnissartik piumasaqaatigisinnaanngilaat. Saqqummiussinerup nalinginnaasumik minutsinik 15-inik-30-nik sivissuseqarnissaa naatsorsuutigineqarpoq, sassartulli sivirusunerusumik periarfissinnissaannut ataatsimiititaliaq aalajangiisinnaavoq. Sassarniartunik akuerinnissanerlutik ataatsimiititaliat ataasiakkaat namminneq aalajangissavaat.

Sinniisusaaq

Takuuk: Taartaasusaaq.

Siulittaasooq

Inatsisartut siulittaasuut taasinermi maleruagassat immikkut ittut malillugit Inatsisartunit qinerneqartarpoq. Siulittaasooq siulittaasup tullii sisamaasut (takuuk: Siulittaasut tullii) peqatigalugit tassaapput Inatsisartut Siulittaasooqarfik (takuuk: Siulittaasooqarfik). Inatsisartuni sulineq Inatsisartut siulittaasooqarfiata Inatsisartut allattaanerannik ikiorneqarluni aqqissuuttarpaa. Aammattaq Inatsisartuni oqallinnerit siulittaasup issivianit siulittaasup aquttarpai. Taamaattorli pisariaqartitsineq malillugu siulittaasup tulliiisa sisamaasut ilaannit siulittaasooq taarserneqarsinnaavoq. Inatsisartunut ilaasortat tamarmiusut ataatsimoortumik soqutigisaat partiinut sorlernut attuumassuteqarneq apeqqutaatinnagu Inatsisartut siulittaasuata isumagisarai. Taamaattumik Inatsisartut siulittaasuut Inatsisartunit inuiaqatigiinnillu nalinginnaasumik annertuumik tatigineqarlunilu tapersersorneqarpoq.

Siulittaasooqarfik

Inatsisartut Siulittaasooqarfik Inatsisartut siulittaasuannik siulittaasullu tulliinik sisamanik inuttaqarpoq. Takuuk: Siulittaasooq.

Siulittaasup tullia

Qanoq amerlatigineq naapertorlugu qinerseriaaseq malillugu Inatsisartuni taaseqatigiittartut annerit sisamat

Inatsisartuni siulittaasup tullia siulleg, tulliaata aappaa, pingajuat sisamaallu qinissavaat. Inatsisartut siulittaasuat peqatigalugu siulittaasup tullii sisamat Inatsisartut Siulittaasoqarfiattut atuutissapput. Inatsisartut ataatsimiititaliaanni tamani siulittaasup tullianik qinersisoqassaaq, taanna ataatsimiititaliap siulittaasua assersuutigalugu ataatsimiititaliap ataatsimiinneranik aqutsisinnaatinnagu siulittaasumut taartaasassaaq (takuuk siulittaasoq). Takuuk suleriaatsimi § 3, imm. 3.

Siunnersuioqatigigiit nævnillu

Inatsisit aalajangersimasut naapertorlugit siunnersuioqatigiinnut nævninullu arlalinnut ilaasortassanik ataa-siakkaanik Inatsisartut toqqaasarput. Siunnersuioqatigiinni nævninilu taakkunani ilaasortassat piffissamut aalajangersimasumut, Inatsisartut atuuffiata iluaniittariaqanngitsumi, atuuttussatut toqqaarneqarajupput. Tassani ilaatigut pineqarput Naartuersittarneq pillugu Naammagittaalliuteqartarfik, Avatangiisit Innarlitsaaliorneqarnissaat pillugu Naammagittaalliuteqartarfik aamma Pinerlunnernit Eqqorneqartunut Taarsiisuteqartarneq Pillugu Nævni. Siunnersuioqatigigiit nævnillu pilersinneqartut ilaasortanillu toqqaanissap qaqugu pinissaa pillugit paasissutissat Inatsisartut nittartagaanni pissarsiarineqarsinnaapput.

Siunnersuummik “kingornussineq”

Siunnersuummik suliarinninnerup nalaani qanoq ilisukkulluunniit siunnersuut siunnersuuteqartumit tunuartinneqarsinnaavoq. Tunuartitsineq Inatsisartunut nalunaartuigineqarpat siunnersuutip “kingornunnissaanut” Inatsisartunut ilaasortat allat periarfissaqarput. Taamaattoqartillugu tamatuma kingorna siunnersuut “kingornussisup” siunnersuutaatut oqaluuserisassanut ilanngunneqassaaq. Takuuk suleriaatsimi § 34, imm. 7.

Siunnersuutininik tunniussinissamut piffissaliussanik sanioqqutsineq

Suleriaatsimi piffissaliussanik sanioqqutsinissamut Inatsisartut suleriaasianni § 41 periarfissiivoq, tamanna Siulittaasoqarfimmit akuerineqarsimappat. Piffissaliussanik sanioqqutsineq isumaliutiginneqqissaarnikkut qaqutigorluinnarlu aatsaat pisariaqarpoq. Aamma takuuk: Ulloq tunniussivissaq.

Siunnersuutip suliarineqarnerata unitsinneqarnera

Inatsisissatut siunnersuutininik aalajangiiffigisassatulluunniit siunnersuutininik oqaluuserinninnerni siunnersuut ataatsimiititaliami suliarineqartussatut sukkulluunniit innersuunneqarsinnaavoq. Inatsisartut ataatsimiittarfianni suliarinninneq aallartereersoq innersuussineq pippat ataatsimiititaliami suliarinninnerup nalaani Inatsisartut ataatsimiittarfianni suliarinninneq unitsinneqarallartarpoq. Taamaattorli siullermeerinerup kingorna ataatsimiititaliami suliarineqartussanngorlugit siunnersuutit nalinginnaasumik innersuunneqartarput – inatsisissatullu siunnersuut pineqartillugu taanna aappassaaneerinerup kingorna ataatsimiititaliami suliarineqartussanngorlugu nalinginnaasumik aamma innersuunneqartarluni.

Suleriaaseq

Inatsisartut sulinerminni maleruagassanik arlalinnik akuersissuteqarsimapput, maleruagassallu taakku Inatsisartut suleriaasianni allassimapput. Maleruagassalli ilarpasui aamma Inatsisartut Naalakkersuisullu pillugit Inatsisartut inatsisaanni allassimapput. Tamatuma saniatigut Inatsisartut ataatsimiititaliaasa assigiinngitsut namminneq suleriaasissatik akuerisarpaat Inatsisartullu Siulittaasoqarfiannit taakku akuerineqartarlutik.

Sulinngiffeqarneq

Inatsisartunut ilaasorta, assersuutigalugu napparsimaneq pissutigalugu, piumasaqaatitalimmik sulinnigffeqarnissamut periarfissaqarpoq. Naalakkersuisunut ilaasorta Inatsisartunut ilaasortaasoq piffissami Naalakkersuisunut ilaasortaaffini tamaat Inatsisartunit sulinnigffeqarnissamut periarfissaqarpoq. Ilaasorta sulinnigffeqarnissamik akuerineqarpat, ilaasortap sinniisussaanik utaqqiisaasumik ilaasortaasussamik aggersaasoqassaaq. Inatsisartunut ilaasortap Inatsisartuni atuuffini ingerlassinnaanngikkuniuk sulinnigffeqarnissamik qinnuteqarnissaminut pisussaaitaavoq. Inatsisartunut ilaasortat sulinnigffeqarnermik nalaani aningaasarsiaqartitaaneq ajorput aammalu Inatsisartuni qanoq sivistigisumik sulisimaneq malillugu ilaasortaajunaarnersiutissanik katersaqarneq ajorlutik.

T

Taartaasusseq

Partiit ataatsimiititaliani ataavartuni ilaasortaataqartut ataatsimiititaliami ilaasortanut taartaasussamik (sinniisussamik) tamarmik toqqaasinnaapput. Sinniisussat Inatsisartunut ilaasortaassapput. Ataatsimiititaliami ilaasortap peqataasinnaangitsup piginnaatitaaffii pisussaaffiilu tamarmik ataatsimiititaliami sinniisussamut atuupput. Taartaasussat allat tassaapput Inatsisartunut nalinginnaasumik (aalajangersimasumik) ilaasortamut taartaallutik ilaasortangortut. Tamanna assersuutigalugu pisinnaasarpog Inatsisartunut aalajangersimasumik ilaasortaq sulingiffeqartillugu. Aamma taartaasut piginnaatitaaffii pillugit Aningaasarsiaqartitaanermut inatsimmi aalajangersakkat innersuussutigineqartut.

Taaseqatigiittartut

Ataatsimiititaliani il.il. ilaasortassanik Inatsisartut qinersissatillugit partiit gruppii taaseqatigiittartussatut kattussinnaapput.

Taasisarnerit

Inatsisartut aatsaat aalajangiisinnaassuseqartarput Inatsisartunut ilaasortat ikinnerpaamik affaat Inatsisartut ataatsimiittarfianni najuuppata taasinermilu peqataappata. Aamma ilaasortat isumaqataanginnerminnik akerliunnginnerminnulluunniit nalunaarutiginnittut taaseqataanermi peqataasutut isigineqartarput. Siunnersuummut akerliusunit amerlanerusut isumaqataallutik taasippata siunnersuut akuerineqartarpoq (pisunili immikkut ittuni immikkut aalajangikkamik amerlanerussuteqarnissamik aalajangersaasoqarsimanera eqqaassanngikkaanni – takuuk taanna). Inatsisartut ataatsimiittarfianni taasinerit taasinermi atortut elektroniskiusut atorlugit nalinginnaasumik pisarput, aammali ilaasortat isivimminnit nikuittarnerisigut pisinnaallutik. Amerlanertigulli taasissutissat taasineritaqanngitsumik aalajangiivigineqartarput Inatsisartummi siulittaasuata suleriaatsimi § 45, imm. 3 malillugu siunnersuut isumaqataaffiusumik akuersissutigineqartoq oqaatigiinnarsinnaammagu.

Taasisarneq pillugu isumaqatigiissuteqartarneq

Inatsisartuni partiit taasisarneq pillugu akuttunngitsumik isumaqatigiissuteqartarput. Taasisarneq pillugu isumaqatigiissuteqarneq tassaavoq Inatsisartuni partiit kikkut amerlanerussuteqarnerisut allanngortinnagu ataatsimiittarfimmi taasineri partiit gruppiit Inatsisartunut ilaasortat aalajangersimasumik amerlassusillit taaseqataanginnissaannik Inatsisartuni gruppiit isumaqatigiissuteqarnerat. Taamaalillutillu ilaasortat taasisarneq pillugu isumaqatigiissuteqarnermi ilaasut Inatsisartut avataanni ataatsimiinnerni, ataatsimeersuarnerni il.il. peqataasinnaapput, ataatsimiittarfimmi oqimaaqatigiissutsimut sunniuteqanngitsumik. Ilaasortat taasisarneq pillugu isumaqatigiissummi ilaasut, Inatsisartulli ataatsimiittarfianni najuuttut, ataatsimiittarfimmi oqallinnermi peqataasinnaapput, taamaallaalli taasineri peqataasinnaanatik.

Taasisarneq pillugu isumaqatigiissuteqarnermi Siulittaasoqarfik ilisimatinneqartarpoq.

Tamanut saqqummiussineq

Inatsisissatut siunnersuummik akuersissutigineqartumik tamanut saqqummiussineq. Aammattaaq takuuk "atuuttussanngortitsineq".

Tamat oqartussaaqataanerat

Inuiaat aqutsinerat aamma demokratiimik taaneqartarpoq. Oqaaseq grækerit oqaaseraat (demos = inuiaat, kratien = aqutsineq/naalakkersuineq). Tamat oqartussaaqataanerannik ingerlatsinermi inuiaat inatsisartorisani (Kalaallit Nunaanni = Inatsisartut) aallartitassanik qinersisarput, taakkulu nalinginnaasumik amerlanerussuteqarneq tunngavigalugu inatsisinik nunamut tamarmut atuuttussanik akuersissutiginnittarput. Taamaalillunilu tamat oqartussaaqataanerannik ingerlatsinermi nalinginnaasumik isumaqatigiittoqarnissaa pisariaqanngilaq. Tamalli oqartussaaqataanerannut ingerlalluartumut inatsisartuni amerlanerussuteqartut nunami inatsisinik akuersissutiginnittarnerat kisimi ilisarnaataanngilaq. Taamaalillunilu tamat oqartussaaqataanerannut ingerlalluartumut ilisarnaavoq piginnaatitaaffinnik nalinginnaasunik arlalinnik ingerlatsineq, soorlu killiligaanngitsumik oqaaseqarsinnaatitaanermik, inatsisikkut naligiissitaanermik, eqqartuussiviit arlaannaannulluunniit attuumasuteqannginnerannik, inuit innarligassaannngissusiannik aammalu naggasiullugu minnerunngitsumillu ikinnerusuteqartunik illersuinerimik.

Tapersiinermik akerliuermilluunniit ersersitsineq

Suaartarluni, siggartarluni ersaartarluniluunniit tapersiinermik akerliuermilluunniit ersersitsineq Inatsisartut ataatsimiittarfiani pissuserissaarnissamut akerliusutut isigineqarpoq. Taamaattumik taama ersersitsinerit Inatsisartut siulittaasuata nalinginnaasumik uparuartarpari. Inatsisartunut ilaasortat isummaminnik oqaatigini-akkaminnilluunniit oqaluttarfimmit saqqummiussinissamut annertuumik piginnaatitaaffeqartutut isigineqarput. Inatsisartulli akuersissuteqarnerisigut Inatsisartuni oqaaserineqartunut Inatsisartunut ilaasortat akisussaatin-neqarsinnaapput. Tamatuma saniatigut pissuserissaarnissamut Inatsisartut maleruagassaannik annertuumik unioqqutitsisoqartillugu ilaasortaq Inatsisartunit aningaasarsiaqartinneqarani ullut 14-it tikillugit ataatsimiin-nermi peqataaqqusaajunnaarsinneqarsinnaavoq.

Tatiginninnginnermik nalunaaruteqarneq

Takuuk: Tatiginninnginnermik nalunaaruteqarnissamut siunnersuut.

Tatiginninnginnermik nalunaaruteqarnissamut siunnersuut

Naalakkersuisunik tatiginninnginnermik nalunaaruteqarnissamik siunnersuummik akuersissuteqartoqarpat (tatiginninnginnermik taasisitsineq) Naalakkersuisut imaluunniit Naalakkersuisunut ilaasortaq pineqartoq tunu-assapput. Siunnersuutilli taamaattup akuersissutigineqartarnera qaqutigoorpoq, tamatumani pissutaarpiarluni tamanna pitinnagu pinngitsoortitsinissaq siunertaralugu oqaluuserisassatut siunnersuummik saqqummius-sisoqarlunilu akuersissuteqartoqareertarnera. Takuuk suleriaatsimi § 52.

Tunuartitsineq

Siunnersuummik suliarinninnerup nalaani qanoq ilisukkulluunniit siunnersuut siunnersuuteqartumit tunuartin-neqarsinnaavoq, allanguutissatullu siunnersuutiniq saqqummiussisarnermi maleruagassat atuuttut malillugit allamit saqqummiunneqarsinnaalluni. Aamma takuuk: Siunnersuummik "kingornussineq".

Tusagassiortut

Inatsisartut Inatsisartullu allaffeqarfiani allaffitsigut inissat killeqaqisut ajornartingippassuk inimik tusa-gassiortunut naatsorsuussamik tusagassiortut apersuinermik il.il. ingerlatsiffigisinnaasaannik atugassiinis-saq anguniarneqarpoq. Tusagassiortut inaanni assersuutigalugu tamussiussassaqartitsinikkut immikkut sullissinissaq naatsorsuutigineqarpoq. Atornerluisoqartillugu tusagassiortut inaannut isersinnaatitaaneq atorunnaarsinneqarsinnaavoq. Tusagassiortut tusagassiortut inaannik atuisut inip torersuutinneqarnissaa nam-minneq akisussaaffigissavaat.

Tusarniaaneq

Ataatsimiititaliat sulinerminnut atatillugu tusarniaanermik ingerlatsisinnaapput, tamatumani sammisaq si-unnersuulluunniit ataatsimiititaliamit soqutigisaqarfigineqartoq pillugu immikkut ilisimasallit allalluunniit ilisimasaminnik isummersuutiminnillu saqqummiusseqqullugit aggersarneqarsinnaapput. Tusarniaaneq qanoq ilusilerlugu ingerlanneqassanersoq aammalu kikkulluunniit najuussinnaatitaassanersut ataatsimiititaliap nam-mineerluni aalajangissavaa. Tusarniaanerit nalinginnaasumik tamanut ammasuusarput, taamaalilluni tusagas-siortut innuttaasullu peqataatinneqarsinnaallutik. Inatsisissatut siunnersuutissamik Inatsisartunut saqqum-miussinnginnermi siunnersuummut oqaaseqaatiminnik allaganngorlugit naalakkersuisoqarfiit, kattuffiit allallu su sassaqartut nassiusseqqullugit Naalakkersuisunut ilaasortap tusarniaasarneranit taamatut tusarniaaneq allaaneruvoq.

Tusarniaanermi akissutit

Inatsisissatut siunnersuutigilersaagaq pillugu susassaqartut oqaaseqarnissaannik periarfissiisarneq inat-sisissatut siunnersuummik piareersaanermut nalinginnaasumik ilaatinneqarpoq. Tusarniaaffigineqartut oqaaseqaataat tusarniaanermi akissummik taagorneqarpoq. Tusarniaasimaneq inatsisissatut siunnersuutip nalinginnaasumik nassuiaatitaani nalinginnaasumik nassuiaatigineqartarpoq. Tusarniaanerup kingunerigajut-tarpari inatsisissatut siunnersuutip pitsanngorsarneqarnera, taamaattumillu tusarniarneqartut siunnersuut pillugu oqaaseqaateqarnissamut naammaginantumik piffissalernerneqarnissaat pingaaruteqarpoq. Akerlianilli tusarniaaneq killeqanngitsumik ingerlanneqarsinnaanngilaq. Inatsisissatut siunnersuummut tusarniarneqartoq qanorluunniit isumaqataanngitsigigaluaruni piumasarisinnaanngilaa inatsisissatut siunnersuut taamaatiin-

narneqassasoq. Taamaalillunilu inatsisissatut siunnersuummut akuersinerminnik tusarniarneqartut tamarmik oqaatiginninnissaat inatsisissatut siunnersuummik saqqummiussinermi tunngavissaatinneqanngilaq. Tamannali inatsisissatut siunnersuummut nalinginnaasumik nassuiaatini naammattumik oqaatigineqassaaq. Inatsisissatut siunnersuummut Inatsisartunit suliarineqartussatut tunniunneqartumut ilanngullugit tusarniaanermut akissutitut tiguneqartut tunniunneqassapput.

U

Ulloq tunniussivissaq

Suleriaatsimi § 40 malillugu oqaluuserisassat Inatsisartut oqaluuserisassaattut ilanngutitikkumasat kingusinnerpaamik Inatsisartut ataatsimiinnissaata pineqartup aallartinnissaa sapaatip akunnerinik tallimanik sioqqullugu tunniunneqarsimassapput. Aamma takuuk: Siunnersuutitik tunniussinissamut piffissaliussanik sanioqqut-sineq.

Unnerluutigineqarsinnaannginneq

Inatsisartunut ilaasortat innuttaasut allat tamaasa assigalugit politiinit misissuiffigineqarsinnaallutillu unnerluutigineqarsinnaapput. Inatsisartunullu ilaasortaq iliuseqaleruttorluni pakasarneqarsimangikkuni Inatsisartut aatsaat akuersissuteqarnerisigut unnerluutigineqarluniluunniit kiffaanngissusiiagaasinnaavoq. (Takuuk Inatsisartut Naalakkersuisullu pillugit Inatsisartut inatsisaanni § 6, imm. 2 aammalu Eqqartuussisarnermik inatsimmi § 439). Unnerluussisoqarnissaa qinnutigineqartillugu Inatsisartut manna tikillugu akuersisarsimapput. Inatsisartunut ilaasortat inatsisunik atortitsisunit suliamut attuumassuteqanngitsumik naalakkersuinikkut sunnerniarneqannginnissaat aalajangersakkakut siunertarineqarpoq. Inatsisartunut ilaasortaq pinerluttulerinermi inatsit naapertorlugu inaarutaasumik eqqartuussissutikkut imaluunniit akiliisitaanissamik akuersissuteqarnikkut pinerluuteqarsimasutut pineqaatissinneqarsimappat imaluunniit pinerluttulerinermi inatsit naapertorlugu Inatsisartunut ilaasortaanissaminut nalinginnaasumik isigineqarnermini naleqqukkunnaarutigisaminik pineqaatissinneqarsimappat Qinigaanerup Misilinneqarnissaanut Ataatsimiititaliap inassuteqarnera naapertorlugu Inatsisartut aalajangissavaat iliuserisaq ilaasortap eqqartuunneqaatigisaa pineqartup Inatsisartunut ilaasortaaginnarnissaanut naleqqukkunnaarutaanersoq. (Tak. suleriaatsimi § 2) Aamma takuuk: Tapersiinermik akerliunermilluunniit ersersitsineq.

Inatsisartut · Postboks 1060 · 3900 Nuuk
Oqarasuaat +299 34 50 00
inatsisartut@inatsisartut.gl · www.inatsisartut.gl